

tromjesečno izvješće

bilten

hrvatska
narodna
banka

godina vii.
lipanj 2002.

broj 72

Hrvatska narodna banka

BILTEN

IZDAVAČ Hrvatska narodna banka
Direkcija za izdavačku djelatnost
Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb
Telefon centrale: 4564-555
Telefon: 4922-070, 4922-077
Telefaks: 4873-623

WEB ADRESA <http://www.hnb.hr>

UREDNIŠTVO BILTENA HNB-a

GLAVNI UREDNIK mr. sc. Ljubinko Jankov
ČLANOVI UREDNIŠTVA mr. sc. Igor Jemrić
Vanja Jelić
Ružica Vuger

UREDNIŠTVO TROMJESEČNOG IZVJEŠĆA HNB-a

GLAVNI UREDNIK dr. sc. Boris Vujčić
ČLANOVI UREDNIŠTVA mr. sc. Ljubinko Jankov
dr. sc. Evan Kraft
Vanja Jelić

UREDNICI mr. sc. Romana Sinković

GRAFIČKI UREDNICI Slavko Križnjak
Božidar Bengez

LEKTORICE Marija Grigić
Dragica Platužić

SURADNICA Ines Merkl

TISAK Intermark d.o.o., Zagreb

Podaci se objavljuju prema kalendaru objavljivanja podataka. Kalendar se objavljuje na web stranicama Međunarodnog monetarnog fonda (<http://dsbb.imf.org>).

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.

Sve eventualno potrebne korekcije bit će unesene u web verziju.

Tiskano u 650 primjeraka

ISSN 1331-6036

Hrvatska narodna banka

BILTEN

Zagreb, 2002.

Osnovne informacije o Hrvatskoj

Ekonomski indikatori

	1993.	1994.	1995.	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
Površina (u km ²)	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538
BDP ^a (u mil. USD, tekuće cijene)	10.903	14.585	18.811	19.872	20.109	21.628	20.031	19.030	20.263
BDP – godišnje stope promjene ^a (u %, stalne cijene)	-8,0	5,9	6,8	5,9	6,8	2,5	-0,9	3,7	4,1
BDP po stanovniku ^{a,b} (u USD)	2.349	3.137	4.029	4.422	4.398	4.805	4.399	4.334	4.625
Stopa inflacije (u %, na kraju razdoblja)	1.149,7	-3,0	3,7	3,4	3,8	5,4	4,4	7,4	2,6
Broj stanovnika ^b (u mil.)	4,6	4,6	4,7	4,5	4,6	4,5	4,6	4,4	4,4
Izvoz robe i usluga (u % BDP-a)	56,8	48,8	37,7	39,5	40,9	39,6	40,5	45,5	47,4
Uvoz robe i usluga (u % BDP-a)	53,0	45,4	49,5	49,7	56,6	49,2	48,9	50,4	52,6
Tekući račun platne bilance ^d (u % BDP-a)	5,7	5,9	-7,7	-5,5	-11,6	-7,1	-6,9	-2,3	-3,1
Inozemni dug ^c (u mil. USD, na kraju razdoblja)	2.638	3.020	3.809	5.308	7.452	9.586	9.872	11.002	11.146
Inozemni dug ^d (u % BDP-a)	24,2	20,7	20,2	26,7	37,1	44,3	49,3	57,8	54,5
Inozemni dug ^d (u % izvoza robe i usluga)	42,6	42,4	53,7	67,7	90,7	111,9	121,6	127,0	115,1
Ukupna otplata inozemnog duga ^d (u % izvoza robe i usluga)	6,6	4,3	6,4	9,3	13,8	19,4	29,3	29,9	37,9
Bruto međunarodne pričuve HNB-a (u mil. USD, na kraju razdoblja)	616	1.405	1.895	2.314	2.539	2.816	3.025	3.525	4.697
Bruto međunarodne pričuve HNB-a (u mjesecima uvoza robe i usluga, na kraju razdoblja)	1,3	2,5	2,4	2,8	2,7	3,2	3,7	4,4	5,3
Devizni tečaj za 31. prosinca (HRK : 1 USD)	6,5619	5,6287	5,3161	5,5396	6,3031	6,2475	7,6477	8,1553	8,3560
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 USD)	3,5774	5,9953	5,2300	5,4338	6,1571	6,3623	7,1124	8,2768	8,3391

^a Podaci za 2000. i 2001. godinu su privremeni.

^b Podaci o broju stanovnika za 2000. i 2001. godinu prema prvim rezultatima Popisa 2001.

^c Dio povećanja inozemnog duga u 1996. godini odnosi se na uključivanje ukupnog iznosa reprogramiranog duga prema Pariškom i Londonskom klubu.

^d Od 1998. pokazatelji su utvrđeni prema novoj metodologiji.

Izvori: Državni zavod za statistiku i Hrvatska narodna banka

Sadržaj

Tromjesečno izvješće

Uvod / 3

Potražnja / 4

Inozemna potražnja / 5

Domaća potražnja / 5

Osobna potrošnja / 5

Investicijska potrošnja / 6

Državna potrošnja / 6

Proizvodnja / 7

Industrija / 8

Trgovina / 9

Građevinarstvo / 9

Turizam / 10

Prijevoz i veze / 10

Tržište rada / 11

Nezaposlenost i zapošljavanje / 11

Plaće i troškovi rada / 13

Cijene / 13

Okvir 1. Zaposlenost i radno zakonodavstvo u tranzicijskim zemljama / 14

Okvir 2. Inflacija u eurozoni mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena / 17

Tečaj / 18

Monetarna politika i instrumenti / 20

Monetarno okruženje / 20

Monetarna politika / 20

Okvir 3. Monetarni učinci prijenosa računa komitenata iz ZAP-a u poslovne banke / 22

Monetarna kretanja / 23

Okvir 4. Krediti banaka po djelatnostima NKD-a / 25

Tržište novca / 27

Kamatne stope na tržištu novca / 27

Kamatne stope na tržištu kratkoročnih vrijednosnica / 28

Kamatne stope poslovnih banaka / 28

Tržište kapitala / 30

Tržište dionica / 30

Tržište obveznica / 31

Međunarodne transakcije / 33

Račun tekućih transakcija / 33

Robna razmjena / 33

Račun kapitalnih i financijskih transakcija / 36

Inozemni dug / 36

Međunarodna likvidnost / 37

Državne financije / 37

Proračunska obilježja u prvom tromjesečju 2002. i osvrt na 2002. / 37

Ostvarenje proračuna konsolidirane središnje države / 38

Ukupni, tekući i primarni manjak proračuna konsolidirane središnje države / 38

Prihodi proračuna konsolidirane središnje države / 38

Rashodi proračuna konsolidirane središnje države / 39

Okvir 5. Fiskalna konsolidacija, inozemna konkurentnost i monetarna politika, odgovor WIIW-u / 39

Plaće / 40

Financiranje / 40

Unutarnji dug središnje države prema bankama / 40

Inozemni dug središnje države / 41

Privatizacija / 41

Statistički pregled

A. Monetarni i kreditni agregati

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati / 46

B. Monetarne institucije

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija / 47

Tablica B2: Broj poslovnih banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija po veličini bilančne aktive / 48

C. Hrvatska narodna banka

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke / 49

D. Poslovne banke

Tablica D1: Konsolidirana bilanca poslovnih banaka / 51

Tablica D2: Inozemna aktiva poslovnih banaka / 52

Tablica D3: Potraživanja poslovnih banaka od središnje države / 53

Tablica D4: Potraživanja poslovnih banaka od ostalih domaćih sektora / 53

Tablica D5: Distribucija kredita poslovnih banaka po institucionalnim sektorima / 54

Tablica D6: Depozitni novac kod poslovnih banaka / 54

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod poslovnih banaka / 55

Tablica D8: Devizni depoziti kod poslovnih banaka / 55

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca / 56

Tablica D10: Inozemna pasiva poslovnih banaka / 56

Tablica D11: Depoziti središnje države kod poslovnih banaka / 57

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod poslovnih banaka / 57

Slika D1: Distribucija kredita poslovnih banaka po institucionalnim sektorima / 58

Slika D2: Distribucija depozita kod poslovnih banaka po institucionalnim sektorima / 58

E. Stambene štedionice

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica / 59

F. Instrumenti monetarne politike i likvidnost

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke / 61

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke / 61

Tablica F3: Obvezne pričuve poslovnih banaka / 62

Tablica F4: Indikatori likvidnosti poslovnih banaka / 63

G. Financijska tržišta

Tablica G1: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske kredite bez valutne klauzule / 64

Tablica G2: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima / 65

Tablica G3: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite bez valutne klauzule / 66

Tablica G4 a i b: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite / 67

Tablica G5: Trgovina poslovnih banaka inozemnim sredstvima plaćanja / 69

H. Gospodarski odnosi s inozemstvom

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica / 70

Tablica H2: Platna bilanca – Robe i usluge / 71

Tablica H3: Platna bilanca – Dohodak i tekući transferi / 72

Tablica H4: Platna bilanca – Ostale investicije / 73

Tablica H5: Platna bilanca – svodna tablica / 74

Tablica H6: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve poslovnih banaka / 75

Tablica H7: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost / 76

Tablica H8: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke / 78

Tablica H9: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja / 78

Tablica H10: Indeksi efektivnih tečajeva kune / 79

Tablica H11: Inozemni dug prema domaćim sektorima / 80

Tablica H12: Inozemni dug prema inozemnim sektorima / 81

Tablica H13: Inozemni dug prema domaćim sektorima i projekcija otplate / 82

I. Državne financije – izabrani podaci

Tablica I1: Ukupni prihodi i rashodi konsolidirane središnje države / 83

Tablica I2: Operacije državnog proračuna / 83

Tablica I3: Dug središnje države / 84

J. Nefinancijske statistike – izabrani podaci

Tablica J1: Indeks cijena na malo, troškova života i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima / 85

Tablica J2: Temeljni indeksi cijena na malo / 85

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće / 86

Popis banaka i štedionica / 87

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke / 89

Kratice i znakovi / 90

Tromjesečno izvješće

Uvod

Preliminarni podaci za prvo tromjesečje 2002. upućuju na nastavak gospodarskoga rasta, uz snažnu domaću potražnju koja je kompenzirala smanjenje neto izvoza. Promet u trgovini na malo (desezoniran) u prvom je tromjesečju 2002. u usporedbi s četvrtim tromjesečjem 2001. povećan za znatnih 7,7%, uvoz kapitalnih proizvoda u prvom je tromjesečju ostvario godišnji rast od oko 9,3%, a proizvodnja domaćih kapitalnih proizvoda od 4,6%. Stoga su dva glavna pokretača rasta zabilježena u prošloj godini, potrošnja i investicije u fiksni kapital, imala istu ulogu i u prvom tromjesečju ove godine. Međutim, neto izvoz znatno je smanjen, djelomično zbog odgođe kupnje uvoznih dobara s kraja prošle godine na početak ove godine da bi se iskoristio liberalizirani trgovinski režim koji je stupio na snagu u siječnju 2002. Državni rashodi također su nastavili padati. Usprkos smanjenju tih komponenata BDP-a, gotovo je sigurno da će rast realnog BDP-a u prvom tromjesečju 2002. biti pozitivan te očekujemo da će se nastaviti rast u ostatku godine.

Na strani proizvodnje, u prvom je tromjesečju 2002. ostvaren snažniji industrijski rast nego u posljednjem tromjesečju 2001. Prerađivačka industrija, koja je glavna komponenta industrije, zabilježila je u prva četiri mjeseca 2002. u usporedbi s istim razdobljem prošle godine rast od 5,2%. Uz rast proizvodnje i smanjenje broja zaposlenih prerađivačka je industrija u 2001. ostvarila snažan godišnji rast proizvodnosti rada od 9,5%. Međutim, u prvom tromjesečju 2002. godišnja je stopa proizvodnosti pala i iznosila 5,3%. S obzirom da visoka proizvodnost ima ključnu ulogu u jačanju konkurentnosti i omogućava neinflatorni rast plaća, mnogo ovisi o sposobnosti industrije da ostvari veću stopu rasta proizvodnosti u budućnosti. Porast investicijske aktivnosti i veća dostupnost kredita trebali bi u tome biti od pomoći (kreditni poduzećima su u travnju bili za 20,8% veći u usporedbi s istim mjesecom prošle godine). Za rast proizvodnosti također je potrebno efikasno upravljanje koje može poboljšati korištenje resursa. Činjenica da su tijekom prvog tromjesečja ostvareni manji projekti na osnovi izravnih inozemnih ulaganja u vrijednosti od 100 mil. USD može se smatrati ohrabrujućim znakom s obzirom da takvi pothvati donose prijeko potrebni know-how (i financijske resurse).

Nastavak gospodarskoga rasta rezultirao je i porastom zaposlenosti i porastom nezaposlenosti. Ekonomska ekspanzija stvorila je nova radna mjesta, ali je utjecala i na u ranijim fazama "obeshrabrene radnike" koji nisu aktivno tražili posao, da ponovno uđu na tržište rada. Ova pojava, koja je tipična za ranu fazu gospodarskog oporavka, rezultirala je većim bruto priljevom i odljevom nezaposlenih u evidenciju HZZ-a. Registrirana nezaposlenost, čiji se rast bilježi od kraja prošle godine – što je djelomice uobičajeno sezonsko kretanje, a djelomice je povezano s registriranjem hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata u evidenciju nezaposlenih, smanjena je s visokih 415.000 u ožujku na 408.000 u travnju ove godine. Anketna stopa nezaposlenosti je međutim smanjena sa 17% u drugoj polovici 2000. na 16,3% u drugoj polovici 2001., što pokazuje da je u 2001. u biti ostvaren napredak. Osim toga,

broj prijavljenih potreba za radnicima je značajno porastao u prvom tromjesečju 2002., što upućuje na daljnji rast zaposlenosti u mjesecima koji dolaze.

Inflacija se u prvim mjesecima 2002. godine kretala u zoni stabilnosti cijena, uz rast cijena na malo od 1,7% na kraju travnja u usporedbi s krajem prosinca. Gotovo polovina rasta indeksa cijena na malo može se izravno pripisati povećanju cijena nafte od oko 10,8% u navedenom razdoblju. Nastavak napete političke situacije na Bliskom istoku i dogovorno smanjenje proizvodnje nafte postignuto između glavnih proizvođača rezultiralo je porastom prosječne cijene nafte sa 18,5 USD za barel u prosincu 2001. na 25,5 USD za barel u travnju 2002., koliko je iznosila i prije godinu dana. Temeljna inflacija iz koje su isključene cijene energenata, sezonskih proizvoda i cijene pod izravnom kontrolom države porasla je u prva četiri mjeseca 2002. samo 0,7% i bila je tek 1,4% viša od razine zabilježene u travnju 2001. Početak oporavka na svjetskom tržištu i nastavak napetosti na Bliskom istoku upućuju na to da bi obje mjere inflacije mogle nešto porasti u mjesecima koji dolaze. Ti pritisci trenutačno nisu problem za monetarnu politiku.

Tečaj kune prema euru deprecirao je u siječnju, uz znatno smanjenje priljeva deviza od građana zbog privođenja kraju procesa konverzije u euro. Međutim, nakon toga je do kraja svibnja slijedilo razdoblje aprecijacije tečaja kune. Ukupno gledajući, deprecijacija kune na dan 31. svibnja iznosila je u usporedbi s krajem prošle godine niskih 0,11%. Središnja banka intervenirala je nekoliko puta kako bi ublažila aprecijacijske pritiske te je otkupila od poslovnih banaka deviza u vrijednosti od oko 474,1 mil. EUR. Nadalje, aprecijacijske je pritiske pojačao američki dolar čija je vrijednost na svjetskim tržištima pala prema euru. To je također rezultiralo aprecijacijom kune prema dolaru, pa je tako nominalni efektivni tečaj kune od kraja prosinca 2001. do 31. svibnja 2002. aprecirao 1,58%. Podaci o realnom efektivnom tečaju su dostupni, no kako nisu recentni, o realnom efektivnom tečaju možemo raspravljati samo u okviru prvog tromjesečja. U tom je tromjesečju realni efektivni tečaj deprecirao 2,29% mjereno cijinama pri proizvođačima i 0,72% mjereno cijinama na malo. Zbog početka turističke sezone i značajnih deviznih priljeva po osnovi privatizacije i izgradnje autoceste Zagreb – Split očekuje se nastavak aprecijacijskih pritisaka.

Kretanje monetarnih agregata bilo je pod snažnim utjecajem krize u Riječkoj banci i, vjerojatno, završetka procesa konverzije u euro. Devizni depoziti smanjeni su u ožujku i travnju za oko 5,1% ili za oko 500 mil. EUR. Otprilike 3/5 toga smanjenja otpada na krizu u Riječkoj banci. Stoga je teško reći koliko je smanjenje deviznih depozita u drugim bankama bilo uzrokovano povećanom zabrinutošću za sigurnost bankovnog sustava, a koliko željom da se obnove zalihe deviznih sredstava. Druga navedena mogućnost čini se vjerojatnijom, posebice u svjetlu dugoročne navike hrvatskih štediša da drže devize radi obavljanja transakcija i radi stvaranja osobnih zaliha. U svakom slučaju, devizni depoziti su krajem travnja i početkom svibnja počeli ponovno rasti, iako nešto slabijim intenzitetom, sugerirajući da su razlozi njihova povlačenja bili prolaznoga karaktera.

Istodobno su različiti kunski monetarni agregati ubrzano

rasli. I gotov novac i depozitni novac ostvarili su u prva četiri mjeseca 2002. rast, osobito snažan u ožujku i travnju. Rast gotovog novca vjerojatno je vezan uz krizu u Riječkoj banci, tijekom koje je veliki broj štediša povukao gotovinu, ali i uz uskrasne blagdane. Međutim, gotov novac se čak i u svibnju zadržao na visokoj razini. Depozitni novac je također snažno porastao u ožujku i travnju. Reforma platnog sustava bila je dodatni poticaj za povećano držanje depozitnog novca od strane poduzeća nesigurnih u funkcioniranje novog sustava.

Središnja banka odgovorila je na probleme u Riječkoj banci kombinacijom kredita i deviznih aukcija (vidi Godišnje izvješće, poglavlje 2.2. i 3.9.2.). Međutim, potraživanja središnje banke od Riječke banke podmirena su početkom travnja, tako da je neto monetarni učinak ostvaren jedino deviznim intervencijama. Stanje upisanih blagajničkih zapisa HNB-a je krajem ožujka nakratko doseglo 4 mlrd. HRK, te se zatim smanjilo na 3 mlrd. HRK u travnju. Izvanredne potrebe za likvidnošću Riječke banke (da bi se zadovoljili zahtjevi štediša) i Zagrebačke banke (da bi se isplatili dioničari koji su prihvatili ponudu UniCredita da otkupi Zabine dionice od dioničara) utjecale su na smanjenje potražnje za blagajničkim zapisima HNB-a. Osim toga, banke su odabrale držanje većih iznosa likvidnosti kao mjeru opreza tijekom početne faze novoga platnog sustava. HNB je privremeno dopustio držanje tako visokih zaliha likvidnosti, odnosno dok se ne uhoda novi sustav platnog prometa.

Ekonomski odnosi s inozemstvom u prvom su tromjesečju bili nepovoljniji od očekivanih. Deficit na računu robe i usluga povećan je za oko 150 mil. USD u usporedbi s istim razdobljem prošle godine. To se pogoršanje donekle može pripisati novom trgovinskom režimu s inozemstvom (privremeni sporazum o slobodnoj trgovini s EU, bilateralni sporazumi o slobodnoj trgovini s nekoliko članica CEFTA-e), koji je naveo uvoznike da odgode kupovine planirane za posljednje mjesec 2001. i ostvare ih u prvim mjesecima 2002. kada su na snagu stupile niže carine. Također se može očekivati da će taj deficit u znatnoj mjeri biti poništen suficitom iz trećeg tromjesečja. Ipak, značajan rast uvoza i slabo ostvarenje izvoza u prvom tromjesečju bit će potrebno pažljivo pratiti.

Inozemni dug Republike Hrvatske iznosio je krajem prvog tromjesečja 11,4 mlrd. USD, što je porast od 2,3% u usporedbi s prethodnim tromjesečjem. Dug države je povećan kao i zaduživanje banaka i zaduživanje između vlasnički povezanih poduzeća. Država je tijekom prvog tromjesečja podmirila 557,2 mil. USD duga, i to ponovnim zaduživanjem. Veći dio novih zaduživanja odnosi se na refinanciranje duga ostvarenoga u 1997., ali pod znatno povoljnijim uvjetima.

Proračunski je deficit iznosio 2,8 mlrd. HRK (na gotovinskoj osnovi). Na pozitivne trendove u fiskalnoj konsolidaciji upućuje tekući deficit, koji je u prvom tromjesečju bio manji za 25,0% u usporedbi s istim razdobljem prošle godine, i primarni deficit, koji je bio manji za 42,7%. Država je također nastavila smanjivati svoje dospjele nepodmirene obveze te je u prvom tromjesečju otplatila oko 0,3 mlrd. HRK.

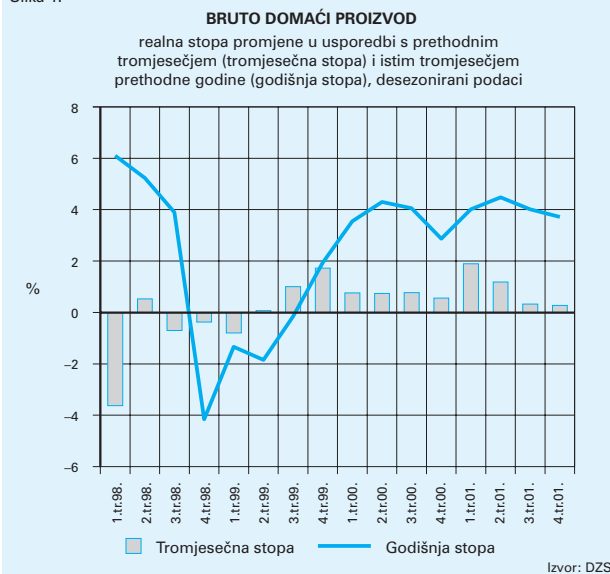
Međutim, neki su problemi i dalje prisutni. Masa plaća isplaćenih tijekom prvog tromjesečja 2002. bila je za 2,9% manja nego masa plaća isplaćenih u istom razdoblju prošle godi-

ne, iako je bilo planirano i veće smanjenje mase plaća, a planirano smanjenje broja zaposlenih u javnom sektoru tek je potrebno provesti. Osim toga, transparentnost cijeloga fiskalnog procesa je smanjena osnivanjem dvaju novih izvanproračunskih fondova (Fonda za razvoj i zapošljavanje i Fonda za regionalni razvoj) i parafiskalnim operacijama dvaju poduzeća (Hrvatskih autocesta i Hrvatskih cesta) angažiranih na izgradnji prometnica. Daljnji proces fiskalne konsolidacije zahtijeva praćenje tih institucija u sklopu kategorije opće države.

Potražnja

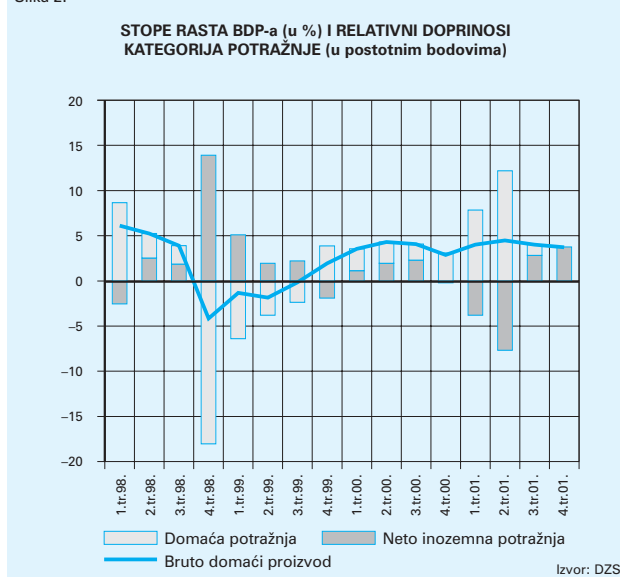
Raspoloživi pokazatelji rasta BDP-a u prvom tromjesečju 2002. godine, i s rashodne i s proizvodne strane, pokazuju rast komponenata domaće potražnje. Izrazito povećanje prometa u trgovini na malo i rast uvoza potrošnih dobara upućuju na veću osobnu potrošnju, dok intenziviranje građevinskih radova te rast uvoza i proizvodnje kapitalne opreme navješćuju jaču investicijsku aktivnost. U robnoj razmjeni s inozemstvom u prvom je tromjesečju prisutno istodobno povećanje uvoza i smanjenje izvoza. Kako usluge u prvom tromjesečju nemaju veliki udio u odnosima s inozemstvom, može se očekivati negativan utjecaj neto inozemne potražnje na bruto domaći proizvod.

Slika 1.

Prema tromjesečnom obračunu bruto domaćeg proizvoda, u 2001. godini ostvaren je realan godišnji rast od 4,1%. U posljednjem tromjesečju 2001. godine sezonski podaci realnog bruto domaćeg proizvoda povećana je za 0,3% u usporedbi s prethodnim tromjesečjem te je ostvarena godišnja stopa rasta od 3,7%, najniža u četiri tromjesečja u godini. U četvrtom su tromjesečju nastavljeni kretanja iz prethodnog tromjesečja, jačanjem pozitivnog doprinosa neto inozemne potražnje, a smanjivanjem utjecaja domaće potražnje na formiranje bruto domaćeg proizvoda.

Slika 2.

Inozemna potražnja

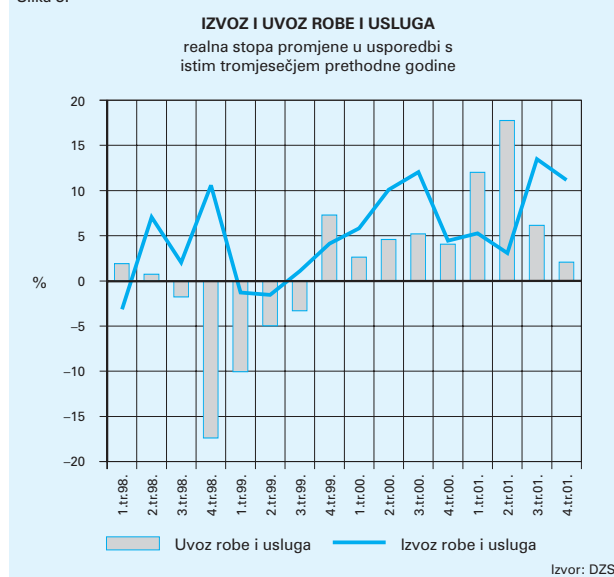
Neto odnosi s inozemstvom odredili su ukupno kretanje BDP-a u posljednjem tromjesečju 2001. godine, s obzirom da je utjecaj ukupne domaće potražnje bio neutralan. Neto inozemna potražnja u tom je razdoblju povećana u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine za 3,8%. Drugu polovicu godine obilježio je pozitivan doprinos inozemne potražnje kretanju ukupne potražnje, koja je veću važnost imala upravo u posljednjem tromjesečju. No, zbog velikog uvoza u prva dva tromjesečja, doprinos inozemne potražnje formiranju BDP-a na godišnjoj razini je negativan (-1,2%).

Prema podacima iz platne bilance pozitivni trendovi u posljednjem tromjesečju 2001. dolazili su iz oba područja odnosa s inozemstvom, i od razmjene robe i od razmjene usluga. U robnoj razmjeni s inozemstvom došlo je do jačeg rasta izvoza nego u prijašnjim razdobljima, ali i do usporavanja uvoza, za što se razlozi mogu pronaći u anticipiranju početka primjene privremenog sporazuma o slobodnoj trgovini s Europskom unijom u sklopu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju te sporazuma o slobodnoj trgovini s većinom zemalja CEFTA-e od početka 2002. Iako podračun usluga na tekućem računu platne bilance nema u posljednjem tromjesečju godine veliko značenje, rast prihoda od turizma u usporedbi s istim razdobljem lani pridonio je povećanju pozitivnog salda usluga.

Na kretanja hrvatskog izvoza robe i usluga velik utjecaj ima ekonomska situacija u zemljama odredištima hrvatskog izvoza. Ipak, zabilježeni pad BDP-a u četvrtom tromjesečju 2001. godine u Europskoj uniji, najvažnijem hrvatskom izvoznom tržištu, nije se negativno odrazio na hrvatski izvoz na kraju prošle godine. No zbog strukturnih razloga koji uzrokuju odgođenu reakciju, negativna kretanja ostavila su posljedice na hrvatski izvoz u prvom tromjesečju 2002. godine. Pozitivna kretanja pokazatelja povjerenja poduzetnika s područja Europske unije u prvom tromjesečju 2002.¹ najavljuju zaokret

¹ European Central Bank Bulletin, travanj 2002.

Slika 3.

ekonomske aktivnosti, osobito prisutan u industriji, gdje se od prosinca 2001. vide znaci oporavka proizvodnje. Nasuprot tome, signali koje šalju pokazatelji osobne potrošnje nisu jednoznačni te se još ne može sa sigurnošću tvrditi jesu li u Europskoj uniji zaustavljena negativna kretanja u potrošnji koja utječu na smanjenje uvoza u EU (a time i izvoza zemalja trgovinskih partnera).

Kao što je već spomenuto, početak 2002. godine označila su suprotna kretanja u odnosima Hrvatske s inozemstvom od onih zabilježenih krajem prethodne godine. Privremeni podaci o robnoj razmjeni u prvom tromjesečju 2002. godine pokazuju povećanje trgovinskog deficita u razmjeni s najvažnijim trgovinskim partnerima, zemljama Europske unije, EFTA-e i CEFTA-e. Ukupan deficit vanjske trgovine povećan je za 19% u usporedbi s prvim tromjesečjem prethodne godine, a posljedica je rasta uvoza i pada izvoza.

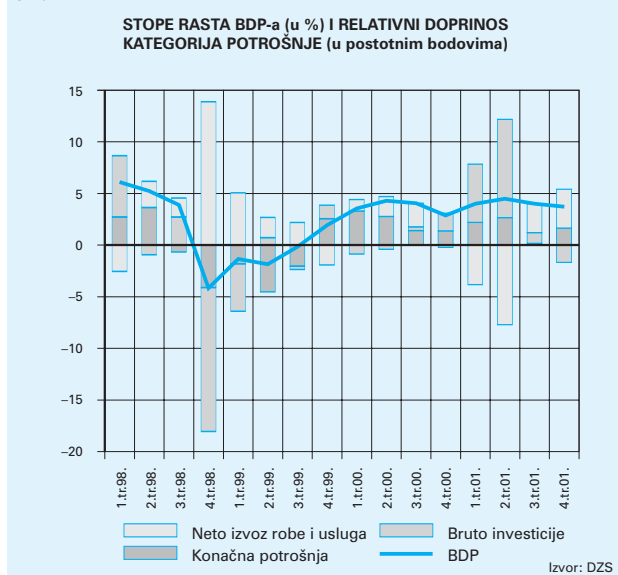
Domaća potražnja

Nakon što je osam uzastopnih tromjesečja domaća potražnja pozitivno utjecala na rast bruto domaćeg proizvoda, u posljednjem tromjesečju 2001. zabilježen je neutralan doprinos rastu (0%). On proizlazi iz suprotnih kretanja, ali podjednako intenziteta, bruto investicija (investicije u fiksni kapital zajedno s promjenom zaliha) i konačne potrošnje. No na razini cijele godine, u stopi rasta BDP-a od 4,1%, ostvaren je doprinos domaće potražnje od 5,3%. On je rezultat izrazito snažnoga pozitivnog utjecaja komponenata domaće potražnje, osobne potrošnje i investicija, u prvoj polovici godine.

Osobna potrošnja

Posljednje tromjesečje bilo je obilježeno najvećim uzastopnim tromjesečnim rastom sezonalizirane vrijednosti osobne potrošnje u 2001. godini. Uobičajen rast potrošnje krajem godine dodatno je potaknut isplatom bonusa za Božić i zaduživanjem stanovništva. Stopa rasta osobne potrošnje zabilježena u 2001. godini od 4,5% viša je od one prije godinu da-

Slika 4.

na (4,1%). Stope rasta bruto domaćeg proizvoda od 4,1% osobna je potrošnja pridonijela 2,7%, te je time na godišnjoj razini bila najvažnija pojedinačna komponenta BDP-a.

Dostupni pokazatelji kretanja osobne potrošnje u prvom tromjesečju 2002. godine upućuju na nastavak pozitivnih kretanja. Realni promet u trgovini na malo u prvom tromjesečju 2002. rastao je još intenzivnije nego u prethodnim razdobljima, te je bio za 12,9% veći nego u istom razdoblju prethodne godine. Podaci o robnoj razmjeni RH s inozemstvom govore o pojačanom uvozu u prvom tromjesečju, osobito trajnih (14,3%) i netrajnih proizvoda za široku potrošnju (7,0%).

Transferi države stanovništvu u prvom tromjesečju 2002. smanjeni su u realnom iznosu za 0,3% u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine. Isto tako, prisutna je stagnacija prosječnih realnih isplaćenih neto plaća, uz naznaku povoljnijih kretanja na tržištu rada. Kako primanja iz redovnih izvora ne omogućuju financiranje primjetnog rasta osobne potrošnje, povećano je zaduživanje sektora stanovništva. Krediti poslovnih banaka stanovništvu na kraju prvog tromjesečja 2002. bili su 29,6% veći nego u istom razdoblju prethodne godine te je s pomoću njih omogućen daljnji rast osobne potrošnje.

Investicijska potrošnja

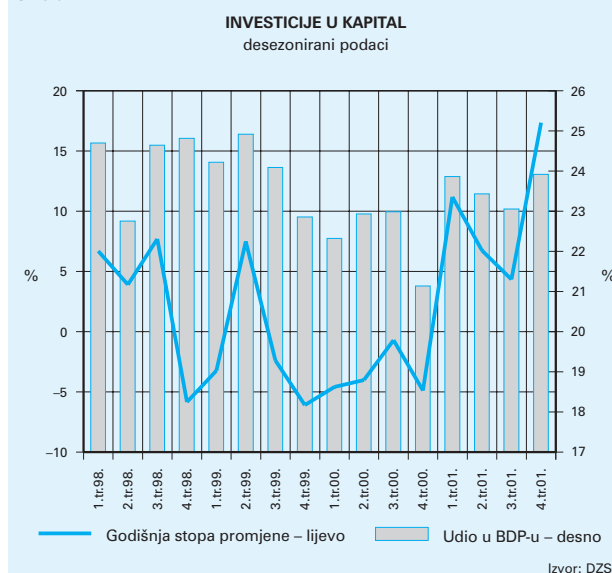
Jaka investicijska aktivnost najvažnija je karakteristika ekonomske aktivnosti tijekom cijele 2001. godine i znači preokret nakon dvogodišnjeg uzastopnog pada investicija. Na godišnjoj razini zabilježen je rast od 9,8%. U posljednjem tromjesečju 2001. godine ostvaren je u cijeloj godini najveći rast investicija u fiksni kapital u odnosu prema istom tromjesečju prethodne godine, od 17,4%. No zbog smanjenja zaliha i statističke diskrepancije, koje se uključuju u izračun bruto investicija, doprinos bruto investicija rastu domaćeg proizvoda je negativan.

Dostupni pokazatelji upućuju na nastavak jače investicijske aktivnosti i u prvom tromjesečju 2002. godine. Rast uvoza

Slika 5.

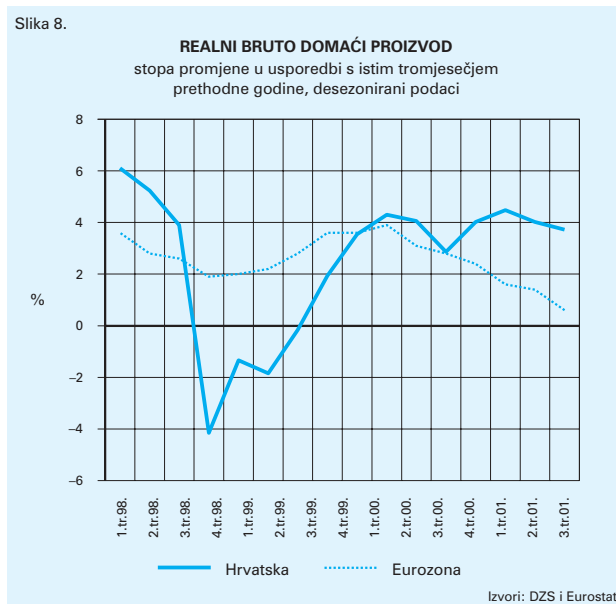
Slika 6.

kapitalnih proizvoda od 9,3% i domaće proizvodnje kapitalnih proizvoda od 4,6%, u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, iako manji nego u prethodnoj godini, i dalje najvećuju veća ulaganja poduzeća u opremu i poboljšanje proizvodnog procesa. Pojačana aktivnost djelatnosti graditeljstva, tj. investicije u stambenu i cestovnu infrastrukturu, najavljuju nastavljanje investicijskog ciklusa. Financiranje investicija omogućeno je većim zaduživanjem poduzeća kod poslovnih banaka. U prvom tromjesečju 2002. godine bankovni krediti poduzećima povećani su za 19,5% u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine.

Državna potrošnja

Nasuprot rastu investicija i osobne potrošnje, smanjenje državne potrošnje utječe negativno na domaću potražnju. Nakon izrazitog smanjenja javne potrošnje u trećem tromjesečju 2001. godine, u četvrtom je tromjesečju smanjena nje-

zina negativna stopa rasta. Pad od 2,2% u odnosu prema posljednjem tromjesečju 2000. godine najmanje je smanjenje državnih rashoda koji imaju obilježje konačne potrošnje u četiri tromjesečja 2001. godine. To je uobičajeno sezonsko obilježje državne potrošnje, koja se u posljednjem tromjesečju povećava u odnosu prema tri prethodna tromjesečja zbog većih transfera stanovništvu i zaposlenima u državnoj administraciji ("božićnice").

Na godišnjoj razini ostvareno je prosječno smanjenje državne potrošnje za 3,9% u usporedbi s godinom prije, kada je ono iznosilo 0,7%. Izrazit pad javne komponente domaće potrošnje imao je negativan utjecaj od 1 postotnog boda na rast bruto domaćeg proizvoda. Restriktivnom fiskalnom politikom u posljednje dvije godine, za tri je postotna boda smanjen udio državne potrošnje u bruto domaćem proizvodu, s prosječnoga godišnjeg udjela od 26,2% u 1999. godini na 23,2% u 2001. godini.

Proizvodnja

U 2001. godini u Europskoj je uniji ostvaren rast realnog bruto domaćeg proizvoda od 1,6%, dok je u Ekonomskoj i monetarnoj uniji zabilježen rast od 1,5%. To je najniži rast zabilježen u proteklih nekoliko godina, a rezultat je usporavanja rasta na kraju godine. U četvrtom tromjesečju 2001. godine zabilježen je u zemljama članicama EMU-a pad BDP-a od 0,2% u odnosu prema prethodnom tromjesečju, što je prvo smanjenje nakon 1993. godine. Uzrok pada na tromjesečnoj razini je smanjenje zaliha, dok su doprinosi konačne domaće i inozemne potražnje bili neutralni. Investicije u fiksni kapital su na tromjesečnoj razini padale od početka 2001. godine, a najveće je smanjenje zabilježeno u posljednjem tromjesečju.

Prosječna stopa rasta ostvarena u 2001. godini u 13 država kandidata za članstvo u Europskoj uniji² iznosila je 3,0%. Me-

đu tih 13 zemalja, u deset tranzicijskih zemalja kandidata za članstvo u EU prosječan realan rast u 2001. bio 4,3%, dok je pad proizvodnje u Turskoj³ i Malti uzrokovao nisku prosječnu stopu cijele skupine. U zemljama koje su potencijalni kandidati za članstvo u EU već u prvom krugu⁴ realni bruto domaći proizvod rastao je po nižim stopama nego u zemljama iz drugoga kruga kandidata⁵, kod kojih se proces sustizanja EU, s obzirom na nižu razinu bruto domaćeg proizvoda, odvija uz više stope rasta. Najviše stope rasta među svim državama kandidatima za članstvo u EU ostvarile su baltičke zemlje (Estonija se s iznadprosječnom stopom rasta od 5,3% izdvaja iz prvoga kruga zemalja) te Rumunjska i Bugarska. U nekim od zemalja iz skupine nije u 2001. došlo do usporavanja rasta kao u ostatku Europe i svijeta, primjerice u Češkoj, Slovačkoj, Rumunjskoj, Litvi i Letoniji, dok su u ostalim zemljama, posebno u Mađarskoj, Poljskoj i Sloveniji, gospodarska kretanja bila u skladu s europskim te je svjetsko usporavanje rasta dodatno pojačalo već započeto smanjenje domaće proizvodnje. U većini spomenutih zemalja rast je ostvaren pod utjecajem snažne domaće potražnje, koja je poticala rast u uvjetima smanjene inozemne potražnje. Uz osobnu potrošnju, investicije su u pojedinim zemljama bile važna komponenta rasta domaće potrošnje. Tako su u Bugarskoj, Slovačkoj i sve tri baltičke zemlje investicije u fiksni kapital povećane na godišnjoj razini za više od 10%.

Iz prikaza realnog BDP-a tranzicijskih zemalja na kraju 2001. godine vidi se da su zemlje iz prvoga kruga kandidata za ulazak u Europsku uniju još više odmaknule od ostalih tranzicijskih zemalja. One su već proteklih godina ostvarile višu razinu bruto domaćeg proizvoda nego u predtranzicijskom razdoblju. Za njima zaostaje Hrvatska, koja se ipak i dalje nalazi ispred Bugarske i Rumunjske, zemalja koje se formalno nalaze u drugom krugu kandidata za priključivanje EU. Te su

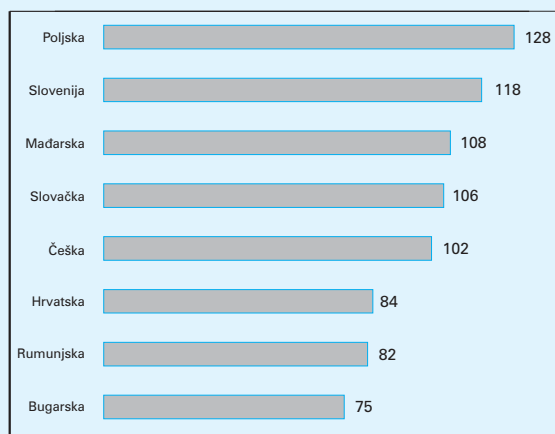
2 Mađarska, Poljska, Estonija, Češka, Slovenija, Slovačka, Letonija, Litva, Rumunjska, Bugarska te Cipar, Malta i Turska

3 Turska zbog nezadovoljavanja političkih kriterija nije formalni kandidat za članstvo u EU.

4 Mađarska, Poljska, Estonija, Češka, Slovenija, Cipar

5 Slovačka, Letonija, Litva, Rumunjska, Bugarska, Malta

Slika 9.

REALNI BDP TRANZICIJSKIH ZEMALJA U 2001. GODINI
 indeks, 1989. = 100

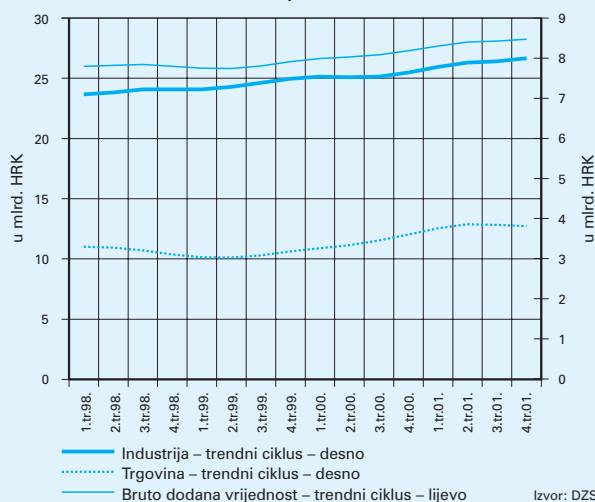
Izvor: WIIV

dvije zemlje u promatranoj skupini odabranih tranzicijskih zemalja ostvarile najviši rast u 2001. godini: Bugarska 4,3%, a Rumunjska 5,3%.

Promatrano s proizvodne strane, bruto dodana vrijednost hrvatskoga gospodarstva u 2001. godini povećana je za 4,2% u usporedbi s prethodnom godinom. Najveće prosječne godišnje stope rasta zabilježene su u uslužnim djelatnostima: trgovini, prijevozu i vezama te u turizmu. Uz najveći doprinos trgovine, zbog velikog udjela industrije u ostvarenju bruto dodane vrijednosti, njezin je doprinos rastu bruto dodane vrijednosti bio drugi po veličini.

U posljednjem tromjesečju 2001. godine u usporedbi s trećim tromjesečjem nije zabilježena promjena sezonski prilagođene bruto dodane vrijednosti. Ostvareni rast bruto dodane vrijednosti od 3,8% u četvrtom tromjesečju u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine bio je najniži od četiri tromjesečja 2001. godine.

Slika 10.

TRENDOVI UKUPNE BRUTO DODANE VRIJEDNOSTI I BRUTO DODANE VRIJEDNOSTI U INDUSTRIJI I TRGOVINI
 stalne cijene 1997.

Izvor: DZS

Industrija

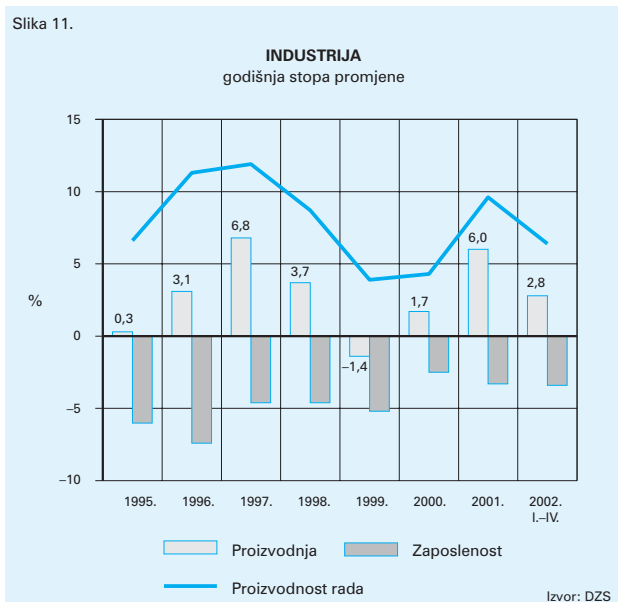
Dodana vrijednost industrije (područja rudarstva i vađenja, prerađivačke industrije i opskrbe energentima) u posljednjem tromjesečju prošle godine povećana je za 0,5% u odnosu prema prethodnom tromjesečju, što je bilo najmanje povećanje njezine dodane vrijednosti u 2001. godini. Potaknuta visokim rastom u prvom dijelu godine dodana vrijednost industrije povećana je za 4,6% na godišnjoj razini. Budući da dodana vrijednost industrije čini gotovo 30% bruto dodane vrijednosti, njezino povećanje utjecalo je na veći rast bruto dodane vrijednosti u usporedbi s prethodnom godinom. U prva četiri mjeseca 2002. godine zabilježen je rast industrijske proizvodnje od 3,8% u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine te se godišnja stopa rasta zadržala iznad 5%. Pozitivna kretanja proizvodnje na početku ove godine preokret su nakon loših ostvarenja industrije u posljednjem tromjesečju 2001. godine.

Povećanje proizvodnje u prerađivačkoj industriji na početku 2002. godine veće je od prosjeka industrije te u prva četiri mjeseca ove godine u odnosu prema prva četiri mjeseca prethodne godine iznosi 5,2%. Rezultati ukupne industrijske proizvodnje najviše ovise upravo o području prerađivačke industrije, koja čini više od 80% ukupne industrijske proizvodnje. Preostala dva područja industrije zabilježila su suprotna kretanja: u rudarstvu i vađenju proizvodnja je povećana za 10,6% u usporedbi s prva četiri mjeseca prošle godine, dok je u opskrbi energentima u prva četiri mjeseca zabilježeno smanjenje proizvodnje, uzrokovano smanjenom opskrbom energentima zbog tople zime i lošije hidrografske situacije nepovoljne za proizvodnju električne struje. S obzirom na povećan uvoz energenata, smanjenje njihove domaće proizvodnje nije se odrazilo na proizvodnju ukupne industrijske djelatnosti.

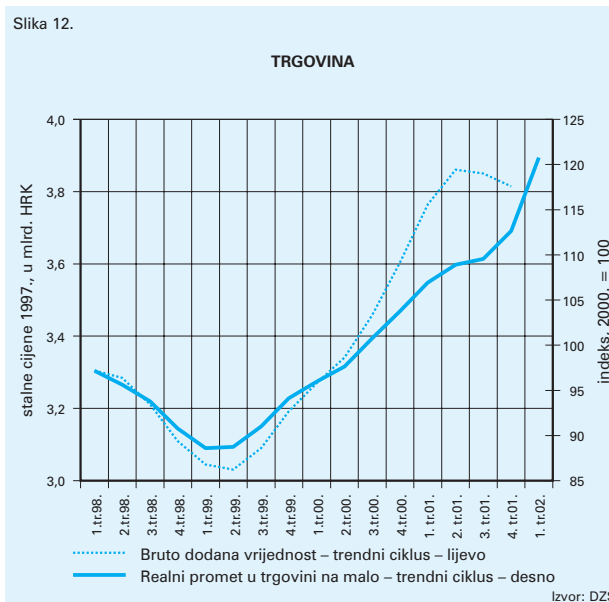
U području prerađivačke industrije najveći je rast ostvaren u odjeljcima izdavačke i tiskarske djelatnosti, proizvodnje strojeva i uređaja, električnih strojeva, proizvodnje celuloze, proizvoda od metala te gume i plastike, dok je, nasuprot njima, u gotovo polovini odjeljaka zabilježen pad proizvodnje. Najveći pozitivan utjecaj na ostvarenja proizvodnje u prerađivačkoj industriji i dalje imaju odjeljci iz kojih su i u prošloj godini dolazili najveći doprinosi rastu. To su izdavačka djelatnost s doprinosom od 1,19%, proizvodnja hrane i pića sa 1,12% te proizvodnja električnih strojeva i aparata sa 0,74%. Od 11 odjeljaka u kojima je smanjena proizvodnja najveći utjecaj na smanjenje proizvodnje u prerađivačkoj industriji imao je pad proizvodnje duhanskih proizvoda, odjeće, radio, televizijskih i komunikacijskih aparata i opreme te medicinskih instrumenata. Iz preliminarnih podataka o robnoj razmjeni RH u prvom tromjesečju 2002. godine vidi se da su neke od djelatnosti s rastućom proizvodnjom ostvarile i značajan rast izvoza. Osobito je to primjetno u proizvodnji hrane i pića, te strojeva i uređaja, ali i u proizvodnji radio, televizijskih i komunikacijskih aparata i opreme, koja unatoč smanjenju proizvodnje bilježi rast izvoza.

Proizvodnost rada u industriji i dalje je pod najvećim utjecajem promjena u razini proizvodnje. Budući da se zaposlenost u industriji smanjuje po konstantnim stopama, do promjena proizvodnosti rada u usporedbi s istim razdobljem pret-

hodne godine dolazi zbog skokova u industrijskoj proizvodnji. Ostvareni rast sezonski neprilagođenog indeksa industrijske proizvodnje od 2,8% u prva četiri mjeseca 2002. godine u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine utjecao je na usporavanje rasta produktivnosti u industriji. Stopa rasta produktivnosti je sa 9,6% ostvarenih u prosincu 2001. smanjena na 6,4% u travnju.

prometa u trgovini na malo ubrzavao se od siječnja do ožujka, čemu je, osim širenja velikih trgovačkih lanaca na područje cijele Hrvatske i skretanja malograničnog prometa u domaće prodavaonice, pridonijela i veća potrošnja pred uskršnje blagdane. Rast prometa u trgovini, uz prisutnu stagnaciju realnih dohodaka, može se objasniti rastućim kreditima stanovništvu, koji omogućuju povećanje potrošnje.

Trgovina

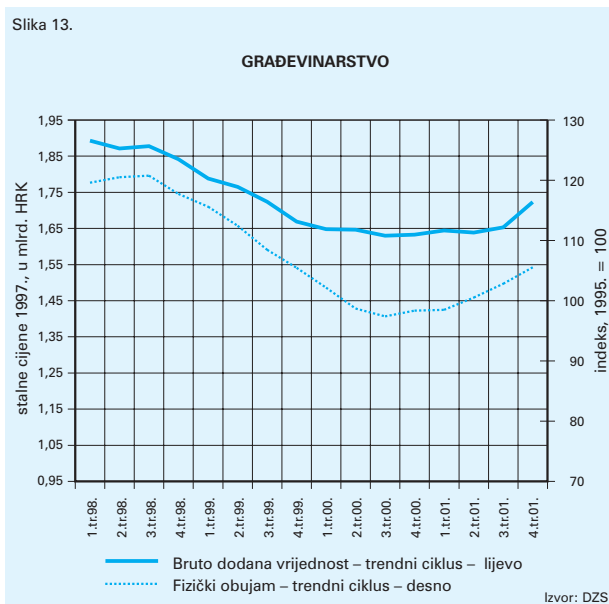
U drugoj polovici 2001. godine zabilježena su dva uzastopna tromjesečna smanjenja sezonski prilagođene dodane vrijednosti djelatnosti trgovine, koja su bila najavljena nižim stopama rasta prometa u trgovini. Posljednje tromjesečje donijelo je najmanje godišnje povećanje dodane vrijednosti u trgovini od 5,5%, ali je zbog visokih stopa rasta zabilježenih u prvoj polovici godine prosječna godišnja stopa rasta dodane vrijednosti bila 11,9%. Time je trgovina ostvarila najveći godišnji rast dodane vrijednosti, a i najveći doprinos rastu bruto dodane vrijednosti.

Pokazatelji prometa u trgovini na početku 2002. godine govore da se rast u djelatnosti trgovine nije nastavio usporavati, već je nasuprot tome najviši od dosad ostvarenih vrijednosti. Realni promet ukupne djelatnosti trgovine u prvom je tromjesečju porastao za 13% u usporedbi s prvim tromjesečjem prethodne godine, uz nešto niži rast trgovine čija je pretežna djelatnost prodaja, održavanje i popravak motornih vozila.

Povećanje sezonski prilagođene vrijednosti prometa trgovine na malo u prvom tromjesečju 2002. iznosilo je 7,7% u odnosu prema posljednjem tromjesečju 2001. godine, te je najveće do sada zabilježeno povećanje djelatnosti trgovine u trogodišnjem razdoblju s uzlaznim trendom. Drugi po veličini tromjesečni rast zabilježen je u četvrtom tromjesečju 1999. godine, kada je povećanje plaća u državnim službama prije izbora utjecalo na rast potrošnje. Ovogodišnji rast realnog

Građevinarstvo

U djelatnosti građevinarstva najveći tromjesečni rast dodane vrijednosti u 2001. godini ostvaren je u prvom i četvrtom tromjesečju, koja zbog svojih sezonskih obilježja imaju manje značenje za ukupno ostvarenje dodane vrijednosti građevinarstva. U posljednjem tromjesečju dodana vrijednost građevinarstva povećana je za 5% u odnosu prema posljednjem

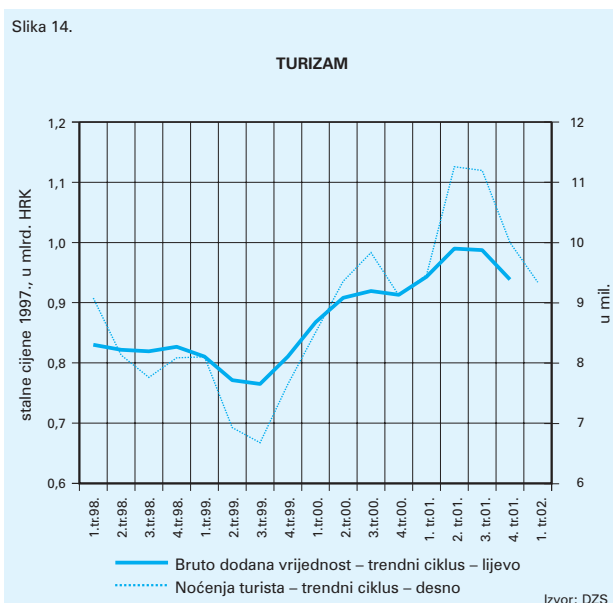
tromjesečju prethodne godine, ali je zbog niskog rasta sredinom godine godišnje povećanje iznosilo 2,9%.

Građevinarstvo, jedina djelatnost koja je u 2000. godini zabilježila smanjenje dodane vrijednosti u sva četiri tromjesečja, počelo se oporavljati u 2001. godini. Rast u drugom dijelu 2001. nagovijestio je rast dodane vrijednosti građevinarstva u tekućoj godini. Tako je u prva dva mjeseca 2002. godine fizički obujam građevinskih radova povećan za 11,5% u odnosu prema prva dva mjeseca prethodne godine. U 2001. godini vrijednost neto narudžbi bila je 22,7% veća nego u 2000. godini, što čini realnim očekivanja rasta građevinarstva u 2002. godini. Stambena je izgradnja također povećana u 2001. godini u usporedbi s prethodnom godinom, ali je ona znatno niža od ostvarenja u 1998. i 1999. godini. Projekt poticane stanogradnje, uz početak korištenja sredstava stambene štednje i povoljnije stambene kredite, mogao bi u 2002. godini jače utjecati na rast stambene izgradnje. Povećanje broja izdanih građevinskih dozvola u prošloj godini za 24,1%, osim većom izgradnjom, može se objasniti i boljom zakonskom regulacijom građevinskih radova.

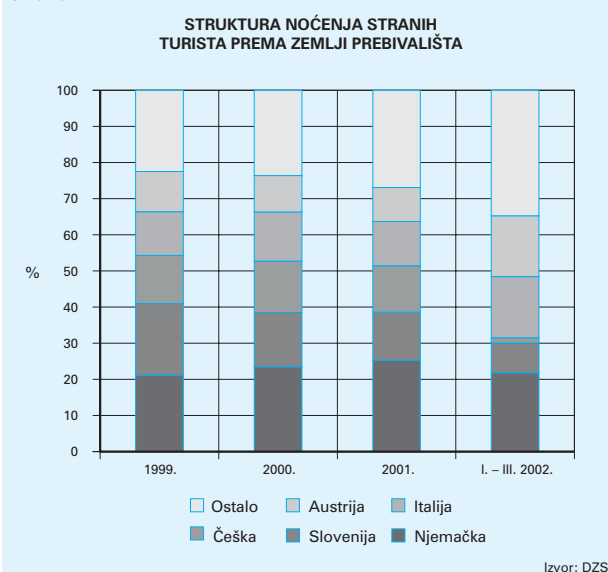
Turizam

U posljednjem tromjesečju 2001. godine najveći pad sezonski prilagođene dodane vrijednosti u usporedbi s prethodnim tromjesečjem zabilježen je u djelatnosti hotela i restorana. Zahvaljujući velikom povećanju dodane vrijednosti u drugom i nešto manjem povećanju u trećem tromjesečju, turistička djelatnost je s povećanjem od 6% u 2001. godina bila treća djelatnost po veličini ostvarenoga godišnjeg rasta dodane vrijednosti.

U prva tri mjeseca 2002. godine zabilježeno je povećanje broja dolazaka i noćenja turista u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine. Dolasci turista povećani su za 21,1%, a noćenja za 19,1%. Promatrano po pojedinim mjesecima, u siječnju je zabilježen pad dolazaka i noćenja, a u veljači blagi rast. S obzirom da su uskršnji blagdani ove godine

Slika 15.

bili ranije nego prošlih godina (Uskrs je pao na zadnji dan ožujka) u ožujku je ostvareno veliko povećanje dolazaka i noćenja turista. Povećanje je osobito zamjetno kod dolazaka i noćenja stranih turista: i dolasci i noćenja su zbog velikog skoka u ožujku porasli na razini cijelog tromjesečja za više od 40%. No uspoređujući sezonski prilagođene tromjesečne promjene, vidi se da su noćenja turista bila na razini onih iz posljednjeg tromjesečja prošle godine.

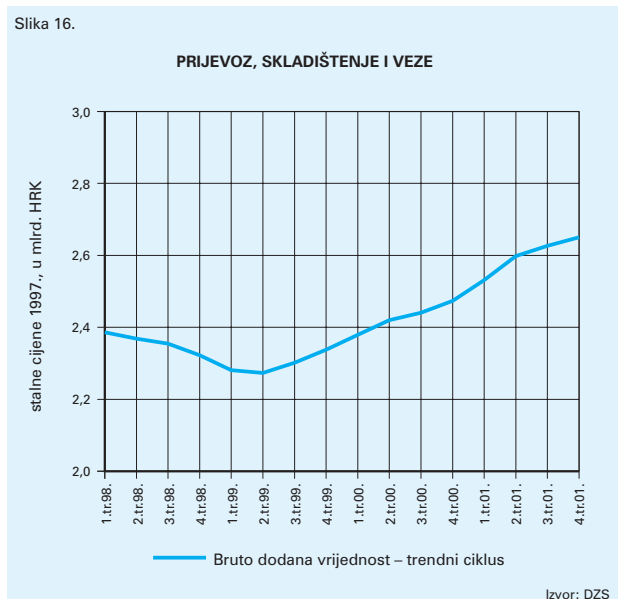
Iz strukture stranih gostiju u prvom tromjesečju 2002. vidi se da su najviše noćenja ostvarili gosti iz Njemačke (21,8%), Italije (16,9%), Austrije (16,8%), Slovenije (8,2%) te Bosne i Hercegovine (6,2%). Usporedbom s godišnjom strukturom gostiju vidi se da noćenja turista iz zemalja Srednje i Istočne Europe (Češke, Poljske, Mađarske, Slovačke) imaju jako izražen sezonski karakter. Iako se broj noćenja turista koji dolaze iz tih zemalja povećao u prvom tromjesečju, njihov udio izvan glavne turističke sezone nije značajan.

Prijevoz i veze

Rast sezonski prilagođene dodane vrijednosti djelatnosti prijevoza, skladištenja i veza u 2001. godini usporavao se prema kraju godine, pa je najniži uzastopni rast u odnosu prema prethodnom tromjesečju zabilježen u posljednjem tromjesečju. S rastom dodane vrijednosti od 7,3% na godišnjoj razini ova je djelatnost zabilježila drugu po veličinu stopu rasta, odmah iza trgovine. Rastu su najviše pridonijele pokretne mreže telekomunikacijskih usluga, dok je prijevoz putnika i robe zabilježio niske stope rasta.

U djelatnosti prijevoza u prvom tromjesečju 2002. zabilježena su suprotna kretanja. Broj prevezenih putnika smanjen je za 6,8% u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, pri čemu je najveći pad bio u cestovnom i željezničkom prometu. Nasuprot tome, u prijevozu robe zabilježen je rast od 9,1%, potaknut umjerenim rastom željezničkoga i cestovnog prijevoza te rastom cjevovodnog transporta od 38,3%. Njemu je uzrok povećano korištenje kapaciteta naftovoda, i to posebno u tranzitnom prometu nafte kroz Hrvatsku. Vrijednosti

Slika 16.

svih vrsta poštanskih i telekomunikacijskih usluga pruženih u prvom tromjesečju ove godine veće su od vrijednosti tih usluga u prvom tromjesečju prethodne godine, a najizraženiji rast i dalje je prisutan u pokretnoj telefonskoj mreži, gdje je broj utrošenih minuta 48,6% veći u odnosu prema prvom tromjesečju prošle godine.

Tržište rada

Promjene na tržištu rada u prvom su tromjesečju ove godine zadržale smjer iz druge polovice prošle godine. Prije svega, zaposlenost se nastavlja oporavljati zbog rasta gospodarske aktivnosti i stagnacije plaća. Također, nastavljena je tendencija rasta registrirane nezaposlenosti, koja je stabilizirana nakon okončanja pojačanog priljeva na osnovi novog Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata. Rast aktivnog stanovništva, zbog istodobnog rasta zaposlenosti i nezaposlenosti, čak i kada se eliminira priljev branitelja, najvjerojatnije odražava efekt ohrabrenog radnika, odnosno veću spremnost za evidentiranje pri HZZ-u u svjetlu povećanih šansi za zapošljavanje.

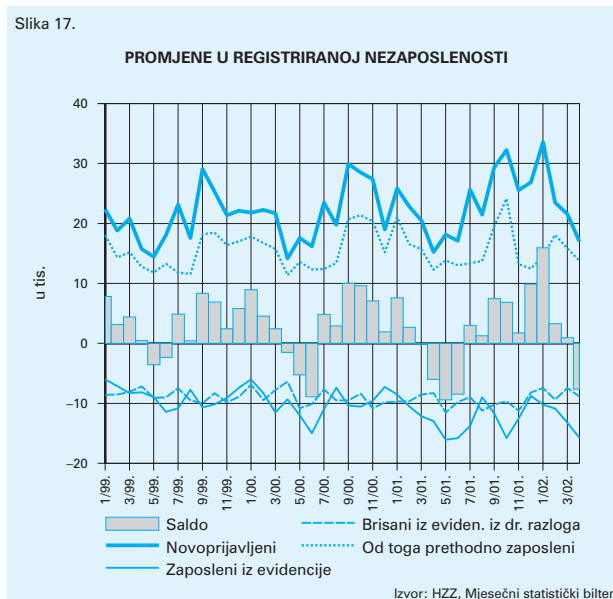
Rast zaposlenosti i nezaposlenosti odvijao se uz istodobno dinamiziranje tokova na tržištu rada. Prijavljene potrebe za radnicima i u prvom su tromjesečju nastavile rasti te su još jedan od signala rasta potražnje za radom uz istodobno ubrzanje njegove realokacije i restrukturiranja.

Prosječne plaće nastavljaju u prvom tromjesečju ove godine realno stagnirati, odnosno čak se i blago smanjivati. Glavni uzrok stagnacije plaća jest nastavak provođenja stroge politike plaća u javnom sektoru. Blagi rast prosječnih realnih plaća u industriji odvijao se uz istodobno povećanje proizvodnje i proizvodnosti, tako da nije stvarao cjenovne pritiske.

Nezaposlenost i zapošljavanje

Dinamika registrirane nezaposlenosti u ožujku i travnju ove godine dominantno je bila određena jenjavanjem učinka

Slika 17.

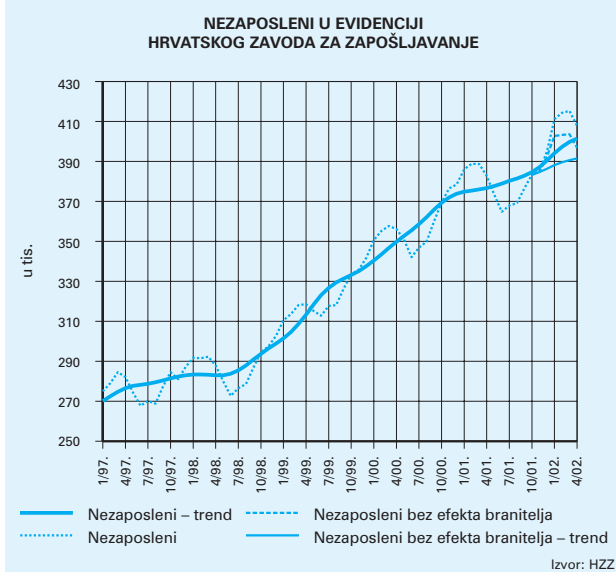

novog zakona o braniteljima, zatim nastavkom tendencije rasta zapošljavanja iz evidencije HZZ-a zbog nastavka gospodarske ekspanzije, iako uz izražen sezonski karakter te ekspanzije, te sezonskim padom priljeva u evidenciju. Nakon visoke razine neto priljeva u evidenciju HZZ-a početkom godine njihova se razina do travnja smanjivala, kada je započeo sezonski pad registrirane nezaposlenosti, koji je intenzitetom nadmašio prethodne godine. Takvu dinamiku neto priljeva pratio je nastavak rasta bruto tokova na tržištu rada. Priljevi u evidenciju i zapošljavanje iz nje prosječno su tijekom prva četiri mjeseca ove godine rasli po stopi višoj od 13%, iako valja imati na umu kako su priljevi povećani pod utjecajem eksternih čimbenika (priljeva branitelja u evidenciju HZZ-a), a ne isključivo zbog promjena na tržištu rada.

Visoki neto priljevi u evidenciju HZZ-a pojačali su krajem protekle i početkom ove godine tendenciju rasta registrirane nezaposlenosti. Međutim, isključiti li se učinak pojačanog priljeva branitelja, odnosno uračuna li se u razinu registrirane nezaposlenosti umjesto realiziranih vrijednosti projekcija njihova broja na temelju kretanja zabilježenog do listopada prošle godine, čime je aproksimirana dinamika registrirane nezaposlenosti bez promjene institucionalnog okruženja, tada nije moguće uočiti ubrzanje trenda rasta broja nezaposlenih u evidenciji HZZ-a. Razina registrirane nezaposlenosti, koja je krajem travnja iznosila 408 tisuća osoba, odnosno 25 tisuća (6,5%) više nego u istom mjesecu lani, vjerojatno ne bi bez te institucionalne promjene nadmašila 400 tisuća, uz godišnju stopu rasta nižu od 4%.

Smanjenje odljeva iz evidencije zbog drugih razloga, a ne samo zbog zapošljavanja, također je pogodovalo nastavku rasta registrirane nezaposlenosti. Brisanje iz evidencije tako je u prva četiri mjeseca ove godine smanjeno za 8,6% prema istom razdoblju lani. Pad brisanja iz evidencije vjerojatno je povezan i s rastom zapošljavanja. Naime, veće šanse za pronalaženje posla uz posredovanje HZZ-a mogle su povećati interes evidentiranih nezaposlenih osoba da ostanu u evidenciji, kao i želju u ranijim razdobljima obeshabrenih radnika, odnosno osoba klasificiranih prije kao neaktivne osobe, za

Slika 18.

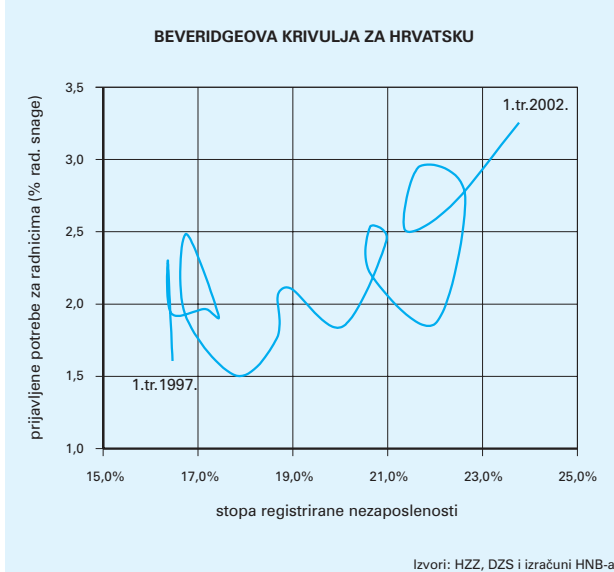
evidentiranjem u HZZ-u kad su mogućnosti za zapošljavanje počeli ponovno percipirati kao povećane. Tako je gospodarski rast, djelujući preko efekta ohrabrenog radnika, mogao potaknuti nastavak tendencije rasta registrirane nezaposlenosti.

Anketna je stopa nezaposlenosti u drugom polugodištu 2001. godine također porasla u usporedbi s prvim polugodištem te godine kao i stopa nezaposlenosti prema administrativnim izvorima, odnosno stopa registrirane nezaposlenosti. Povećanje anketne stope nezaposlenosti iznosilo je 1 postotni bod, nakon čega je ona dosegla 16,3%. Ta je razina ipak niža nego u drugom polugodištu 2000. godine, iako navedena opservacija iskače iz inače glatke serije te bi se i stoga mogla smatrati manje pouzdanom. Stope administrativne i anketne nezaposlenosti i u drugom polugodištu prošle godine nastavljaju se kretati usporedo, ali uz bitnu razliku između njihovih apsolutnih razina, što je posljedica snažne motivacije za evidentiranje u HZZ-u radi ostvarivanja prava na različite

Slika 19.

Slika 20.

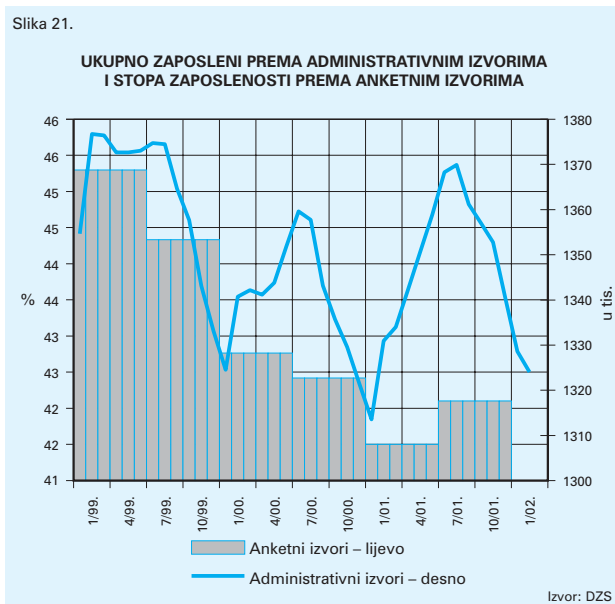
beneficije, a uz vrlo malo prepreka ostvarivanju tih prava.

Beveridgeova krivulja, koja pokazuje odnos prijavljenih potreba za radnicima i stope registrirane nezaposlenosti, i u prvom tromjesečju ove godine nastavlja rasti, mjereno na obje osi. Time ona upućuje na povećanje registrirane nezaposlenosti uz istodobni rast broja raspoloživih radnih mjesta. Neobičajeno jak rastući nagib te krivulje najvjerojatnije odražava već spomenuti efekt ohrabrenog radnika, uz ubrzanje restrukturiranja gospodarstva. Povećanje broja traženih radnika vjerojatno je i posljedica umjerenijeg rasta plaća, odnosno njihove stagnacije tijekom prethodne i početkom ove godine. Na temelju dinamike prijavljenih potreba za radnicima zabilježene u prvom tromjesečju nije jednostavno prognozirati potražnju za radom do kraja godine kao ni dinamiku toкова. Ipak, budući da se i u ovoj godini nastavlja tendencija rasta potreba za radnicima, može se ustvrditi kako potražnja na tržištu rada polako izlazi iz dugogodišnje stagnacije te da tržište rada postaje dinamičnije, što je važna pretpostavka uspješnoga restrukturiranja gospodarstva.

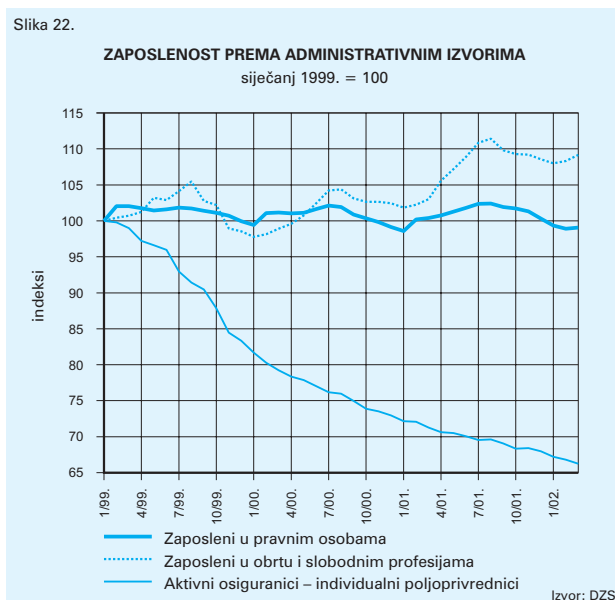
Pojačana gospodarska aktivnost, koja je značajnim dijelom uzrokovala veće zapošljavanje, uspjela je pokrenuti tendenciju rasta ukupne zaposlenosti. Prema administrativnim izvorima, sezonski vrhunac zaposlenosti iz sredine 2001. godine nadmašio je vrhunac iz prethodne godine za oko 12 tisuća zaposlenih (0,9%), dok je godišnja stopa njezina rasta na početku ove godine, kada zaposlenost inače doseže sezonski uobičajeno dno, iznosila 1,1%, što je 15 tisuća zaposlenih više nego u istom razdoblju prethodne godine. Anketni izvori također su potvrdili preokret na tržištu rada koji se zbilo u drugoj polovici prošle godine. Stopa zaposlenosti, koju promatramo zbog neusporedivosti apsolutnog broja zaposlenih a koja je posljedica razlika u ocjeni ukupnog stanovništva na obuhvaćenom teritoriju, iznosila je prema posljednjoj anketi o radnoj snazi 42,1%, što je za 0,6 postotnih bodova više nego u prvom polugodištu. Tim porastom stopa zaposlenosti nije još dostigla razinu iz drugog polugodišta 2000.

Rast ukupne zaposlenosti prema administrativnim izvorima u prvom tromjesečju ove godine ostvaren je unatoč nas-

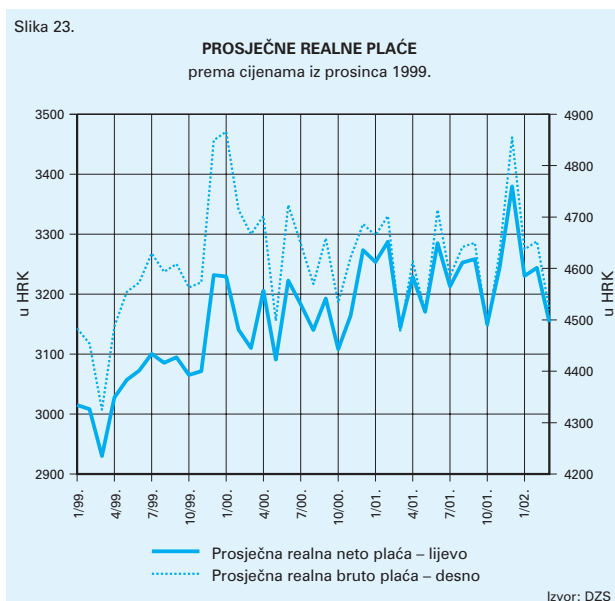
Slika 21.

Slika 22.

Slika 23.

tavku smanjenja, iako nešto sporijeg, broja individualnih poljoprivrednika koji su aktivni osiguranici HZMO-a te se kao takvi prema administrativnoj evidenciji smatraju zaposlenima. Ipak, broj individualnih poljoprivrednika smanjen je za 8,1%. Glavna komponenta rasta zaposlenosti bio je rast broja zaposlenih u obrtu i slobodnim profesijama, koji su u prvom tromjesečju rasli po godišnjoj stopi od 6%.

Radna snaga se i prema administrativnim i prema anketnim izvorima nastavila kretati prociklički. Prema administrativnim izvorima, odnosno podacima HZZ-a o registriranoj nezaposlenosti i privremenim podacima DZS-a o ukupnoj zaposlenosti, u prvom je tromjesečju ove godine zabilježeno povećanje radne snage za 26 tisuća osoba, odnosno za 1,5%, prema istom razdoblju lani. Stopa aktivnosti prema anketi o radnoj snazi u drugom je polugodištu prošle godine iznosila 50,3%, što je za 1,3 postotna boda više nego u prvom polugodištu.

Plaće i troškovi rada

Prosječne plaće nastavile su i početkom 2002. godine rasti po niskim nominalnim stopama, uz realnu stagnaciju. Prosječna neto plaća isplaćena u prvom tromjesečju 2002. godine, prema podacima DZS-a, bila je za 2,3% veća nego u istom razdoblju lani, dok je realno smanjena za 0,3%. Povećanje prosječne bruto plaće iznosilo je 2,6% (što je realno smanjenje od 0,3%), koliki je bio i rast prosječne neto plaće.

Za stagnaciju prosječnih plaća i u prvom je tromjesečju ove godine najzaslužnija Vladina politika. Tako je prosječna nominalna bruto plaća u javnoj upravi u prvom tromjesečju prosječno bila niža za 9,2%, a u zdravstvu za 6,9%. Novi sustav koeficijenata za državne zaposlenike najviše je pogodovao zaposlenima u obrazovanju, čija je prosječna nominalna bruto plaća porasla za 0,4%. Prosječna bruto plaća u industriji nominalno je porasla za 5,0%, što je realni rast od 2,1%. Budući da je prosječna bruto plaća isplaćena u prvom tromjesečju realno smanjena, realni rast u bilo kojoj djelatnosti poboljšanje je njezina relativnog položaja u odnosu na prosjek. S obzirom na povećanje proizvodnosti u industriji, čiji je rast nadmašio rast prosječne realne bruto plaće u industriji, ostvareni rast plaća nije stvarao cjenovne pritiske. Potražnja za radom, u okruženju u kojemu se očekuje istodobno smanjivanje razine zaštite zaposlenja nakon što dođe do promjena Zakona o radu uz još visoku razinu nezaposlenosti, mogla bi značajno porasti, a da njezin rast ne pokaže značajne učinke na troškove rada.

Cijene

Godišnja stopa inflacije⁶ mjerena kretanjem indeksa cijena na malo tijekom prvog se tromjesečja povećavala, tako da je sa 2,6% zabilježenih u prosincu 2001. narasla na 3,2% u ožujku 2002. godine. Unatoč mjesečnom rastu cijena u travnju ove godine u usporedbi s ožujkom, godišnja je stopa inflacije smanjena za jedan postotni bod, sa 3,2% u ožujku na 2,2% u

⁶ Stopa rasta cijena u određenom mjesecu u usporedbi s istim mjesecom prethodne godine

Okvir 1. Zaposlenost i radno zakonodavstvo u tranzicijskim zemljama

Prema anketi o radnoj snazi u 2000. godini u Hrvatskoj je stopa zaposlenosti stanovništva u radnoj dobi (od 15 do 64 godine) iznosila 51,4%, a u 2001. godini nije bitno porasla – iznosila je 51,6%. Iako prema stopi nezaposlenosti, drugoj komponenti aktivnosti, Republika Hrvatska nije prednjačila među tranzicijskim zemljama, stopa zaposlenosti u Hrvatskoj bila je među najnižima u tranzicijskim zemljama Srednje i Istočne Europe. U toj je skupini samo Bugarska imala nešto nižu stopu zaposlenosti, koja je iznosila 49,2%, odnosno 1,2 postotna boda manje nego u Hrvatskoj, što zapravo nije bitna razlika.

Želimo li steći pravu sliku o očekivanim stopama zaposlenosti i odstupanjima od njih, potrebno je uzeti u obzir i razlike u dohocima. Dohodak po stanovniku zapravo aproksimira oportunitetni trošak nesudjelovanja na tržištu rada. Tako će viša razina dohotka po stanovniku efektom supstitucije odvući barem neke osobe radne dobi od dokolice ili kućanskih aktivnosti te povećati šansu za njihovo sudjelovanje u radnoj snazi i zaposlenost.

Stope zaposlenosti u tranzicijskim se zemljama dobro uklapaju u teorijsku predodžbu o njihovoj vezi s razinom dohotka. Pozitivan smjer veze je očit, ali su odstupanja razine zaposlenosti u pojedinim zemljama od očekivanih razina znatna, što upućuje na to da na pojavu utječu i ostali brojni čimbenici. S obzirom na razlike među tranzicijskim zemljama, ne treba čuditi da njihove stope zaposlenosti uvelike variraju. Ipak, primjetno je kako geografska blizina ima značajnu ulogu, koja se ogleda ne samo u podjednakoj razini dohotka nego i u institucionalnoj sličnosti. Tako srednjoeuropske zemlje (Slovačka, Poljska i Mađarska) iskazuju podjednak dohodak po stanovniku kao i podjednaku zaposlenost. Iz skupine srednjoeuropskih zemalja iskače Češka, koja je iskazala manji pad zaposlenosti i realokaciju rada nego ostale tranzicijske zemlje, s nešto višom razinom dohotka i bitno višom razinom zaposlenosti. Baltičke su zemlje također homogena skupina prema promatranim pokazateljima, iako – uz nešto nižu razinu dohotka po stanovniku od srednjoeuropskih zemalja – iskazuju višu razinu zaposlenosti. Bugarska i Rumunjska, iako geografski blizu i slične razinom dohotka, pokazuju drastične razlike u razini zaposle-

nosti. Ta je razlika prije svega posljedica razlika u njihovim gospodarskim strukturama. Dok je u Bugarskoj manje od desetine zaposlenih radilo u poljoprivredi, u Rumunjskoj je gotovo polovina zaposlenih bila agrarno stanovništvo. Poljoprivreda je djelatnost u kojoj “svi rade” te je stoga pri međunarodnim usporedbama zaposlenosti valja uzimati u obzir.

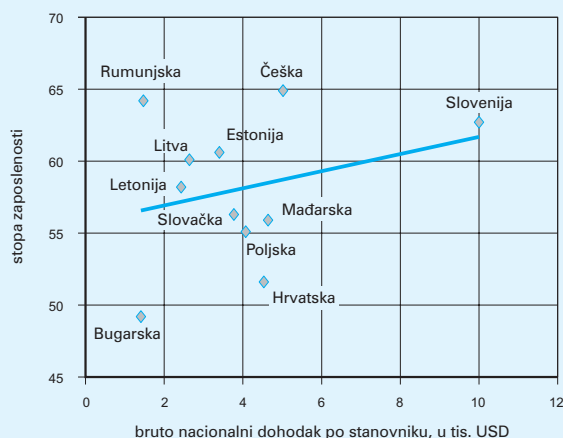
Hrvatska se razinom dohotka po stanovniku nije bitno razlikovala od ostalih srednjoeuropskih tranzicijskih zemalja, ali je prema razini zaposlenosti bila bliža Bugarskoj. Objašnjenje tih razlika razumno je potražiti u institucionalnim okolnostima koje utječu na razinu zaposlenosti. Jedna od takvih okolnosti, o kojoj je i u Hrvatskoj u posljednje vrijeme bilo mnogo riječi, jest pravna zaštita zaposlenja. Visoka razina zaštite zaposlenja obično je povezana s nižim stopama zaposlenosti jer otežava mladim radnicima ulazak u radnu snagu kao i participaciju u radnoj snazi osoba kojima više odgovaraju različiti fleksibilni oblici zaposlenja, što se poglavito odnosi na žene.

Prema različitim parcijalnim usporedbama Hrvatske i ostalih zemalja koje su se u posljednje vrijeme pojavljivale u medijima, mogao se steći dojam kako su prema hrvatskom radnom zakonodavstvu zaposlenja nešto bolje zaštićena nego u ostalim tranzicijskim zemljama. Doista, prema standardiziranom OECD-ovu indeksu pravne zaštite zaposlenja, koji je sveobuhvatna mjera rigidnosti radnog zakonodavstva, a na skali poprima vrijednosti između 0 (najfleksibilnije) i 6 (najmanje fleksibilno), hrvatski Zakon o radu uvjerljivo je najrigidniji među tranzicijskim zemljama za koje postoji odgovarajući pokazatelj. Slovensko radno zakonodavstvo također je među manje fleksibilnim, iako se prema regulativi zaštite radnika s ugovorima o radu na neodređeno vrijeme i regulativi kolektivnih otkaza zapravo ne razlikuje bitno od hrvatskog Zakona o radu, no razlikuje se u agregatnom indeksu uglavnom zbog fleksibilnije regulative različitih oblika privremenog zapošljavanja.

Proces fleksibilizacije tržišta rada koji je u Hrvatskoj započet, neće polučiti rezultate preko noći. Ipak, može se očekivati kako će institucionalna reforma tržišta rada, poglavito u sferi različitih netipičnih oblika zaposlenja, koji su u Hrvatskoj izrazito nerazvijeni, otvoriti put boljemu zadovoljavanju potreba i poslodavaca i zaposlenika i povećanju zaposlenosti.

Slika 24.

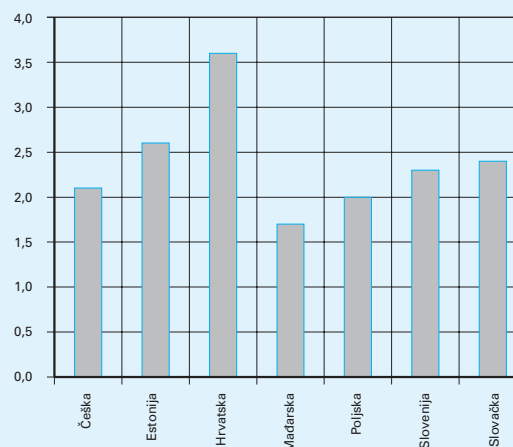
STOPE ZAPOSLENOSTI U TRANZICIJSKIM ZEMLJAMA SREDNJE I ISTOČNE EUROPE U 2000. GODINI I BRUTO NACIONALNI DOHODAK PO STANOVNIKU U 1999. GODINI

Izvori: Eurostat, *Employment and Labour Market in Central European Countries 1/2001*; Svjetska banka, *World Development Indicators*, 2001.

Slika 25.

INDEKS PRAVNE ZAŠTITE ZAPOSLENJA

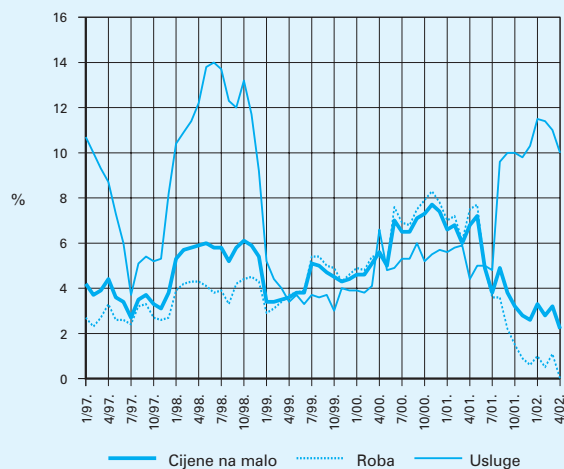

Izvori: OECD i izračun HNB-a

travnju, zbog učinka baznog razdoblja za usporedbu, tj. značajnoga mjesečnog rasta cijena od 1,4% zabilježenog u travnju prošle godine.

U prva četiri mjeseca 2002. godine (travanj u usporedbi s prosincem prošle godine) ukupna je razina cijena na malo povećana za 1,7% (robe 1,5%, usluga 1,9%), što je manji rast ne-

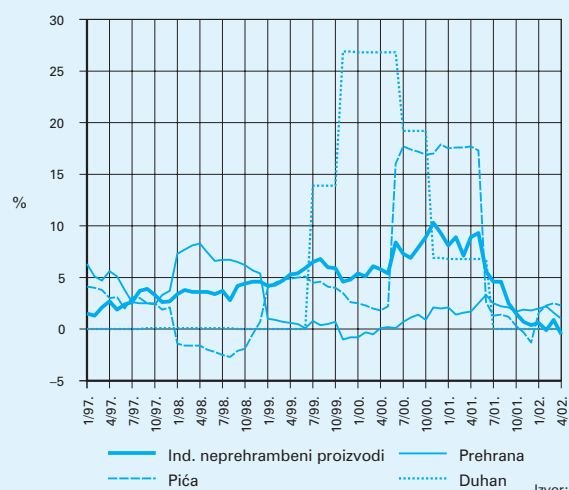
Slika 26.

CIJENE NA MALO, UKUPNO I PO OSNOVNIM KOMPONENTAMA
 godišnje stope promjene = stope promjene u usporedbi
 s istim mjesecom prethodne godine

Izvor: DZS

Slika 27.

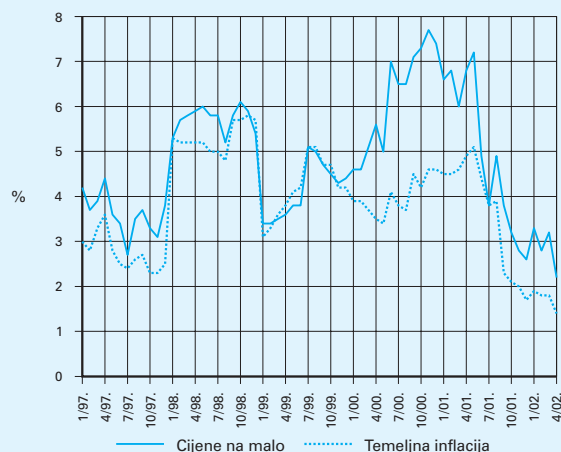
CIJENE ROBE

 (iz indeksa cijena na malo) po komponentama
 godišnje stope promjene

Izvor: DZS

go u istom razdoblju prošle godine kada su cijene na malo povećane ukupno za 2,1% (robe 2,1%, usluga 2,2%). Gotovo polovina rasta cijena na malo (približno 0,8 postotnih bodova) ostvarena u prva četiri mjeseca ove godine u usporedbi s koncem prošle godine izravna je posljedica povećanja maloprodajnih cijena naftnih derivata za ukupno 10,8% (3,5% u siječnju, 4,4% u ožujku te 2,6% u travnju), do kojeg je došlo zbog rasta cijena sirove nafte na svjetskom tržištu. Unatoč tome rastu maloprodajne cijene naftnih derivata zabilježene u travnju ove godine bile su 6,0% niže nego u travnju 2001. godine. Šokovi na strani ponude (rast cijena sirove nafte) prisutni u prva četiri mjeseca ove godine te rast određenih administrativno reguliranih cijena usluga, koji su izazvali jednokratno podizanje razine cijena na malo, ne bi međutim trebali dovesti i do permanentnog povećanja stope inflacije u uvjetima umjerenog rasta plaća i stabilnog tečaja te povećanja konkurencije na domaćem tržištu.

Slika 28.

CIJENE NA MALO I TEMELJNA INFLACIJA*
 godišnje stope promjene

* Temeljna inflacija izračunava se tako da se iz košarice dobara i usluga za izračunavanje indeksa cijena na malo isključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i cijene proizvoda koje su administrativno regulirane (među ostalim, tu su svrstane cijene električne struje i naftnih derivata). Metodologija izračunavanja detaljnije je objašnjena u Biltenu HNB-a broj 61 (2001).

Izvor: DZS

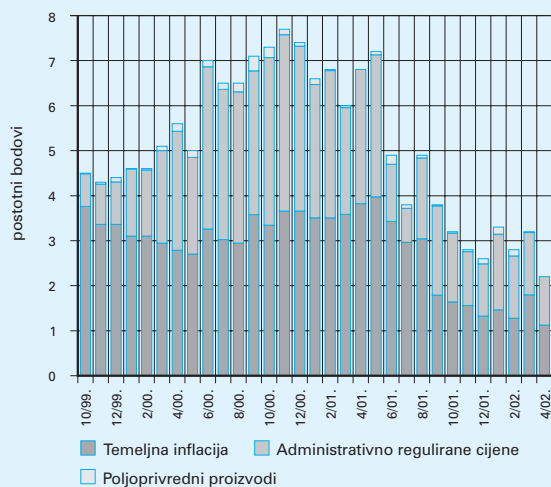
Mjesečna stopa inflacije⁷ u značajnoj je mjeri fluktuirala, prije svega zbog utjecaja volatilnih komponenata indeksa cijena na malo (tj. cijena poljoprivrednih proizvoda i cijena naftnih derivata), tako da se nakon 0,8% zabilježenih u siječnju, smanjila na 0,1% u veljači, da bi u ožujku i travnju porasla na 0,4%.

Budući da se pri računanju temeljne inflacije iz košarice za izračun, između ostaloga, isključuju cijene naftnih derivata, ovaj je pokazatelj kretanja cijena za prva četiri mjeseca 2002. godine zabilježio blaži rast u usporedbi s inflacijom mjerenom kretanjem ukupnog indeksa cijena na malo. Cijene koje ulaze u izračun temeljnog indeksa cijena na malo u travnju 2002. godine bile su ukupno 0,7% više (robe 0,6%, usluga 1,3%) nego u prosincu 2001. Tijekom istog razdoblja 2001. godine zabilježen je za 0,3 postotna boda viši rast temeljnog indeksa cijena na malo, tj. taj je indeks za to razdoblje iznosio ukupno 1,0% (robe 0,8%, usluga 1,7%). Godišnja stopa temeljne inflacije smanjena je sa 1,7% u prosincu 2001. na 1,4% u travnju 2002. (zbog negativnog učinka baznog razdoblja). To je smanjenje imalo i najveći utjecaj na pad godišnje stope inflacije mjerene kretanjem cijena na malo za 0,4 postotna boda u travnju u usporedbi s prosincem s obzirom da proizvodi koje ulaze u izračun temeljne inflacije čine približno 77,0% ukupne košarice cijena na malo. Osim toga, u travnju u usporedbi s prosincem bilježimo i smanjenje doprinosa poljoprivrednih proizvoda ukupnoj godišnjoj stopi inflacije, dok je doprinos administrativno reguliranih cijena ostao podjednak.

Oporavak cijena sirove nafte na svjetskom tržištu, do kojeg je došlo početkom 2002. godine, slijedio je nakon što je dogovoreno smanjenje proizvodnje zemalja članica OPEC-a (i drugih značajnijih proizvođača nafte) s ciljem da se cijena barela sirove nafte vrati unutar ciljane zone od 22 do 28 USD.

⁷ Stopa rasta cijena u određenom mjesecu u usporedbi s prethodnim mjesecom

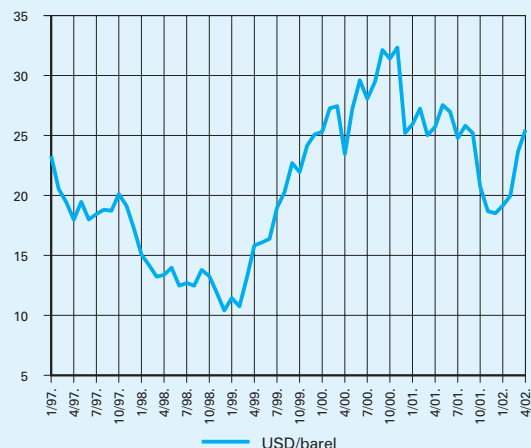
Slika 29.

**DOPRINOSI^a KOMPONENTATA INDEKSA CIJENA
NA MALO GODIŠNJOJ STOPI INFLACIJE**

^a Doprinos se definira kao relativna važnost određene komponente indeksa cijena na malo u ukupnoj inflaciji. Zbroj doprinosa svih komponentata izraženih u postotnim bodovima u određenom mjesecu daje iznos godišnje stope inflacije. Osim u postotnim bodovima, doprinosi se mogu iskazati i u postocima.

Izvori: DZS i izračuni HNB-a

Slika 30.

**PROSJEČNA CIJENA NAFTES^a
NA SVJETSKOM TRŽIŠTU**

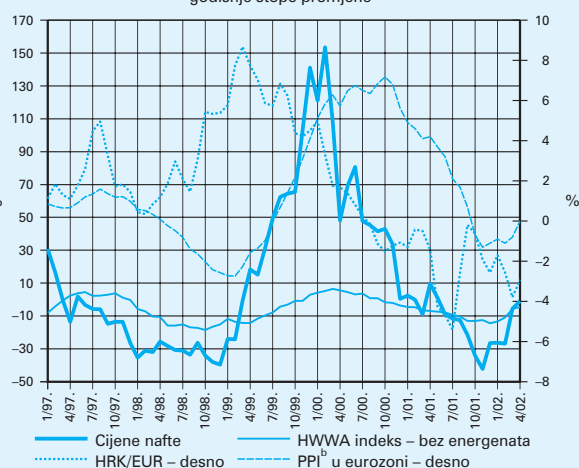
^a Računa se kao prosjek sljedećih cijena nafte (promptna isporuka): Dubai Fateh, U.K. Brent i West Texas Intermediate.

Izvor: Bloomberg

Naime, u prosincu 2001. godine prosječna je cijena barela sirove nafte za promptnu isporuku bila uvelike ispod donje granice – spustila se na 18,5 USD po barelu, što je 26,5% niže od cijene koncem prethodnog tromjesečja. Dodatni poticaj rastu cijena sirove nafte dala je napeta politička situacija na Bliskom istoku te očekivanje rasta potražnje za tim energentom zbog naznaka ubrzanja globalnoga gospodarskog rasta. U siječnju 2002. godine prosječna je cijena barela sirove nafte za promptnu isporuku povećana za 3,4%, a u veljači za 4,3%, u usporedbi s prethodnim mjesecom, a najizraženiji je rast od 18,4% ostvaren tijekom ožujka, pri čemu se prosječna cijena barela sirove nafte popela na 23,7 USD, vrativši se u OPEC-ovu ciljanu zonu. Nakon toga, tijekom travnja i prve polovice svibnja cijene sirove nafte na svjetskom tržištu rastle su mnogo sporije⁸, tako da u svibnju nije došlo do poskupljenja naftnih derivata na hrvatskom tržištu. Prosječna cijena barela sirove nafte dosegla je u travnju 2002. godine 25,5 USD, što je u usporedbi s prosincem 2001. 37,5% viša cijena, ali 1% niža od one u travnju 2001. godine.

U prva četiri mjeseca 2002. godine, osim cijena sirove nafte, počele su se oporavljati i cijene drugih sirovina kojima se trguje na svjetskim robnim burzama, tako da je agregatni HWWA indeks cijena sirovina (bez energenata, na dolarskoj osnovi) u travnju 2002. bio viši ukupno za 6,8% u usporedbi s prosincem 2001. godine. Cijene sirovina počele su se oporavljati s vrlo niskih razina. U prosincu 2001. cijene sirovina (objedinjene u HWWA indeksu bez energenata) na svjetskim robnim burzama bile su 2,4% niže nego koncem prethodnog tromjesečja, odnosno za 7,3% niže od prosječne cijene sirovina ostvarene u 2001. godini te su se nalazile na najnižoj razini u posljednjih petnaest godina. Rast cijena nafte i drugih siro-

Slika 31.

**UVEZENA INFLACIJA: CIJENE NAFTES, HWWA INDEKS
CIJENA SIROVINA^a, PROSJEČNI TEČAJ KUNE PREMA EURU
I CIJENE PRI PROIZVOĐAČIMA U EUROZONI**

^a U Institutu za međunarodnu ekonomiju u Hamburgu (HWWA) konstruiran je agregatni indeks cijena sirovina na svjetskom tržištu, tzv. HWWA indeks. HWWA indeks je pokazatelj kretanja troškova za uvezene sirovine (obuhvaća ukupno 29 sirovina, a indeks bez cijena energenata 27) te se koristi u analizama utjecaja promjena cijena sirovina na svjetskom tržištu na kretanje cijena u industrijskim zemljama. Indeks se izračunava na temelju cijena sirovina izraženih u američkim dolarima.

^b Engl. PPI, Producer Price Index = indeks cijena pri proizvođačima

Izvori: Bloomberg; HWWA, Wirtschaftsdienst; Eurostat i HNB

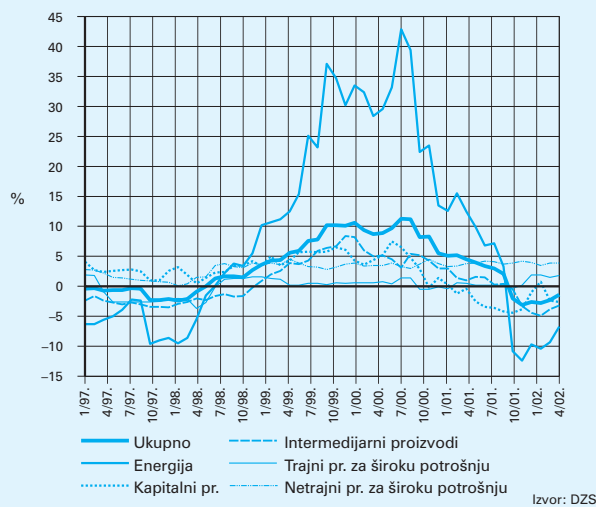
vina utjecao je na zaustavljanje daljnjeg pada proizvođačkih cijena u eurozoni, pri čemu je došlo do povećanja godišnje stope promjene cijena industrijskih proizvoda u toj zoni, sa -1,1% zabilježenih u prosincu 2001. godine na -0,8% u travnju 2002. godine. Trend aprecijacije tečaja kune prema euru i američkom dolaru prisutan od sredine veljače ove godine ublažava intenzitet rasta cijena sirove nafte i drugih sirovina te uvoznih industrijskih proizvoda izraženih u kunama.

Početak 2002. godine, uz već postojeće, stupili su na snagu sporazumi o slobodnoj trgovini s Češkom, Slovačkom, Bugarskom, Poljskom, zemljama EFTA-e, te Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju Europskoj uniji, koji su uvelike pridonijeli daljnjem liberalizaciji režima vanjskotrgovinske razmje-

⁸ Prosječna dnevna cijena sirove nafte za promptnu isporuku povećana je za 7,7% u travnju te za 2,6% u svibnju (do 22. svibnja) u usporedbi s prethodnim mjesecom.

Slika 32.

**CIJENE INDUSTRIJSKIH PROIZVODA PRI PROIZVOĐAČIMA
PO GLAVNIM INDUSTRIJSKIM GRUPACIJAMA**
godišnje stope promjene

Izvor: DZS

ne. Tako je, prema podacima Ministarstva gospodarstva, oko 78,0% vanjskotrgovinske razmjene Hrvatske u režimu slobodne trgovine te se većina industrijskih proizvoda sada uvozi uz nultu stopu carine, dok se trgovina poljoprivrednim i drugim prehrambenim proizvodima odvija uz međusobne koncesije. Stoga je vrlo vjerojatno da je smanjenje cijena određenih industrijskih proizvoda⁹ u prva četiri mjeseca ove godine posljedica vanjskotrgovinske liberalizacije.

Cijene industrijskih proizvoda pri proizvođačima bile su u travnju 2002. godine za 0,3% više nego u prosincu 2001. Godišnja se stopa promjene cijena pri proizvođačima povećala sa -3,1 u prosincu 2001. na -1,4% u travnju 2002. godine. Najviši godišnji rast od 3,9%, odnosno od 1,8%, zabilježen je u travnju ove godine u industrijskim grupacijama koje proizvode netrajne i trajne proizvode za široku potrošnju. U ostalim su grupacijama u travnju 2002. godine zabilježene niže cijene u usporedbi s istim mjesecom prethodne godine – energija je pojeftinila na godišnjoj razini 6,7%, kapitalni proizvodi 2,6%, a intermedijarni proizvodi 3,2%.

Okvir 2. Inflacija u eurozoni mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena

Krajem 1998. godine Upravno vijeće Europske središnje banke obznanilo je osnovne elemente strategije monetarne politike euro-sustava¹⁰, pri čemu je održavanje stabilnosti cijena istaknuto za osnovni cilj. Ujedno je dano jasno bročano određenje stabilnosti cijena u srednjoročnom razdoblju, koje je sidro za formiranje inflacijskih očekivanja te služi kao pokazatelj na temelju kojega se prosuđuje uspješnost u provođenju zajedničke monetarne politike. Prema tom određenju stabilnost cijena se ostvaruje kada je zabilježen porast harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena u eurozoni u određenom mjesecu u usporedbi s istim mjesecom prethodne godine manji od 2%. Iako je istaknuta samo gornja granica godišnje stope inflacije uz koju se ostvaruje stabilnost cijena, upotrebom izraza “porast” cijena nastojalo se pokazati kako bi smanjenje harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena na godišnjoj razini koje bi potrajalo određeno vrijeme bilo u suprotnosti s istaknutim ciljem stabilnosti cijena. Stabilnost cijena definirana je za srednjoročno razdoblje jer kratkoročno različiti nemonetarni šokovi (primjerice, promjene indirektnih poreza, vremenske nepogode ili porast cijena sirovina na svjetskom tržištu) mogu uzrokovati značajne varijacije razine cijena.

Harmonizirani indeksi potrošačkih cijena u pojedinim zemljama članicama Europske unije kreirani su u skladu sa zahtjevima Sporazuma iz Maastrichta kako bi se dobila usporediva mjera inflacije u zemljama članicama za potrebe praćenja kriterija konvergencije stopi inflacije. Ispunjenje toga kriterija jedan je od uvjeta za prelazak u treću fazu Ekonomske i monetarne unije. Metodologije izrade harmoniziranih indeksa potrošačkih cijena za pojedine zemlje članice EMU-a usklađene su u brojnim tehničkim detaljima koji se odnose, primjeri-

ce, na geografski obuhvat i obuhvat stanovništva i proizvoda, procedure vezane uz uvođenje novih proizvoda i procjenu razlika u kvaliteti proizvoda itd. Ujednačavanjem metodologije izrade indeksa potrošačkih cijena nije se nastojalo konstruirati indekse koji bi se u svim zemljama izračunavali na temelju uniformne košarice proizvoda, već se težilo konstruirati takav indeks cijena koji će uvažavati razlike u strukturi novčanih izdataka za potrošnju kućanstava koje postoje između zemalja. Time se nastojalo osigurati usporedivost podataka, tako da razlike između stopa inflacije u pojedinim zemljama odražavaju razlike u kretanju cijena ili strukturi potrošnje, a ne i razlike u metodologiji izračunavanja indeksa potrošačkih cijena¹¹.

Harmonizirani indeks potrošačkih cijena je cjenovni indeks Laspyresova tipa koji obuhvaća one proizvode (robu i usluge) koji su uključeni u novčane izdatke za konačnu potrošnju kućanstava. Harmonizirani indeks potrošačkih cijena u zemlji j u određenom tekućem mjesecu t računa se ovako:

$$HICP_{jt} = \sum_i \bar{\omega}_{i,j,b} \left(\frac{P_{i,j,t}}{P_{i,j,r}} \right),$$

pri čemu se oznaka $p_{i,j,t}$ odnosi na cijenu i -tog proizvoda u zemlji j u određenom tekućem mjesecu t , $p_{i,j,r}$ je cijena u referentnom razdoblju za cijene r , dok je $\bar{\omega}_{i,j,b}$ ponder i -tog proizvoda izračunat na temelju udjela toga proizvoda u ukupnim izdacima u referentnom razdoblju za pondere b ¹². Ponder koji se pripisuje pojedinom proizvodu razlikuje se od zemlje do zemlje ovisno o udjelu izdatka za taj proizvod u ukupnim izdacima kućanstava određene zemlje. Klasifikacija proizvoda (robe i usluga) unutar ukupnoga harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena (COICOP/HICP¹³) temelji se na klasifikaciji izdataka potrošača izrađenoj za potrebe Sustava nacionalnih računa, pri čemu su određene kategorije ispuštene (primjerice imputirana stambena renta).

⁹ Tako su primjerice, u travnju 2002. godine u usporedbi s prosincem 2001. godine, cijene namještaja bile niže za 1,9%, a cijene električnih aparata za 1,0%.

¹⁰ Engleska kovanica “Eurosystem” pojam je koji objedinjava Europsku središnju banku i jedanaest (od siječnja 2001. godine dvanaest) nacionalnih središnjih banaka zemalja koje su prihvatile euro.

¹¹ Osnovne razlike između postojećeg indeksa cijena na malo koji se računa u Državnom zavodu za statistiku Republike Hrvatske i indeksa potrošačkih cijena prema standardima Europske unije prikazane su u Biltenu HNB-a broj 61 (2001).

¹² Referentno (bazno) razdoblje za pondere u najvećem broju slučajeva prethodi referentnom razdoblju za cijene. To se događa zato što su podaci iz Ankete o potrošnji kućanstava, na temelju kojih se ponderi izrađuju, dostupni s određenim vremenskim pomakom.

¹³ *Classification of Individual Consumption by Purpose adapted for thneeds of HICPs* - klasifikacija osobne potrošnje prema namjeni prilagođena potrebama harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena.

Izračunati harmonizirani indeksi potrošačkih cijena zemalja članica Ekonomske i monetarne unije agregiraju se u skupni pokazatelj pod nazivom harmonizirani indeks potrošačkih cijena u eurozoni ili indeks potrošačkih cijena u monetarnoj uniji (MUICP)¹⁴, na temelju kojeg se prati kretanje cijena u eurozoni i na koji su usredotočeni nositelji zajedničke monetarne politike u Europskoj središnjoj banci. Indeks potrošačkih cijena u monetarnoj uniji ponderirani je prosjek harmoniziranih indeksa zemalja članica monetarne unije te se izračunava prema sljedećoj formuli:

$$\text{MUICP}_t = \sum_{i \in \text{MU}} \omega_{j,i} \text{HICP}_{j,t}$$

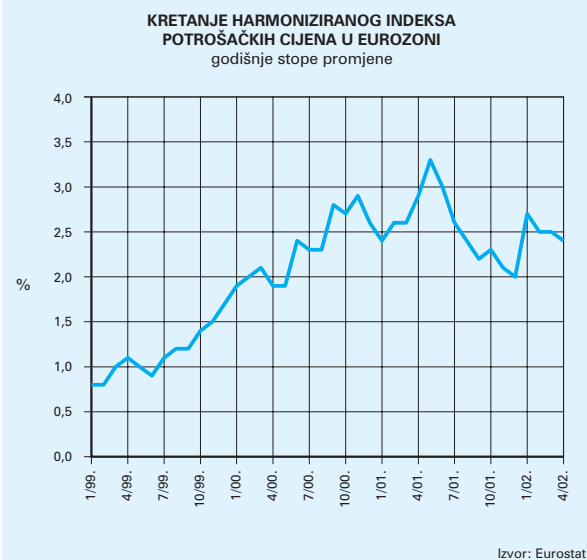
pri čemu se oznaka $\omega_{j,i}$ odnosi na ponder pojedine zemlje članice izračunat na temelju udjela te zemlje u ukupnoj konačnoj monetarnoj potrošnji kućanstava Ekonomske i monetarne unije. MUICP se objavljuje kao bazni indeks, pri čemu je referentno razdoblje indeksa prosjek 1996. godine. Statistički uredi pojedinih zemalja članica izračunavaju nacionalne harmonizirane indekse potrošačkih cijena, dok se indeks za eurozonu računa u Eurostatu.

Analize kretanja cijena u eurozoni, koje se objavljuju u Mjesečnom biltenu Europske središnje banke, vrše se na temelju kretanja godišnjih stopa promjene ukupnoga harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena za eurozonu te pet komponenata prema COI-COP/HICP klasifikaciji¹⁵: neprerađeni prehrambeni proizvodi (8,1%), industrijski prehrambeni proizvodi (12,3%), industrijski nepreradeni proizvodi bez energije (32,0%), energija (8,7%) te usluge (38,9%). Praćenje inflacije po komponentama vrši se kako bi se što jasnije moglo upozoriti na izvore inflacijskih pritisaka. Pri tome valja imati na umu da promjena godišnje stope inflacije u tekućem mjesecu u usporedbi s godišnjom stopom inflacije zabilježenom u prethodnom mjesecu odražava ne samo dinamiku kretanja cijena u tekućem mjesecu već je i odraz kretanja cijena u istom mjesecu prethodne godine (javljaju se učinci baznog razdoblja).

Trend rasta inflacije u eurozoni bio je prisutan od sredine 1999. godine, te je nastavljen tijekom 2000. i u prvoj polovici 2001. godine. Godišnja stopa inflacije povećana je u tom razdoblju sa 0,9% u lipnju 1999. godine na 1,7% u prosincu iste godine te je sredinom 2000. godine prešla gornju granicu stabilnosti cijena, iznad koje je ostala do danas. U prosincu 2000. godine inflacija u eurozoni dosegla je 2,6% zbog direktnoga i indirektnog utjecaja poskupljenja naftnih derivata te zbog deprecijacije tečaja eura. Inflacija je kulminirala u svibnju 2001. kada je zabilježena godišnja stopa rasta harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena od 3,4%, nakon čega se počela

smanjivati. Do jačanja inflacijskih pritisaka u eurozoni početkom 2001. došlo je zbog pojave odgođenih indirektnih učinaka prijašnjih poskupljenja uvoznih proizvoda i zbog pojave stočnih bolesti što je utjecalo na rast indeksa neprerađenih prehrambenih proizvoda. Spomenuti su pritisci sredinom 2001. godine počeli jenjavati, što je zajedno s padom cijena naftnih derivata te negativnim učinkom baznog razdoblja rezultiralo smanjenjem godišnje stope inflacije u prosincu 2001. na 2,0%. Na ponovni rast inflacije u prva četiri mjeseca 2002. godine presudno je utjecalo poskupljenje sirove nafte na svjetskom tržištu. Prema privremenim podacima Eurostata, u travnju 2002. godine u eurozoni je zabilježena godišnja stopa inflacije od 2,4% mjerena kretanjem harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena. Pri tome su najniže godišnje stope inflacije ostvarene u Njemačkoj i Austriji (1,6%) te u Belgiji (1,7%), a najviše u Irskoj (5%), Nizozemskoj (4,2%) i Grčkoj (4,1%). Analitičari Europske središnje banke ocjenjuju da bi cjenovni pritisci koji dolaze od agregatne potražnje u srednjoročnom razdoblju trebali biti prigušeni te, pod pretpostavkom daljnjeg umjerenog rasta plaća, očekuju da bi godišnja stopa inflacije u idućim mjesecima mogla pasti ispod 2,0% zahvaljujući učinku značajnog poskupljenja energije i prehrambenih proizvoda u baznom razdoblju za usporedbu.

Slika 33.

Tečaj

Kretanje tečaja kune prema euru u prvih pet mjeseci 2002. godine obilježili su 2,69 postotna nominalna deprecijacija tečaja kune u siječnju te nakon toga postupno blago jačanje kune, tako da je tečaj kune u sljedeća četiri mjeseca ojačao ukupno 2,52% (31. svibnja u usporedbi sa 31. siječnja 2002. godine). Radi ublažavanja aprecijacijskih pritisaka na tečaj kune središnja banka je na aukcijama održanim od veljače do svibnja otkupila od poslovnih banaka ukupno 474,1 mil. EUR.

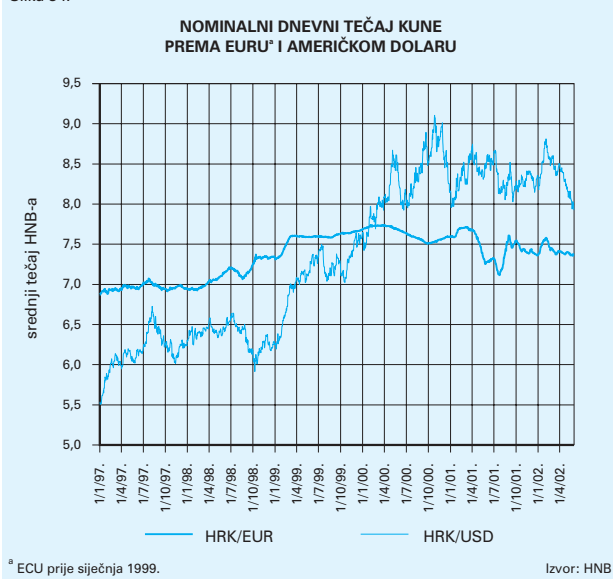
¹⁴ Engl. *Monetary Union Index of Consumer Prices*.

¹⁵ Udjeli pojedinih komponenata u ukupnom harmoniziranom indeksu za eurozonu koji se primjenjuju u 2002. godini dani su u zagradama, a izračunati su kao ponderirani prosjek udjela pojedinih komponenata u harmoniziranim indeksima zemalja članica EMU-a.

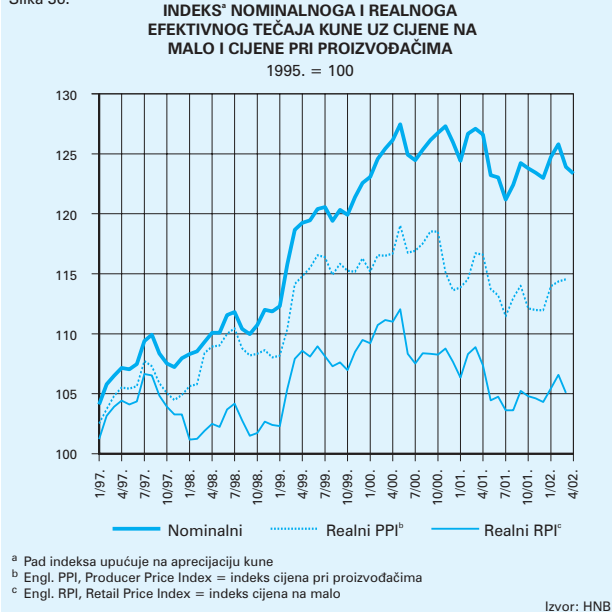
Tijekom veljače i ožujka (31. ožujka u usporedbi sa 31. siječnja) nominalni tečaj kune ukupno je ojačao 2,19%, pri čemu je vrijednost eura pala sa 7,57 kuna na 7,40 kuna. Pojava aprecijacijskih pritisaka na tečaj kune bila je očekivana s obzirom da na tržištu postoji velika ponuda deviza uz očekivanja njezina daljnjeg rasta radi planiranog zaduživanja države i poduzeća "Hrvatske autoceste" u inozemstvu te priljeva deviza od privatizacije i od izvoza turističkih usluga. U cilju održavanja stabilnosti tečaja kune prema euru središnja je banka u spomenuta dva mjeseca na deviznim aukcijama otkupila od poslovnih banaka ukupno 305,0 mil. EUR (14. veljače 67,1 mil. EUR, 8. ožujka 122,4 mil. EUR te 15. ožujka 115,5 mil. EUR).

Trend nominalne aprecijacije tečaja kune prema euru, koji je na domaćem deviznom tržištu bio prisutan od sredine veljače, nastavljen je i tijekom travnja i svibnja. Snažne intervencije središnje banke na deviznom tržištu u ožujku rezultirale su time da su aprecijacijski pritisci na kunu u travnju oslabili,

Slika 34.

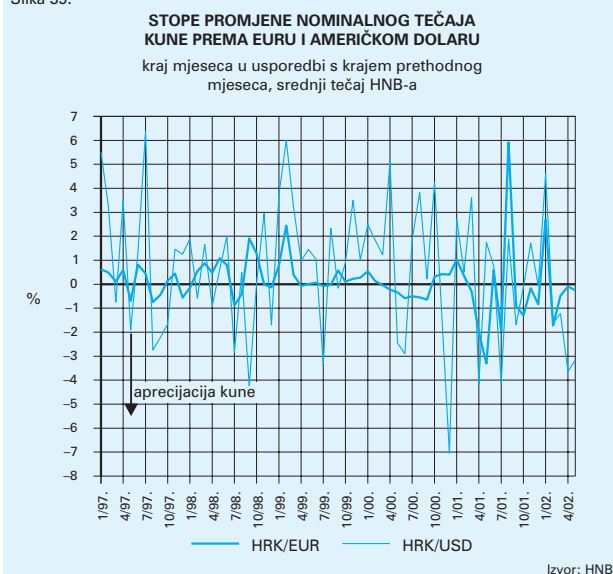
Slika 36.

tako da je održana samo jedna devizna aukcija relativno malog obujma, na kojoj je od poslovnih banaka otkupljeno ukupno 27,8 mil. EUR, a tečaj kune prema euru ojačao je blagih 0,09% (30. travnja u usporedbi sa 31. ožujka).

Tijekom svibnja aprecijacijski pritisci na domaću valutu ponovno su se pojačali. U nastojanju da stabilizira tečaj kune središnja je banka na dvije devizne aukcije održane u svibnju od poslovnih banaka otkupila ukupno 141,3 mil. EUR (10. svibnja od 87,1 mil. EUR te 17. svibnja 54,2 mil. EUR). U drugoj se polovici svibnja tečaj kune spustio ispod razine od 7,37 HRK/EUR zabilježene koncem 2001. godine. Vrijednost eura pala je 23. svibnja na 7,3611 kune, ali je potkraj mjeseca zabilježen blagi rast vrijednosti eura. Tečaj kune prema euru aprecirao je tijekom svibnja ukupno 0,24% (31. svibnja u usporedbi sa 30. travnja). U travnju i svibnju, u usporedbi s prethodna tri mjeseca, smanjena je varijabilnost tečaja mjerena prosječnom promjenom dnevnog tečaja.

Slika 35.

Tijekom siječnja 2002. godine ostvarena je značajna deprecijacija kune prema američkom dolaru od 4,61% zbog slabljenja kune prema euru uz istodobno slabljenje eura prema američkom dolaru na svjetskim deviznim burzama. Početkom veljače započeo je trend aprecijacije kune prema američkom dolaru, tako da je do kraja svibnja (31. svibnja u usporedbi sa 31. siječnja) tečaj kune ojačao prema američkom dolaru ukupno 9,31%. Na svjetskim je deviznim burzama u spomenutom razdoblju euro ojačao prema dolaru 6,96%, pri čemu je njegova vrijednost povećana sa 0,87 USD zabilježene koncem siječnja 2002. na 0,93 USD koncem svibnja (31. svibnja). Aprecijacija eura prema američkom dolaru napose je bila izražena tijekom travnja. Analitičari Europske središnje banke ocjenjuju da je značajan utjecaj na slabljenje dolara u tom razdoblju imalo više izvještaja koji su upućivali na mogućnost usporavanja rasta osobne potrošnje u SAD-u i doveli u pitanje održivost gospodarskog oporavka kao i očekivanja da Fed neće povećati kamatne stope, zbog čega je smanjen interes investitora za ulaganja u američke vrijednosne papire.

Ukupno gledajući, u prvih je pet mjeseci ove godine (31. svibnja 2002. u usporedbi sa 31. prosinca 2001.) zabilježena aprecijacija indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune od 1,58%, koja je ostvarena zbog aprecijacije tečaja kune prema većini valuta iz košarice, a napose prema američkom dolaru (5,12% prema američkom dolaru, 4,25% prema funti sterlinga te 4,50% prema slovenskom tolaru¹⁶).

U prvom tromjesečju 2002. godine (ožujak 2002. u usporedbi s prosincem 2001.) ostvarena je deprecijacija realnoga efektivnog tečaja kune od 2,29% uz cijene pri proizvođačima te od 0,72% uz cijene na malo. Uspoređujući se indeksi realnoga efektivnog tečaja kune s tim indeksima u istom razdoblju prošle godine (ožujak 2002. u usporedbi s ožujkom 2001.), može se uočiti realna aprecijacija tečaja kune od 1,86% uz cijene pri proizvođačima, odnosno od 3,50% uz cijene na malo.

¹⁶ Kuna je u spomenutom razdoblju blago oslabijela prema euru (0,11%) i švicarskom franku (1,25%).

Monetarna politika i instrumenti

Monetarno okruženje

Osnovna obilježja drugog tromjesečja jesu izuzetno visoka likvidnost bankovnog sustava te visoke stope rasta primarnog novca i kunskih monetarnih agregata uopće. Njihov je rast povezan s intenziviranjem gospodarske aktivnosti, s pojačanim kreditiranjem poduzeća i stanovništva, kao i s reformom platnog prometa, koja je zbog odabranih tehničkih rješenja imala i određene monetarne učinke. Rješenje problema u Riječkoj banci i završna faza reforme platnog prometa¹⁷ zasad su glavni događaji drugog tromjesečja.

Smanjenje deviznih depozita stanovništva tijekom ožujka i travnja uzrokovano je povlačenjem depozita iz Riječke banke, pa onda i iz ostalih banaka, nakon nespretnih izjava političara da bi i druge banke mogle imati sličnih problema. Tijekom svibnja smanjenje je djelomično nadoknađeno, a ostvareni blagi pad depozita nakon uvođenja novčanica eura u EMU-u bio je očekivan. Povlačenje depozita nije pogodilo ni jednu banku posebno, nego je ravnomjerno raspoređeno među bankama. S obzirom da je više od 3/4 priljeva deviza ostalo u bankama, može se zaključiti da je većina građana koja je položila devize u bankovni sustav krajem prošle godine, odlučila te devize tamo i nadalje držati.

Početak drugog tromjesečja nastavlja se i rast kredita odobrenih privatnom sektoru. Uz neupitan oporavak kredita odobrenih privatnim poduzećima, koji traje od kraja 2001., krediti odobreni stanovništvu ostvaruju kontinuirano više stope rasta. Uz rast plasmana istodobno se nastavlja pad neto inozemne aktive banaka.

Zbog aprecijacijskih pritisaka na tečaj kune središnja banka je u drugom tromjesečju intervenirala s tri devizna otkupa u ukupnom iznosu od 169,1 mil. EUR, s pozitivnim monetarnim učinkom od 1,2 mlrd. kuna. Kako značajniji priljevi deviza tek slijede, uključujući i konverziju kredita dobivenih za izgradnju autoceste Zagreb – Split, mogući su daljnji pritisci na aprecijaciju tečaja kune.

Nakon pojačanoga korištenja kunskih monetarnih instrumenata u prvom tromjesečju, uglavnom da bi se pomoglo Riječkoj banci da ostane likvidna, HNB se u drugom tromjesečju ponovno odlučio koristiti se kunskim instrumentima pa je sterilizirao 0,8 mlrd. kuna na izvanrednoj aukciji blagajničkih zapisa.

Monetarna politika

Visoke stope rasta primarnog novca iz prvog tromjesečja nastavljaju se u drugom tromjesečju. U prvih pet mjeseci 2001. prosječna mjesečna stopa rasta primarnog novca iznosila je 2,1%, dok u istom razdoblju ove godine primarni novac prosječno mjesečno raste 3,3%. Tijekom prošle godine

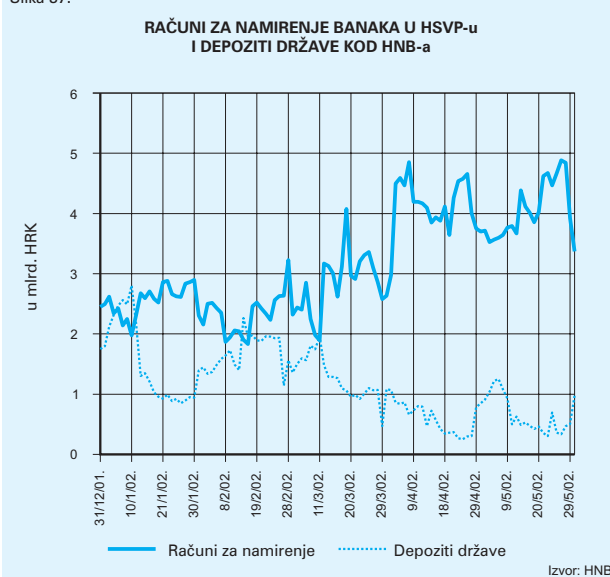
primarni novac rastao je prije svega na temelju povećanja obvezne pričuve, odnosno izdvajanja dijela devizne obvezne pričuve u kunama, i to u drugoj polovici godine. U ovoj godini primarni novac raste pojavaše zbog povećanja gotovog novca na računima za namirenje i efektivne u blagajnama banaka, uz nešto skromniji rast obvezne pričuve.

Promjene u platnom prometu, zatvaranje starih žiroračuna poslovnih subjekata u ZAP-u i otvaranje novih računa u poslovnim bankama, nagnale su banke na pojačan oprez u planiranju likvidnosti. Broj komitenata u nekim poslovnim bankama se povećao. Banke su dobile nove klijente, čije su potrebe plaćanja i dinamika priljeva i odljeva sredstava tijekom mjeseca bankama manje poznate. Stoga, kao i kod uvođenja NKS-a banke drže višu razinu likvidnosti. Razdoblje pojačane likvidnosti i intenzivnoga korištenja lombardnih kredita kod uvođenja NKS-a trajalo je relativno kratko. Kod posljednje faze reforme platnog prometa visoka likvidnost traje dulje. Kao što se očekivalo, svaka strukturna promjena ovakve veličine ima i monetarne posljedice, a nakon razdoblja uhodavanja i privikavanja na novi sustav može se očekivati prilagodba razine likvidnosti uobičajenim prilikama.

Izuzetno snažan rast gotovog novca, koji se – sudeći prema preliminarnim podacima za svibanj – nastavlja, u suglasju je s općim rastom gospodarske aktivnosti. Krajem 2001. snažan rast gotovine bio je povezan s konverzijom valuta država članica EMU-a u euro, dok okolnosti njegova ubrzanja u prvom polugodištu 2002. nisu tako jednoznačne.

Najsnažniji impuls rastu primarnog novca u ovoj godini da ju računi za namirenje banaka u HSVP-u. Njihov doprinos rastu iznosi gotovo polovinu apsolutnog prirasta primarnog novca u prvih pet mjeseci ove godine, iako njihov udio u primarnom novcu ne premašuje 20%. Prosječno dnevno stanje na računima za namirenje tijekom prva dva mjeseca iznosilo je 2,4 mlrd. kuna. U ožujku i travnju prosječno dnevno stanje na tim računima bilo je 3,5 mlrd. kuna. I u svibnju su salda na računima za namirenje visoka, te je u prve dvije dekade svibnja prosječno dnevno stanje sredstava na tim računima iznosilo 3,8 mlrd. kuna. Distribucija novčanih sredstava po tim ra-

Slika 37.

17 Opširno o Riječkoj banci vidi: *Godišnje izvješće HNB-a za 2001. godinu*, poglavlje 2.2. Korištenje monetarnih instrumenata u 2002. nakon objave gubitaka u Riječkoj banci i poglavlje 3.9. Riječka banka d.d., Rijeka

činima pokazuje da su slobodna novčana sredstva koncentrirana kod nekoliko banaka. To se posebno odnosi na Hrvatsku poštansku banku, koja je preuzela dio računa države od HNB-a. Također, Zagrebačka banka je zbog isplate dioničara koji su odlučili prodati svoje dionice Zabe morala rezervirati visoka sredstva na svom računu za namirenje, kao i Erste banka koja je zbog kupnje Riječke banke neko vrijeme imala visoku likvidnost na svom računu.

(Vidi Okvir 3. Monetarni učinci prijenosa žiroračuna iz FINA-e u poslovne banke.)

Efektiva u blagajnama banaka također je snažno porasla pridonoseći rastu primarnog novca. Prosječna razina sredstava u blagajnama banaka u prva dva mjeseca ove godine iznosila je 502 mil. kuna, uz standardnu devijaciju od 40 mil. kuna (8%). Od ožujka nadalje prosječna razina porasla je na 808 mil. kuna uz izraženije oscilacije. Standardna devijacija iznosi u ovom razdoblju 213 mil. kuna ili 26%. Strukturne promjene odrazile su se na preferencije banaka u vezi s držanjem gotovine u blagajnama. Do kraja ožujka 2002. razina sredstava u blagajnama bila je ujednačena unutar mjeseca, a oscilacije su se mogle uočiti na tjednoj razini. Od kraja ožujka svota u blagajnama banaka snažno raste, a dinamika se tijekom mjeseca mijenja i približava dinamici gotovog novca. Porast sredstava u blagajnama događa se istodobno s povećanjem gotovine u optjecaju. Nasuprot tome, razina gotovine u gotovinskim centrima (nasljednici ZAP-ovih trezora) bitno je smanjena.

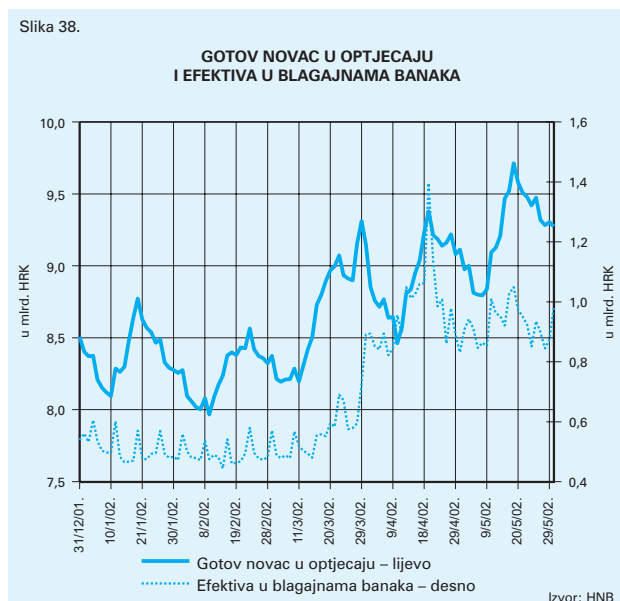
Glavni tok formiranja primarnog novca u drugom tromjesečju bile su devizne intervencije. Ukupno je na tri devizne intervencije (18. travnja, te 10. i 17. svibnja) otkupljeno 169,1 mil. EUR s neto monetarnim učinkom od 1,25 mlrd. kuna. Očekivanja daljnega istosmjernog pritiska na tečaj i nadalje su prisutna. Početak turističke sezone, intenziviranje izgradnje vezano uz državne infrastrukturne projekte, za čije su financiranje već počeli pritjecati inozemni krediti, najavljeno državno zaduživanje u obliku samurajskih obveznica, sve su to elementi koji oblikuju očekivanja skorašnjih snažnijih aprecijacijskih pritisaka. Kunska aktivnost središnje banke tijekom drugog tromjesečja odnosila se jedino na prvi tjedan u trav-

nju. Tada je Riječka banka koristila 558 mil. kuna kredita za likvidnost, koji je vraćen 9. travnja, uz pomoć sindiciranoga kredita grupe banaka. Nakon 9. travnja, zbog izuzetno visoke razine likvidnosti, poslovne banke nisu se koristile sekundarnim izvorima likvidnosti.

Kretanja u travnju i svibnju obilježava pad deviznih depozita stanovništva u poslovnim bankama i rast svih oblika kunske imovine – gotovog novca, depozitnog novca, pa čak i kunkskih depozita. Takva su inverzna kretanja, u kojima domaći subjekti preferiraju kunsku na račun devizne imovine, rijetka. Dosadašnje epizode promjene valutne strukture imovine, uglavnom su bile vezane za bijeg iz kuna u devize.

Travanjsko smanjenje deviznih depozita odrazilo se na izdvajanje devizne obvezne pričuve u svibnju. Devizna je osnovica u travnju smanjena za 2,5 mlrd. kuna u usporedbi s ožujkom. To se odnosi na prosječno dnevno stanje osnovice unutar mjeseca (smanjenje depozita krajem travnja u odnosu prema kraju ožujka nominalno iznosi nešto manje od 2,0 mlrd. kuna, odnosno 1,5 mlrd. kuna ako se isključe tečajne razlike). Učinak na izdvojenu deviznu obveznu pričuvu bio je negativan i iznosio je –144 mil. kuna, odnosno –340 mil. kuna na ukupnu izdvojenu pričuvu. Rast kunske osnovice za obračun kunske obvezne pričuve više je nego kompenzirao pad devizne osnovice. Snažan rast depozitnog novca i rast kunkskih depozita utjecali su na porast osnovice za 2,6 mlrd. kuna, što je povećalo izdvojenu obveznu pričuvu za 250 mil. kuna. Takva kretanja depozitne osnovice u ožujku i travnju neće se vjerojatno nastaviti sljedećih mjeseci. Snažni rast depozitnog novca kod poslovnih banaka u travnju, uzrokovan kreditnom multiplikacijom, dodatno je povećan isplatom dioničarima Zagrebačke banke u kunsjoj protuvrijednosti od oko 100 mil. EUR. To je jednokratno podiglo razinu depozitnog novca i utjecalo na povećanje kunske obvezne pričuve u svibnju. Nadalje, valja očekivati da će sezonski uobičajeni rast deviznih depozita u svibnju i tijekom ljetnih mjeseci, kao i rješenje problema u Riječkoj banci, preokrenuti trend smanjenja deviznih depozita.

Blagajnički zapisi HNB-a u kunama od početka godine osciliraju oko razine od 3,2 mlrd. kuna, uz jednokratni rast na 4 mlrd. kuna krajem ožujka, odnosno pad ispod 3 mlrd. kuna početkom travnja. Značajno povećanje likvidnosti banaka u drugom tromjesečju u usporedbi s početkom godine nije povećalo interes za upis blagajničkih zapisa. Na aukciji kunkskih blagajničkih zapisa u prvoj dekadi svibnja vagana kamatna stopa na zapise s najkraćim rokovima dospjeća bila je ispod 3%, a na zapise s dospjećem od 105 dana bila je veća od 4%. Od 3,2 mlrd. kuna upisanih blagajničkih zapisa 71% su bili upravo zapisi s najdužim rokovima dospjeća. Niske kamatne stope, kao i mala vjerojatnost da zapisi zatrebaju kao kolateral za lombardni kredit u okruženju tako komotne likvidnosti, uzrokuju stagnaciju upisa blagajničkih zapisa. Središnja banka je tijekom svibnja visoku likvidnost smatrala očekivanom popratnom pojavom strukturne reforme platnog prometa, koja nije prijetila održavanju stabilnosti cijena ili tečaja. Stoga nije posebno stimulirala intenzivniji upis blagajničkih zapisa višim kamatnim stopama (kamatne stope na zapise bilježe blago smanjenje u usporedbi s početkom godine) niti organizacijom izvanrednih aukcija sve do samog kraja svibnja. Me-

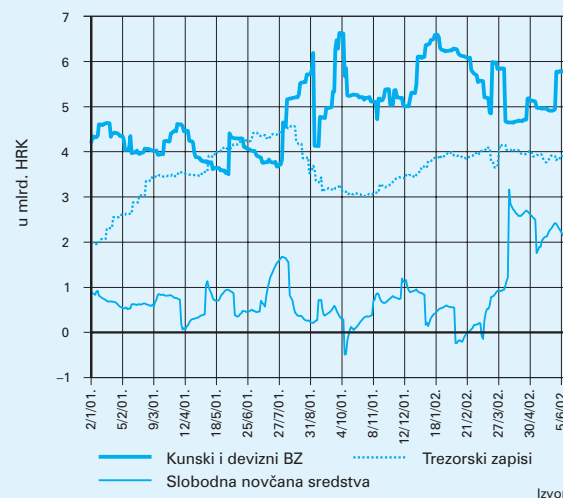
đutim, kada je procijenjeno da se novi platni promet uhodao te da više nisu potrebna tako visoka slobodna novčana sredstva, središnja je banka organizirala 29. svibnja izvanrednu aukciju blagajničkih zapisa. Odaziv je bio dobar, primljeno je ponuda u ukupnom iznosu većem od 1 mlrd. kuna, a prihvaćene su ponude u ukupnom iznosu od 0,8 mlrd. kuna. To je smanjilo slobodna novčana sredstava i povećalo razinu kunskih blagajničkih zapisa na više od 4 mlrd. kuna. Na računima za namirenje banaka 31. svibnja bile su umjerene 3,3 mlrd. kuna. Iako i nadalje likvidnost sustava možemo ocijeniti razmjerno visokom, razdoblje izvanredno visokih razina likvidnosti povezano s uvođenjem platnog prometa time je završilo.

Izvanredna aukcija kunskih blagajničkih zapisa na samom kraju svibnja preteča je novog rasporeda održavanja aukcija kod HNB-a. Od početka lipnja aukcije će se održavati tjedno, a zapisi će imati samo jedan ponuđeni rok dospijeca od 35 dana. Time se Ministarstvu financija prepuštaju dulje ročnosti kratkoročnih vrijednosnica i zaključuje se razdoblje preklapanja ročnosti sličnih vrijednosnica središnje banke i Ministarstva financija. Češćim prisustvom na primarnom tržištu središnja banka moći će bolje utjecati na likvidnost sustava, što se u posljednjem razdoblju izuzetno visoke likvidnost pokazalo potrebnim, kao i potaknuti razvoj sekundarnog tržišta.

Devizni blagajnički zapisi također su blago smanjeni u usporedbi s početkom godine. Uz već spomenute razloge pada

Slika 39.

BLAGAJNIČKI ZAPISI HNB-a, SLOBODNA NOVČANA SREDSTVA NA RAČUNIMA ZA NAMIRENJE BANAKA I TREZORSKI ZAPISI MINISTARSTVA FINACIJA KOD BANAKA

Izvor: HNB

interesa za upis blagajničkih zapisa, njihovo kretanje treba promatrati u kontekstu općeg smanjenja inozemne aktive poslovnih banaka, odnosno veće preferencije kunske na račun devizne imovine. Krajem svibnja devizni blagajnički zapisi iznose 1,8 mlrd. kuna ili 36,7% manje nego 31. prosinca 2001.

Okvir 3. Monetarni učinci prijenosa računa komitenata iz ZAP-a¹⁸ u poslovne banke

Prijenos računa poslovnih subjekata iz ZAP-a u poslovne banke bila je posljednja i najzahtjevnija faza reforme platnog prometa.¹⁹ Zakonski temelj za reformu platnog prometa je Zakon o platnom prometu u zemlji (NN, br. 117/2001.). Prijenos računa u poslovne banke prije svega je tehnički aspekt reforme, no pojavili su se i određeni monetarni učinci. I prije prijenosa računa u poslovne banke pravne osobe s otvorenim žiroračunima u ZAP-u imale su "depozitnu pripadnost" nekoj poslovnoj banci, odnosno depozit pravne osobe bio je uključen u stanje računa poslovne banke. Prijenosom platnog prometa u banke ta je depozitna pripadnost potvrđena ako se komitent odlučio za nastavak suradnje s dotičnom poslovnom bankom, ili je formirana nova depozitna pripadnost ako je izabrao neku drugu poslovnu banku.

Pravnim osobama čiji su računi blokirani, poslovne banke, prema odredbama Zakona, nisu mogle otvoriti žiroračun u poslovnoj banci. Kako bi ipak svi računi iz FINA-e u potpunosti bili preneseni u poslovne banke, Ministarstvo financija je posebnom odlukom omogućilo tim deponentima prijenos računa u Hrvatsku poštansku banku. U HPB-u je po obje osnove preneseno ukupno 60.000 računa. Stanje na tim računima je nula i svi eventualni priljevi automatski se proslijeđuju vjerovnicima. Među njima su i oni deponenti koji su blokirani zbog nepodmirenih dugova Ministarstvu financija i koji očekuju nagodbu za nepodmirene poreze i doprinose. Osim blokiranih računa, u HPB-u je otvoreno i 20.000 potpuno novih računa komitenata. Konačno, određeni broj računa državnih tijela prenesen je iz depozita kod Hrvatske narodne banke u depozit kod HPB-a.

Proračun središnje države, ostala tijela državne uprave i republički fondovi imali su račun kod središnje banke. U prvom je tromjesečju ove godine prosječno stanje na tom računu iznosilo 1,3 mlrd. kuna. Prestankom funkcioniranja ZAP-a kao nositelja platnog prometa pojavile su se poteškoće za one proračunske korisnike koji još nisu u potpunosti integrirani u sustav jedinstvenog računa državne riznice. HNB ne može obavljati poslove platnog prometa za pojedinačne komitente, a tim proračunskim korisnicima su potrebne upravo takve usluge. Kako će se sustav državne riznice zaokruživati, svi će proračunski korisnici ponovno postupno postati dijelom sustava integriranoga na jedinstvenom računu. Depoziti države prebačeni u HPB krajem travnja iznosili su 350 mil. kuna, čemu treba dodati još 118 mil. kuna depozita različitih republičkih fondova. Prijenos dijela depozita države iz središnje banke u HPB uzrokovao je spuštanje razine depozita države kod HNB-a i podizanje razine računa HPB-a kod HNB-a.

Taj proces započeo je u ožujku, a glavnina sredstava prebacivana je tijekom travnja. Svi računi koji su se vodili u depozitu HNB-a u FINA-i su zatvoreni do (zaključno) 29. travnja 2002. Tijekom travnja stanje depozitnog novca države kod HNB-a se prepolovilo pa je prosječno stanje računa države iznosilo 0,6 mlrd. kuna. Niska razina depozita države održala se i tijekom svibnja i krajem svibnja spustila se na oko 0,3 mlrd. kuna.

Ukratko, snažan rast depozitnog novca poduzeća kod poslovnih banaka u travnju djelomično je rezultat promjena u platnom prometu, koje su se uvelike odrazile i na rast depozitnog novca i depozita države u HPB-u. Također, Zagrebačka banka je zbog isplate dioničara koji su odlučili prodati svoje dionice morala rezervirati visoka sredstva na svom računu za namirenje, kao i Erste banka koja je zbog kupnje Riječke banke neko vrijeme imala visoku likvidnost na svom računu.

¹⁸ Do 31.12.2001. Zavod za platni promet, a od 1.1.2002. Finacijska agencija

¹⁹ Opširno o pravnim i tehničkim aspektima reforme platnog prometa vidi: Godišnje izvješće HNB-a za 2001., poglavlje 4. Platni promet

Visoka likvidnost nekoliko banaka utjecala je na visoku likvidnost sustava. Kako je središnja banka procijenila da su sredstva na žiroračunima namjenska te da nema bojazni od rasta cijena, sve do samog kraja svibnja nije bilo nikakve aktivnosti središnje banke u smjeru sterilizacije viška likvidnosti. Tek kada je procijenjeno da se novi platni promet uhoda te da više nisu potrebna tako visoka slobodna novčana sredstva, središnja banka organizirala je 29. svibnja izvanrednu aukciju blagajničkih zapisa. Odaziv je bio dobar, stiglo je ponuda u

ukupnom iznosu većem od 1 mlrd. kuna, a prihvaćene su ponude u ukupnom iznosu od 0,8 mlrd. kuna. To je krajem svibnja smanjilo visoke iznose slobodnih novčanih sredstava i podiglo razinu kunskih blagajničkih zapisa na više od 4 mlrd. kuna. Iako i nadalje likvidnost sustava možemo ocijeniti razmjerno visokom, razdoblje izvanredno visokih razina likvidnosti povezano s uvođenjem platnog prometa time je završilo.

Monetarna kretanja

Nastavak rasta realnog sektora gospodarstva početkom 2002. godine potiče rast monetarnih veličina koje su čvrsto povezane s realnim sektorom. Istodobno, događaji oko Riječke banke doveli su do laganog odljeva depozita iz bankarskog sektora. Ta divergentna kretanja utječu na stagnaciju najširega monetarnog agregata – ukupnih likvidnih sredstava. Bilance poslovnih banaka, povećane priljevom deviza krajem prošle godine, ipak još uvijek sadrže značajnu zalihu izvora sredstava za plasmane u Hrvatskoj. Za razliku od prošle godine, kada se kreditiranje domaćih sektora financiralo ponajprije iz rastućih izvora sredstava, u ovoj se godini ono temelji prije svega na smanjenju inozemne aktive poslovnih banaka. Konverzija iz neto inozemne aktive u neto domaću aktivu stvara dodatni pritisak na kretanje tečaja kune, uz ostale čimbenike koji pridonose pojačanoj ponudi deviza u ovoj godini.

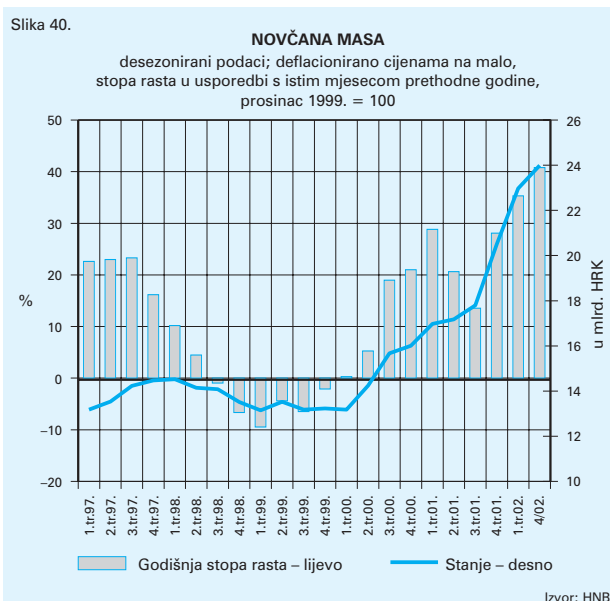
Nakon snažnog rasta novčane mase M1 krajem prošle godine, nominalno smanjenje novčane mase na početku ove godine bilo je znatno manje nego što je to sezonski uobičajeno. Štoviše, nakon nominalnog smanjenja tijekom prva dva mjeseca, M1 se oporavio i već je u ožujku premašio vrijednost s kraja 2001. godine, a snažan rast nastavljen je i u travnju. Takva kretanja odražavaju se i u nastavku snažnog rasta desezonirane vrijednosti M1 na početku 2002. godine, iako nešto blažeg nego u posljednjem tromjesečju 2001. godine kada je M1 rastao kao posljedica uvođenja novčanica eura i kada je na kraju 2001. godišnja stopa rasta M1 iznosila je 31,5%. Naj-

veći rast desezonirane vrijednosti zabilježen je u ožujku, kada je M1 povećan zbog rasta depozitnog novca poduzeća i pojačane potražnje za gotovim novcem, djelomično uzrokovane krizom u Riječkoj banci. Ubrzanje rasta M1 u prvom tromjesečju 2002. godine ogleda se u ubrzanju godišnje stope rasta, pa je tako ona sa 31,5% na kraju prosinca 2001. godine porasla na 40,1% na kraju prvog tromjesečja 2002. godine. Na kraju travnja M1 je iznosio 26,4 mlrd. kuna, uz godišnju stopu rasta od 44,7%.

Ovako snažan rast novčane mase na početku ove godine ima prije svega uporište u realnim kretanjima (posebice u rastu prometa u trgovini na malo), koji snažno korelira s kretanjem M1, i u nastavku snažne kreditne aktivnosti, koja je pojačana krajem prvog tromjesečja. Znatni kapitalni priljevi prisiljavaju HNB na pojačano interveniranje u smjeru sprečavanja aprecijacije tečaja kune, što dovodi do rasta primarnog novca, pa tako i M1. Zato rastu M1 u ovoj godini podjednako pridonose obje glavne komponente: gotov novac u optjecaju i depozitni novac, na koje dodatno utječu različiti čimbenici. Tijekom prva dva mjeseca ove godine glavni doprinos rastu M1 davao je gotov novac, a u ožujku i travnju glavni doprinos rastu dao je depozitni novac (poduzeća).

Gotov novac u optjecaju doživio je snažan rast krajem prošle godine kao posljedica pojačane konverzije efektivne valuta država članica EMU-a u kune prije uvođenja novčanica eura. Budući da je tijekom siječnja zabilježeno neuobičajeno malo smanjenje gotovog novca, možemo zaključiti da je spomenuta konverzija dovela do nove i više razine gotovog novca u optjecaju, što se ogleda i u visokoj stopi rasta desezonirane vrijednosti gotovog novca. Pritom je nominalni oporavak gotovog novca u ovoj godini ostvaren već u ožujku, čemu je svakako pridonijelo i to što je Uskrs ove godine bio u tom mjesecu (31. ožujka), ali je određeni doprinos dalo i povlačenje depozita zbog krize u Riječkoj banci. Nakon stagnacije u travnju nominalni rast gotovog novca nastavlja se u svibnju. Ako se isključi utjecaj sezone, gotov novac je u prvom tromjesečju rastao po godišnjoj stopi od 56,1%, a sličan rast nastavljen je i u travnju. Usporedbe radi, gotov novac je u 2001. godini porastao 28,2%, pri čemu je u posljednjem tromjesečju rastao po godišnjoj stopi od čak 71,3%. Krajem travnja gotov novac u optjecaju iznosio je 9,1 mlrd. kuna, što je 39,1% više nego u travnju prošle godine.

Depozitni novac, uz tendenciju rasta, bilježi na početku 2002. godine nešto drukčiju dinamiku nego gotov novac, ponajviše zbog oscilacija kod depozitnog novca poduzeća. Tako je u prva dva mjeseca depozitni novac zabilježio uobičajeno nominalno smanjenje, da bi oporavak u ožujku i nastavak rasta u travnju bili znatno intenzivniji. To se odražava i u ubrza-

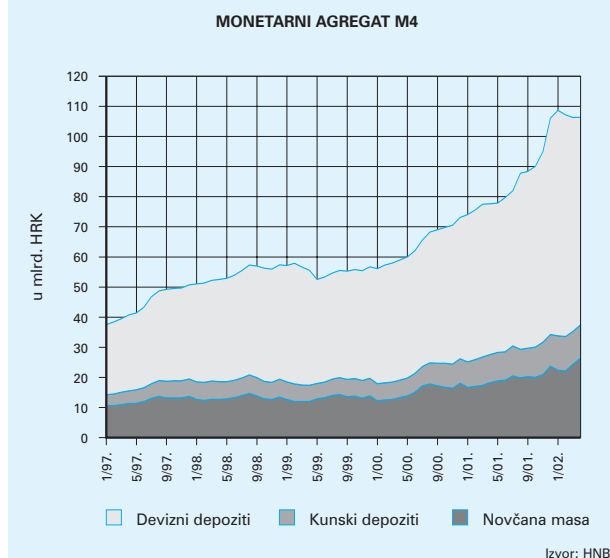

nju rasta desezonirane vrijednosti u tim mjesecima. Ako se isključi utjecaj sezone, depozitni je novac u prvom tromjesečju rastao po godišnjoj stopi od 67,7%, a u travnju je taj rast čak i ubrzan (92,7%). Stope rasta depozitnog novca ipak su niže od stopa zabilježenih u posljednjem tromjesečju prošle godine kada je depozitni novac rastao po godišnjoj stopi većoj od 100%. U cijeloj 2001. godini depozitni novac je porastao 33,4%. Ubrzanje rasta depozitnog novca u ožujku i travnju može se objasniti pojačanom kreditnom aktivnošću poslovnih banaka u tim mjesecima, dok rastu depozitnog novca poduzeća u travnju pridonosi i uhodavanje novog sustava platnog prometa, i banaka agenata koje obavljaju platni promet, i korisnika (poduzeća) koji se navikavaju na novi sustav. U travnju je, također, talijanski Unicredito preuzeo Zagrebačku banku, pri čemu je bivšim dioničarima Zabe uplaćeno oko 100 mil. EUR na depozitne račune. Krajem travnja depozitni novac iznosio je 17,3 mlrd. kuna, što je 47,9% više nego u istom mjesecu prošle godine.

Za razliku od novčane mase, koja služi za obavljanje novčanih transakcija (plaćanja), i koja bilježi snažan rast, kvazinovac, sastavljen od štednih i oročenih depozita koji se ne mogu izravno koristiti za obavljanje plaćanja, bilježi lagani pad krajem prvoga i početkom drugog tromjesečja. Taj pad povezan je s krizom u Riječkoj banci, a uključuje i očekivani autonomni odljev depozita položenih krajem prošle godine radi konverzije u euro. Na autonomni odljev upućuje i to da je pad izraženiji kod deviznih depozita, dok kunski depoziti u prvom tromjesečju ipak bilježe umjereni rast.

Zamjena valuta država članica EMU-a i uvođenje novčanica eura dali su snažan poticaj rastu deviznih depozita krajem prošle godine, kada su građani položili stranu efektivu država članica EMU-a u poslovne banke, kao najjednostavniji oblik konverzije. Hrvatski građani tradicionalno drže znatne količine stranoga efektivnog novca za transakcijske potrebe, ali i kao oblik štednje, što je posljedica loših iskustava iz prošlosti. Uvođenje novčanica eura prisililo je građane da zamijene ta sredstva, što su oni i učinili polaganjem efektive u banke uzrokujući pritom snažan rast deviznih depozita krajem prošle godine. Do očekivanog odljeva dijela položenih depozita, a koji su puno više izloženi riziku, međutim nije došlo odmah nakon uvođenja novčanica eura. Štoviše, neto rast deviznih depozita nastavljen je i u siječnju, iako znatno manji nego posljednjih mjeseci 2001. godine. U veljači su devizni depoziti stagnirali. Do očekivanog odljeva deviznih depozita ipak je došlo, ali nakon nekoliko mjeseci. U ožujku je došlo i do krize i povlačenja depozita iz Riječke banke. Kriza u Riječkoj banci dovela je do pojačane percepcije rizika u bankarskom sektoru od strane javnosti, što je potaknulo dio građana da povuku svoje devizne depozite, pri čemu je vjerojatno da su depozite povukli upravo oni građani koji su prije konverzije držali stranu efektivu. Zbog toga su devizni depoziti u ožujku i travnju ukupno realno smanjeni za 5,1% (oko 500 mil. EUR). Pritom treba napomenuti da su devizni depoziti u posljednjem tromjesečju prošle i početkom ove godine neto povećani za više od 2 mlrd. EUR, tako da neto odljev u ožujku i travnju čini manje od 1/4 neto priljeva strane efektive krajem prošle godine. Preliminarni podaci upućuju na snažan oporavak deviznih depozita sredinom svibnja ove godine, a očekuje se da će

Slika 41.

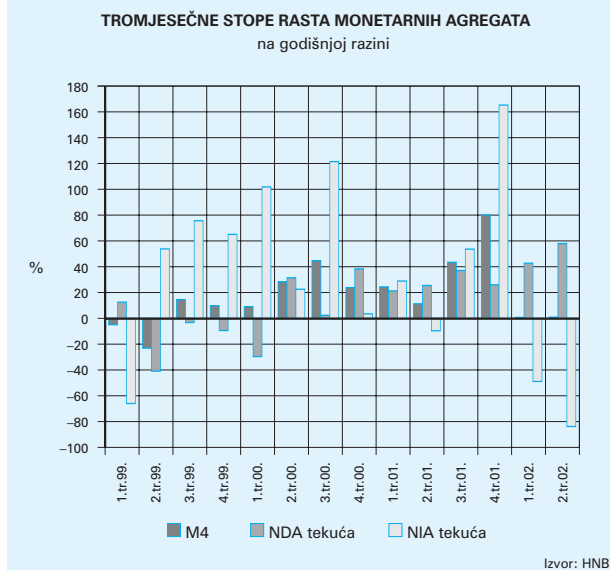

nadolazeća turistička sezona dodatno potaknuti rast deviznih depozita u idućem razdoblju. Krajem travnja devizni depoziti iznosili su 68,9 mlrd. kuna, što je 37,6% više nego u istom mjesecu prošle godine.

Za razliku od deviznih depozita, kunski depoziti bilježe u prvom tromjesečju nominalni rast, koji se nastavlja i u drugom tromjesečju. U ožujku je ipak zabilježen pad i kod kunskih depozita, i to za 4,1%, zbog povlačenja kunskih depozita stanovništva tijekom krize u Riječkoj banci. No kunski depoziti porasli su ponovno već u travnju. Tijekom prvog tromjesečja kunski depoziti rasli su po godišnjoj stopi od 25,5%, a rast je nastavljen i u travnju. Na kraju travnja kunski depoziti iznosili su 11,0 mlrd. kuna, što je 18,2% više nego u istom mjesecu prošle godine.

Ostvarena kretanja novčane mase i kvazinovca, tj. kunskih i deviznih sredstava, dovela su do nominalne stagnacije ukupnih likvidnih sredstava (M4) u prvom tromjesečju, a koja se nastavlja i u travnju. Ipak, treba napomenuti da je M4 zabilje-

Slika 42.

Okvir 4. Krediti banaka po djelatnostima NKD-a

U okviru monetarne statistike redovito se prate krediti banaka odobreni poduzećima i stanovništvu. Kako su u naravi monetarne statistike agregatni podaci, mogućnost dobivanja detaljnijih informacija o strukturi kredita su ograničene i nije lako odrediti distribuciju kredita banaka po gospodarskim djelatnostima. No, podaci o granskoj strukturi kredita banaka osobito postaju važni u razdobljima dinamične kreditne aktivnosti i ubrzanja gospodarskog rasta jer se s pomoću njih može kvalitetnije ocijeniti doprinos pojedine gospodarske djelatnosti rastu kredita.

U tu svrhu u ovom okviru pokušat ćemo usporediti podatke Državnog zavoda za statistiku (DZS) o bruto domaćem proizvodu i podatke iz izvješća banaka o izloženosti kreditnom riziku koja dostavlja ju HNB-u (na IKR obrascima). Podaci iz oba izvora klasificirani su prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD).

Prije iznošenja podataka treba napomenuti da sve tri nabrojane statistike (izloženost kreditnom riziku, bruto domaći proizvod i agregatna monetarna statistika) imaju svoje specifičnosti, kao i svoju posebnu namjenu. Podaci nisu direktno usporedivi zbog različitog obuhvata pojedinih djelatnosti, pa se u nastavku daje usporedba prilagođenih podataka. Obrazac IKR popunjava se tromjesečno, a dostupan je tek za četiri tromjesečja u razdoblju od 31. ožujka 2001. do 31. ožujka 2002. Svjesni smo da samo četiri izvješća u rasponu od godinu dana nisu dovoljna za kvalitetnu analizu, ali dopuštaju da se stvori opći uvid u strukturu kredita po djelatnostima.

Struktura bruto dodane vrijednosti i kredita prema NKD-u

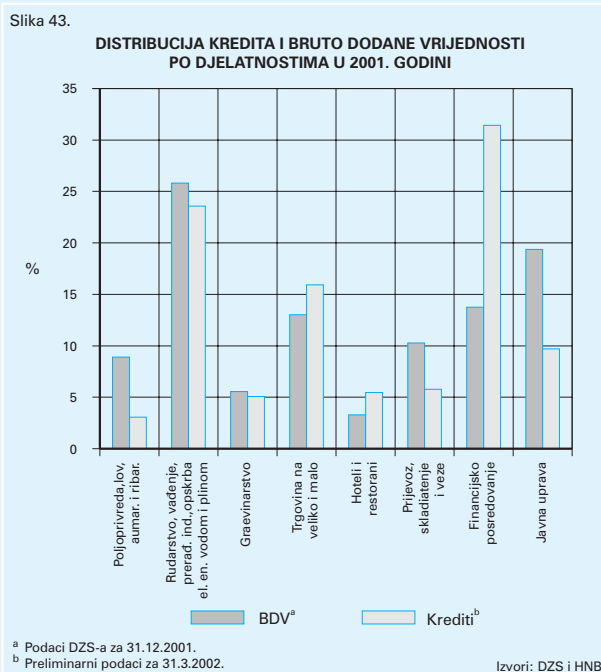
Za usporedbu podataka iz ova dva izvješća BDP i krediti su morali biti metodološki prilagođeni.

Bruto domaći proizvod je prilagođen tako da je svota stavke "Usluge financijskog posredovanja indirektno mjerene, (UFPIM)", koja u bruto dodanoj vrijednosti za 2001. godinu sudjeluje sa -6,95 mlrd. kuna, raspodijeljena po djelatnostima prema udjelu svake pojedine djelatnosti u bruto dodanoj vrijednosti. Naime, UFPIM²⁰ sudjeluje u izračunu bruto dodane vrijednosti kao negativan broj, što za usporedbu s kreditima nema ekonomskog opravdanja.

Kreditni su prilagođeni u dvije stavke: krediti stanovništvu i krediti stranim osobama. Kategorija stanovništva u okviru IKR obrasca ne odgovara definiciji privatnih kućanstava sa zaposlenim osobljem iz statistike BDP-a. U IKR izvješćima obuhvaćeni su svi krediti (stambe-

ni, potrošački, za automobile) cijelom sektoru stanovništva, dok se kod BDP-a od sektora stanovništva navodi samo doprinos zaposlenih kod privatnih kućanstava (spremačice, vozači i sl.) bruto dodanoj vrijednosti. Zbog toga su iz ukupne mase kredita isključeni krediti stanovništvu. Jednako su iz ukupne mase kredita isključeni krediti stranim osobama. Naime, kod BDP-a sektor stranci uključuje samo one strane osobe koje pridonose domaćoj bruto dodanoj vrijednosti, a u IKR obrascu se nalaze svi krediti stranim osobama, uključujući i depozite u inozemnim bankama, bez obzira da li te strane osobe sudjeluju u stvaranju bruto dodane vrijednosti ili ne.

Konačno, krediti u djelatnosti "Financijsko posredovanje" odnose se najvećim dijelom na međubankovno kreditiranje, koje ima veliku učestalost korištenja i veliki volumen transakcija, pa ono povećava udio te djelatnosti u ukupno odobrenim kreditima i bilo bi korektno te kredite također isključiti. Nažalost, statistika bruto dodane vrijednosti za 2001. po pojedinim djelatnostima nije u ovom trenutku raspoloživa, već je dostupna samo po grupama djelatnosti, pa je i djelatnost financijskog posredovanja prikazana u okviru veće grupe te je i njegov pojedinačni udio u BDP-u za 2001. za sada nedostupan.

Tablica 1. Bruto dodana vrijednost i krediti prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, u tekućim cijenama, u milijunima kuna i postocima

NKD	Djelatnosti	Stanje		Struktura	
		Bruto dodana vrijednost ^a	Kredit (IKR) ^b	Bruto dodana vrijednost	Kredit (IKR)
A,B	Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo	12.493,6	1.789,0	8,9	3,0
C,D,E	Rudarstvo, vađenje, prerađivačka industrija, opskrba električnom energijom vodom i plinom	36.212,5	13.840,3	25,8	23,6
F	Građevinarstvo	7.799,3	2.984,5	5,6	5,1
G	Trgovina na veliko i malo	18.270,1	9.341,2	13,0	15,9
H	Hoteli i restorani	4.598,0	3.203,2	3,3	5,5
I	Prijevoz, skladištenje i veze	14.391,5	3.397,6	10,3	5,8
J - K	Financijsko posredovanje	19.308,6	18.441,6	13,8	31,4
L,M,N,O,P	Javna uprava	27.180,4	5.693,0	19,4	9,7
	UKUPNO (kredit i bruto dodana vrijednost)	140.254,0	58.690,4	100,0	100,0

^a Podaci DZS za 31.12.2001. ^b Preliminarni podaci za 31.3.2002.; Izvori: DZS i HNB.

²⁰ UFPIM = u bankarstvu se veći dio bruto dodane vrijednosti generira iz razlike aktivnih i pasivnih kamatnih stopa. Kako se iznosi ne bi kumulirali po djelatnostima, od svake djelatnosti oduzima se vrijednost nastala korištenjem financijskih usluga proporcionalno obujmu korištenja

dotične usluge u pojedinoj djelatnosti. Kada se korištenje financijskih usluga ne može alocirati na svaku pojedinu djelatnost, iskazuje se sumarno u obračunu bruto dodane vrijednosti kao negativan broj.

Distribucija kredita po djelatnostima upućuje na takvu diversifikaciju kredita koja otprilike odgovara udjelu pojedine djelatnosti u BDP-u. Omjer kredita i bruto dodane vrijednosti od 42% pokazuje da još ima prostora za financijsko produbljanje, odnosno za rast kredita poduzećima (58,7 mlrd. kuna prema 140,3 mlrd. kuna).

Kretanje kredita prema djelatnostima NKD-a u 2001.

Distribucija kredita po djelatnostima NKD-a raspoloživa je, za sada, u četiri vremenske točke, pa možemo promatrati njihovo kreta-

nje. Tek višegodišnjim praćenjem kredita po djelatnostima i usporedbom s BDP-om dobit će se kvalitetni i korisni podaci. Za sada, u nastavku dajemo godišnju stopu rasta kredita po djelatnostima, i posebno, kredita po područjima, potpodručjima i odjeljcima djelatnosti industrije.

Tablica 2. Krediti po djelatnostima, u milijunima HRK i postocima

NKD	DJELATNOSTI	Stanje		Godišnja stopa rasta
		31.3.2001.	31.3.2002. ^a	31.3.2002. ^a
A,B	Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo	1.801,2	1.789,0	-0,68
C,D,E	Rudarstvo, vađenje, prerađivačka industrija, opskrba električnom energijom, vodom i plinom	11.179,3	13.840,3	23,80
F	Građevinarstvo	2.544,5	2.984,5	17,29
G	Trgovina na veliko i malo	7.901,1	9.341,2	18,23
H	Hoteli i restorani	3.094,9	3.203,2	3,50
I	Prijevoz, skladištenje i veze	2.469,5	3.397,6	37,58
J-K	Financijsko posredovanje	12.589,0	18.441,6	46,49
L,M,N,O,P	Javna uprava	4.377,3	5.693,0	30,06
	Ukupno	45.957,0	58.690,0	27,71

^a Preliminarni podaci; Izvori: DZS i HNB

Tablica 3. Krediti u djelatnosti industrije, u milijunima HRK i postocima

Područja, potpodručja i odjelci	Stanje		31.3.2002. ^a	
	31.3.2001.	31.3.2002. ^a	Udio	Godišnja stopa rasta
Rudarstvo i vađenje	191,0	242,2	1,75	10,3
Proizvodnja hrane i pića	1.980,7	2.574,5	18,60	23,3
Proizvodnja odjeće, dorada i bojenje krzna	756,8	758,3	5,48	7,8
Izdavačka i tiskarska djelatnost	618,4	551,3	3,98	-5,4
Proizvodnja koksa, naftnih derivata i nuklearnih goriva	630,7	1.195,5	8,64	4,9
Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	419,7	448,0	3,24	23,2
Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	564,5	609,0	4,40	23,5
Proizvodnja proizvoda od metala, osim strojeva i opreme	539,8	499,8	3,61	2,0
Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	340,3	1.296,7	9,37	50,6
Ostala prerađivačka industrija	3.645,4	4.083,5	29,50	9,4
Opskrba električnom energijom, plinom i vodom	1.492,0	1.581,5	11,43	-3,1
Ukupno	11.179,3	13.840,3	100,00	23,8

^a Preliminarni podaci; Izvori: DZS i HNB

žio rast u siječnju, zbog rasta kunske vrijednosti deviznih depozita potaknutog prije svega deprecijacijom tečaja kune prema euru, ali i spomenutog realnog rasta deviznih depozita. Tijekom veljače i ožujka, s aprecijacijom tečaja i odljevom deviznih depozita, M4 se postupno vratio na razinu s kraja 2001. godine. Krajem travnja M4 je iznosio 106,3 mlrd. kuna, što je 36,9% više nego u istom mjesecu prošle godine.

Nominalna stagnacija M4, uz divergentna kretanja njegovih komponenata, znači i promjenu u strukturi M4. Rast kunskih i pad deviznih komponenata M4 doveli su do povećanja udjela kunskih komponenata u M4: sa 32% na kraju 2001. godine na 35% u travnju 2002. godine.

Divergentna kretanja prisutna su i na strani aktive. Rast deviznih depozita krajem prošle godine u prvom se koraku gotovo u potpunosti prelio u inozemnu aktivnu poslovnih banaka.

Povećane bilance banaka omogućuju financiranje rasta domaćih plasmana, koji u prvom i početkom drugog tromjesečja snažno rastu, na račun inozemne aktive. Tako je udio NDA u M4 porastao sa 54% krajem prošle godine na 63% krajem travnja ove godine.

Kao što je već spomenuto, neto inozemna aktiva (NIA) bankarskog sektora znatno je smanjena u usporedbi s krajem 2001. godine. Prisjetimo se: NIA je jako porasla u posljednjem tromjesečju prošle godine zbog vrlo snažnog priljeva strane efektive. Obilniji izvori sredstava omogućuju nastavak kreditne aktivnosti u zemlji, no za odobravanje novih kredita potrebno je vrijeme. Tijekom prvoga i početkom drugog tromjesečja, pri stagnaciji M4, pojačana kreditna aktivnost financirala se ponajprije smanjenjem inozemne aktive poslovnih banaka. Isti izvor poslužio je i za isplatu deviznih depozita

stanovništva u ožujku i travnju. NIA monetarnih institucija (bankarski sektor i HNB) je tijekom prva četiri mjeseca smanjena za 8,9 mlrd. kuna i krajem travnja je iznosila 39,7 mlrd. kuna ili 34,1 % više nego u istom mjesecu prošle godine. Najveći je pad zabilježen kod NIA poslovnih banaka, koja je u prva četiri mjeseca smanjena za 10,3 mlrd. kuna, i to ponajviše zbog smanjenja njihove inozemne aktive (9,6 mlrd. kuna) i samo djelomično zbog blagog rasta inozemne pasive (0,7 mlrd. kuna). Suprotno tome, NIA HNB-a je zbog intenzivne intervencijske aktivnosti porasla u istom razdoblju za 1,3 mlrd. kuna i krajem travnja iznosila je 39,0 mlrd. kuna, što je 34,8% više nego u istom razdoblju prošle godine.

Rast neto domaće aktiva (NDA) tijekom prva četiri mjeseca jednak je smanjenju NIA-e, jer su ukupna likvidna sredstva stagnirala. NDA je tako tijekom prva četiri mjeseca porasla 8,9 mlrd. kuna i krajem travnja iznosila je 67,1 mlrd. kuna, što je 35,8% više nego u istom mjesecu prošle godine. Ako se isključi utjecaj sezone, NDA je u prvom tromjesečju povećana za 45,5%, a slično je bilo i u travnju. Rast je prisutan i kod neto potraživanja od središnje države i kod plasmana ostalim sektorima.

Rast neto potraživanja poslovnih banaka od središnje države u prvom tromjesečju 2002. godine bio je veći nego što je sezonski uobičajeno na početku godine, no kretanja u travnju upućuju na smanjenje toga duga. Neto potraživanja su tako u prva četiri mjeseca povećana za ukupno za 1,5 mlrd. kuna i krajem travnja su iznosila 14,3 mlrd. kuna, što je 29,0% više nego u travnju prošle godine. Najveći doprinos rastu dolazi od porasta plasmana središnjoj državi. Ti su plasmani u prva četiri mjeseca povećani za 1,2 mlrd. kuna. U tom su razdoblju krediti banaka povećani za 1,3 mlrd. kuna, dok su instrumenti tržišta novca i ostale obveznice države u vlasništvu banaka povećane za dodatnih 0,3 mlrd. kuna. Istodobno je država otplatila 0,5 mlrd. kuna obveznica za blokiranu deviznu štednju, a promjena ostalih stavaka iznosi -0,1 mlrd. kuna. Rastu neto potraživanja poslovnih banaka od središnje države pridonosi i blagi pad depozita države kod poslovnih banaka, koji su u prva četiri mjeseca smanjeni za 0,3 mlrd. kuna, između ostaloga i zbog transfera depozita države iz HNB-a u poslovne banke (HPB).

Ostvareni rast bilanci poslovnih banaka s kraja prošle godine pogoduje nastavku snažne kreditne aktivnosti na početku ove godine, pri čemu je prisutan pad aktivnih kamatnih stopa i uvođenje novih kreditnih proizvoda. Plasmani banaka ostalim sektorima tako nastavljaju rast iz prošle godine kada su nominalno povećani za 23,0%. Nastavak rasta u 2002. godini čak je ubrzan, pri čemu su plasmani u prvom tromjesečju rasli po godišnjoj stopi od 28,8%, da bi se rast u travnju dodatno ubrzao (38,1%). Rast plasmana ostalim sektorima povezan je s rastom realnog sektora, posebice prometa u trgovini na malo, kao i opisanim rastom dijela monetarnih agregata. Krediti su i nadalje glavni oblik plasmana ostalim sektorima, iako je početkom godine zabilježeno nekoliko izdanja dužničkih vrijednosnih papira poduzeća. Ukupni iznos takvih plasmana i dalje je vrlo mali (krajem travnja ukupni iznos svih dužničkih vrijednosnih papira ostalih sektora u vlasništvu banaka iznosio je tek 1,2 mlrd. kuna).

Promatrano po sektorima, krediti stanovništvu ponovno

rastu brže od kredita poduzećima, čemu pridonosi manja osnovica, ali i sve jače okretanje najvećih poduzeća drugim oblicima financiranja (izdavanje dužničkih vrijednosnih papira, zaduživanje u inozemstvu). U prva četiri mjeseca ove godine krediti stanovništvu povećani su za 3,7 mlrd. kuna ili za 12,2%, da bi krajem travnja iznosili 33,8 mlrd. kuna uz godišnji porast od 31,4%. Istodobno su krediti poduzećima u 2002. godini porasli 3,1 mlrd. kuna (8,1%) i na kraju travnja su iznosili 41,5 mlrd. kuna uz godišnji rast od 20,8%. Detaljnija struktura kredita po sektorima prikazana je u Okviru 4.

Tržište novca

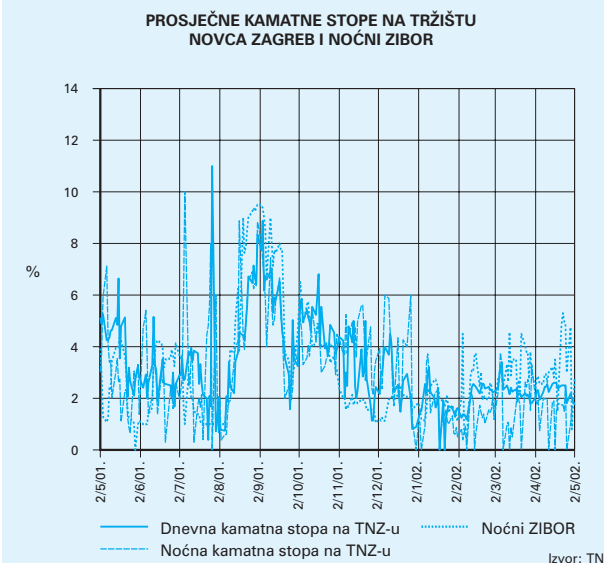
Kamatne stope na tržištu novca

U prva četiri mjeseca 2002. na tržištu novca došlo je do zaustavljanja trenda pada kamatnih stopa i do njihova blagog rasta. Trend pada, koji je počeo još u trećem tromjesečju 2001., završio je sa siječnjem. U tom su mjesecu kamatne stope na tržištu novca dosegnule rekordno niske razine (prosječna kamatna stopa u dnevnoj trgovini u siječnju iznosila je 1,88%). U veljači je prosječna razina dnevnih kamatnih stopa povećana na 2,18% te je tijekom ožujka i travnja nastavila rasti.

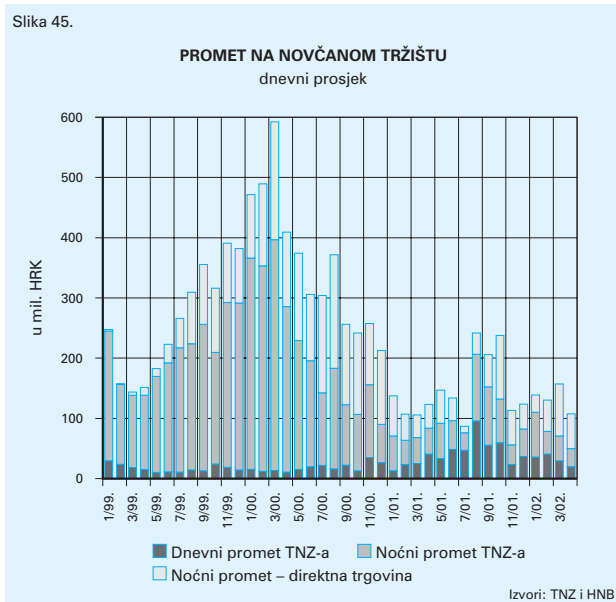
Prvo tromjesečje 2002. obilježile su oscilacije u inače već duže vrijeme visokoj likvidnosti bankovnog sustava. Zbog rasta deviznih depozita početkom veljače povećano je izdvajanje obvezne pričuve pa je došlo do smanjenja likvidnosti u bankovnom sustavu. Na kunsku likvidnost dodatno su utjecale i siječanjske devizne aukcije Hrvatske narodne banke, koja je povlačila kune i zaustavljala deprecijaciju kune. Ožujak i travanj obilježio je ponovni rast primarne likvidnosti u bankovnom sustavu jer su se banke pripremale za novi sustav platnog prometa pa su zbog opreza povećavale slobodna sredstva na računima za namirenje.

Ostvarenim kretanjima nije se intenzivirao promet na novčanom tržištu, koji još od kraja prošle godine bilježi niske

Slika 44.

Slika 45.

razine. U dnevnoj trgovini ponuda je i u 2002. znatno nadmašivala potražnju u svim mjesecima, osim u ožujku, kada je zbog slučaja Riječke banke potražnja gotovo dosegla ponudu. U travnju je smanjenje potražnje uz istodobno povećanje ponude ponovno povećalo jaz. Promet je također višestruko niži od iskazane potražnje jer se uz visoku likvidnost bankovnog sustava samo povremeno trguje na novčanom tržištu. Prosječni je dnevni promet iznosio 35,9 mil. kuna u siječnju, a s porastom likvidnosti u travnju pao je na 19,9 mil. kuna, što je najniža zabilježena razina još od siječnja 2001. Pad prometa pratio je rast dnevnih kamatnih stopa, s prosječne mjesečne razine od 1,88% u siječnju na 2,54% u travnju 2002.

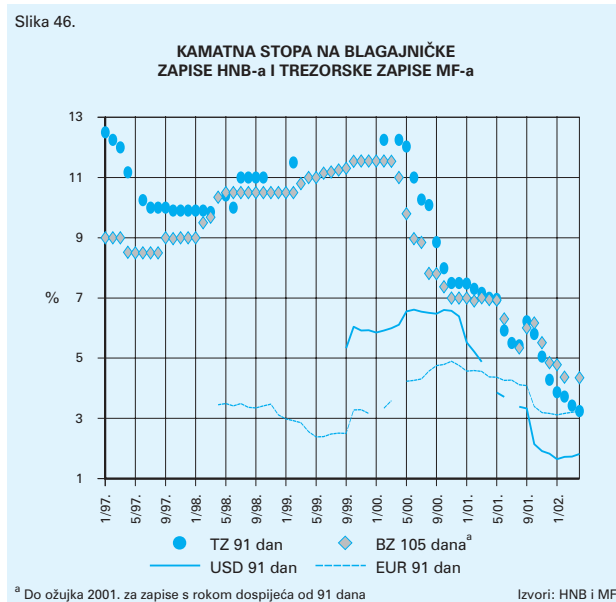
U noćnoj trgovini od listopada 2001. primjetan je trend povećanja udjela međubankovne trgovine bez posredovanja TNZ-a. Taj je udio visok i u ožujku (68%) i travnju (66%) 2002., mjesecima koje je obilježila osobito visoka likvidnost bankovnog sustava. Prosječna mjesečna kamatna stopa na noćnom tržištu tijekom prva četiri mjeseca 2002. porasla je sa 1,65% u siječnju na 3,15% u travnju.

Kamatne stope na tržištu kratkoročnih vrijednosnica

Tijekom prva četiri mjeseca 2002. nastavljen je trend pada kamatnih stopa na kratkoročne vrijednosnice Hrvatske narodne banke i Ministarstva financija. Usprkos visokoj likvidnosti bankovnog sustava nije došlo do znatnijeg rasta upisanih iznosa, što se može povezati s namjerom banaka da slobodna sredstva drže na računima za namirenje kako bi bile spremne za novi sustav platnog prometa, koji je počeo raditi 1. travnja.

Kamatne stope na kunske blagajničke zapise u siječnju blago su se povećale u usporedbi s prosincem, a tijekom veljače ponovno su nastavile s padom. Na posljednjoj redovnoj aukciji u travnju prosječne su kamatne stope spuštene na 2,81% (za zapise s rokom dospelja od 35 dana), 3,42% (za zapise s rokom dospelja od 70 dana) i 4,05% (za zapise s rokom dospelja od 105 dana), što je dosad najniža razina kamatnih stopa na taj instrument. Banke istodobno nisu upisale sve dospjele iznose pa je stanje upisa smanjeno na

Slika 46.

3,29 mlrd. kuna.

Kamatne stope na trezorske zapise kontinuirano su se smanjivale tijekom prvih četiri mjeseca 2002. godine i krajem travnja spuštene su na dosad najniže zabilježene razine (ovisno o roku dospelja – 42, 91 i 182 dana – iznose 2,80%, 3,20% i 4,10%). Nakon strmog pada koji je obilježio posljednje tromjesečje 2001., u ovoj je godini trend pada nešto ublažen, posebice na zapise s najkraćim rokom dospelja. Stanje upisanih trezorskih zapisa Ministarstva financija povećavalo se od početka godine, a tijekom ožujka i travnja stabiliziralo se na razini od oko 4,9 mlrd. kuna.

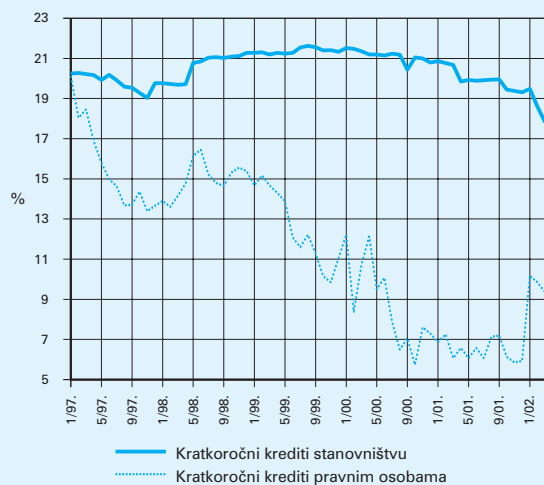
Nakon što je u listopadu 2001. stanje upisanih deviznih blagajničkih zapisa doseglo vrhunac (441,3 mil. USD), tijekom prvog tromjesečja 2002. ono se postupno smanjivalo kako se smanjivao učinak pretvorbe eura i krajem travnja zaustavilo se na 235,9 mil. USD. U 2002. zaustavljen je trend pada kamatnih stopa na zapise u stranim valutama, koji je pod utjecajem uspoređivanja rasta američkoga i njemačkoga gospodarstva trajao od početka 2001. Od siječnja do travnja kamatne su stope na zapise u eurima s rokom dospelja od 63 dana neznatno varirale između 3,15 i 3,22%. U istom razdoblju kamatne stope na dolarske zapise kretale su se od 1,64 do 1,75%, a krajem travnja kamatna stopa na zapise s najkraćim rokom dospelja iznosila je 1,68%.

Važno je primijetiti da se u prvom tromjesečju 2002. znatno smanjivala razlika između kamatnih stopa na trezorske i blagajničke zapise u kunama i kamatnih stopa na devizne blagajničke zapise. Na posljednjoj aukciji u travnju kamatna stopa na trezorske zapise s rokom dospelja od 91 dana samo je za 1 bazni bod bila viša od kamatne stope na blagajničke zapise u eurima s istim rokom dospelja, što upućuje na to da su banke u tom trenutku očekivale vrlo stabilan devizni tečaj u iduća tri mjeseca.

Kamatne stope poslovnih banaka

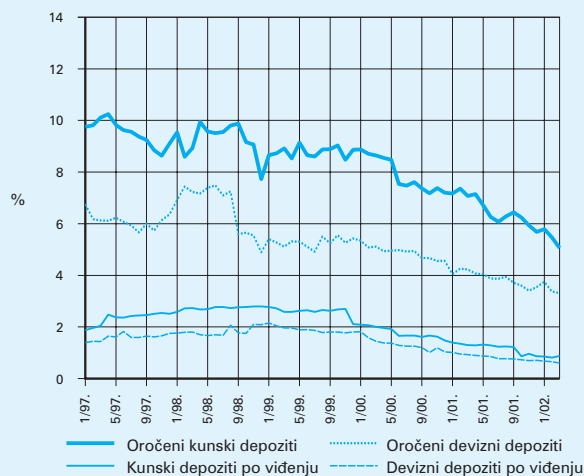
U siječnju je došlo do jednokratnog porasta kamatnih stopa, što je posljedica novog načina praćenja ostvarenih

Slika 47.

**PROSJEČNE AKTIVNE KAMATNE STOPE POSLOVNIH BANAKA
NA KRATKOROČNE KREDITE BEZ VALUTNE KLAUZULE**

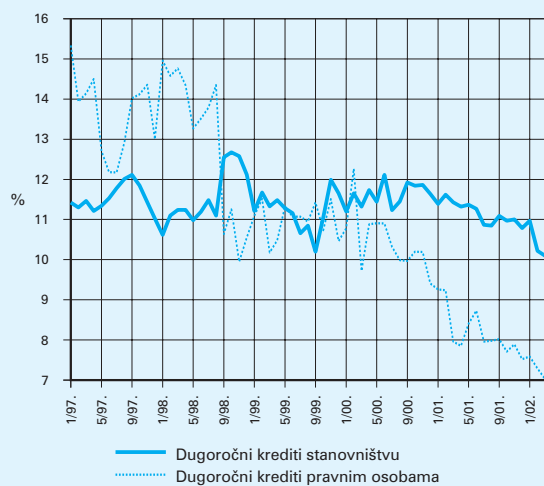
Izvor: HNB

Slika 49.

**PROSJEČNE PASIVNE KAMATNE
STOPE POSLOVNIH BANAKA**

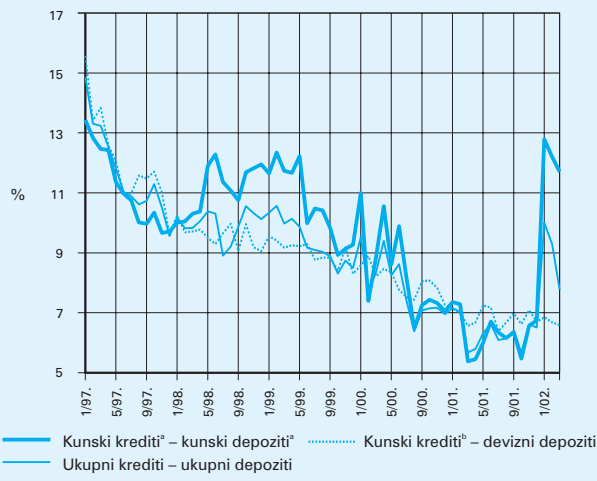
Izvor: HNB

Slika 48.

**PROSJEČNE AKTIVNE KAMATNE STOPE POSLOVNIH BANAKA
NA DUGOROČNE KREDITE S VALUTNOM KLAUZULOM**

Izvor: HNB

Slika 50.

**RAZLIKE IZMEĐU PROSJEČNIH KAMATNIH STOPA
POSLOVNIH BANAKA NA KREDITE I NA DEPOZITE**
^a Bez valutne klauzule; ^b S valutnom klauzulom

Izvor: HNB

kamatnih stopa od 1. siječnja 2002., prema kojem banke i štedionice izvještavaju samo o svojim kamatnim stopama u poslovanju s trgovačkim društvima i stanovništvom (a poslovanje s državom i financijskim institucijama isključeno je iz statistike).

U veljači i ožujku nastavljen je trend pada aktivnih kamatnih stopa poslovnih banaka, koji i dalje prati vrlo snažan rast kreditne aktivnosti banaka. Pad kamatnih stopa posebno je intenzivan kod deviznih kredita poduzećima (prosječna kamatna stopa od siječnja do ožujka spuštena je za 2,57 postotnih bodova), što je vjerojatno potaknulo i veliko povećanje iznosa novoodobrenih deviznih kredita.

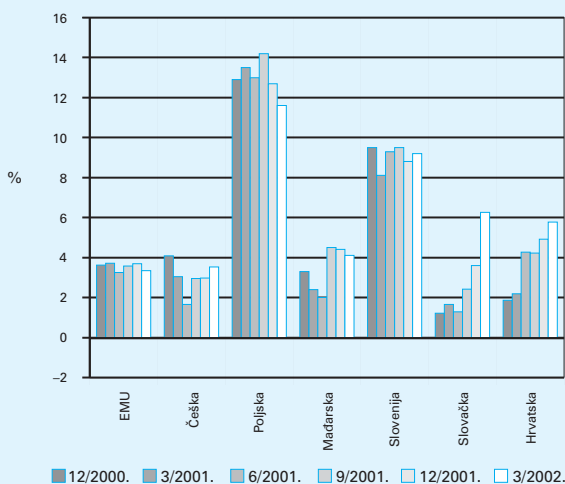
Dok su u posljednjem tromjesečju 2001. kamatne stope na kratkoročne kunske kredite bez valutne klauzule pravnim osobama gotovo stagnirale, kamatne stope na kratkoročne kunske kredite bez valutne klauzule poduzećima tijekom prva tri mjeseca 2002. pokazuju trend pada, te su se s prosječne razine od 9,68% u siječnju spustile na 8,86% u ožujku.

Nakon stagnacije u drugoj polovici prošle godine, prosječna kamatna stopa na kratkoročne kunske kredite bez valutne klauzule stanovništvu u veljači i ožujku zabilježila je rekordan pad od 88 i 78 baznih bodova i trenutačno iznosi 17,32%, što je najniža razina zabilježena u posljednjih 5 godina. Takav je pad izravna posljedica smanjenja kamatne stope na kredite po tekućim računima.

Kamatne stope na dugoročne kredite poduzećima s valutnom klauzulom nastavile su s blagim padom i u ožujku su bile na razini od 7,03%. Kamatne stope na dugoročne kredite stanovništvu s valutnom klauzulom u drugoj polovici 2001. kretale su se oko 11%, a u prva tri mjeseca 2002. zbog pojačane konkurencije u sektoru stanovništva prosječna kamatna stopa padala i u ožujku je iznosila 10,10%.

Nakon visokih stopa rasta depozita, pogotovo deviznih, koje su obilježile drugu polovicu prošle godine, početkom 2002. taj je trend zaustavljen i u ožujku je došlo do blagog odljeva depozita. Ipak, kamatne stope na oročene depozite

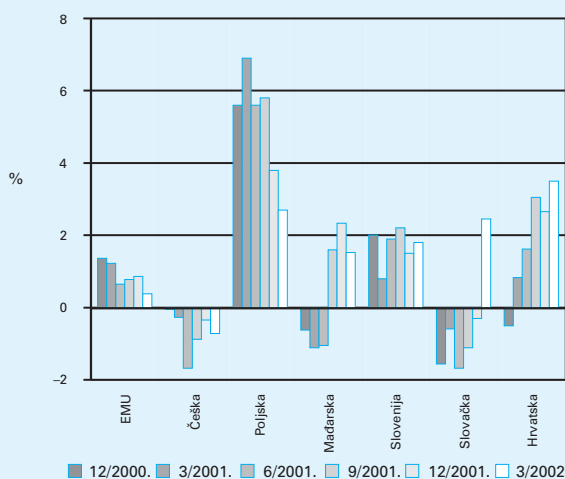
Slika 51.

**REALNE KAMATNE STOPE NA DUGOROČNE KREDITE
PODUZEĆIMA U ODABRANIM ZEMLJAMA**

Napomena: Zbog različitog statističkog obuhvata u pojedinim zemljama kamatne stope nisu izravno usporedive, ali se može analizirati njihov razvoj.

Izvori: bilteni središnjih banaka i HNB

Slika 52.

**REALNE KAMATNE STOPE NA OROČENE
DEPOZITE STANOVNIŠTVA U ODABRANIM ZEMLJAMA**

Izvori: bilteni središnjih banaka i HNB

nastavile su s laganim padom u prvom tromjesečju 2002. S rastom povjerenja stanovništva u domaću valutu razlika između kamatnih stopa na oročene depozite u kunama u usporedbi s deviznima pokazuje trend pada od početka 2000., a u ožujku se prvi put u protekle 4 godine spustila ispod 2 postotna boda (prosječna kamatna stopa na oročene kunske depozite u ožujku je iznosila 5,06%, a na oročene devizne depozite 3,31%). Kamatne stope na depozite po viđenju na vrlo su niskim razinama, te su u prva tri mjeseca 2002. stagnirale oko 0,84% za kunske, odnosno 0,64% za devizne depozite. Razlika između aktivnih kamatnih stopa na kunske kredite s valutnom klauzulom i pasivnih kamatnih stopa na devizne depozite u prvom tromjesečju 2002. godine varirala je između 6,5 i 7%.

Međunarodne usporedbe prosječnih realnih kamatnih stopa poslovnih banaka na dugoročne kredite poduzećima i depozite oročene do 3 mjeseca pokazuju da su kamatne

stope u Hrvatskoj, usprkos kontinuiranom nominalnom padu u posljednje dvije godine, još uvijek relativno više u usporedbi s okruženjem. I aktivne i pasivne realne kamatne stope u Hrvatskoj bilježe konstantan rast unazad godinu dana, i to zbog znatnog smanjenja indeksa cijena na malo, koje je u istom razdoblju bilo primjetno veće od smanjenja nominalnih kamatnih stopa. Uočljivo je da u Hrvatskoj kamatne stope ne prate kretanja cijena, kao što je to na primjer u Sloveniji. Vodeće poslovne banke određuju svoje kamatne stope na temelju odabranih referentnih kamatnih stopa i kamatnih stopa svojih konkurenata, dok manje banke usklađuju svoje kamatne stope s konkurencijom.

Tržište kapitala

Tržište dionica

Promet je dionicama na Zagrebačkoj burzi u prva četiri mjeseca 2002. oživio te je dosegnuo 595,9 mil. kuna, što je za 140% više nego u istom razdoblju prethodne godine i čini 61,5% ukupnoga prometa dionicama ostvarenog u 2001. Na trgovinu dionicama odnosi se 50% ukupnog prometa na Zagrebačkoj burzi. Na kraju travnja 2002. tržišna kapitalizacija dionica iznosila je 32,4 mlrd. kuna, odnosno oko 19,2% prošlogodišnjeg BDP-a. Na kraju 2001. tržišna kapitalizacija dionica iznosila je 25,8 mlrd. kuna. U prva četiri mjeseca 2002. aktivno se trgovalo sa 54 dionice. U istom razdoblju CROBEX je dosegnu svoju najvišu vrijednost otkada je formiran, prešavši razinu od 1300 bodova. U travnju je zabilježio nagli pad zbog velikog pada cijena dionica Zagrebačke banke, Plive i Kraša, a do kraja mjeseca oporavio se zahvaljujući rastu cijena drugih dionica koje ulaze u CROBEX.

Na Varaždinskom tržištu vrijednosnica zabilježen je također velik rast prometa. U prva četiri mjeseca 2002. promet je 2,5 puta veći nego u istom razdoblju prethodne godine i iznosio je 563,4 mil. kuna. Time je ostvareno 53,3% od ukupnog prometa u 2001. Najveći dio trgovine u prva četiri mjeseca

Slika 53.

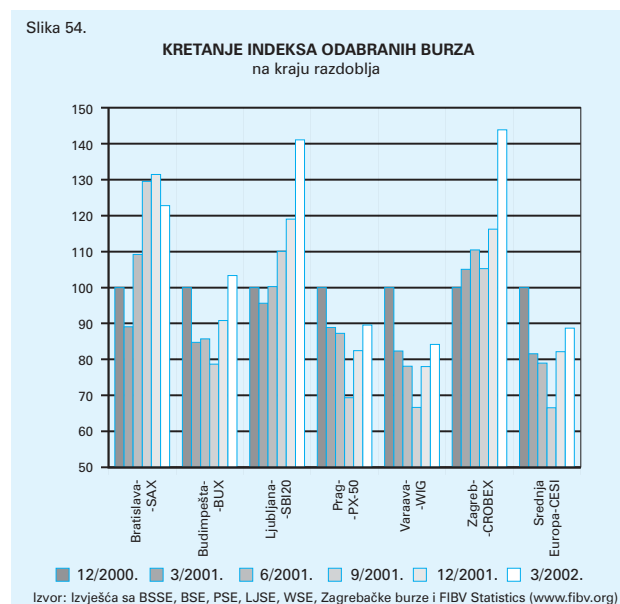
CROBEX I VIN

Izvori: Zagrebačka burza i Varaždinsko tržište vrijednosnica

Tablica 4. Usporedba pokazatelja tržišta kapitala

Ožujak 2002.	Bratislava	Budimpešta	Ljubljana	Prag	Varšava	Zagreb
Prosječni dnevni promet, dionice (u mil. USD)	1,1	21,7	3,8	24,9	33,7	1,0
Prosječni dnevni promet, obveznice (u mil. USD)	50,3	1,8	1,6	185,4	1,0	1,7
Promet ^a /BDP ^c , godišnja razina	1,4	10,2	5,0	11,1	4,6	1,3
Promet ^b /BDP ^c , godišnja razina	60,5	0,9	2,1	82,9	0,1	2,1
Brzina prometa ^d	10,9	46,4	25,0	55,8	29,6	6,6
Tržišna kapitalizacija ^a (u mil. USD), kraj mjeseca	2.533,1	11.228,9	3.783,3	11.259,2	27.367,6	3.893,8
Tržišna kapitalizacija ^b (u mil. USD), kraj mjeseca	6.464,1	13.934,1	1.720,7	9.082,1	895,7
Tržišna kapitalizacija ^a /BDP ^c , kraj mjeseca (%)	12,7	22,0	20,1	20,0	15,5	19,2
Tržišna kapitalizacija ^b /BDP ^c , kraj mjeseca (%)	32,4	27,3	9,1	16,1	4,4
Kretanje indeksa dionica od početka godine (%)	-6,6	13,8	18,5	8,6	7,9	23,8
Kretanje indeksa dionica od početka mjeseca (%)	-4,1	2,2	15,2	3,0	-1,7	6,9

^a Dionice; ^b Obveznice; ^c 2001.; ^d Mjesečni promet dionicama sveden na godišnju razinu x 100/tržišna kapitalizacija dionica. Izvor: Izvješća sa BSSE, BSE, PSE, LJSE, WSE, Zagrebačke burze i FIBV Statistics (www.fibv.org)

2002. odvijao se na Listi ponude i potražnje (59,8% ukupnog prometa) te u PIF kotaciji (36,1%). Ostatak trgovine odnosio se na trgovanje u Kotaciji tržišta i Kotaciji prava. Indeks VIN je tijekom siječnja i veljače lagano padao, a u travnju se oporavio. Na kraju tog razdoblja bio je na razini od oko 790 bodova, što je nešto niže od razine početkom 2002.

Usporedba događanja na burzama tranzicijskih zemalja pokazuje nastavak oporavka na srednjoeuropskom tržištu. Pad prometa i tržišne kapitalizacije u ožujku je zabilježen jedino na Bratislavskoj burzi. To zorno pokazuje i kretanje indeksa te burze, SAX-a, koji je tijekom prvog tromjesečja 2002. zabilježio pad od 6,6% u odnosu prema kraju 2001. Na

ostalim su burzama indeksi rasli, što se vidi i iz kretanja indeksa srednjoeuropskih burza, CESI-ja. Najveći su rast zabilježili indeks Ljubljanske burze, SBI-20, i CROBEX, koji su dostizali svoje rekordne vrijednosti. Rast indeksa na svim je burzama uzrokovan rastom tržišne kapitalizacije dionica.

Tržište obveznica

U prva četiri mjeseca 2002. promet obveznicama na Zagrebačkoj burzi dosegnuo je 586,6 mil. kuna, što je 82,5% ukupnog prometa ostvarenog u 2001. Za takav trend trgovine vjerojatno je zaslužno pojavljivanje većeg broja institucionalnih investitora u obliku fondova, koji svoju imovinu ulažu i u hrvatske vrijednosne papire. Na domaćem tržištu trenutno kotira 7 obveznica, sve su nominirane u eurima. Dvije je obveznice izdala država krajem prošle godine, a uz državnu garanciju dvije je izdala Državna agencija za osiguranje štednih uloga i jednu Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje. Preostala dva izdanja odnose se na tek nedavno izdane srednjoročne obveznice poduzeća, iz siječnja odnosno veljače ove godine.

Ohrabrena uspjehom domaćih izdanja euroobveznica koje dopijevaju 2004. odnosno 2008. godine, država je najavila novo izdanje ukupnog iznosa 450 mil. EUR. To bi izdanje bilo podijeljeno u tri jednaka obroka od po 150 mil. EUR s rokom dospelosti 2012. godine i nominalnom kamatnom stopom od 6,875%, a vjerojatni raspored izdavanja ove obveznice predviđa svibanjsko, rujansko i prosinačko izdanje.

Ukupna tržišna kapitalizacija državnih obveznica iznosila je na kraju travnja 7.387,2 mil. kuna, dok je tržišna kapitalizacija korporativnih obveznica iznosila 214,9 mil. kuna. Tijekom prva četiri mjeseca 2002. najviše se trgovalo obveznicama

Tablica 5. Izdanja obveznica na domaćem tržištu

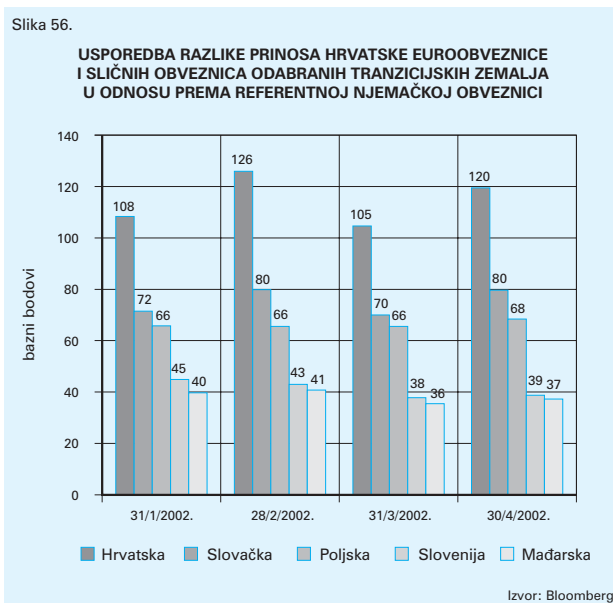
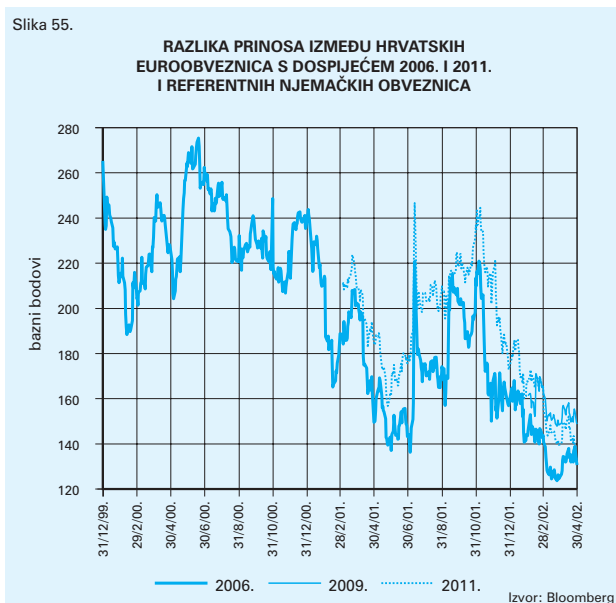
Simbol	Izdavatelj	Dospijeće	Valuta	Nominalna vrijednost izdanja	Nominalna kamatna stopa	Posljednja cijena	Tekuci prinos 30.4.2002.
DAB-O-03CA	Državna agencija za osiguranje štednih uloga	19.12.2003.	EUR	105.000.000	8,000%	104,60	7,648%
DAB-O-05CA	Državna agencija za osiguranje štednih uloga	19.12.2005.	EUR	225.000.000	8,375%	108,10	7,747%
HZZO-O-047A	Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	19.7.2004.	EUR	222.000.000	8,500%	106,70	7,966%
RHMF-O-049A	Republika Hrvatska	20.9.2004.	EUR	200.000.000	6,500%	101,55	6,401%
RHMF-O-08CA	Republika Hrvatska	14.12.2008.	EUR	200.000.000	6,875%	102,90	6,681%
PLAG-O-048A	Plava laguna d.d.	25.8.2004.	EUR	12.000.000	6,750%	100,30	6,740%
BLSC-O-051A	Belišće d.d.	17.1.2005.	EUR	17.000.000	7,375%	100,15	7,353%

Izvor: Zagrebačka burza

Tablica 6. Izdavanja međunarodnih obveznica Republike Hrvatske

Obveznica	Valuta	Iznos	Nominalna kamatna stopa	Prinos pri izdavanju	Razlika prinosa ^a 31.1.2002.	Razlika prinosa ^a 28.2.2002.	Razlika prinosa ^a 31.3.2002.	Razlika prinosa ^a 30.4.2002.
Londonski klub serije A	USD	857.796.000	6-mjesečni LIBOR + 81,25 b.b.		188	167	161	144
Londonski klub serije B	USD	604.426.000	6-mjesečni LIBOR + 81,25 b.b.		204	171	157	139
Eurodolarske obveznice, 2002.	USD	300.000.000	7%	7,02%	153	dospjela	–	–
Euromarkine obveznice, 2004.	DEM	300.000.000	6,125%	6,20%	108	126	104	119
Euroobveznice, 2006.	EUR	300.000.000	7,375%	7,45%	143	143	124	130
Samurajske obveznice, 2004.	JPY	25.000.000.000	4%	4,00%
Euroobveznice, 2005.	EUR	500.000.000	7%	7,06%	143	154	124	133
Samurajske obveznice, 2007.	JPY	40.000.000.000	3%	3,00%	159 ^b	159 ^b	159 ^b	159 ^b
Samurajske obveznice, 2006.	JPY	25.000.000.000	2,5%	2,50%	160 ^b	160 ^b	160 ^b	160 ^b
Euroobveznice, 2011.	EUR	750.000.000	6,8%	6,90%	167	165	148	149
Euroobveznice, 2009.	EUR	500.000.000	6,25%	6,45%	158	156	139	132

^a Prema usporedivoj obveznici; ^b Prilikom izdavanja; Izvor: Bloomberg

ma Državne agencije za osiguranje štednih uloga s dospijecem 2003. godine. Pretpostavljamo da je to zato što najbrže dospijevaju od obveznica trenutno prisutnih na tržištu, a istodobno imaju relativno visok tekući prinos (7,65%). U svibnju 2002. očekuje se novo izdanje državnih obveznica na domaćem tržištu u nominalnom iznosu od 150 mil. EUR s nominalnom kamatnom stopom od 6,875% i s rokom dospijeca od deset godina.

Republika Hrvatska imala je na kraju travnja 10 inozemnih izdanja obveznica. Dva se izdanja u dolarima odnose na obveze prema Londonskom klubu. Pet izdanja nominirano je u eurima, a tri izdanja u japanskim jenima. Ukupna nominalna vrijednost svih izdanja krajem ožujka iznosila je oko 30,8 mlrd. kuna (3,6 mlrd. USD). U lipnju se očekuje novo izdanje samurajskih obveznica u vrijednosti od 25 mlrd. JPY na rok od šest godina.

Od ukupnog nominalnog izdanja međunarodnih obveznica Republike Hrvatske 5,0% je u vlasništvu domaćih banaka (1,5 mlrd. kuna). S druge strane, hrvatske banke drže 43,1% ukupnoga nominalnog iznosa domaćih izdanja državnih obveznica (3,0 mlrd. kuna).

Razlika prinosa hrvatskih obveznica na inozemnim

tržištima smanjivala se tijekom prvog tromjesečja 2002., dok se u travnju malo povećala. Razlika prinosa pratila je opća kretanja razlike prinosa obveznica tržišta u nastajanju (engl. *emerging markets*). Vrijednost indeksa EMBI+, koji se računa na temelju ponderiranih vrijednosti razlika prinosa za obveznice tržišta u nastajanju, padala je do polovice travnja kada se trend okrenuo, te je uslijedio rast vrijednosti tog indeksa. Posljedica je to rasta cijena američkih i europskih državnih obveznica. Njihova je cijena rasla zbog pada cijena dionica na svjetskim tržištima. Naime, vrijednost burzovnih indeksa na svjetskim je tržištima snižena tijekom travnja zbog loših pokazatelja poslovanja svjetskih kompanija u prvom tromjesečju 2002. Stoga su se investitori okretali državnim obveznicama.

Kretanje razlike prinosa hrvatskih euroobveznica u skladu je s kretanjima razlike prinosa euroobveznica u drugim tranzicijskim zemljama. Hrvatska i nadalje usprkos stabilnom kreditnom rejtingu kod svih važnijih agencija za ocjenu kreditnog rejtinga ima najvišu razliku prinosa. Na temelju visine razlike prinosa vidljivo je da što je razlika viša (niži kreditni rejting zemlje), to je i osjetljivost razlike na kretanja na međunarodnom tržištu veća.

Međunarodne transakcije

Prvo tromjesečje 2002. obilježilo je povećanje deficita na tekućem računu platne bilance u usporedbi s istim razdobljem 2001. Do pogoršanja dolazi poglavito zbog smanjenja izvoza robe i povećanja uvoza robe, ali dijelom i zbog kretanja međuvalutnih odnosa dolara i eura u promatranom razdoblju te zbog anticipiranja i početka primjene brojnih sporazuma o slobodnoj trgovini 1. siječnja 2002., s kojom je povezano znatno sniženje carinskih stopa. Na kapitalnom i financijskom računu platne bilance tijekom prvog tromjesečja 2002. zabilježeno je veliko smanjenje depozita koje domaće poslovne banke drže deponirane kod inozemnih banaka. U prvom tromjesečju 2002. nastavio se i rast međunarodnih pričuva Hrvatske narodne banke te se poboljšao trend međunarodne likvidnosti zemlje.

Račun tekućih transakcija

Prema preliminarnim i nepotpunim podacima o ostvarenju platne bilance Republike Hrvatske račun tekućih transakcija u prvom će tromjesečju 2002. biti u deficitu od oko 750 mil. USD (3,4% procijenjenog BDP-a za cijelu 2002.). Takav je deficit na tekućem računu prije svega rezultat povećanja deficita na računu robe (veći je za 20% u usporedbi s prvim tromjesečjem 2001.). U prvom se tromjesečju 2002. očekuje i povećanje deficita na računu dohodaka, dok se saldo usluga i saldo tekućih transfera ne bi trebali izrazitije promijeniti u usporedbi s prva tri mjeseca 2001.

Robna razmjena

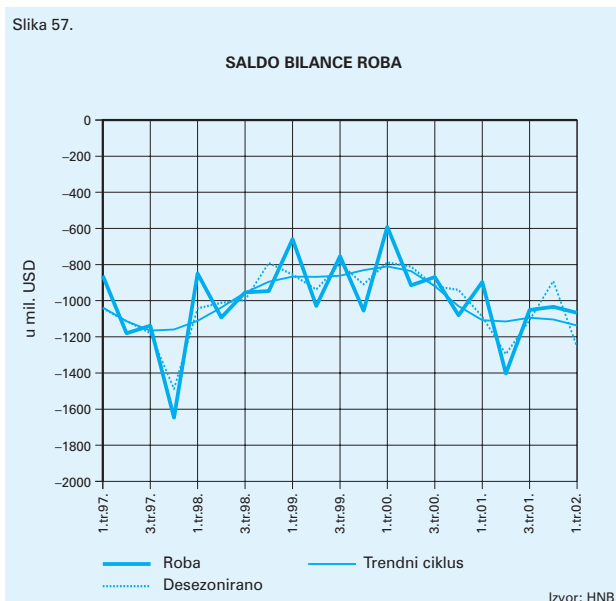
Prema privremenim podacima DZS-a vanjskotrgovinski manjak ostvaren u razdoblju od siječnja do ožujka 2002. iznosio je 1.067 mil. USD i bio je za 19% viši nego u prvom tromjesečju 2001. Ukupan je robni izvoz u prva tri mjeseca 2002. bio za 5,7% niži (prema desezoniranim vrijednostima),

a robni uvoz za 5,5% viši u usporedbi s prvim tromjesečjem 2001. Pokazatelj dinamike vanjskotrgovinske razmjene po mjesecima jest pokrivenost uvoza izvozom, koja je sa 52,8% u siječnju 2002. smanjena na 44,3% u veljači, a u ožujku je dosegla 50,5% (za jedan je postotni bod niža od pokrivenosti uvoza izvozom ostvarene tijekom 2001.).

Podaci o ostvarenju robne razmjene RH s inozemstvom tijekom prvog tromjesečja 2002. pružaju dosta nepovoljnu sliku o kretanjima u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, no rezultate valja djelomično povezati s učinkom aprecijacije američkog dolara prema euru te činjenicama koje su vezane uz primjenu sporazuma o slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i zemalja EU-a, EFTA-e i CEFTA-e. Tako je mjesečni prosjek tečaja dolara prema euru zabilježen tijekom prvog tromjesečja 2002. (0,88 dolara za jedan euro) apprecirao 5,2% u usporedbi s prva tri mjeseca 2001. (0,92 dolara za jedan euro). Uz to, iz podataka DZS-a o robnom izvozu i uvozu prema ekonomskim grupacijama zemalja, jer podaci o valutnoj strukturi robne razmjene Republike Hrvatske s inozemstvom koji bi omogućavali izravno usklađivanje i usporedbu usklađenih vrijednosti ostvarenog robnog izvoza i uvoza još nisu dostupni, vidljivo je da je Hrvatska tijekom prvog tromjesečja 2002. sa zemljama članicama EMU-a ostvarila 53,8% svoga ukupnoga robnog izvoza i 50,5% svoga ukupnoga robnog uvoza. Usklađivanje vrijednosti robnog izvoza i robnog uvoza ostvarenog samo sa zemljama članicama EMU-a za promjene u međuvalutnim odnosima dolara i eura pokazalo bi manji pad robnog izvoza, odnosno manji rast robnog uvoza Hrvatske u prvom tromjesečju 2002. u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine. Također, pad uvoza robe od 12,2% zabilježen u prosincu 2001. u odnosu prema prosincu 2000. upućuje na to da je, zbog primjene sporazuma o slobodnoj trgovini sa zemljama EU-a, EFTA-e i CEFTA-e od 1. siječnja 2002. i zbog nižih carinskih stopa, došlo do prenošenja narudžba iz prosinca 2001. u siječanj i veljaču 2002. Takva su kretanja djelovala na povećanje robnog uvoza u prvom tromjesečju 2002. u usporedbi s prvim tromjesečjem prethodne godine i u skladu s tim može se zaključiti da kretanje robnog izvoza i uvoza RH u razdoblju od siječnja do ožujka 2002. ne upozorava na naglašenije negativne odmake od kretanja zabilježenih u prvom tromjesečju 2001., kako bi se to moglo učiniti u prvi mah.

Pri usporedbi robnog izvoza ostvarenog u pojedinom mjesecu s kretanjima u istom mjesecu prethodne godine postoje još i "šumovi", koje u seriju unose kretanja u odsjeku ostale transportne opreme iz Standardne međunarodne trgovinske klasifikacije (SMTK) jer taj odsjek uključuje izvoz brodova. Isporuke brodova prate novčane protučinidbe razmjerno visokih iznosa i njihova neravnomjerna raspoređenost tijekom godine uzrokuje velike oscilacije u prihodima po pojedinim mjesecima, a nerijetko i u dužim razdobljima. Primjer je takvog kolebanja 16,1-postotni pad (prema desezoniranim vrijednostima) ukupnog robnog izvoza u veljači 2002. u usporedbi s istim mjesecom 2001. pri čemu ostala transportna oprema, prema podacima DZS-a, bilježi pad od 69,5%, a razlika u apsolutnim iznosima doseže gotovo 50 mil. USD. Stoga je, u analitičkom smislu, ekonomski opravdanije promatrati kretanje ukupnog robnog izvoza i uvoza bez odsjeka ostale tran-

Slika 57.

Tablica 7. Saldo robne razmjene RH po NKD-u, u milijunima USD

Djelatnost	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	-209,8	-317,7	-188,1	-154,0	-129,3	-169,0
Poljoprivreda, lov i usluge povezane s njima (01)	-227,8	-335,8	-209,7	-177,3	-151,6	-193,8
Šumarstvo, sječa drva i usluge povezane s njima (02)	18,0	18,1	21,6	23,4	22,3	24,7
B Ribarstvo	27,5	24,9	17,0	15,5	23,2	29,1
C Rudarstvo i vađenje	-750,2	-727,0	-465,6	-738,5	-1.001,9	-918,3
Vađenje ugljena i lignita; vađenje treseta (10)	-11,3	-13,2	-15,1	-14,7	-34,8	-35,0
Vađenje sirove nafte i zemnoga plina; uslužne djelatnosti u vezi s vađenjem nafte i plina, osim istraživanja (11)	-697,7	-668,5	-414,6	-698,9	-944,5	-863,6
Vađenje metalnih ruda (13)	-5,6	-12,0	-8,1	-6,0	-5,7	-5,6
Vađenje ostalih ruda i kamena (14)	-35,7	-33,3	-27,8	-18,8	-17,0	-14,0
D Prerađivačka industrija	-1.837,9	-3.693,8	-2.665,9	-2.278,4	-2.245,7	-3.219,1
Proizvodnja hrane i pića (15)	-187,2	-193,8	-142,4	-139,6	-209,4	-289,3
Proizvodnja duhanskih proizvoda (16)	12,8	14,1	20,5	28,2	54,8	76,1
Proizvodnja tekstila (17)	-56,2	-108,4	-90,5	-40,6	-134,9	-237,7
Proizvodnja odjeće; dorada i bojenje krzna (18)	311,4	267,5	292,2	283,5	166,6	200,3
Štavljenje i obrada kože; proizvodnja kovčega i torbi, ručnih torbica, sedlarskih i remenarskih proizvoda i obuće (19)	-19,8	-47,3	-18,2	-15,4	-15,2	-12,6
Prerada drva, proizvodnja proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja predmeta od slame i pletarskih materijala (20)	103,4	69,9	74,7	108,2	104,4	58,0
Proizvodnja celuloze, papira i proizvoda od papira (21)	-183,6	-181,3	-177,0	-165,7	-151,6	-183,9
Izdavačka i tiskarska djelatnost te umnožavanje snimljenih zapisa (22)	-15,2	-20,0	-5,2	10,9	-1,2	-9,2
Proizvodnja koksa, naftnih derivata i nuklearnoga goriva (23)	309,1	248,4	148,4	241,9	404,9	287,2
Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda (24)	-199,9	-391,7	-415,7	-411,0	-429,8	-516,3
Proizvodnja proizvoda od gume i plastike (25)	-180,9	-202,9	-174,6	-162,7	-172,3	-221,4
Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda (26)	-9,5	-85,1	-62,5	-11,4	13,3	-14,3
Proizvodnja metala (27)	-262,5	-271,4	-226,8	-227,5	-220,8	-337,7
Proizvodnja proizvoda od metala, osim strojeva i opreme (28)	-146,6	-196,4	-175,2	-157,3	-127,8	-180,0
Proizvodnja strojeva i uređaja, d. n. (29)	-667,2	-873,1	-691,7	-616,3	-527,5	-708,0
Proizvodnja uredskih strojeva i računala (30)	-182,8	-239,4	-164,6	-171,8	-179,9	-236,1
Proizvodnja električnih strojeva i aparata, d. n. (31)	-39,1	-48,0	-13,0	-36,8	-6,9	-41,0
Proizvodnja radiotelevizijskih i komunikacijskih aparata i opreme (32)	-90,8	-170,9	-100,1	-115,8	-138,1	-218,6
Proizvodnja medicinskih, preciznih i optičkih instrumenata te satova (33)	-194,0	-186,6	-126,1	-117,0	-101,0	-133,1
Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica (34)	-411,4	-890,7	-764,5	-736,6	-796,0	-867,4
Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava (35)	287,7	-133,1	205,4	216,0	275,3	444,4
Proizvodnja namještaja, ostala prerađivačka industrija, d. n. (36)	-15,7	-53,8	-59,2	-41,9	-52,5	-78,5
E Opskrba električnom energijom, plinom i vodom	-10,7	-34,7	-56,1	-48,7	-83,8	-86,4
Ostalo	-359,2	-371,8	-399,7	-292,1	-17,5	-20,9
Ukupno	-3.140,3	-5.120,2	-3.758,4	-3.496,1	-3.454,9	-4.384,4

Izvor: DZS

sportne opreme iz SMTK, a posebno ocijeniti rezultate ostvarenog izvoza brodova na godišnjoj razini.

Analiza robne razmjene RH s inozemstvom prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD-u) za proteklih nekoliko godina kazuje da Hrvatska i nadalje ostvaruje suficit u tzv. "tradicionalnim hrvatskim izvoznim djelatnostima": šumarstvu, ribarstvu, proizvodnji duhanskih proizvoda, proizvodnji odjeće, preradi drva, proizvodnji naftnih derivata te proizvodnji ostalih prijevoznih sredstava (brodova). Suficitne djelatnosti u 2001. obuhvaćaju gotovo 40% vrijednosti ukupnoga robnog izvoza, pri čemu šumarstvo sudjeluje u ukupnom izvozu sa 0,6%, ribarstvo sa 0,9%, proizvodnja duhanskih proizvoda sa 1,7%, proizvodnja odjeće sa 8,4%, prerada drva sa 3,9%, proizvodnja naftnih derivata sa 8,4% te proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava sa 15,6%. Pri tome su se udjeli šumarstva, ribarstva, proizvodnje duhanskih proizvoda i proizvodnje ostalih prijevoznih sredstava povećavali u ukupnom izvozu u razdoblju od 1993. do 2001. godine, dok su udjeli proizvodnje odjeće i prerade drva opadali. Udio proizvodnje naftnih derivata u ukupnom izvozu nije se znatnije mijenjao. Deficit se, osim u poljoprivredi, ostvaruje i u proizvodnji: hrane i pića, tekstila, papira i celuloze, kemikalija, gume i plastike, metala i metalnih proizvoda, strojeva i uređaja, uredskih strojeva i računala, telekomunikacijske opreme, medicinskih i preciznih instrumenata, motornih vozila i namještaja.

Očigledno je da suficitne izvozne djelatnosti RH većinom čine radno intenzivne djelatnosti (šumarstvo, ribarstvo, proiz-

vodnja duhanskih proizvoda, proizvodnja odjeće, proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava). Detaljnija raščlamba također pokazuje kako Hrvatska u pojedinim djelatnostima (poput šumarstva i prerade drva) izvozi proizvode niže faze obrade te da poduzeća usmjerena na izvoz još uvijek nisu spremna ili tehnološki sposobna unaprijediti i povezati proizvodnju s onim djelatnostima koje odlikuje viša faza obrade (proizvodnja celuloze i papira, izdavaštvo, tisak i reprodukcija ili proizvodnja namještaja), a u kojima Hrvatska ostvaruje deficit robne razmjene.

Na slične rezultate upućuje i analiza robne razmjene prema sektorima i odsjecima Standardne međunarodne trgovinske klasifikacije. Suficit robne razmjene ostvaruje se u trgovini: ribom i ribljim prerađevinama, duhanom i duhanskim proizvodima, kožom i krznom, proizvodima od pluta i drva, proizvodima od metala i otpacima od metala, umjetnim gnojivima (osim sirovih), proizvodima od plastičnih masa u primarnim oblicima, ostalom transportnom opremom (brodovima) te odjećom i obućom. U razmjeni žitarica i proizvoda od žita, pića, proizvoda od drva, proizvoda od nemetala te pokušava ostvarivan je početkom 1990-ih suficit, a zatim je, u drugoj polovici 1990-ih, saldo razmjene tih proizvoda postao negativan. Odsjeci u kojima se ostvaruje suficit i prema ovoj klasifikaciji sudjeluju s približno 40% u ukupnom izvozu robe ostvarenom u 2001. godini: ribe i riblje prerađevine (sudjeluju u ukupnom izvozu sa 1,4%), duhan i duhanski proizvodi (1,9%), kože i krzna (0,3%), proizvodi od pluta i drva (3,2%), proizvodi i otpaci od metala (0,5%), gnojiva (0,5%), plastične

Tablica 8. Saldo robne razmjene RH po sektorima i odsjecima SMTK, u milijunima USD

Sektor / Odsjek	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
0 Hrana i žive životinje	-350,0	-450,5	-291,4	-269,8	-282,8	-368,6
U tome:						
05 Povrće i voće	-154,7	-148,8	-126,8	-116,1	-107,1	-129,4
1 Pića i duhan	41,6	55,6	43,9	41,3	41,9	48,6
U tome:						
12 Duhan i duhanski proizvodi	7,1	17,9	18,3	27,6	45,0	65,1
2 Sirovi materijali, osim goriva	31,4	-32,9	22,3	71,2	63,9	27,7
U tome:						
24 Pluto i drvo	118,0	96,6	101,2	122,9	122,2	99,8
3 Mineralna goriva i maziva	-410,8	-470,2	-340,3	-521,0	-658,7	-700,1
U tome:						
33 Nafta i naftni derivati	-308,5	-331,4	-170,0	-386,0	-474,9	-488,6
4 Životinjska i biljna ulja i masti	-27,5	-12,8	-22,6	-14,0	-11,8	-12,7
U tome:						
43 Životinjska i biljna ulja i masti	-3,3	-0,6	-0,8	-2,0	-2,3	-3,3
5 Kemijski proizvodi	-198,1	-406,9	-428,6	-424,7	-450,9	-544,7
U tome:						
55 Eterična ulja, parfimerijski i toaletni proizvodi	-102,9	-119,9	-119,1	-115,0	-109,5	-138,3
59 Kemijske tvari i proizvodi, nespomenuti	-96,9	-131,8	-127,0	-114,9	-123,4	-122,8
6 Industrijski proizvodi po materijalu	-770,3	-943,1	-806,1	-679,3	-721,3	-1.121,5
U tome:						
65 Predivo, tkanine, tekstilni proizvodi	-90,2	-125,2	-103,5	-77,1	-162,2	-270,1
67 Željezo i čelik	-209,4	-215,5	-176,8	-167,1	-196,8	-277,3
69 Proizvodi od metala, ostali	-134,6	-178,6	-164,3	-141,3	-115,0	-169,5
7 Strojevi i transportni uređaji	-1.133,5	-2.371,1	-1.525,5	-1.470,6	-1.373,3	-1.637,1
U tome:						
74 Industrijski strojevi za opću uporabu	-310,0	-400,5	-329,1	-315,8	-233,2	-338,3
75 Uredski strojevi i za obradu podataka	-182,7	-239,2	-164,6	-171,8	-179,7	-236,1
76 Telekomunikacijski uređaji	-81,4	-156,9	-92,2	-117,3	-136,2	-206,7
78 Cestovna vozila	-416,4	-894,5	-751,6	-742,5	-800,2	-876,9
79 Ostala transportna oprema	300,9	-120,8	215,1	229,9	289,8	459,8
8 Razni gotovi proizvodi	24,4	-151,0	-40,6	42,4	-59,7	-76,3
U tome:						
84 Odjeća	346,3	279,7	299,7	312,4	190,7	232,2
89 Razni gotovi proizvodi, nespomenuti	-148,7	-187,5	-152,9	-113,4	-126,7	-181,4
9 Proizvodi i transakcije, nespomenuti	-347,6	-337,2	-369,4	-271,6	-2,2	0,3
Ukupno	-3.140,3	-5.120,2	-3.758,4	-3.496,1	-3.454,9	-4.384,4

Izvor: DZS

mase u primarnim oblicima (2,2%), ostala transportna oprema (15,4%), odjeća (10,5%) te obuća (3,6%). Pri tome je udio duhana i duhanskih proizvoda, kože i krzna te ostale transportne opreme u ukupnom izvozu u razdoblju od 1993. do

2001. rastao, dok je udio proizvoda od pluta i drva, gnojiva, plastičnih masa u primarnim oblicima, odjeće i obuće padao, a udio ribe i ribljih prerađevina te proizvoda i otpadaka od metala ostao gotovo isti. Slično kao i kod klasifikacije vanjskotrgovinske razmjene po djelatnostima, glavnina suficitnih izvoznih sektora radno je intenzivne prirode (ribe i prerađevine, duhanski proizvodi, ostala prijevozna sredstva, odjeća i obuća).

Tablica 9. Prosječan godišnji rast vrijednosti izvoza dvadeset najdinamičnijih izvoznih proizvoda u razdoblju od 1980. do 1998., u postocima

Šifra iz SMTK	Proizvod	Rast
776	Tranzistori i poluvodiči	16,3
752	Računala	15,0
759	Dijelovi računala i uredskih strojeva	14,6
871	Optički instrumenti	14,1
553	Parfimerija i kozmetika	13,3
261	Svila	13,2
846	Tkano donje rublje	13,1
893	Plastični proizvodi	13,1
771	Uređaji za proizvodnju el. energije	12,9
898	Muzički instrumenti i zapisi	12,6
612	Proizvodi od kože	12,4
111	Bezalkoholna pića	12,2
872	Medicinski instrumenti	12,1
773	Oprema za prijenos el. energije	12,0
764	Telekomunikacijska oprema i dijelovi	11,9
844	Tekstilno donje rublje	11,9
48	Pripravci od žitarica	11,9
655	Tkanine	11,7
541	Farmaceutski proizvodi	11,6
778	Električni strojevi	11,5
	Prosjeck 20 najdinamičnijih	12,9

Izvor: UNCTAD, "Trade and Development Report", 2002., Tablica 3.1, str. 55.

U najnovijem izdanju UNCTAD-ova Izvješća o kretanjima u robnoj trgovini (engl. Trade and Development Report) iz 2002. cijelo je poglavlje posvećeno analizi dinamičkih kretanja vrijednosti i obujma svjetske trgovine. Prema klasifikaciji SMTK proizvodi s najvećim prosječnim godišnjim porastom vrijednosti izvoza u razdoblju od 1980. do 1998. godine bili su: tranzistori i poluvodiči, računala, dijelovi računala i uredskih strojeva, optički instrumenti, parfimerija i kozmetika, svila, tkano donje rublje, plastični proizvodi, uređaji za proizvodnju električne energije, muzički instrumenti i zapisi, proizvodi od kože, bezalkoholna pića, medicinski instrumenti, oprema za prijenos električne energije, telekomunikacijska oprema i dijelovi, tekstilno donje rublje, pripravci od žitarica, tkanine, farmaceutski proizvodi i električni strojevi. Razvidno je da su najdinamičniji proizvodi svjetske vanjskotrgovinske razmjene plod kapitalno intenzivnih djelatnosti ili pak uključuju radno intenzivne djelatnosti viših faza obrade (proizvodi od kože, tekstilno donje rublje, plastični proizvodi).

Analiza robne razmjene Hrvatske prema sektorima i odsjecima SMTK pokazuje da izuzevši tkano i tekstilno donje rublje

kao potkategorije odjeće, nijedna od dvadeset najdinamičnijih vrsta proizvoda u svjetskoj trgovini nije zastupljena kao značajna sastavnica hrvatskog izvoza. Pogledom na redosljed dinamičnosti izvoznih proizvoda izveden iz UNCTAD-ova istraživanja (op. cit., Tablica 3.A1, str. 88 – 92) za hrvatske se suficite izvozne proizvode može utvrditi da se nalaze: duhan i duhanski proizvodi na 31. mjestu (uz prosječni godišnji porast vrijednosti od 10,7%), ribe i riblje prerađevine na 72. mjestu (9%), obuća na 111. mjestu (7,7%), proizvodi i otpaci od metala na 120. mjestu (7,3%), proizvodi od pluta i drva na 134. mjestu (6,9%), gnojiva na 166. mjestu (5%), ostala transportna oprema na 167. mjestu (5%) te kože i krzna na 178. mjestu (4,4%).

Hrvatska će u bližoj budućnosti moći sve manje računati na radno intenzivnu paletu proizvoda što ih sada uspješno izvozi jer će zbog relativno visoke cijene radne snage (Hrvatska i Slovenija troškovno su najskuplje tranzicijske zemlje) i poduzetnosti u strukturi izvoza s nekim troškovno znatno jeftinijim tranzicijskim zemljama vrlo brzo izgubiti tržišnu utakmicu. Tradicionalne hrvatske izvozne djelatnosti i brodograđevni sektor (koji uglavnom posluje s gubicima) ne mogu dovesti do većeg rasta robnog izvoza. Snažniji i dugotrajniji uzlet hrvatskoga robnog izvoza moći će se ostvariti jedino ako domaće gospodarstvo bude sposobno ponuditi kvalitetne i konkurentne izvozne proizvode više faze obrade i veće dodane vrijednosti.

Račun kapitalnih i financijskih transakcija

Zbog zamjene novčanica zemalja Europske monetarne unije u euro u posljednjem tromjesečju 2001. i u siječnju 2002. ostvaren je golem priljev deviza iz kućnih skrovišta u poslovne banke (prema procjenama HNB-a oko 2 mlrd. USD). Zato je u prvom tromjesečju 2002. došlo do usklađivanja portfelja domaćih banaka. Saldo depozita koje domaće banke drže deponirane kod inozemnih banaka smanjen je u

prvom tromjesečju 2002. za više od 900 mil. USD. Od ostalih promjena na kapitalnom i financijskom računu valja istaknuti otplatu od 300 mil. USD eurolarskih obveznica koje su bile izdane 1997. Dosadašnja otplata inozemnog duga uglavnom se odnosila na otplatu duga formiranog još u bivšoj SFRJ, a od prvog tromjesečja 2002. počinju se otplaćivati i nova zaduženja.

Inozemni dug

Inozemni dug Republike Hrvatske na kraju ožujka iznosio je 11.388,9 mil. USD, tj. povećao se za 255 mil. USD ili 2,3% u usporedbi sa stanjem na kraju prosinca 2001. Povećanje inozemnog duga tijekom prvog tromjesečja 2002. posljedica je porasta duga poslovnih banaka, porasta duga države i porasta duga na osnovi izravnih ulaganja. Na kraju ožujka 2002. godine 44,9% ukupnoga inozemnog duga ili 5,1 mlrd. USD odnosila se na obveze države. Po veličini udjela u ukupnom inozemnom dugu državu slijede ostali domaći sektori (udjel od 26,9%), banke (17,1%), izravna ulaganja (10,1%) te središnja banka s udjelom od 1%.

Država je tijekom prvog tromjesečja 2002. na servisiranje duga utrošila ukupno 557,2 mil. USD (otplata glavnice 404,4 mil. i 152,8 mil. kamata). Otplata glavnice iznosila je 374,7 mil. USD (otplata glavnice po dospjelim eurolarskim obveznicama izdanim 1997. i 74,7 mil. USD otplate glavnice po obvezama države prema Londonskom klubu). Na otplatu dugoročnih kredita (ostala ulaganja) država je tijekom prvog tromjesečja 2002. ukupno utrošila 44,7 mil. USD što se najvećim dijelom odnosi na obveze države prema Pariškom klubu (otplata glavnice 19 mil. i 13,8 mil. kamata).

Otplata dospjelih obveznica izdanih 1997. refinancirana je dijelom novog cjenovno povoljnijeg izdanja euroobveznica u vrijednosti od 500 mil. EUR na rok od 7 godina i uz fiksnu kamatu od 6,25%. Država je u prvom tromjesečju 2002. svoje obveze povećala i novim dugoročnim kreditima u ukupnom

Tablica 10. Inozemni dug RH prema sektoru dužnika, u milijunima USD i postocima

	Stanje na kraju razdoblja				Struktura				Rast		
	1999.	2000.	2001.	3.2002.	1999.	2000.	2001.	3.2002.	2000./1999.	2001./2000.	3.2002./12.2001.
Monetarni sektor	197,0	159,0	122,1	118,0	2,0	1,4	1,1	1,0	-19,3	-23,2	-3,3
Država	3.973,0	4.796,0	4.995,9	5.112,0	40,2	43,6	44,9	44,9	20,7	4,2	2,3
od čega: Londonski klub	1.381,0	1.255,0	1.106,0	1.031,4	14,0	11,4	9,9	9,1	-9,1	-11,9	-6,7
Banke	1.954,0	1.597,0	1.815,0	1.949,0	19,8	14,5	16,3	17,1	-18,3	13,7	7,4
od čega: Valuta i depoziti	538,0	433,0	633,5	799,0	5,4	3,9	5,7	7,0	-19,5	46,3	26,1
Ostali sektori (poduzeća)	3.208,0	3.336,0	3.110,1	3.061,0	32,5	30,3	27,9	26,9	4,0	-6,8	-1,6
Izravna ulaganja	540,0	1.115,0	1.090,9	1.149,0	5,5	10,1	9,8	10,1	106,5	-2,2	5,3
Ukupno	9.872,0	11.002,0	11.134,0	11.389,0	100,0	100,0	100,0	100,0	11,4	1,2	2,3

Izvor: HNB

Tablica 11. Projekcija otplate (glavnice) inozemnog duga prema sektoru dužnika, u milijunima USD

Sektor dužnika	Projekcija otplate glavnice											
	2.tr. 2002.	3.tr. 2002.	4.tr. 2002.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	Ostalo
1. Izravna ulaganja	80,1	15,6	41,2	137,0	151,9	121,6	210,3	253,0	79,5	20,0	12,8	66,8
2. Država	69,4	112,2	32,0	213,7	313,9	730,9	723,3	738,6	518,0	215,4	646,2	1.009,8
3. Središnja banka (HNB)	13,6	3,0	13,6	30,2	33,2	33,2	12,8	6,0	3,0	0,0	0,0	0,0
4. Banke	30,0	73,7	60,6	164,3	425,1	140,8	96,8	91,3	56,2	51,8	54,4	818,9
5. Ostali sektori	227,0	123,8	196,2	546,9	511,2	483,9	287,8	297,8	181,7	135,2	103,2	170,1
Ukupno (1+2+3+4+5)	420,1	328,3	343,6	1.092,0	1.435,4	1.510,5	1.331,0	1.386,8	838,3	422,5	816,6	2.065,6

Izvor: HNB

iznosu od 119,1 mil. USD. Najveći se dio odnosi na 102 mil. USD prve tranše zajma za strukturnu prilagodbu od Međunarodne banke za obnovu i razvitak. Zajam je odobren u ukupnom iznosu od 202 mil. USD radi podizanja konkurentnosti domaćega gospodarstva, ukidanja monopolnih odnosa na tržištu, fleksibilizacije tržišta rada te podupiranja Vladina programa socijalne skrbi, kojim će se nastojati zbrinuti osobe pogođene provedbom navedenih reformi.

Vlada RH pokazala je da je izgradnja i osuvremenjivanje cestovne infrastrukture također jedan od njezinih najvažnijih srednjoročnih ciljeva. Uz nastavak izgradnje autoceste Rijeka-Zagreb (čiji je završetak predviđen u 2004.) u drugom tromjesečju 2002. počela je izgradnja autoceste Split-Zagreb kako bi se trajno riješilo pitanje dobre povezanosti hrvatskoga obalnog područja s ostalim dijelovima zemlje i time pridonijelo oživljavanju ekonomske aktivnosti i zaposlenosti u Dalmaciji, ali i Hrvatske u cjelini. Stanje inozemnog duga po iskorištenim kreditima odobrenima za izgradnju cesta u RH iznosilo je krajem ožujka 2002. ukupno 286 mil. USD, no nakon početka radova na novim kapitalnim infrastrukturnim projektima, valja očekivati njegov rast u tromjesečjima što slijede. Dinamika rasta duga najvećim će dijelom biti uvjetovana velikim povećanjem troškova investicija Hrvatskih autocesta (javnog poduzeća zaduženog za izgradnju prometnice Split-Zagreb).

Međunarodna likvidnost

U prvom tromjesečju 2002. nastavio se trend poboljšanja međunarodne likvidnosti. Štoviše, indeks pritiska na devizno tržište (IPDT), koji predstavlja jednostavnu aritmetičku sredinu stope promjene tečaja kune prema euru i stope promjene bruto međunarodnih pričuva, izražen u standardno-normalnom obliku, pokazuje da su i oscilacije oko prosječne vrijednosti zabilježene tijekom prva tri mjeseca 2002. (nešto više od +/- jedne standardne devijacije) manje od onih ostvarenih u razdoblju od siječnja do ožujka 2001.

Indeks pritiska na devizno tržište često se uspoređuje s om-

jerom monetarnog agregata M4 (ukupna likvidna sredstva) i međunarodnih pričuva, koji slovi kao jedan od najvažnijih pokazatelja financijskih poremećaja u ekonomskoj literaturi. Njegovo povećanje vrlo često signalizira uvod ili početak kriznog razdoblja jer se povećanjem kredita (a time i ukupnih likvidnih sredstava) i/ili smanjenjem međunarodnih pričuva povećava osjetljivost financijskog sustava zemlje na vanjske poremećaje, što je potvrđeno financijskim krizama u Aziji, Meksiku i drugim zemljama.

Omjer monetarnog agregata M4 i međunarodnih pričuva prelazi granicu od dvije standardne devijacije početkom 1999. godine, kada su problemi u nekoliko hrvatskih banaka rezultirali naglašenijim oscilacijama deviznog tečaja. Međutim, iako taj pokazatelj tijekom 2001. i 2002. najvećim dijelom prati smjer kretanja IPDT-a, nije prepoznao i istaknuo izraženija kolebanja tečaja zabilježena sredinom 2001.

Državne financije

Proračunska obilježja u prvom tromjesečju 2002. i osvrt na 2002.

Manjak je proračuna konsolidirane središnje države (bez prihoda od privatizacije) prema preliminarnim podacima na gotovinskoj osnovi, koje objavljuje Ministarstvo financija RH (MF), u prvom tromjesečju 2002. iznosio 2,8 mlrd. kuna. Gotovinski je manjak na taj način manji 17,8% u usporedbi s istim razdobljem u 2001. Manjak "ispod crte", odnosno manjak procijenjen u HNB-u pomoću informacija o modalitetima njegova financiranja, prema preliminarnim je podacima u prvom tromjesečju 2002. iznosio 2,7 mlrd. kuna. Navedene su brojke preliminarne jer uključuju izdatke koji se ne odražavaju u izvješću proračuna konsolidirane središnje države, a nastali su tijekom prvog tromjesečja 2002.

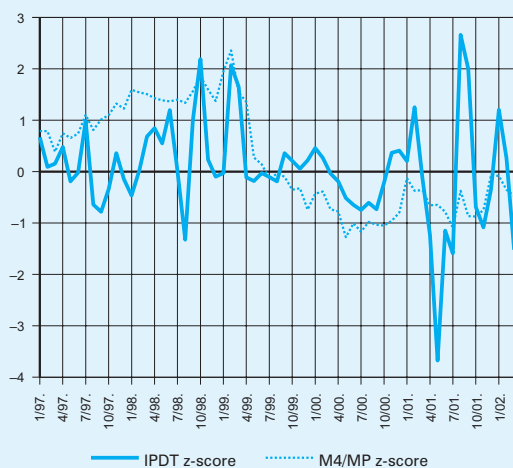
Slika manjka proračuna konsolidirane središnje države ostvarenog u prvom tromjesečju 2002. ne odgovara u potpunosti stanju koje se izvodi iz gotovinskih podataka. Naime, konzistentna usporedba s odgovarajućim razdobljem u 2001. godini zahtijevala bi, uz prilagodbu na obračunski manjak, i uključivanje manjaka ostvarenih u državnim agencijama Hrvatske ceste (HC) i Hrvatske autoceste (HAC). Navedene su agencije od početka 2002. izdvojene iz proračuna. Na taj su način kapitalni rashodi državnog proračuna smanjeni. Prema financijskim planovima navedenih agencija njihov se ukupni manjak za prvo tromjesečje 2002. procjenjuje na 0,4 mlrd. kuna.

Početkom 2002. uz mirovinski fond i ostali su izvanproračunski fondovi integrirani u državni proračun. Dva novoosnovana izvanproračunska fonda (Fond za zapošljavanje i razvoj i Fond za regionalni razvoj) nisu počela s radom u prvom tromjesečju 2002. Odgoda aktivnosti u dva navedena izvanproračunska fonda može imati potencijalne opasnosti glede učinkovitosti njihovih ulaganja u poticaje gospodarstvu ukoliko se budu izvršavali pod pritiskom javnosti.

Neto isplata nepodmirenih dospjelih obveza tijekom prvog tromjesečja 2002. iznosila je 0,3 mlrd. kuna. Za potpunu otplatu nepodmirenih dospjelih obveza do kraja 2002. ostao

Slika 58.

KRETANJE IPDT-a I OMJERA MONETARNOG AGREGATA M4 I MEĐUNARODNIH PRIČUVA
(odstupanja od prosječnih vrijednosti izražena u standardnim devijacijama)

Izvor: HNB

je iznos od 0,2 mlrd. kuna. Isplata nepodmirenih dospjelih obveza izvršena je iz tekućih prihoda.

Ukupni je javni dug porastao 3,0 mlrd. kuna tijekom prvog tromjesečja 2002., na ukupno 69,3 mlrd. kuna. U istom su razdoblju povećana i državna jamstva za 0,5 mlrd. kuna. Neto inozemno zaduženje tijekom prva tri mjeseca 2002. iznosilo je 1,9 mlrd. kuna. Na domaćem je tržištu središnja država u prvom tromjesečju 2002. povećala svoju razinu duga za 1,4 mlrd. kuna. Porasli su upisani trezorski zapisi (0,8 mlrd. kuna) i povučeni su krediti od banaka (1,2 mlrd. kuna).

U drugom se tromjesečju 2002. očekuje daljnje zaduživanje države na inozemnom tržištu u obliku izdavanja samurajskih obveznica. Vrijednost emisije obveznica procjenjuje se na 0,2 mlrd. EUR. Ostvarenja prihoda u drugom i trećem tromjesečju, poglavito PDV-a i trošarina na naftne derivate i cigarete, pružit će odgovor na pitanje hoće li se država morati dodatno zadužiti u četvrtom tromjesečju ove godine. Istodobno Vlada mora voditi računa o potencijalnom premašivanju predviđenih rashoda na poziciji mase plaća. Problematika financiranja proračuna potencirana je i upitnim priljevom na osnovi očekivane naplate starih poreznih potraživanja države u visini od 2,5 mlrd. kuna. Financiranje manjka koji je veći od planiranog, jer su izostali očekivani priljevi od starih poreznih potraživanja države, moguće je ostvariti proširenjem emisije euroobveznica u četvrtom tromjesečju ove godine i privatizacijom predviđenom za ovu godinu. Obje varijante podrazumijevaju znatan priljev deviza u Hrvatsku. On se dodatno povećava uzimanjem inozemnih kredita za potrebe cestovnih agencija (HAC i HC). Može se očekivati da će navedeni devizni priljevi vršiti snažne pritiske na aprecijaciju kune.

Ostvarenje proračuna konsolidirane središnje države

Ukupni, tekući i primarni manjak proračuna konsolidirane središnje države

Ukupni manjak proračuna konsolidirane središnje države na gotovinskoj osnovi bez privatizacijskih prihoda iznosio je u prvom tromjesečju 2002. prema preliminarnim podacima 2,8 mlrd. kuna. To je smanjenje od 21,8% u usporedbi s prvim tromjesečjem 2001. Navedeni manjak na obračunskoj osnovi²¹ iznosio je 2,5 mlrd. kuna u 2002., tj. smanjen je za 16,3% u odnosu prema istom prošlogodišnjem razdoblju. Veća neto isplata nepodmirenih dospjelih obveza u prvom tromjesečju 2001. razlog je manjem padu manjka na obračunskoj osnovi. Nakon prilagodbe za procijenjena ostvarenja manjka HAC-a i HC-a manjak proračuna konsolidirane središnje države na obračunskoj osnovi u prvom tromjesečju 2002. iznosi 3,1 mlrd. kuna – 3,8% manje nego u istom prošlogodišnjem razdoblju. Prema tome, smanjenje deficita proračuna konsolidirane središnje države pada sa 21,8% na 3,8% nakon prilagodba za isplaćene dospjele nepodmirene obveze države i kapitalne izdatke agencija za izgradnju i održavanje cesta i autocesta.

Teukući manjak proračuna konsolidirane središnje države

na gotovinskoj osnovi iznosi 1,9 mlrd. kuna. To je 0,6 mlrd. kuna manje u usporedbi s istim prošlogodišnjim razdobljem (smanjenje od 25,0%). Prilagodbu prema obračunskom načelu nije moguće izvesti jer isplate dospjelih nepodmirenih obveza nisu klasificirane po ekonomskoj (po načinu potrošnje) već prema funkcionalnoj klasifikaciji (prema mjestu nastanka).

Primarni je manjak u prvom tromjesečju 2002. iznosio 1,1 mlrd. kuna (gotovinska osnova), što je za 42,7% manje nego u istom razdoblju prošle godine. U 2002. očekuju se ukupna plaćanja kamata u visini od 3,9 mlrd. kuna. Ukupna otplata kamata na inozemno financiranje za ovu se godinu procjenjuje na 0,1 mlrd. USD. Za servisiranje se inozemnog duga u 2003. predviđa 0,3 mlrd. USD, a u 2004. godini 0,2 mlrd. USD. Održivost manjka proračuna konsolidirane središnje države ovisi o uspostavljanju uravnoteženoga primarnog salda. Samo ostvarenje primarnog viška u iduće dvije godine osigurava servisiranje duga države bez dodatnog zaduživanja i na taj način smanjenje cjelokupnog duga. Drugim riječima, nakon provedbe privatizacijskog procesa, a to znači poslije 2003. godine, viškom tekućih prihoda nad ukupnim rashodima morat će se servisirati javni dug.

Prihodi proračuna konsolidirane središnje države

Ukupni prihodi proračuna konsolidirane središnje države tijekom prvog tromjesečja 2002. godine iznosili su 14,6 mlrd. kuna i tako bili za 0,2 mlrd. kuna veći u usporedbi s istim prošlogodišnjim razdobljem. To je nominalni rast od 1,4%, dok je u realnim iznosima zabilježeno smanjenje od 1,6%. Cjelokupno nominalno povećanje ukupnih prihoda odnosi se na ostvarenje tekućih prihoda jer u 2002. i 2001. nije bilo značajnijih kapitalnih prihoda tijekom prvog tromjesečja.

Blagi nominalni rast tekućih prihoda najvećim je dijelom rezultat kretanja dvaju pozicija: prihoda od PDV-a i prihoda od poreza na dohodak. Prihodi od PDV-a iznosili su 5,2 mlrd. kuna i bili su veći u prvom tromjesečju 2002. za 0,2 mlrd. kuna (nominalni rast od 4,1%) u odnosu prema istom razdoblju 2001. Prihodi od poreza na dohodak iznosili su 0,8 mlrd. kuna i bili su manji za 0,1 mlrd. kuna (nominalno smanjenje od 15,4%). Pad prihoda od poreza na dohodak posljedica je reforme u državnoj administraciji i decentralizacije. Provedba reforme državne administracije počela je sredinom 2001., a ciljevi su joj bili unifikacija platnih razreda unutar državne uprave, smanjenje mase plaća i smanjenje broja zaposlenih. Zbog decentralizacije dolazi do preusmjeravanja dijela poreza na dohodak prema lokalnoj upravi i samoupravi.

Realizacija prihoda od trošarina (bez trošarina na naftne derivate) tijekom prva tri mjeseca 2002. bila je nominalno veća za 1,1% od ostvarenja u prvom tromjesečju 2001. Takav realni pad uglavnom je posljedica smanjenja prihoda od trošarina na alkoholna pića za 40,0%. Istodobno su porasli prihodi od trošarina na pivo za 36,5%, što je rezultat povećanja trošarine početkom 2002. Prihodi od trošarina na duhanske preradevine veći su tek za 0,5% u prva tri mjeseca 2002. u usporedbi s istim prošlogodišnjim razdobljem. Takav rast neće biti dovoljan ukoliko MF želi ispuniti ambiciozan plan o povećanju spomenutih prihoda za 0,3 mlrd. kuna tijekom 2002. u

²¹ Gotovinski manjak umanjen za neto otplatu nepodmirenih dospjelih obveza

usporedbi s prethodnom godinom. Veća učinkovitost u sprječavanju aktivnosti sivog tržišta u segmentu prodaje cigareta bit će posebno važna tijekom turističke sezone kada se ostvaruje oko 40% cjelogodišnjih prihoda od trošarina na duhanске preradevine. Priljev od trošarina na naftne derivate u državni proračun manji je za 0,2 mlrd. kuna u usporedbi s ostvarenjem u istom prošlogodišnjem razdoblju. To je velikim dijelom posljedica preusmjerenja dijela prihoda u dvije državne agencije (HAC i HC). Točniji podaci o ukupnom priljevu od trošarina na naftne derivate i mogući učinci novih koridora za prijevoz nafte u smanjenju sivog tržišta moći će se analizirati nakon objave ostvarenja proračuna tijekom prvog tromjesečja za navedene dvije agencije.

Priljevi od poreza na dobit porasli su 15,1% u usporedbi s prošlom godinom. Snažan gospodarski rast u 2001. vjerojatno će se odraziti u snažnom priljevu tijekom travnja kada se uplaćuje porez na dobit po godišnjem obračunu. Prihodi na osnovi poreza od međunarodne trgovine u prvom tromjesečju 2002. manji su za 3,9% zbog općeg smanjenja carinskih stopa nakon ulaska u Svjetsku trgovinsku organizaciju (WTO) i sklapanja niza bilateralnih sporazuma o slobodnoj trgovini. Uvođenje novog poreza (porez na obvezno osiguranje automobila) dovelo je do primjetnog porasta prihoda na poziciji poreza od prometa dobara i usluga (nominalno 173,0%). Neporezni su prihodi u prvom tromjesečju 2002. iznosili 0,6 mlrd. kuna, što je nominalni rast od 0,7% u odnosu prema istom prošlogodišnjem razdoblju. Međutim, neporezni su priljevi znatno manji od planiranih jer su početkom 2002. prvi put uključeni u navedenu stavku i vlastiti prihodi ministarstava.

Doprinosi od socijalnog osiguranja u prvom su tromjesečju 2002. zabilježili porast od 1,7% u odnosu prema istom prošlogodišnjem razdoblju. To je s jedne strane vjerojatno rezultat većeg rasta prihoda od doprinosa za zdravstveno osiguranje i doprinosa za zapošljavanje, a s druge strane manjeg odljeva doprinosa mirovinskog osiguranja u drugi stup. Možemo pretpostaviti da će se priljevi od doprinosa za mirovinsko osiguranje sve više smanjivati u preostalom dijelu godine zbog uhodavanja sustava naplate te povećanja trajne i sezonske zaposlenosti, koju uglavnom čini radna snaga mlađa od 40 godina.

Rashodi proračuna konsolidirane središnje države

Ukupni rashodi proračuna konsolidirane središnje države iznosili su tijekom prvog tromjesečja 2002. prema gotovinskoj osnovi 17,2 mlrd. kuna i bili su za 0,5 mlrd. kuna manji u usporedbi s istim prošlogodišnjim razdobljem. To je nominalno smanjenje od 3,0%, dok je u realnim iznosima zabilježeno smanjenje od 5,9%. U strukturi ukupnih rashoda tekući rashodi su smanjeni za 2,8%, dok su kapitalni rashodi smanjeni za 18,4%. Međutim, objavljene podatke Ministarstva financija treba prilagoditi za dospjele nepodmirene obveze plaćene u prvom tromjesečju 2001. i 2002. Osim toga, značajni su kapitalni rashodi izdvojeni iz proračuna u agencije za izgradnju i održavanje cesta i autocesta.

Izdaci za ostala dobra i usluge smanjeni su za 19,0% tijekom prvog tromjesečja 2002. u usporedbi s istim razdobljem prošle godine. Navedena dinamika ostvarenja u skladu je s

Okvir 5. Fiskalna konsolidacija, inozemna konkurentnost i monetarna politika, odgovor WIW-u

Recentne studije o alternativnim ekonomskim politikama za Hrvatsku koje je pripremio WIW (Bečki institut za međunarodne ekonomske studije) tvrde da je fiskalna disciplina u Hrvatskoj i dalje slaba, te zagovaraju politiku koja bi uključivala restriktivniju fiskalnu politiku i labaviju monetarnu politiku usmjerenu na slabljenje nominalnog tečaja. Odgovarajući na navedeno, autori Kraft i Stučka ustvrdili su da je fiskalna prilagodba već počela i da je cilj održivoga fiskalnog deficita moguće ostvariti u srednjoročnom razdoblju. Oni su naveli da je državna potrošnja dala negativan doprinos BDP-u tijekom 2001. i da je realno smanjena za 3,9%. Do određene zabune može doći zbog činjenice da je država u 2000. i 2001. platila znatan iznos nepodmirenenih dospjelih obveza, a državni proračun još se uvijek utvrđuje na gotovinskoj osnovi, pa su ti rashodi stvorili dojam o labavoj politici iako zapravo Vlada samo servisira obveze koje je naslijedila od prijašnje vlade i tako pojačava financijsku disciplinu.

Autori su također proveli simulacije ispunjavanja maastrichtskih kriterija radi ispitivanja održivosti fiskalne pozicije. Na primjer, oni su pretpostavili da je omjer duga i BDP-a 60% (zapravo više nego što on sada iznosi) i dobili stopu rasta BDP-a podudarnu maastrichtskom maksimumu od 3% proračunskog deficita. Iz tog scenarija proizlazi da bi Hrvatskoj bila potrebna trendna realna stopa rasta od samo 2,3%. Ostale su kombinacije također rezultirale prihvatljivim i ostvarivim parametarskim vrijednostima koje sugeriraju da bi Hrvatska uz odgovarajuću politiku mogla zadovoljiti kriterije iz Maastrichta.

U analizi održivosti autori su primijenili pristup koji ispituje opseg i prirodu fiskalne prilagodbe. Analiza je pokazala da je fiskalno pogoršanje zabilježeno u razdoblju od 1997. do 1999. uvelike bilo prouzročeno porastom primarne potrošnje, a ne smanjenjem priho-

da. Hrvatska je u procesu prilagodbe ostvarila smanjenje rashoda neophodno za prilagodbu veće od očekivanoga, koje je, međutim, bilo praćeno smanjenjem prihoda. Sveukupno gledano, iako prilagodba primarnog deficita zadovoljava kriterije koje su postavili Perotti i sur., Hrvatska treba još puno toga poduzeti kako bi ostvarila cjelovitu prilagodbu. Kako su pritisci na proračun za 2002. posebno jaki zbog porasta subvencija i javnih investicijskih rashoda, nije izvjesno da će održivost biti postignuta.

Autori su također ispitali uzroke koji su doveli do relativno slabog ostvarenja izvoza u Hrvatskoj i opravdanost primjene labavije monetarne politike usmjerene na deprecijaciju tečaja. Njihov je stav da su znatno poboljšanje deficita na tekućem računu platne bilance posljednjih godina i ukupni platnobilančni viškovi koje je Hrvatska ostvarila argumenti koji ne govore u prilog deprecijaciji. Osim toga, oni upućuju na niz institucionalnih i administrativnih prepreka koje stoje na putu porastu produktivnosti i izvoza, uključujući zapreke otvaranju novih tvrtki i izravnim stranim ulaganjima, rigidno radno zakonodavstvo i isključenost iz sporazuma o slobodnoj trgovini. Te su prepreke imale bitnu ulogu u ograničavanju hrvatskog izvoza.

Na kraju, autori su u ispitivanju mogućih učinaka labavije monetarne politike zamijetili mogućnost porasta inflacije kao i mogućnost nekontroliranog kretanja tečaja koje bi mogle dovesti do znatne makroekonomske nestabilnosti. Ostaje nejasno, tvrde autori, da li bi bilo kakva deprecijacija realnog tečaja bila ostvarena. Oni također upozoravaju na to da bi velike i iznenadne promjene tečaja snažno i negativno utjecale na mnoga hrvatska poduzeća koja su uzela kredite s valutnom klauzulom, što bi negativno djelovalo na financijski sustav. Njihov je zaključak da bi u sadašnjoj situaciji korist od preporuka vezanih uz takvu politiku bila vrlo ograničena.

Cjeloviti tekst ovog rada nalazi se na našoj web stranici.

proračunskim planom MF-a. Podsjetimo da je država tijekom prošle godine pristigle nepodmirene obveze podmirila tek nakon izdavanja obveznica u rujnu i prosincu.

Servisiranje javnog duga nominalno je veće za 11,1% u prvom tromjesečju 2002. u odnosu prema istom prošlogodišnjem razdoblju, zbog većih plaćanja kamata na inozemni dug. Plaćanje kamata na inozemno financiranje poraslo je za 16,8% i iznosilo je 1,2 mlrd. kuna. Isplaćene kamate na domaći dug manje su za 4,3% i iznosile su 0,4 mlrd. kuna. Servisiranje duga kreće se u planiranim proračunskim okvirima MF-a.

Subvencije i ostali tekući transferi iznosili su u prvom tromjesečju 2002. godine 8,0 mlrd. kuna i bili su nominalno 0,9% veći u usporedbi s istim razdobljem prošle godine. Subvencije su u navedenom razdoblju nominalno smanjene, za 24,2%, što upućuje na zaključak da su tekući transferi porasli 4,4%. Subvencije i tekući transferi kreću se u skladu s planiranim proračunskim okvirom. Pojedine izdatke na poziciji tekućih transfera i njihova ostvarenja u usporedbi s planovima ne možemo detaljnije analizirati zbog načina izvještavanja o operacijama središnjeg proračuna. Naime, nakon integracije izvanproračunskih fondova u državni proračun korisnik izvješća o ostvarenjima operacija državnog proračuna ne može razlučiti pojedine izdatke tekućih transfera jer se podaci publiciraju u agregiranom obliku. Zato nije moguće pratiti po stavkama pojedine transfere stanovništvu kao što su isplata mase mirovina, dječjeg doplatka i transfera za zdravstvo. Podsjetimo da su u 2001. transferi za dječji doplatka iznosili dvostruko više od planirane veličine.

Plaće

Masa plaća proračunskih korisnika u prvom je tromjesečju 2002. iznosila 4,4 mlrd. kuna i smanjena je za 2,9% u odnosu

prema istom prošlogodišnjem razdoblju. Takvo je smanjenje nedovoljno ukoliko se masa plaća želi održati u planiranom godišnjem okviru. Premašivanje mase plaća planirane za prvo tromjesečje u visini od oko 0,1 mlrd. kuna objašnjava se isplata jubilarnih nagrada u ožujku 2002., na temelju sporazuma sa sindikatima. Neizvjesnost izdataka na poziciji mase plaća potenciraju dva čimbenika: dogovor Vlade sa sindikatima glede isplate jubilarnih nagrada u nastavku godine i dinamika smanjenja broja zaposlenih u dvama ministarstvima (MORH i MUP) i uz to vezane isplate njihovih otpremnina.

Financiranje

Ukupni je dug proračuna konsolidirane središnje države, prema statistikama HNB-a, iznosio krajem ožujka 2002. godine 69,3 mlrd. kuna. Tijekom prvog tromjesečja 2002. ukupni je dug povećan za 3,0 mlrd. kuna. Državna su jamstva u prvom tromjesečju 2002. porasla za 0,5 mlrd. kuna. Potencijalni državni dug, odnosno ukupni javni dug zajedno s preuzetim državnim jamstvima, iznosio je tako krajem ožujka 2002. godine 90,1 mlrd. kuna, što je povećanje od 3,5 mlrd. kuna u usporedbi s prosincem 2001.

Unutarnji dug središnje države prema bankama

Unutarnji dug proračuna konsolidirane središnje države povećao se tijekom 2001. godine za 1,4 mlrd. kuna, na ukupno 26,4 mlrd. kuna. To je povećanje od 5,4% u odnosu prema prosincu 2001. Zbog integracije socijalnih izvanproračunskih fondova unutar jedinstvenog računa gotovo cjelokupno se zaduživanje vrši putem državnog proračuna. Dva novoosnovana izvanproračunska fonda nisu se zadužila u prvom tromjesečju 2002. Državni se proračun prema strukturi povećanja unutarnjeg duga poslužio najvećim dijelom neto kredi-

Tablica 12. Unutarnji dug središnje države, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje			Promjena	
	2000. XII.	2001. XII.	2002. III.	2001. I. – III.	2002. I. – III.
1. Unutarnji dug središnje države	21.344,7	25.003,7	26.363,6	1.206,9	1.359,8
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	18.509,7	21.467,9	22.820,2	1.085,5	1.352,3
Trezorski zapisi	2.564,6	4.892,3	5.672,2	1.853,4	779,9
Instrumenti tržišta novca	14,2	7,4	0,1	-2,4	-7,3
Obveznice	14.082,5	15.415,8	14.777,4	-451,3	-638,4
Krediti Hrvatske narodne banke	-	-	-	-	-
Krediti banaka	1.848,4	1.152,4	2.370,5	-314,2	1.218,1
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	2.835,0	3.535,8	3.543,4	121,4	7,5
Instrumenti tržišta novca	20,5	96,4	98,5	0,5	2,1
Obveznice	1.686,8	1.636,1	1.643,4	18,3	7,2
Krediti banaka	1.127,6	1.803,3	1.801,5	102,6	-1,8

Izvor: Bilten HNB-a, Tablica I3

Tablica 13. Inozemni dug središnje države, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje			Promjena	
	2000. XII.	2001. XII.	2002. III.	2001. I. – III.	2002. I. – III.
1. Inozemni dug središnje države	38.648,2	40.850,5	42.964,0	6.286,5	1.683,6
1.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	36.562,3	38.447,7	40.250,5	5.573,0	1.699,5
Obveznice	25.231,2	30.029,0	30.830,5	5.110,4	801,5
Krediti	11.331,1	8.418,7	9.420,0	462,6	897,9
1.2. Inozemni dug republičkih fondova	2.085,9	2.402,8	2.713,5	713,5	-15,9
Obveznice	386,5	696,6	703,6	340,0	7,0
Krediti	1.699,3	1.706,2	2.009,8	373,5	-22,9

Izvor: Bilten HNB-a, Tablica I3

tima banaka (1,2 mlrd. kuna) i upisom trezorskih zapisa (0,8 mlrd. kuna). Istodobno su neto otplaćene obveznice (0,6 mlrd. kuna), dok financiranje instrumentima tržišta novca stagnira na razini od 0,1 mlrd. kuna.

Inozemni dug središnje države

Inozemni dug proračuna konsolidirane središnje države povećao se u prvom tromjesečju 2002. godine za 1,7 mlrd. kuna na ukupno 43,0 mlrd. kuna. To je rast od 5,2% u usporedbi s razinom inozemnog duga krajem prosinca 2001. U strukturi povećanja inozemnog duga polovicu čini emisija obveznica (0,8 mlrd. kuna), a drugu polovicu neto zaduženje kreditima kod banaka (0,9 mlrd. kuna). Tijekom siječnja 2002. izdane su euroobveznice u vrijednosti od 0,5 mlrd. EUR. Polovicom 2002. očekuje se emisija samurajskih obveznica u visini od 0,2 mlrd. EUR, čime bi se formalno ispunili planovi za inozemno zaduživanje države u ovoj godini. Međutim, ukoliko se premaši predviđeni proračunski okvir, država će vjerojatno proširiti emisiju euroobveznica, zbog velike potražnje ulagača pri njihovu izdavanju u siječnju ove godine. U drugom tromjesečju 2002. očekuje se isplata glavnice ino-

zemnog financiranja u visini od 0,02 mlrd. USD, dok u trećem tromjesečju navedeni iznos raste na 0,1 mlrd. USD. Izdaci za servisiranje inozemnog duga u drugom se tromjesečju očekuju u visini od 0,02 mlrd. USD, a u trećem tromjesečju od 0,06 mlrd. USD.

Privatizacija

Unatoč privatizaciji Splitske, Riječke i Dubrovačke banke očekivani priljev u visini od 0,6 mlrd. kuna nije u potpunosti realiziran do kraja ožujka 2002. Priljev od privatizacije Riječke i Splitske banke vjerojatno će se ostvariti u drugom tromjesečju 2002. Isto tako nisu poznate činjenice u vezi s privatizacijom Croatia banke, iako je predaja obvezujućih ponuda bila predviđena do kraja ožujka 2002. U idućem se razdoblju mogu očekivati privatizacija Croatia osiguranja i Croatia banke, drugi krug prodaje državnih dionica Riječke banke i eventualna prodaja preostalih državnih dionica u PBZ-u. Unatoč najavama da će u 2002. izostati privatizacija INA-e, očekuje se ostvarenje planiranih priljeva od privatizacije u visini od 2,5 mlrd. kuna.

Statistički pregled

Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama

Podaci o potraživanjima i obvezama financijskih institucija klasificiraju se prema institucionalnim sektorima i financijskim instrumentima. Institucionalni sektori su sljedeći: financijske institucije, središnja država, ostali domaći sektori i inozemstvo.

Sektor financijske institucije obuhvaća sljedeće podsektore: središnju banku, poslovne banke, ostale bankarske institucije i ostale financijske institucije. Središnja banka je Hrvatska narodna banka. Poslovne banke su institucije kojima je Hrvatska narodna banka izdala dozvolu za obavljanje bankarskih poslova u skladu sa Zakonom o bankama, uključujući i štedionice u prijelaznom razdoblju. U poslovne banke ne uključuju se banke u stečaju i bivše filijale banaka sa sjedištem u bivšoj SFRJ. Ostale bankarske institucije su stambene štedionice, štedno-kreditne zadruge i investicijski fondovi. Ostale financijske institucije su financijske institucije koje nisu klasificirane kao banke ili kao ostale bankarske institucije (npr. osiguravateljska društva,

mirovinski fondovi).

Središnja država obuhvaća organe državne uprave, uključujući Hrvatsku upravu za ceste, Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka i Hrvatsku garancijsku agenciju, te sljedeće republičke fondove: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski fond za privatizaciju, kao i javno poduzeće Hrvatske vode i Hrvatsku banku za obnovu i razvitak. Ostali domaći sektori su organi lokalne uprave i lokalni fondovi, javna i privatna poduzeća te stanovništvo, uključujući obrtnike i neprofitne organizacije koje pružaju usluge stanovništvu. U pojedinim tablicama ostali domaći sektori dijele se na sljedeće podsektore: lokalnu državu, koja obuhvaća jedinice lokalne uprave i lokalne fondove, poduzeća, koja obuhvaćaju javna i privatna poduzeća, te stanovništvo, koje uključuje i obrtnike i neprofitne organizacije.

Sektor inozemstvo obuhvaća strane fizičke i pravne osobe.

Svi podaci o potraživanjima i obvezama odnose se na stanje na kraju razdoblja, pri čemu se devizne pozicije iskazuju u kunskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani	Mjesečne stope rasta					
								Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani
1993.	prosinac	2.248,9	3.134,4	3.759,2	10.061,1	12.005,7	20.287,9	–	–	–	–	–	–
1994.	prosinac	4.714,2	6.642,6	6.996,7	17.679,9	16.540,1	27.661,5	11,73	2,20	3,83	2,26	11,84	3,45
1995.	prosinac	6.744,1	8.234,9	8.503,2	24.623,0	21.576,3	32.819,5	2,97	0,89	1,54	3,41	1,00	1,88
1996.	prosinac	8.770,4	11.368,9	11.494,9	36.701,1	24.960,4	33.831,2	11,35	7,83	7,67	4,88	-5,41	-11,61
1997.	prosinac	10.346,1	13.731,4	13.848,8	50.742,0	33.829,0	48.863,4	7,86	3,93	3,85	2,16	4,98	4,96
1998.	prosinac	9.954,2	13.531,4	13.615,2	57.340,3	44.626,8	59.792,0	7,24	6,92	6,59	2,51	3,73	0,25
1999.	prosinac ^a	10.310,0	13.858,9	13.965,7	56.659,3	40.003,8	55.875,8	4,53	5,46	5,48	2,28	0,35	-4,58
2000.	prosinac	11.717,3	18.030,3	18.256,4	73.061,1	44.043,9	60.863,3	7,32	10,04	9,89	3,66	10,46	2,66
2001.	siječanj	10.541,8	16.717,2	16.870,2	74.062,5	46.937,0	61.896,7	-10,03	-7,28	-7,59	1,37	6,57	1,70
	veljača	11.454,1	16.970,6	17.057,9	75.524,2	46.900,1	62.858,4	8,65	1,52	1,11	1,97	-0,08	1,55
	ožujak	11.346,1	17.395,2	17.493,8	77.504,6	46.387,0	64.723,8	-0,94	2,50	2,56	2,62	-1,09	2,97
	travanj	12.097,2	18.252,7	18.368,7	77.651,4	48.017,0	65.530,9	6,62	4,93	5,00	0,19	3,51	1,25
	svibanj	13.000,3	18.845,0	18.948,1	77.827,6	48.787,0	65.784,4	7,47	3,25	3,15	0,23	1,60	0,39
	lipanj	12.553,5	19.065,1	19.207,5	79.689,9	49.328,4	67.573,7	-3,44	1,17	1,37	2,39	1,11	2,72
	srpanj	14.717,4	20.530,8	20.725,9	81.992,6	51.373,4	68.443,7	17,24	7,69	7,91	2,89	4,15	1,29
	kolovoz	12.206,9	19.838,2	20.121,7	87.747,7	53.164,5	71.626,3	-17,06	-3,37	-2,92	7,02	3,49	4,65
	rujan	13.627,4	20.284,5	20.557,6	88.343,7	53.913,1	71.442,3	11,64	2,25	2,17	0,68	1,41	-0,26
	listopad	16.075,1	20.064,9	20.420,6	90.102,4	54.147,3	72.863,2	17,96	-1,08	-0,67	1,99	0,43	1,99
	studenj	16.482,3	20.975,8	21.380,1	95.005,8	55.524,1	74.005,2	2,53	4,54	4,70	5,44	2,54	1,57
	prosinac	17.803,2	23.703,5	23.936,5	106.071,4	57.410,0	74.868,1	8,01	13,00	11,96	11,65	3,40	1,17
2002.	siječanj	17.631,9	22.398,4	22.596,0	108.647,4	61.267,9	77.207,2	-0,96	-5,51	-5,60	2,43	6,72	3,12
	veljača	18.954,0	22.164,9	22.511,3	107.183,8	59.950,6	77.244,7	7,50	-1,04	-0,38	-1,35	-2,15	0,05
	ožujak	19.747,8	24.375,1	24.776,6	106.245,0	63.530,6	79.764,0	4,19	9,97	10,06	-0,88	5,97	3,26
	travanj	20.757,4	26.418,4	27.012,0	106.333,0	66.599,9	82.032,8	5,11	8,38	9,02	0,08	4,83	2,84

^a Plasmani su jednokratno smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

U tablici se iskazuju podaci o nekim osnovnim monetarnim i kreditnim agregatima te njihove mjesečne stope rasta. U rujnu 1999. godine izvršena je revizija svih monetarnih agregata. U starijim publikacijama HNB-a podaci o potraživanjima i obvezama štedionica nisu obuhvaćeni u izračunu monetarnih agregata.

Primarni novac u cijelosti je preuzet iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1).

Novčana masa (M1) definirana je jednako kao i istoimena pozicija u Bilanci monetarnih institucija (Tablica B1) te obuhvaća gotov novac izvan banaka, depozite ostalih bankarskih institucija i ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke te depozitni novac kod poslovnih banaka. Novčana masa (M1a) obuhvaća gotov novac izvan banaka i depozitni novac kod poslovnih banaka uvećan za depozitni novac središnje države kod poslovnih banaka.

Ukupna likvidna sredstva (M4) obuhvaćaju novčanu masu (M1), štedne i oročene depozite, devizne depozite te obveznice i instrumente tržišta novca (navedene komponente preuzete su iz Bilance monetarnih institucija (Tablica B1)).

Neto domaća aktiva definirana je kao razlika između ukupnih likvidnih sredstava i inozemne aktive (neto).

Plasmani su potraživanja poslovnih banaka od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i ostalih financijskih institucija.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. udio tih banaka u monetarnom agregatu M1 iznosio je 259,3 milijuna kuna, a u monetarnom agregatu M4 iznosio je 4.035,8 milijuna kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će usporedivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se stavka Plasmani banaka poveća za iznos od 3.513,5 mil. kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.				2002.			
	XII.	XII.	XII. ^a	XII.	III.	VI.	IX.	XII. ^b	I.	II.	III.	IV.
AKTIVA												
1. Inozemna aktiva (neto)	16.913,0	12.713,5	16.655,5	29.017,2	31.117,6	30.361,5	34.430,6	48.661,3	47.379,5	47.233,2	42.714,4	39.733,1
2. Plasmani	56.194,9	66.923,1	65.938,6	72.051,4	75.817,2	78.690,4	84.336,8	87.637,6	92.540,8	90.387,3	94.540,0	96.326,6
2.1. Potraživanja od središnje države (neto)	7.331,4	7.131,1	10.062,8	11.188,2	11.093,4	11.116,7	12.894,5	12.769,5	15.333,7	13.142,6	14.776,0	14.293,8
2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	48.616,6	59.597,7	55.676,4	60.653,4	64.485,0	67.228,2	71.164,1	74.513,0	76.794,5	76.847,1	79.231,4	81.567,9
2.3. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	0,4	45,4	48,2	77,2	97,1	71,5	73,8	77,5	71,8	70,1	66,9
2.4. Potraživanja od ostalih financijskih institucija	246,8	193,9	154,0	161,7	161,6	248,3	206,7	281,4	335,2	325,7	462,5	398,0
Ukupno (1+2)	73.107,8	79.636,5	82.594,1	101.068,7	106.934,8	109.051,9	118.767,4	136.298,9	139.920,3	137.620,5	137.254,3	136.059,7
PASIVA												
1. Novčana masa	13.731,4	13.531,4	13.858,9	18.030,3	17.395,2	19.065,1	20.284,5	23.703,5	22.398,4	22.164,9	24.375,1	26.418,4
2. Štedni i oročeni depoziti	5.598,9	5.683,8	5.397,5	7.651,1	8.951,0	8.920,3	8.879,1	10.213,1	10.922,3	10.784,6	10.626,7	10.700,5
3. Devizni depoziti	31.278,1	37.970,9	36.966,0	46.901,6	50.706,4	51.210,3	58.662,4	71.836,9	74.897,7	73.618,2	70.938,8	68.872,0
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	133,6	154,1	436,8	478,5	451,9	494,2	517,7	317,8	429,1	616,2	304,4	342,1
5. Ograničeni i blokirani depoziti	5.953,4	4.315,2	3.814,7	2.864,5	2.580,2	2.495,0	2.402,5	1.926,2	1.659,1	1.550,8	1.861,3	1.908,8
U tome: Blokirani devizni depoziti stanovništva	4.573,8	3.419,1	2.742,7	1.695,1	1.465,5	1.371,0	1.015,4	770,2	610,4	564,9	538,6	513,2
6. Ostalo (neto)	16.412,5	17.981,1	22.120,0	25.143,1	26.850,0	26.867,0	28.021,1	28.301,4	29.613,9	28.885,8	29.148,1	27.817,9
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	73.107,8	79.636,5	82.594,1	101.068,7	106.934,8	109.051,9	118.767,4	136.298,9	139.920,3	137.620,5	137.254,3	136.059,7

^a Privatizacijom Privredne banke Zagreb došlo je do jednokratnog smanjenja njezine bilančne svote u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna: na strani aktive smanjili su se devizni krediti odobreni javnim poduzećima, a na strani pasive smanjile su se obveze iz deviznih kredita prema Republici Hrvatskoj. Devizni krediti odobreni javnim poduzećima uključeni su u stavku aktive "2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora". Obveze iz deviznih kredita prema Republici Hrvatskoj uključene su u stavku aktive "2.1. Potraživanja od središnje države (neto)".

^b U međunarodne pričuve HNB-a sa stanjem na dan 31. prosinca 2001. uključen je učinak prve revalorizacije vrijednosnica u iznosu od 165,5 milijuna kuna. U međunarodne pričuve uključene su i obračunate kamate na depozite, a čiji je učinak iznosio 63,8 milijuna kuna. Analogno, na osnovi pripisa obračunatih kamata obveze HNB-a prema inozemstvu povećane su za 6,4 milijuna kuna, a obveze na osnovi izdvajanja devizne obvezne pričuve za 8,6 milijuna kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

Bilanca monetarnih institucija prikazuje konsolidirane podatke iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1) i Konsolidirane bilance poslovnih banaka (Tablica D1).

Inozemna aktiva (neto) razlika je između zbroja inozemnih aktiva Hrvatske narodne banke i poslovnih banaka i zbroja inozemnih pasiva Hrvatske narodne banke i poslovnih banaka.

Plasmani su zbroj odgovarajućih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke i Konsolidirane bilance poslovnih banaka, s tim da su potraživanja od središnje države iskazana neto, tj. umanjena za depozite središnje države kod Hrvatske narodne banke i kod poslovnih banaka.

Novčana masa zbroj je gotovog novca izvan banaka, depozita ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke, depozita ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke i depozitnog novca kod

poslovnih banaka (pozicija Depozitni novac iz Konsolidirane bilance poslovnih banaka, Tablica D1).

Stavke Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca u cijelosti su preuzete iz Konsolidirane bilance poslovnih banaka, dok je stavka Ograničeni i blokirani depoziti zbroj pripadnih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke (isključujući blokirane depozite poslovnih banaka kod Hrvatske narodne banke) i Konsolidirane bilance poslovnih banaka. Ostalo (neto) su neraspoređene stavke pasive umanjene za neraspoređene pozicije aktive.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj njihov je udio u ukupnoj bilančnoj sumi iznosio 4.296,3 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će usporedivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se bilančne stavke Potraživanja od ostalih domaćih sektora i Ostalo (neto) povećaju za 3.513,5 mil. kuna.

Tablica B2: Broj poslovnih banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija po veličini bilančne aktive

Godina	Mjesec	Ukupan broj poslovnih banaka	Poslovne banke klasificirane po veličini bilančne aktive						Ukupan broj štedionica	Štedionice klasificirane po veličini bilančne aktive		
			Manje od 100 mil. kn	Od 100 do manje od 500 mil. kn	Od 500 mil. do manje od 1 mlrd. kn	Od 1 do manje od 2 mlrd. kn	Od 2 do manje od 10 mlrd. kn	10 i više mlrd. kn		Manje od 10 mil. kn	Od 10 do manje od 100 mil. kn	100 i više mil. kn
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1993.	prosinac	43	16	12	7	4	2	2	0	0	0	0
1994.	prosinac	50	13	21	6	6	2	2	33	22	9	2
1995.	prosinac	53	15	20	7	7	2	2	21	7	13	1
1996.	prosinac	57	10	26	6	9	4	2	22	10	11	1
1997.	prosinac	60	4	28	9	8	9	2	33	12	18	3
1998.	prosinac	60	3	26	8	11	10	2	33	4	25	4
1999.	prosinac	53	4	23	7	7	10	2	30	5	21	4
2000.	prosinac	45	3	15	9	6	10	2	29	5	19	5
2001.	siječanj	45	3	15	9	6	10	2	27	5	17	5
	veljača	45	3	15	9	5	11	2	27	5	17	5
	ožujak	45	3	15	8	6	11	2	27	5	17	5
	travanj	45	3	15	8	6	11	2	26	5	16	5
	svibanj	45	3	15	8	6	11	2	26	5	16	5
	lipanj	45	3	15	8	6	11	2	26	4	17	5
	srpanj	45	3	15	8	6	11	2	25	4	16	5
	kolovoz	45	3	15	8	6	11	2	25	4	16	5
	rujan	45	3	15	8	6	10	3	24	4	15	5
	listopad	45	3	15	8	5	11	3	23	4	14	5
studen	45	3	15	7	6	11	3	22	3	14	5	
prosinac	44	3	13	7	7	10	4	21	4	12	5	
2002.	siječanj	45	3	14	7	7	9	5	19	3	12	4
	veljača	45	4	13	7	7	9	5	18	2	12	4
	ožujak	46	5	12	8	7	11	3	17	2	11	4
	travanj	48	5	14	8	7	11	3	15	2	11	2

Tablica B2: Broj poslovnih banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

U tablici se iskazuje ukupan broj poslovnih banaka i štedionica koje mjesečno izvješćuju Hrvatsku narodnu banku i čije je poslovanje prikazano u Konsolidiranoj bilanci poslovnih banaka.

Posebna pravila izvješćivanja vrijedila su za štedionice do lipnja 1995. godine. Štedionice nisu bile obvezne izvješćivati središnju banku o svom poslovanju, tako da su podacima do lipnja 1995. obuhvaćene samo štedionice koje su o svom poslovanju dragovoljno izvješćivale

Hrvatsku narodnu banku. Od srpnja 1995. godine podacima su obuhvaćene sve registrirane štedionice. U skladu sa Zakonom o bankama, štedionice su dužne do 31. prosinca 2001. uskladiti svoje poslovanje s odredbama ovog zakona ili će biti proveden postupak njihove likvidacije.

U tablici se također iskazuje i klasifikacija poslovnih banaka i štedionica prema veličini bilančne aktive.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike.

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.				2002.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII. ^b	I.	II.	III.	IV.
AKTIVA												
1. Inozemna aktiva	16.005,6	17.592,5	23.135,7	28.747,4	30.652,0	32.843,9	36.351,8	39.308,9	41.386,5	40.852,8	41.501,9	41.082,3
1.1. Zlato	–	–	–	–	–	993,8	–	–	–	–	–	–
1.2. Specijalna prava vučenja	927,0	1.444,4	1.449,2	1.204,2	1.216,9	1.073,9	1.027,3	905,8	939,1	915,3	884,4	753,8
1.3. Pričuvna pozicija kod MMF-a	0,7	1,0	1,6	1,8	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
1.4. Efektivna i depoziti po viđenju u inozemnim bankama	510,6	342,0	1.109,6	7,4	7,6	6,8	6,8	6,1	270,2	7,1	229,0	10,5
1.5. Oročeni depoziti u inozemnim bankama	12.169,5	11.696,6	17.702,4	20.986,9	20.594,7	20.156,6	24.713,3	25.565,9	28.747,6	28.144,2	27.595,0	26.936,8
1.6. Plasmani u vrijednosne papire u devizama	2.396,5	4.107,2	2.871,6	6.545,7	8.829,7	10.609,6	10.601,4	12.829,3	11.427,8	11.784,3	12.791,7	13.379,4
1.7. Nekonvertibilna devizna aktiva	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	–	–	24,1	0,0	–	0,0	–	–	–	–	–	–
2.1. Potraživanja u kunama	–	–	24,1	0,0	–	0,0	–	–	–	–	–	–
2.2. Potraživanja u devizama	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	24,4	1,0	276,8	289,5	275,2	269,7	264,3	229,2	192,3	128,1	128,2	122,6
4. Potraživanja od banaka	33,5	1.053,8	1.138,7	329,9	22,7	225,6	17,5	18,5	16,6	1.046,7	578,7	16,9
4.1. Krediti poslovnim bankama	31,0	1.044,4	1.125,3	313,6	6,5	209,8	–	–	–	1.030,0	562,0	0,0
Lombardni krediti	30,0	252,3	176,7	–	–	–	–	–	–	1.030,0	4,0	–
Kratkoročni kredit za likvidnost	–	–	929,0	–	–	–	–	–	–	–	558,0	–
Ostali krediti	1,0	333,0	19,7	14,0	6,5	1,7	–	–	–	–	–	–
Reotkup blagajničkih zapisa	–	459,2	–	299,6	–	208,0	–	–	–	–	–	–
4.2. Depoziti središnje banke kod banaka	2,5	9,3	13,4	15,2	16,1	15,8	16,7	16,6	16,6	16,7	16,7	16,9
4.3. Dospjela nenaplaćena potraživanja	0,0	0,0	0,0	1,1	0,1	–	0,8	1,9	–	–	–	–
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	16.063,5	18.647,3	24.575,3	29.366,8	30.950,0	33.339,3	36.633,6	39.556,6	41.595,5	42.027,6	42.208,8	41.221,8
PASIVA												
1. Primarni novac	10.346,1	9.954,2	10.310,0	11.717,3	11.346,1	12.553,5	13.627,4	17.803,2	17.631,9	18.954,0	19.747,8	20.757,4
1.1. Gotov novac izvan banaka	5.307,5	5.718,8	5.958,9	6.636,7	6.411,7	7.266,3	7.474,7	8.507,4	8.254,7	8.345,4	9.145,9	9.112,4
1.2. Blagajna banaka	216,9	251,4	382,1	532,3	373,9	485,9	436,4	538,8	471,6	471,1	891,3	831,6
1.3. Depoziti banaka	4.821,6	3.980,2	3.960,4	4.540,7	4.545,5	4.777,4	5.698,3	8.741,5	8.891,6	10.114,1	9.706,6	10.808,7
Računi za namirenje banaka	866,6	467,5	247,9	459,5	1.153,7	1.229,4	911,0	2.450,1	2.306,6	3.227,9	2.635,8	3.699,8
Izdvojena obvezna pričuva	3.955,0	3.512,7	3.712,5	4.081,2	3.391,8	3.548,0	4.787,3	6.291,4	6.584,9	6.886,2	7.070,7	7.109,0
Obvezno upisani blagajnički zapisi HNB-a	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1.4. Depoziti ostalih bankarskih institucija	–	2,4	8,5	7,5	4,7	10,1	4,8	15,5	5,1	10,8	4,0	4,7
1.5. Depoziti ostalih domaćih sektora	0,1	1,3	–	0,0	10,2	13,8	13,2	0,1	8,9	12,6	–	–
2. Ograničeni i blokirani depoziti	101,1	1.787,6	5.016,8	5.805,5	5.937,6	6.806,0	7.162,1	6.030,5	6.618,1	6.816,5	6.951,0	6.708,0
2.1. Izdvojena devizna obvezna pričuva	–	1.668,4	4.636,2	5.490,5	5.676,1	6.510,8	6.719,4	5.705,1	6.259,6	6.462,5	6.840,9	6.660,1
2.2. Ograničeni depoziti	101,1	119,1	380,6	315,0	261,4	295,2	442,7	325,4	358,5	354,1	110,1	47,9
2.3. Blokirani devizni depoziti	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3. Inozemna pasiva	1.471,4	1.465,4	1.671,2	1.630,8	1.335,1	1.347,2	1.486,7	1.597,5	2.513,1	2.137,6	1.995,7	2.033,0
3.1. Krediti MMF-a	1.468,4	1.461,3	1.501,7	1.290,3	1.323,5	1.179,7	1.139,1	1.025,5	1.061,2	1.040,5	1.010,3	877,6
3.2. Obveze prema međunarodnim organizacijama	3,0	4,1	6,8	9,5	11,6	12,1	11,5	12,2	13,8	13,6	13,5	13,1
3.3. Obveze prema inozemnim bankama ^a	–	–	162,7	331,0	0,0	155,4	336,0	559,8	1.438,1	1.083,4	971,9	1.142,3
4. Depoziti središnje države	1.032,7	434,8	397,2	1.157,4	2.341,2	2.672,2	1.852,9	1.752,1	1.395,9	1.565,4	1.086,0	851,3
4.1. Depozitni novac	805,7	390,2	394,2	1.008,5	1.339,8	1.711,9	1.757,8	1.752,1	1.395,9	1.565,4	1.086,0	851,3
Depozitni novac Republike Hrvatske	625,7	291,0	388,0	980,8	1.262,2	1.539,3	1.715,8	1.564,8	1.340,2	1.559,4	1.033,7	822,8
Depozitni novac republičkih fondova	180,1	99,3	6,2	27,7	77,6	172,6	42,1	187,3	55,7	6,0	52,3	28,5
4.2. Devizni depoziti Republike Hrvatske	147,6	–	0,0	–	768,2	740,9	–	–	–	–	–	–
4.3. Blagajnički zapisi HNB-a	79,4	44,6	2,9	148,8	233,3	219,4	95,0	–	–	–	–	–
5. Blagajnički zapisi HNB-a	722,0	2.242,9	2.887,2	4.207,3	4.517,9	4.267,8	6.531,1	6.372,3	6.421,3	5.933,8	6.052,0	5.248,2
5.1. Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	722,0	830,7	1.252,5	2.394,6	2.580,8	3.157,8	3.453,2	3.458,9	3.260,3	3.199,8	4.026,3	3.327,2
5.2. Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	–	1.412,2	1.634,7	1.812,7	1.937,1	1.110,0	3.077,9	2.913,4	3.161,1	2.734,0	2.025,7	1.921,0
6. Kapitalski računi	2.361,8	2.898,2	4.535,5	5.216,6	5.914,6	6.143,4	6.452,3	6.425,2	7.443,4	6.918,9	6.802,4	6.050,4
7. Ostalo (neto)	28,5	–135,8	–242,4	–368,1	–442,6	–450,8	–478,9	–424,2	–428,3	–298,6	–426,1	–426,5
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)	16.063,5	18.647,3	24.575,3	29.366,8	30.950,0	33.339,3	36.633,6	39.556,6	41.595,5	42.027,6	42.208,8	41.221,8

^a Od listopada 2001. godine Obveze prema inozemnim bankama obuhvaćaju i obveze po osnovi blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kod nerezidenata;^b U međunarodne pričuve HNB-a sa stanjem na dan 31. prosinca 2001. uključen je učinak prve revalorizacije vrijednosnica u iznosu od 165,5 milijuna kuna. U međunarodne pričuve uključene su i obračunate kamate na depozite, a čiji je učinak iznosio 63,8 milijuna kuna. Analogno, na osnovi pripisa obračunatih kamata obveze HNB-a prema inozemstvu povećane su za 6,4 milijuna kuna, a obveze na osnovi izdavanja devizne obvezne pričuve za 8,6 milijuna kuna.

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

U tablici se iskazuju podaci o potraživanjima i obvezama monetarnih vlasti. U rujnu 1999. izvršena je revizija podataka reklasificiranjem štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke. U skladu s tim revidirana je cijela serija podataka.

Inozemna aktiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: zlato, specijalna prava vučenja, pričuvnu poziciju kod Međunarodnoga monetarnog fonda, efektivni strani novac u blagajni, sredstva na tekućim računima kod inozemnih banaka, oročene depozite kod inozemnih banaka i pripadajuće obračunate kamate, plasmane u vrijednosne papire u devizama i ostala potraživanja.

Potraživanja od središnje države su krediti i dospjela potraživanja od državnog proračuna Republike Hrvatske. Kunski krediti državnom proračunu bili su kratkoročni krediti odobreni za premošćivanje neusklađenosti između pritjecanja prihoda i izvršavanja rashoda državnog proračuna, dugoročni krediti odobreni na temelju posebnih uredbi Vlade Republike Hrvatske i dospjela potraživanja od državnog proračuna po obvezama izvršenim prema Međunarodnom monetarnom fondu i inozemnim bankama. Devizni kredit državnom proračunu bio je protustavka obvezi prema Međunarodnom monetarnom fondu nastaloj po osnovi sukcesije članstva u toj instituciji. Prema novom Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci, koji se primjenjuje od travnja 2001. godine, Hrvatska narodna banka ne može odobravati kredite Republici Hrvatskoj.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora su krediti i dospjela nenaplaćena potraživanja od ostalih domaćih sektora, uključujući i banke u stečaju.

Potraživanja od poslovnih banaka su krediti poslovnim bankama, depoziti Hrvatske narodne banke kod poslovnih banaka i dospjela nenaplaćena potraživanja od poslovnih banaka. Krediti poslovnim bankama klasificirani su prema vrstama financijskih instrumenata. U stavku Lombardni krediti uključeni su i krediti poslovnim bankama za premošćivanje nelikvidnosti, koji su u prosincu 1994. godine zamijenjeni lombardnim kreditima. Kratkoročni krediti za likvidnost, koji se odobravaju od početka 1999. godine, također služe za premošćivanje nelikvidnosti. Ostali krediti jesu: interventni krediti, specijalni krediti za premošćivanje nelikvidnosti banaka odobravani u ranijim godinama (inicijalni krediti, predsanacijski krediti) i dospjeli a nenaplaćeni krediti. Dospjela nenaplaćena potraživanja od poslovnih banaka uključuju prekoračenja raspoloživih sredstava na njihovim računima za namirenje (do polovice 1994.) te neurednosti banaka pri izdvajanju i održavanju obvezne pričuve.

Od svibnja 1999. potraživanja od ostalih domaćih sektora uključuju

ju i potraživanja HNB-a po kreditima iz primarne emisije nenaplaćenih od banaka nad kojima je pokrenut stečajni postupak. Radi reklasifikacije štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Potraživanja od banaka i Potraživanja od ostalih bankarskih institucija.

Primarni novac čine gotov novac izvan banaka, novčana sredstva u blagajni banaka, depoziti banaka kod Hrvatske narodne banke, depoziti ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke i depoziti ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke. Depozite banaka čine novčana sredstva na računima za namirenje banaka, sredstva obvezne pričuve izdvojena na posebne račune kod Hrvatske narodne banke te obvezno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke. Depoziti ostalih bankarskih institucija su novčana sredstva na računima za namirenje stambenih štedionica. Depoziti ostalih domaćih sektora su novčana sredstva na žiroračunima ostalih domaćih sektora, koji se na temelju zakona i drugih pravnih propisa uključuju u depozit kod Hrvatske narodne banke.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju izdvojenu deviznu obveznu pričuvu i pripadajuću obračunatu kamatu, ograničene depozite i blokirane devizne depozite. Banke i štedionice na određene devizne depozite izdvajaju deviznu obveznu pričuvu na račune HNB-a. Ograničeni depoziti su kunska sredstva izdvojena po nalogu suda ili na temelju propisa te u razdoblju od svibnja 1999. do travnja 2002. i depoziti banaka u stečaju. Blokirani devizni depoziti su sredstva koja su bila izdvajana na posebne račune kod Hrvatske narodne banke za podmirenje dospjelih neplaćenih obveza prema inozemnim vjerovnicima.

Inozemna pasiva obuhvaća kredite primljene od Međunarodnog monetarnog fonda, obveze prema međunarodnim financijskim institucijama i inozemnim bankama s pripisanim obračunatim kamatama.

Depoziti središnje države su depozitni novac i devizni računi Republike Hrvatske i republičkih fondova kod Hrvatske narodne banke, te blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Blagajnički zapisi su dragovoljno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u kunama i stranoj valuti, osim blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Kapitalski računi uključuju pričuve, rezervacije i račune prihoda i troškova.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive Bilance Hrvatske narodne banke.

Radi reklasifikacije štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Gotov novac izvan banaka, Blagajna banaka, Depoziti banaka i Depoziti ostalih bankarskih institucija.

Tablica D1: Konsolidirana bilanca poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.				2002.			
	XII.	XII.	XII. ^a	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
AKTIVA												
1. Pričuve banaka kod središnje banke	5.045,6	5.908,1	8.987,9	10.588,9	10.625,5	11.796,5	12.985,7	15.002,7	15.651,0	17.087,5	17.532,5	18.502,5
1.1. Kunske pričuve kod središnje banke	5.045,6	4.239,7	4.352,6	5.098,4	4.949,5	5.285,6	6.266,3	9.306,2	9.401,5	10.633,2	10.701,6	11.852,7
1.2. Devizne pričuve kod središnje banke	–	1.668,4	4.635,3	5.490,5	5.676,1	6.510,8	6.719,4	5.696,5	6.249,5	6.454,3	6.830,8	6.649,8
2. Inozemna aktiva	16.185,8	12.763,1	12.400,1	19.710,4	20.416,7	18.258,3	20.644,3	32.807,6	30.792,8	30.818,3	26.352,3	23.221,9
3. Potraživanja od središnje države	15.238,8	14.864,2	16.264,4	19.076,0	19.676,4	19.313,7	20.305,3	20.156,3	22.345,0	21.238,1	21.752,8	21.349,0
3.1. Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana	6.714,4	5.802,3	5.419,9	4.484,4	4.036,4	3.847,7	3.472,7	3.420,1	3.513,5	2.962,8	2.948,8	2.953,0
3.2. Velike obveznice	2.291,9	2.103,1	1.321,8	1.475,7	1.712,4	1.696,6	1.683,8	1.659,4	1.659,3	1.660,1	1.650,9	1.663,8
3.3. Ostala potraživanja	6.232,5	6.958,8	9.522,8	13.115,8	13.927,6	13.769,4	15.148,8	15.076,8	17.172,2	16.615,1	17.153,2	16.732,2
4. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	48.592,2	59.596,7	55.399,7	60.363,9	64.209,8	66.958,5	70.899,8	74.283,8	76.602,1	76.719,0	79.103,2	81.445,2
4.1. Potraživanja od lokalne države	308,8	654,0	905,6	1.174,9	1.186,8	1.163,9	1.224,7	1.280,0	1.239,5	1.214,3	1.194,2	1.178,6
4.2. Potraživanja od poduzeća	35.487,2	41.225,5	35.244,3	35.890,7	37.892,8	38.972,6	40.622,5	42.882,0	44.147,6	44.170,9	45.346,0	46.466,6
4.3. Potraživanja od stanovništva	12.796,2	17.717,2	19.249,8	23.298,3	25.130,1	26.822,0	29.052,5	30.121,9	31.215,1	31.333,8	32.563,0	33.800,0
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	0,4	45,4	48,2	77,2	97,1	71,5	73,8	77,5	71,8	70,1	66,9
6. Potraživanja od ostalih financijskih institucija	246,8	193,9	154,0	161,7	161,6	248,3	206,7	281,4	335,2	325,7	462,5	398,0
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	85.309,3	93.326,4	93.251,5	109.949,1	115.167,2	116.672,4	125.113,3	142.605,6	145.803,7	146.260,4	145.273,4	144.983,6
PASIVA												
1. Depozitni novac	8.423,8	7.808,9	7.891,5	11.386,0	10.968,6	11.774,9	12.791,8	15.180,6	14.129,6	13.796,1	15.225,2	17.301,4
2. Štedni i oročeni depoziti	5.598,9	5.683,8	5.397,5	7.651,1	8.951,0	8.920,3	8.879,1	10.213,1	10.922,3	10.784,6	10.626,7	10.700,5
3. Devizni depoziti	31.278,1	37.970,9	36.966,0	46.901,6	50.706,4	51.210,3	58.662,4	71.836,9	74.897,7	73.618,2	70.938,8	68.872,0
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	133,6	154,1	436,8	478,2	451,9	494,2	517,7	317,8	429,1	616,2	304,4	342,1
5. Inozemna pasiva	13.807,1	16.176,8	17.209,1	17.809,7	18.616,0	19.393,6	21.078,8	21.857,8	22.286,8	22.300,4	23.144,1	22.538,1
6. Depoziti središnje države	6.874,7	7.298,3	5.828,6	6.730,5	6.241,8	5.524,8	5.557,9	5.634,7	5.615,4	6.530,0	5.890,8	6.203,9
7. Krediti primljeni od središnje banke	33,7	1.049,2	1.138,7	328,8	22,6	225,6	16,7	16,6	16,6	1.046,7	578,7	16,9
8. Ograničeni i blokirani depoziti	5.852,3	4.196,0	3.434,2	2.549,6	2.318,8	2.199,7	1.959,8	1.600,8	1.300,6	1.196,8	1.751,3	1.861,0
u tome: Blokirani devizni depoziti stanovništva	4.573,8	3.419,1	2.742,7	1.695,1	1.465,5	1.371,0	1.015,4	770,2	610,4	564,9	538,6	513,2
9. Kapitalni računi	17.027,0	19.785,6	21.975,4	24.953,1	25.329,2	24.667,2	25.448,2	25.455,1	25.778,4	25.671,8	25.694,4	25.093,9
10. Ostalo (neto)	-3.719,9	-6.797,2	-7.026,4	-8.839,4	-8.439,2	-7.738,2	-9.799,1	-9.507,8	-9.572,7	-9.300,3	-8.880,9	-7.946,1
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	85.309,3	93.326,4	93.251,5	109.949,1	115.167,2	116.672,4	125.113,3	142.605,6	145.803,7	146.260,4	145.273,4	144.983,6

^a Privatizacijom Privredne banke Zagreb došlo je do jednokratnog smanjenja njezine bilančne svote u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna: na strani aktive smanjili su se devizni krediti odobreni javnim poduzećima, a na strani pasive smanjile su se obveze iz deviznih kredita prema Republici Hrvatskoj. Devizni krediti odobreni javnim poduzećima uključeni su u stavku aktive "4.2. Potraživanja od poduzeća". Obveze iz deviznih kredita prema Republici Hrvatskoj uključene su u stavku pasive "6. Depoziti središnje države".

Tablica D1: Konsolidirana bilanca poslovnih banaka

U konsolidiranu bilancu poslovnih banaka uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama poslovnih banaka. Konsolidirana su međusobna potraživanja i obveze između poslovnih banaka. U rujnu 1999. godine izvršena je revizija podataka uključivanjem podataka štedionica. U skladu s tim revidirane su cjelokupne serije podataka.

Pričuve banaka kod središnje banke su kunske i devizne. Kunske pričuve su novčana sredstva banaka u blagajni i kunska novčana sredstva banaka na računima kod središnje banke. Devizne pričuve su devizna novčana sredstva na računima kod središnje banke.

Inozemna aktiva su sljedeći oblici deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: strani efektivni novac u blagajni, sredstva na tekućim računima i oročeni depoziti kod inozemnih banaka (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), vrijednosni papiri, krediti i dionice.

Potraživanja od središnje države su sljedeći oblici kunskih i deviznih potraživanja: vrijednosni papiri i krediti. Glavni oblici potraživanja od središnje države iskazani su posebno: obveznice izdane na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske i obveznice izdane na temelju Zakona o izdavanju obveznica za restrukturiranje gospodarstva u Republici Hrvatskoj.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju sljedeće obli-

ke kunskih i deviznih potraživanja: instrumente tržišta novca, obveznice, kredite (uključujući akceptne kredite) i dionice.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija i ostalih financijskih institucija obuhvaćaju iste oblike kunskih i deviznih potraživanja, s tim da potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju još i depozite.

Stavke Depozitni novac, Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca obuhvaćaju obveze banaka prema ostalim domaćim sektorima, ostalim bankarskim institucijama te ostalim financijskim institucijama.

Depozitni novac uključuje novčana sredstva na žiroračunima i tekućim računima te obveze banaka po izdanim kuskim instrumentima plaćanja, a umanjuje se za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajni banaka i čekove poslane na naplatu).

Štedni i oročeni depoziti su kunski štedni depoziti po viđenju te kunski oročeni depoziti i kunski depoziti s otkaznim rokom.

Devizni depoziti su devizni depoziti po viđenju, oročeni devizni depoziti i devizni depoziti s otkaznim rokom.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze banaka po izdanim vrijednosnim papirima i primljeni krediti. Izdani dužnički i hibridni instrumenti upisani od strane inozemnih investitora nisu obuhvaćeni ovom stavkom.

Inozemna pasiva obuhvaćaju sljedeće oblike deviznih i kunskih ob-

veza prema stranim fizičkim i pravnim osobama: žiroračune i tekuće račune, štedne depozite (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), oročene depozite, primljene kredite i dospjele obveze. U sklopu primljenih kredita iskazuju se i izdani dužnički i hibridni instrumenti upisani od strane inozemnih investitora.

Depoziti središnje države su svi oblici kunskih i deviznih obveza (osim ograničenih i blokiranih depozita) poslovnih banaka prema središnjoj državi.

Kreditni primljeni od središnje banke su krediti primljeni od Hrvatske narodne banke i depoziti Hrvatske narodne banke kod poslovnih banaka, pri čemu se kao krediti tretiraju i poslovi reotkupa vrijednosnih papira.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju sljedeće obveze poslovnih banaka: kunske i devizne ograničene depozite ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, ostalih financijskih institucija, središnje države te stranih pravnih i fizičkih osoba i blokirane devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve i rezervacije za identificirane i neidentificirane gubitke.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj njihov je udio u ukupnoj bilančnoj sumi iznosio 5.701,4 mil. kuna. Pritom su najveći udio u aktivima imale sljedeće stavke: potraživanja od poduzeća 4.378,7 mil. kuna i potraživanja od stanovništva 701,4 mil. kuna. U pasivi najveće se smanjenje odnosilo na sljedeće stavke: devizni depoziti 3.443,7 mil. kuna; inozemna pasiva 1.024,6 mil. kuna i kapitalski računi 854,6 mil. kuna. Od srpnja 1999. godine cjelokupni se iznos posebnih pričuva za identificirane gubitke iskazuje u stavci Kapitalski računi. Podaci za lipanj 1999. godine bit će uspoređivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se stavke Potraživanja od ostalih domaćih sektora i Kapitalski računi povećaju za 3.513,5 mil. kuna. Ostale stavke korigirane su za male iznose.

Tablice D2 – D12

Ovaj skup tablica (s iznimkom Tablice D5) razrađeni je prikaz odgovarajućih pozicija aktive i pasive Konsolidirane bilance poslovnih banaka (Tablica D1).

Tablica D2: Inozemna aktiva poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.				2002.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Devizna inozemna aktiva	16.167,9	12.743,4	12.352,8	19.619,2	20.362,4	18.198,1	20.595,2	32.763,6	30.757,6	30.781,1	26.321,8	23.166,3
1.1. Potraživanja od inozemnih banaka	15.425,6	11.980,5	11.598,5	19.154,9	19.721,6	16.959,6	19.643,7	31.660,3	29.603,4	29.466,8	25.055,2	21.979,0
Efektivni strani novac	850,4	586,9	886,7	1.002,8	771,9	1.008,7	1.137,2	7.324,7	1.870,2	1.655,8	1.760,3	1.079,0
Tekući računi	6.938,5	6.228,6	1.498,5	995,0	985,0	1.177,6	1.165,7	1.231,9	1.046,8	1.129,2	1.080,2	832,4
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	7.010,9	4.637,1	8.509,4	16.286,7	16.778,9	14.003,2	16.561,5	21.765,2	25.088,2	24.741,1	20.236,6	18.058,2
Vrijednosni papiri	88,6	51,1	–	454,9	760,1	490,0	467,9	1.008,5	1.262,3	1.611,1	1.646,0	1.680,7
Kreditni	408,7	343,4	569,8	370,9	380,4	240,8	270,9	290,3	295,2	289,6	292,3	288,9
Dionice inozemnih banaka	128,4	133,5	134,1	44,6	45,3	39,4	40,6	39,7	40,7	40,0	39,8	39,8
1.2. Potraživanja od stranaca	742,4	762,9	754,3	464,3	640,7	1.238,4	951,5	1.103,3	1.154,3	1.314,3	1.266,6	1.187,4
Potraživanja od stranih država	–	–	399,9	137,8	244,6	603,0	528,4	596,2	611,4	713,6	683,5	683,1
Potraživanja od stranih osoba	580,4	583,9	350,4	322,4	392,0	633,8	421,4	505,5	541,3	599,1	581,5	502,7
Vrijednosni papiri	17,7	3,7	4,5	–	–	251,3	–	72,1	75,1	110,2	109,0	57,4
Kreditni	562,7	580,2	345,9	322,4	392,0	382,5	421,4	433,4	466,1	488,9	472,5	445,3
Dionice stranih osoba	162,0	179,0	4,0	4,1	4,2	1,6	1,7	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
2. Kunska inozemna aktiva	17,9	19,7	47,3	91,2	54,3	60,3	49,2	44,1	35,2	37,2	30,5	55,5
2.1. Potraživanja od inozemnih banaka	3,6	3,1	16,6	66,1	40,8	46,7	35,8	29,2	22,7	24,8	19,9	19,9
2.2. Potraživanja od stranaca	14,3	16,6	30,6	25,1	13,5	13,6	13,3	14,8	12,5	12,4	10,6	35,6
U tome: Kreditni	14,3	16,6	29,6	23,3	11,6	11,7	12,4	13,9	11,6	11,6	9,8	34,8
Ukupno (1+2)	16.185,8	12.763,1	12.400,1	19.710,4	20.416,7	18.258,3	20.644,3	32.807,6	30.792,8	30.818,3	26.352,3	23.221,9

Tablica D2: Inozemna aktiva poslovnih banaka

U tablici se iskazuju potraživanja poslovnih banaka od stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna aktiva poslovnih banaka obuhvaća deviznu inozemnu aktivnu i kunsku inozemnu aktivnu. I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne aktive posebno su prikazana potraživanja od inozemnih ba-

naka i potraživanja od stranaca (ukupno i po financijskim instrumentima).

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. inozemna aktiva tih banaka iznosila je 402,3 mil. kuna. Do lipnja 1999. godine u stavku Tekući računi uključen je i dio depozita s osnovne devizne štednje stanovništva.

Tablica D3: Potraživanja poslovnih banaka od središnje države

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.				2002.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana	6.714,4	5.802,3	5.419,9	4.484,4	4.036,4	3.847,7	3.472,7	3.420,1	3.513,5	2.962,8	2.948,8	2.953,0
2. Velike obveznice	2.291,9	2.103,1	1.321,8	1.475,7	1.712,4	1.696,6	1.683,8	1.659,4	1.659,3	1.660,1	1.650,9	1.663,8
3. Ostala potraživanja	6.232,5	6.958,8	9.522,8	13.115,8	13.927,6	13.769,4	15.148,8	15.076,8	17.172,2	16.615,1	17.153,2	16.732,2
3.1. Kunska potraživanja	4.261,8	5.066,1	8.564,0	11.432,5	12.335,9	12.348,6	12.674,6	12.795,6	13.715,1	13.967,6	14.307,5	14.012,8
3.1.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	4.191,8	4.614,1	7.831,3	9.812,6	10.679,2	10.833,0	10.947,6	11.150,7	12.014,3	12.309,0	12.664,4	12.617,6
Vrijednosni papiri	4.171,7	4.426,9	6.897,3	8.587,8	9.795,6	10.035,9	10.144,4	10.323,7	1.103,4	10.905,2	10.674,4	10.292,1
Krediti	20,1	187,2	934,0	1.224,9	883,6	797,1	803,1	826,9	910,8	1.403,8	1.990,0	2.325,4
3.1.2. Potraživanja od republičkih fondova	70,0	452,0	732,7	1.619,9	1.656,7	1.515,7	1.727,0	1.644,9	1.700,8	1.658,7	1.643,1	1.395,2
Vrijednosni papiri	–	–	–	647,8	622,1	591,5	669,8	656,5	699,2	681,6	682,1	646,5
Krediti	70,0	452,0	732,7	972,1	1.034,6	924,2	1.057,3	988,4	1.001,7	977,0	961,0	748,7
3.2. Devizna potraživanja	1.970,7	1.892,7	958,8	1.683,3	1.591,7	1.420,8	2.474,2	2.281,2	3.457,1	2.647,5	2.845,7	2.719,4
3.2.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	1.966,7	1.879,5	921,4	1.492,7	1.317,4	1.162,0	1.551,5	1.390,9	2.525,5	1.761,2	1.935,7	1.833,5
Obveznice	1.172,5	1.182,2	518,1	869,2	666,8	538,7	878,6	1.065,5	1.534,3	1.377,3	1.555,2	1.459,2
Krediti	794,2	697,3	403,3	623,5	650,6	623,4	672,8	325,5	991,1	383,9	380,5	374,2
3.2.2. Potraživanja od republičkih fondova	4,0	13,2	37,4	190,6	274,3	258,8	922,7	890,3	931,6	886,2	910,0	885,9
Vrijednosni papiri	2,8	0,2	27,6	35,0	78,7	76,9	77,5	75,4	78,3	68,5	69,6	68,7
Krediti	1,3	13,0	9,8	155,5	195,6	181,9	845,3	814,8	853,3	817,8	840,4	817,3
Ukupno (1+2+3)	15.238,8	14.864,2	16.264,4	19.076,0	19.676,4	19.313,7	20.305,3	20.156,3	22.345,0	21.238,1	21.752,8	21.349,0

Tablica D3: Potraživanja poslovnih banaka od središnje države

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja poslovnih banaka od središnje države.

Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana su obveznice izdane na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Velike obveznice su obveznice izdane na temelju Zakona o izdava-

nju obveznica za restrukturiranje gospodarstva u Republici Hrvatskoj.

Ostala potraživanja su sva ostala kunska i devizna potraživanja poslovnih banaka od Republike Hrvatske i republičkih fondova: vrijednosni papiri, krediti i dionice.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. potraživanja tih banaka od središnje države iznosila su 17,8 mil. kuna.

Tablica D4: Potraživanja poslovnih banaka od ostalih domaćih sektora

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.				2002.			
	XII.	XII.	XII. ^a	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Kunska potraživanja	40.149,5	50.509,7	48.336,4	53.739,5	57.600,1	60.484,1	64.138,2	66.626,8	68.814,9	68.740,8	70.267,6	72.327,9
1.1. Instrumenti tržišta novca	81,5	101,8	365,7	231,9	237,8	402,4	491,3	544,7	569,4	588,8	619,7	645,5
1.2. Obveznice	1,7	0,7	0,0	1,0	1,0	2,3	8,3	7,7	70,6	126,5	124,5	168,1
1.3. Krediti	35.971,2	45.956,0	44.505,1	49.566,8	53.820,2	56.561,0	60.170,1	72.180,6	64.558,0	64.389,1	65.820,6	67.653,7
1.4. Dionice	4.095,2	4.451,3	3.465,5	3.939,8	3.541,1	3.518,4	3.468,4	3.893,8	3.616,9	3.636,4	3.702,8	3.860,7
2. Devizna potraživanja	8.442,7	9.087,0	7.063,3	6.624,3	6.609,7	6.474,4	6.761,6	7.657,0	7.787,2	7.978,2	8.835,5	9.117,3
2.1. Vrijednosni papiri	0,6	0,6	74,9	112,4	32,6	63,1	61,6	126,6	131,2	129,1	201,6	396,8
2.2. Krediti	8.442,1	9.086,3	6.988,5	6.512,0	6.577,0	6.411,2	6.700,1	7.530,5	7.656,1	7.849,1	8.633,9	8.720,5
Ukupno (1+2)	48.592,2	59.596,7	55.399,7	60.363,9	64.209,8	66.958,5	70.899,8	74.283,8	76.602,1	76.719,0	79.103,2	81.445,2

^a Devizni krediti jednokratno su smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica D4: Potraživanja poslovnih banaka od ostalih domaćih sektora

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja poslovnih banaka od ostalih domaćih sektora, klasificirana prema financijskim instrumentima: instrumenti tržišta novca, krediti (uključujući akceptne kredite i kupljena potraživanja) i dionice.

Do listopada 1994. godine odobravanje deviznih kredita bilo je dopušteno samo ako se poslovna banka istodobno zaduživala u inozemstvu u svoje ime a za račun krajnjega korisnika kredita. U svibnju 1999.

godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. potraživanja tih banaka od ostalih domaćih sektora iznosila su 5.088,0 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će usporedivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se u sklopu kunskih potraživanja stavka Krediti poveća za iznos od 2.904,3 mil. kuna, a stavka Dionice umanjuje za iznos od 520,3 mil. kuna te ako se u sklopu deviznih potraživanja stavka Krediti poveća za iznos od 1.129,4 mil. kuna.

Tablica D5: Distribucija kredita poslovnih banaka po institucionalnim sektorima

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.				2002.			
	XII.	XII.	XII. ^a	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
KUNSKI KREDITI												
1. Krediti središnjoj državi	74,6	633,2	1.666,6	2.196,9	1.918,2	1.721,3	1.860,4	1.815,4	1.912,5	2.380,8	2.951,0	3.074,2
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	4,6	181,9	934,0	1.224,9	883,6	797,1	803,1	826,9	910,8	1.403,8	1.990,0	2.325,4
1.2. Krediti republičkim fondovima	70,0	451,3	732,7	972,1	1.034,6	924,2	1.057,3	988,4	1.001,7	977,0	961,0	748,7
2. Krediti lokalnoj državi	293,2	623,5	785,7	996,8	1.006,9	981,0	1.015,3	1.069,1	1.025,5	994,3	965,3	945,7
3. Krediti poduzećima	22.925,8	27.660,0	24.533,4	25.328,0	27.735,6	28.810,2	30.154,7	31.049,4	32.381,7	32.123,5	32.361,7	32.978,9
4. Krediti stanovništvu	12.752,2	17.672,5	19.186,1	23.242,1	25.077,7	26.769,9	29.000,1	30.062,1	31.150,9	31.271,3	32.493,6	33.729,1
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	–	0,4	31,3	33,5	32,0	32,8	38,5	34,7	40,4	43,2	34,6	22,4
6. Krediti ostalim financijskim institucijama	166,6	114,2	138,6	105,5	138,7	220,3	165,1	240,9	294,7	264,3	320,5	319,3
A. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	36.212,4	46.703,7	46.341,6	51.902,8	55.909,1	58.535,3	62.234,1	64.271,6	66.805,7	67.077,4	69.126,8	71.069,5
DEVIZNI KREDITI												
1. Krediti središnjoj državi	679,9	637,4	413,1	779,1	846,2	805,3	1.518,1	1.140,3	1.844,5	1.201,7	1.221,0	1.191,5
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	678,6	624,5	403,3	623,5	650,6	623,4	672,8	325,5	991,1	383,9	380,5	374,2
1.2. Krediti republičkim fondovima	1,3	13,0	9,8	155,5	195,6	181,9	845,3	814,8	853,3	817,8	840,4	817,3
2. Krediti lokalnoj državi	13,1	30,5	118,7	171,6	172,9	164,5	190,2	179,1	182,5	179,2	179,1	177,2
3. Krediti poduzećima	8.382,3	9.009,8	6.806,1	6.284,0	6.351,6	6.194,6	6.457,4	7.291,7	7.409,3	7.607,4	8.385,4	8.472,4
4. Krediti stanovništvu	46,8	46,0	63,7	56,3	52,5	52,1	52,4	59,7	64,2	62,5	69,4	70,9
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	–	–	1,7	–	–	–	–	–	–	–	–	–
6. Krediti ostalim financijskim institucijama	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
B. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	9.122,0	9.723,8	7.403,2	7.291,0	7.423,2	7.216,6	8.218,1	8.670,7	9.500,6	9.050,8	9.854,9	9.912,0
UKUPNO (A+B)	45.334,4	56.427,5	53.744,9	59.193,9	63.332,3	65.751,9	70.452,2	72.942,3	76.306,3	76.128,1	78.981,7	80.981,5

^a Devizni krediti javnim poduzećima jednokratno su smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica D5: Distribucija kredita poslovnih banaka po institucionalnim sektorima

U tablici se iskazuju podaci o kuskim i deviznim kreditima poslovnih banaka domaćim sektorima, pri čemu krediti obuhvaćaju i akceptne kredite, financijski lizing, izvršena plaćanja na osnovi garancija i drugih jamstva i kupljena potraživanja.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. krediti tih banaka iznosili su 4.463,3 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će usporedivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se ukupni kuskni krediti povećaju za iznos od 2.972,6 mil. kuna, a ukupni devizni krediti za iznos od 840,9 mil. kuna.

Tablica D6: Depozitni novac kod poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.				2002.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Lokalna država	484,2	514,3	314,7	573,6	590,0	547,1	856,1	907,0	811,3	918,0	1.014,8	1.396,3
2. Poduzeća	5.692,8	4.794,2	4.695,6	7.087,1	6.407,6	6.652,2	7.245,0	8.981,6	8.037,9	7.506,2	8.587,7	9.729,5
3. Stanovništvo	2.235,7	2.492,2	2.686,5	3.499,7	3.741,8	4.171,2	4.358,8	4.872,0	4.803,0	4.970,9	4.979,6	5.317,3
4. Ostale bankarske institucije	–	–	6,9	11,6	11,1	12,1	14,0	17,0	20,0	28,4	25,7	37,1
5. Ostale financijske institucije	203,8	190,0	190,0	221,7	223,0	397,0	322,8	407,1	461,3	376,7	622,0	826,6
6. Manje: Čekovi banaka i obračun čekova banaka	-192,6	-181,8	-2,2	-7,6	-4,8	-4,7	-5,0	-4,2	-3,9	-4,1	-4,7	-5,3
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	8.423,8	7.808,9	7.891,5	11.386,0	10.968,6	11.774,9	12.791,8	15.180,6	14.129,6	13.796,1	15.225,2	17.301,4

Tablica D6: Depozitni novac kod poslovnih banaka

U tablici se iskazuje depozitni novac kod poslovnih banaka, klasificiran prema domaćim institucionalnim sektorima.

Depozitni novac je zbroj novčanih sredstava na žiroračunima i tekućim računima ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i ostalih financijskih institucija umanjena za novčana sredstva u plat-

nom prometu (odnosno za čekove u blagajni banaka i čekove poslane na naplatu). Obveze banaka po izdanim kuskim instrumentima plaćanja uključene su u sektor stanovništvo.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. depozitni novac kod tih banaka iznosio je 259,3 mil. kuna.

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.				2002.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Štedni depoziti	1.115,7	1.117,5	1.371,4	1.676,1	1.642,6	1.729,1	1.825,0	2.006,8	2.053,7	2.041,9	1.916,8	1.980,5
1.1. Lokalna država	–	–	91,7	137,6	94,0	100,3	123,6	118,3	127,7	132,4	13,3	9,6
1.2. Poduzeća	–	–	92,1	142,4	115,4	109,0	80,8	88,0	104,2	87,2	105,2	93,5
1.3. Stanovništvo	1.115,7	1.117,5	1.167,3	1.348,3	1.413,3	1.495,8	1.592,0	1.712,2	1.728,4	1.779,4	1.780,9	1.797,5
1.4. Ostale bankarske institucije	–	–	2,6	0,6	0,6	7,8	6,2	20,8	68,2	0,0	0,0	66,1
1.5. Ostale financijske institucije	–	–	17,8	47,2	19,3	16,1	22,4	67,5	25,2	42,9	17,3	14,0
2. Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	4.483,2	4.566,3	4.026,2	5.975,0	7.308,4	7.191,3	7.054,0	8.206,3	8.868,5	8.742,7	8.709,9	8.720,0
2.1. Lokalna država	102,6	185,3	176,1	230,7	286,3	306,2	339,9	340,7	374,5	382,2	409,9	402,3
2.2. Poduzeća	1.785,0	1.569,2	1.417,0	2.871,4	3.800,9	3.407,4	3.101,1	3.618,3	4.088,1	3.858,7	3.853,4	3.817,4
2.3. Stanovništvo	1.962,1	1.998,7	1.531,7	1.789,8	2.085,6	2.225,2	2.238,4	2.554,1	2.697,8	2.767,2	2.803,2	2.886,0
2.4. Ostale bankarske institucije	–	–	33,5	20,8	27,0	33,9	40,9	24,7	24,5	18,5	14,5	7,1
2.5. Ostale financijske institucije	633,6	813,1	867,8	1.062,2	1.108,6	1.218,6	1.333,8	1.668,5	1.683,7	1.716,1	1.628,9	1.607,3
Ukupno (1+2)	5.598,9	5.683,8	5.397,5	7.651,1	8.951,0	8.920,3	8.879,1	10.213,1	10.922,3	10.784,6	10.626,7	10.700,5

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod poslovnih banaka

U tablici se iskazuju kunski štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i ostalih financijskih institucija kod poslovnih banaka.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko

banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. štedni i oročeni depoziti kod tih banaka iznosili su 323,7 mil. kuna. U srpnju 1999. godine određeni su depoziti sektora lokalna država, poduzeća, ostale bankarske institucije i ostale financijske institucije preklasificirani iz štednih u oročene depozite.

Tablica D8: Devizni depoziti kod poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.				2002.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Štedni depoziti	10.750,3	12.140,3	12.228,1	14.566,3	14.895,1	15.265,7	17.542,7	23.748,8	24.212,3	23.200,6	21.658,3	20.767,1
1.1. Lokalna država	111,7	19,5	29,5	16,8	15,8	19,3	22,6	13,2	18,8	13,0	16,2	16,2
1.2. Poduzeća	1.969,4	2.091,9	1.842,6	2.408,0	2.450,7	2.777,0	3.131,0	2.884,2	3.249,3	2.971,2	2.819,3	2.838,8
1.3. Stanovništvo	8.616,2	9.976,4	10.256,6	12.041,5	12.319,5	12.261,4	14.237,3	20.688,3	20.736,5	20.079,5	18.721,1	17.797,9
1.4. Ostale bankarske institucije	–	–	6,4	10,3	11,1	13,1	22,6	23,9	21,9	25,0	18,3	17,2
1.5. Ostale financijske institucije	52,9	52,5	93,0	89,8	98,1	194,9	129,2	139,2	185,8	111,9	83,4	97,0
2. Oročeni depoziti	20.527,8	25.830,6	24.737,9	32.335,3	35.811,3	35.944,6	41.119,7	48.088,1	50.685,4	50.417,6	49.280,6	48.104,9
2.1. Lokalna država	–	–	15,5	8,2	4,7	3,0	1,4	1,7	1,8	5,7	9,7	9,7
2.2. Poduzeća	1.457,2	1.579,4	1.442,3	2.753,1	2.936,9	3.053,8	4.710,8	4.619,1	4.814,3	4.959,6	5.040,9	4.868,2
2.3. Stanovništvo	18.849,8	23.994,7	22.957,7	29.097,2	32.266,8	32.321,6	35.660,5	42.705,4	44.936,5	44.646,2	43.324,6	42.454,2
2.4. Ostale bankarske institucije	–	–	2,5	4,2	9,3	4,3	5,8	11,5	11,7	5,9	9,4	12,5
2.5. Ostale financijske institucije	220,8	256,5	320,0	472,7	593,6	561,9	741,3	750,3	921,1	800,3	896,0	760,2
Ukupno (1+2)	31.278,1	37.970,9	36.966,0	46.901,6	50.706,4	51.210,3	58.662,4	71.836,9	74.897,7	73.618,2	70.938,8	68.872,0

Tablica D8: Devizni depoziti kod poslovnih banaka

U tablici se iskazuju štedni i oročeni devizni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i ostalih financijskih institucija kod poslovnih banaka. Devizni štedni depoziti su svi devizni depoziti po viđenju i izdani devizni instrumenti plaćanja, a oročeni devizni de-

poziti obuhvaćaju i devizne depozite s otkaznim rokom.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. devizni depoziti kod tih banaka iznosili su 3.443,7 mil. kuna.

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.				2002.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Instrumenti tržišta novca (neto)	7,0	4,5	1,4	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2. Obveznice (neto)	19,1	24,1	348,1	353,5	310,8	281,4	279,9	104,4	107,8	105,5	103,4	105,1
3. Priljubljeni krediti	107,5	125,6	51,2	124,7	141,1	212,8	237,8	213,4	321,3	510,7	201,0	237,1
3.1. Lokalna država	0,0	0,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3.2. Poduzeća	29,9	22,5	13,7	15,2	47,2	45,0	82,4	158,1	196,3	204,0	45,8	45,2
3.3. Ostale bankarske institucije	–	54,2	15,7	1,3	2,4	4,5	8,5	4,6	4,8	5,1	4,8	3,6
3.4. Ostale financijske institucije	77,6	48,9	21,8	108,2	91,5	163,3	146,9	50,7	120,2	301,6	150,4	188,3
Ukupno (1+2+3)	133,6	154,1	436,8	478,2	451,9	494,2	517,7	317,8	429,1	616,2	304,4	342,1

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

U tablici se iskazuju neto obveze poslovnih banaka na osnovi izdanih vrijednosnih papira i krediti primljeni od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i ostalih financijskih institucija.

Instrumenti tržišta novca (neto) obuhvaćaju neto obveze poslovnih banaka na osnovi izdanih blagajničkih zapisa, izdanih mjenica, akceptiranih mjenica i izdanih ostalih vrijednosnih papira.

Obveznice (neto) obuhvaćaju neto obveze poslovnih banaka na osnovi izdanih kunskih i deviznih obveznica, te ostalih dužničkih i

hibridnih instrumenata, osim onih upisanih od strane inozemnih investitora.

Priljubljeni krediti iskazani su ukupno i klasificirani prema institucionalnim sektorima.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. obveznice i instrumenti tržišta novca tih banaka iznosili su 9 mil. kuna. U srpnju 1999. godine izdani dužnički i hibridni instrumenti reklasificirani su iz stavke Oročeni depoziti u stavku Obveznice (neto) u iznosu od 3.513,5 mil. kuna.

Tablica D10: Inozemna pasiva poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.				2002.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Devizna inozemna pasiva	13.540,1	15.878,2	17.066,0	17.669,8	18.465,1	19.159,0	20.904,1	21.692,7	22.129,4	22.156,2	22.109,0	22.320,2
1.1. Obveze prema stranim bankama	8.979,3	10.557,0	11.525,4	11.957,6	13.643,2	14.474,3	15.947,1	16.407,4	16.617,9	16.678,8	16.644,2	16.904,0
Tekući računi	300,9	242,3	157,1	176,3	121,0	124,1	132,2	147,1	121,0	95,5	113,2	95,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	2.365,5	411,5	1.267,0	345,9	981,1	1.335,9	848,6	1.208,3	1.295,5	1.470,2	1.677,4	2.543,2
Kredit	6.313,0	9.903,2	10.101,2	11.435,4	12.541,1	13.014,4	14.966,3	15.052,1	15.201,4	15.113,2	14.853,6	14.265,1
1.2. Obveze prema strancima	4.560,8	5.321,2	5.540,7	5.712,2	4.821,9	4.684,8	4.957,0	5.285,2	5.511,5	5.477,4	5.464,8	5.416,1
Štedni i oročeni depoziti	2.056,8	2.892,6	2.545,9	2.868,1	3.195,2	3.131,7	3.416,1	3.777,8	3.990,1	3.981,2	3.977,1	3.941,3
Depoziti po viđenju	608,4	620,5	754,0	745,5	821,6	759,5	813,5	873,7	911,9	902,2	925,9	901,4
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	1.448,4	2.272,1	1.791,9	2.122,6	2.373,6	2.372,2	2.602,6	2.904,1	3.078,2	3.079,0	3.051,2	3.039,8
Kredit	2.504,0	2.428,6	2.994,8	2.844,1	1.626,7	1.553,1	1.540,9	1.507,4	1.521,4	1.496,3	1.487,7	1.474,9
2. Kunska inozemna pasiva	266,9	298,6	143,1	140,0	150,9	234,5	174,7	165,1	157,4	144,1	1.035,1	217,9
2.1. Obveze prema stranim bankama	187,1	156,3	65,0	37,0	41,2	116,0	67,9	46,9	59,4	46,4	949,4	126,6
Depozitni novac	52,3	70,5	52,6	14,4	13,1	37,5	44,0	38,2	39,6	39,9	50,7	112,5
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	128,4	85,8	11,7	22,0	23,6	71,9	20,0	4,2	14,5	4,6	880,4	12,7
Kredit	6,4	–	0,7	0,7	4,6	6,6	3,9	4,5	5,4	2,0	18,3	1,5
2.2. Obveze prema strancima	79,9	142,3	78,1	103,0	109,6	118,5	106,8	118,2	98,0	97,7	85,7	91,3
Depozitni novac	42,0	41,0	42,1	50,8	57,1	70,8	59,8	60,1	57,7	57,9	53,2	58,9
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	33,1	96,1	35,9	52,2	52,5	47,7	47,0	58,1	40,2	39,8	32,5	32,4
Kredit	4,8	5,2	0,1	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2)	13.807,1	16.176,8	17.209,1	17.809,7	18.616,0	19.393,6	21.078,8	21.857,8	22.286,8	22.300,4	23.144,1	22.538,1

Tablica D10: Inozemna pasiva poslovnih banaka

U tablici se iskazuju ukupne devizne i kunske obveze poslovnih banaka prema stranim fizičkim i pravnim osobama, uz iznimku ograničenih kunskih i deviznih depozita stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna pasiva poslovnih banaka obuhvaća deviznu inozemnu pasivu i kunsku inozemnu pasivu.

I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne pasive posebno su

prikazane obveze prema stranim bankama i obveze prema strancima (ukupno i po financijskim instrumentima). U stavci Devizna inozemna pasiva, stavke Krediti obuhvaćaju i izdane dužničke i hibridne instrumente upisane od strane inozemnih investitora.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. inozemna pasiva tih banaka iznosila je 1.024,6 mil. kuna.

Tablica D11: Depoziti središnje države kod poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.				2002.			
	XII.	XII.	XII. ^a	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Kunski depoziti	2.386,3	3.033,3	3.269,6	3.073,3	3.049,6	2.941,0	3.180,3	3.335,1	3.386,3	3.651,9	3.685,8	3.759,2
1.1. Depoziti Republike Hrvatske	82,1	130,1	330,9	430,0	469,8	366,0	286,6	295,9	272,4	443,7	583,0	711,1
Depozitni novac	31,7	4,5	74,7	116,7	87,2	21,7	22,6	33,9	23,0	106,8	249,3	397,2
Štedni depoziti	–	–	15,9	26,1	43,4	35,1	41,8	41,6	34,1	38,1	33,3	17,3
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	21,7	100,4	202,3	259,5	311,4	281,2	194,2	217,6	212,1	295,9	297,6	293,7
Krediti	28,7	25,2	38,1	27,7	27,9	28,0	28,0	2,8	3,2	2,9	2,9	2,9
1.2. Depoziti republičkih fondova	2.304,2	2.903,2	2.938,8	2.643,3	2.579,8	2.574,9	2.893,7	3.039,2	3.113,9	3.208,2	3.102,8	3.048,1
Depozitni novac	85,7	83,0	40,6	116,9	26,3	144,6	268,5	214,6	188,7	263,0	156,2	201,1
Štedni depoziti	–	–	4,5	15,2	6,5	6,8	5,0	10,8	7,1	7,7	7,6	0,0
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	19,4	33,9	57,2	32,6	78,6	96,0	126,1	195,2	233,0	250,0	232,2	240,0
Krediti	2.199,1	2.786,4	2.836,5	2.478,6	2.468,5	2.327,6	2.494,2	2.618,6	2.685,1	2.687,5	2.706,7	2.607,0
2. Devizni depoziti	4.488,4	4.265,0	2.559,0	3.657,1	3.192,2	2.583,9	2.377,5	2.299,6	2.229,1	2.878,1	2.205,0	2.444,7
2.1. Depoziti Republike Hrvatske	4.483,7	4.249,5	2.497,6	3.622,6	3.171,8	2.538,7	2.331,6	2.275,0	2.187,9	2.835,9	2.146,8	2.383,9
Štedni depoziti	160,1	83,2	59,1	1.256,1	460,4	381,2	404,9	329,8	296,5	433,9	311,8	613,9
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	0,1	0,1	10,5	27,0	591,8	56,4	60,2	55,8	57,3	597,4	52,6	52,6
Refinancirani krediti	4.323,5	4.166,2	2.428,0	2.339,4	2.119,6	2.101,2	1.866,4	1.889,5	1.834,1	1.804,6	1.782,4	1.717,5
2.2. Depoziti republičkih fondova	4,7	15,5	61,4	34,6	20,4	45,2	45,9	24,5	41,2	42,3	58,2	60,8
Štedni depoziti	4,7	8,0	55,2	25,0	14,4	38,1	39,9	22,9	41,2	42,3	56,9	60,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	–	7,5	6,1	9,5	6,0	7,1	6,0	1,6	0,0	–	1,4	–
Ukupno (1+2)	6.874,7	7.298,3	5.828,6	6.730,5	6.241,8	5.524,8	5.557,9	5.634,7	5.615,4	6.530,0	5.890,8	6.203,9

^a Refinancirani krediti su jednokratno smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica D11: Depoziti središnje države kod poslovnih banaka

U tablici se iskazuju ukupne kunске i devizne obveze poslovnih banaka prema središnjoj državi, osim ograničenih (kunskih i deviznih) depozita središnje države kod poslovnih banaka.

U tablici su odvojeno iskazani kunски i devizni depoziti Republike Hrvatske i republičkih fondova. Kunски depoziti obuhvaćaju depozitni novac, štedne depozite, kunске oročene depozite i kunске depozite s

otkaznim rokom te kunске kredite primljene od središnje države. Devizni depoziti obuhvaćaju devizne depozite po viđenju, štedne depozite, te oročene devizne depozite i devizne depozite s otkaznim rokom.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. depoziti središnje države kod tih banaka iznosili su 193,5 mil. kuna.

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.				2002.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Ograničeni depoziti	1.199,4	700,6	691,4	854,4	853,3	828,8	944,4	830,6	690,2	631,9	1.212,7	1.347,7
1.1. Kunски depoziti	260,9	202,5	81,8	131,6	100,1	105,2	86,3	100,3	101,2	116,9	393,7	755,6
1.2. Devizni depoziti	938,5	498,0	609,7	722,8	753,2	723,6	858,1	730,3	589,0	515,0	819,0	592,2
2. Blokirani devizni depoziti	4.652,9	3.495,5	2.742,7	1.695,1	1.465,5	1.371,0	1.015,4	770,2	610,4	564,9	538,6	513,2
2.1. Depoziti Republike Hrvatske	69,9	74,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2.2. Depoziti poduzeća	9,1	2,4	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2.3. Blokirani devizni depoziti stanovništva	4.573,8	3.419,1	2.742,7	1.695,1	1.465,5	1.371,0	1.015,4	770,2	610,4	564,9	538,6	513,2
Ukupno (1+2)	5.852,3	4.196,0	3.434,2	2.549,6	2.318,8	2.199,7	1.959,8	1.600,8	1.300,6	1.196,8	1.751,3	1.861,0

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod poslovnih banaka

U tablici se iskazuju ograničeni i blokirani depoziti središnje države, ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, ostalih financijskih institucija te stranih fizičkih i pravnih osoba kod poslovnih banaka.

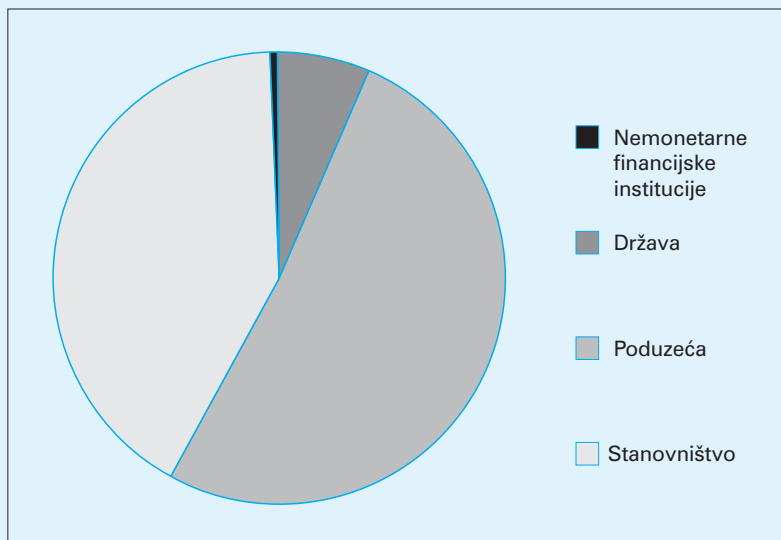
Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju dvije kategorije depozita: ograničene (kunске i devizne) depozite i blokirane devizne depozite.

Blokirani devizni depoziti uključuju devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. ograničeni i blokirani depoziti kod tih banaka iznosili su 39,9 mil. kuna. U srpnju 1999. godine revidirani su podaci o blokiranim depozitima Republike Hrvatske i poduzeća.

Slika D1.

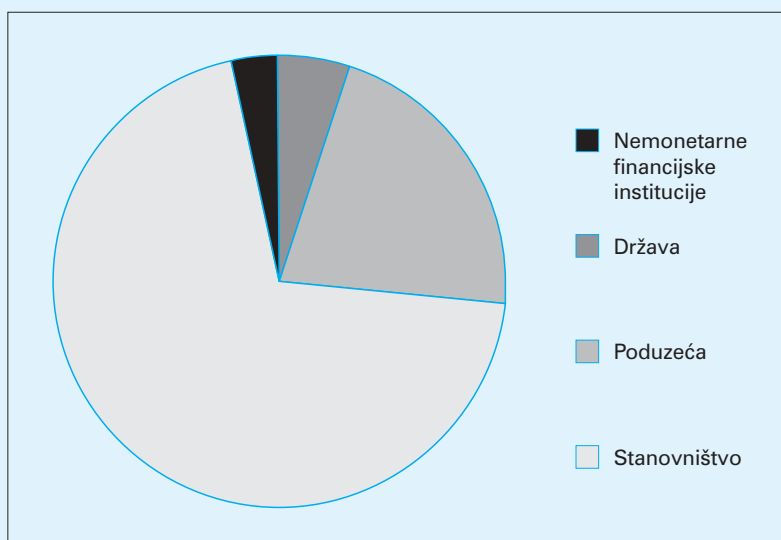
**DISTRIBUCIJA KREDITA POSLOVNIH BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

travanj 2002. godine

Slika D2.

**DISTRIBUCIJA DEPOZITA POSLOVNIH BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

travanj 2002. godine

Napomena:
Sektor "Država" obuhvaća središnju i lokalnu državu.
Sektor "Nemonetarne financijske institucije" obuhvaća ostale bankarske institucije i ostale financijske institucije.

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1998.	1999.	2000.	2001.				2002.			
	XII	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
AKTIVA											
1. Pričuve kod središnje banke	2,4	8,6	7,6	4,7	10,1	4,8	15,5	5,2	10,8	4,0	4,7
2. Potraživanja od središnje države	49,7	81,4	497,6	621,1	706,0	889,4	1.208,8	1.266,1	1.270,0	1.310,3	1.333,4
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	–	5,3	1,1	3,0	5,5	8,3	11,6	14,8	19,7	25,0	32,1
U tome: Potraživanja od stanovništva	–	–	0,6	3,0	5,5	8,3	11,6	14,8	19,7	25,0	32,1
4. Potraživanja od banaka	54,2	57,0	7,6	10,4	14,5	26,4	18,1	19,6	15,9	15,1	8,9
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	0,2	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	106,3	152,3	513,8	639,2	736,1	929,1	1.254,0	1.305,6	1.316,3	1.354,5	1.379,1
PASIVA											
1. Oročeni depoziti	8,7	87,6	437,8	539,9	624,2	822,3	1.137,5	1.204,1	1.216,5	1.253,8	1.287,6
2. Obveznice i instrumenti tržišta novca	0,4	–	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	11,2
3. Kapitalski računi	108,3	117,4	112,5	113,6	125,5	121,2	124,0	122,1	119,9	120,3	117,4
4. Ostalo (neto)	–11,0	–52,7	–46,5	–24,2	–23,6	–24,4	–17,5	–30,6	–30,1	–29,7	–37,1
Ukupno (1+2+3+4)	106,3	152,3	513,8	639,2	736,1	929,1	1.254,0	1.305,6	1.316,3	1.354,5	1.379,1

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

U agregiranu bilancu stambenih štedionica uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama hrvatskih stambenih štedionica. Sva potraživanja i obveze stambenih štedionica odnose se isključivo na domaće sektore.

Pričuve stambenih štedionica kod središnje banke su kunska novčana sredstva banaka u blagajni i kunska novčana sredstva banaka na računima kod središnje banke.

Potraživanja od središnje države su kunska potraživanja od Republike Hrvatske i republičkih fondova.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju u prvom redu kunske kredite dane lokalnoj državi i stanovništvu.

Potraživanja od banaka obuhvaćaju kredite dane bankama kao i depozite kod banaka.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju plasmane u investicijske fondove.

Stavka Oročeni depoziti su oročeni depoziti lokalne države i stanovništva.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze stambenih štedionica na osnovi izdanih obveznica i primljeni krediti.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapital-ske pričuve i rezervacije za identificirane i neidentificirane gubitke.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Eskontna stopa HNB-a	Aktivne kamatne stope						
			Na lombardne kredite ^a	Na interventne kredite za premošćivanje nelikvidnosti	Na kredite korištene unutar jednog dana ^a	Na kratkoročni kredit za likvidnost	Na korištena sredstva OP za održavanje dnevne likvidnosti ^a	Na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenu obveznu pričuvu ^a	Na nepropisno korištena sredstva i dospelje nenaplaćene obveze
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1992.	prosinac	1.889,39	2.840,09	–	6.881,51	–	4.191,93	6.881,51	4.191,93
1993.	prosinac	34,49	46,78	–	289,60	–	101,22	289,60	166,17
1994.	prosinac	8,50	18,00	19,00	17,00	14,00	–	19,00	22,00
1995.	prosinac	8,50	25,49	19,00	17,00	–	–	19,00	22,00
1996.	prosinac	6,50	11,00	19,00	17,00	–	–	19,00	18,00
1997.	prosinac	5,90	9,50	19,00	17,00	–	–	19,00	18,00
1998.	prosinac	5,90	12,00	19,00	7,00	14,00	–	19,00	18,00
1999.	prosinac	7,90	13,00	19,00	–	14,00	–	19,00	18,00
2000.	prosinac	5,90	12,00	18,00	–	13,00	–	18,00	18,00
2001.	siječanj	5,90	12,00	18,00	–	13,00	–	18,00	18,00
	veljača	5,90	12,00	18,00	–	13,00	–	18,00	18,00
	ožujak	5,90	9,50 ^b	18,00	–	10,50	–	18,00	18,00
	travanj	5,90	9,50	18,00	–	10,50	–	18,00	18,00
	svibanj	5,90	9,50	18,00	–	10,50	–	18,00	18,00
	lipanj	5,90	9,50	18,00	–	10,50	–	18,00	18,00
	srpanj	5,90	9,50	18,00	–	10,50	–	18,00	18,00
	kolovoz	5,90	9,50	–	–	10,50	–	18,00	18,00
	rujan	5,90	10,50 ^c	–	–	11,50	–	18,00	18,00
	listopad	5,90	10,50	–	–	11,50	–	18,00	18,00
	studeni	5,90	10,00 ^d	–	–	11,00	–	15,00 ^d	18,00
	prosinac	5,90	10,00	–	–	11,00	–	15,00	18,00
2002.	siječanj	5,90	10,00	–	–	11,00	–	15,00	18,00
	veljača	5,90	10,00	–	–	11,00	–	15,00	18,00
	ožujak	5,90	10,00	–	–	11,00	–	15,00	18,00
	travanj	5,90	9,50 ^e	–	–	10,50	–	15,00	18,00

^a Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a; ^b Od 14. ožujka 2001.; ^c Od 15. rujna 2001.; ^d Od 22. studenog 2001.; ^e Od 24. travnja 2002.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i naplaćuje kamate na plasmane iz primarne emisije i na sva druga potraživanja.

Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke utvrđuju se posebnim odlukama Savjeta Hrvatske narodne banke na godišnjoj razini. Iznimno, od lipnja 1995. godine Hrvatska narodna banka je na lombardne kredite obračunavala i naplaćivala kamatu po stopi koja je za 1,5 postotnih bodova bila veća od vagane prosječne kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, koji su služili kao zalog za lombardne kredite, onda kada je ta vagana prosječna kamatna stopa bila veća od 16,5%. U skladu s tim, u tablici se od lipnja 1995. godine do kolovoza 1996. godine iskazuje vagana prosječna kamatna stopa na lombardne kredite. Kamatna stopa za rujna 1996. jest vagani prosjek kamatnih stopa primjenjivanih u prvih 10 dana toga mjeseca prema navedenom režimu te fiksne kamatne stope koja se primjenjuje od 11. rujna 1996.

Vremenske serije iskazane u tablici sadrže određene lomove zbog izmjena instrumentarija Hrvatske narodne banke. Tako su u koloni 4 do studenoga 1994. godine iskazivane kamatne stope na kredite za održavanje dnevne likvidnosti, koji su odobravani na temelju portfelja vrijednosnih papira, a od prosinca 1994. godine kamatne stope na lombardne kredite.

Nadalje, podaci iskazani u koloni 6 se do rujna 1994. godine odnose na kamatne stope na posebne kredite za isplate štednih uloga i za plaćanja s tekućih računa građana, a od listopada 1994. godine do rujna 1997. godine na kamatne stope na dnevne kredite za štedne uloge i tekuće račune građana u kunama. Za razliku od posebnih kredita, dnevni se krediti vraćaju istoga dana. Od listopada 1997. godine taj instrument zamjenjuje se dnevnim kreditom za premošćivanje tekuće nelikvidnosti do visine nominalne vrijednosti blagajničkih zapisa

HNB-a založenih za tu svrhu, a od prosinca 1998. godine do travnja 1999. godine inkorporira se u lombardni kredit, s diferenciranom kamatnom stopom za njegovo korištenje unutar jednoga dana.

Podaci iskazani u koloni 7 odnose se, za razdoblje do prosinca 1994. godine, na kamatne stope na inicijalne kredite za premošćivanje nelikvidnosti, a od 18. ožujka 1998. na kamatnu stopu na kredit za premošćivanje nelikvidnosti bankama nad kojima je pokrenut postupak za ocjenu mogućnosti i ekonomske opravdanosti sanacije i restrukturiranja banke, a od veljače 1999. godine na kamatnu stopu na kratkoročni kredit za likvidnost. Od prosinca 1999. godine ta se kamatna stopa odnosi na kratkoročne kredite za likvidnost korištene s rokom dužim od 3 mjeseca te se određuje kao kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 1 postotni bod. Za korištenje kratkoročnoga kredita za likvidnost s rokom do 3 mjeseca primjenjuje se kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 0,5 postotnih bodova.

Kamatne stope iskazane u koloni 8 odnose se na korištenje sredstava izdvojene obvezne pričuve, koja su banke do rujna 1994. godine mogle koristiti (u propisanom postotku) za održavanje dnevne likvidnosti. Na korištena sredstva izdvojene obvezne pričuve iznad dopuštenog iznosa i/ili roka do rujna 1994. godine primjenjivala se kamatna stopa iskazana u koloni 9. Od listopada 1994. godine na svako se korištenje sredstava izdvojene obvezne pričuve primjenjuje kamatna stopa koja se primjenjuje i na ostale oblike financijske nediscipline, u skladu s propisom o visini stope zatezne kamate (iskazane u koloni 10).

Na iznos sredstava korištenih iznad raspoloživih sredstava na žiroračunima do lipnja 1994. godine primjenjivala se ista kamatna stopa kao i na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenu obveznu pričuvu (iskazana u koloni 9). Od srpnja do rujna 1994. godine kamatna je stopa na korištena sredstava primarne emisije iznosila 21%, a od listopada 1994. godine primjenjuje se jednaka kamatna stopa kao i na ostale oblike financijske nediscipline iskazana u koloni 10.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na sredstva izdvojene obvezne pričuve ^a	Kamatne stope na obvezno upisane blag. zapise HNB-a	Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a s rokom dospijea ^a				Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a u stranoj valuti s rokom dospijea			
				Od 7 dana	Od 35 dana	Od 70 dan	Od 105 dana	Od 63 dana	Od 91 dan	Od 182 dana	Od 364 dana
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1992.	prosinac	367,60	556,66	1.057,67	1.889,39	–	–	–	–	–	–
1993.	prosinac	0,00	–	67,84	63,08	97,38	–	–	–	–	–
1994.	prosinac	5,15	–	9,00	12,00	14,00	–	–	–	–	–
1995.	prosinac	5,50	16,50	12,00	25,54	27,00	–	–	–	–	–
1996.	prosinac	5,50	–	–	8,00	9,50	–	–	–	–	–
1997.	prosinac	4,50	–	–	8,00	9,00	10,00	–	–	–	–
1998.	prosinac	5,90	–	–	9,50	10,50	11,00	4,60	3,12	3,08	–
1999.	prosinac	5,90	–	–	10,50	11,55	12,50	4,83	3,56	–	–
2000.	prosinac	4,50	–	–	6,65	7,00	7,70	5,51	4,83	–	–
2001.	siječanj	4,50	–	–	6,64	6,99	7,70	4,96	5,22	–	–
	veljača	4,50	–	–	6,63	6,90	–	4,95	5,18	–	–
	ožujak	3,70 ^b	–	–	6,61	6,80	7,00	4,68	4,77	–	–
	travanj	3,70	–	–	6,36	6,73	6,95	4,52	4,38	–	–
	svibanj	3,70	–	–	6,34	6,72	6,93	4,26	4,26	–	–
	lipanj	3,70	–	–	5,48	5,87	6,30	3,98	4,17	–	–
	srpanj	3,50 ^c	–	–	–	–	–	3,98	4,27	–	–
	kolovoz	3,50	–	–	4,06	4,80	5,34	3,91	4,12	–	–
	rujan	2,00 ^d	–	–	5,00	5,50	6,00	3,47	4,08	–	–
	listopad	2,00	–	–	4,99	5,92	6,16	3,05	3,09	–	–
	studen	2,00	–	–	4,53	4,97	5,51	2,96	3,19	–	–
	prosinac	2,00	–	–	3,36	4,26	4,85	2,62	3,06	–	–
2002.	siječanj	2,00	–	–	3,72	4,16	4,78	2,86	3,04	–	–
	veljača	2,00	–	–	3,41	4,05	4,37	2,53	3,10	–	–
	ožujak	2,00	–	–	–	–	–	2,78	3,18	2,15	2,82
	travanj	1,75 ^e	–	–	3,03	3,79	4,35	2,50	3,09	–	3,29

^a Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a; ^b Od 14. ožujka 2001.; ^c Od 9. srpnja 2001.; ^d Od 15. rujna 2001.; ^e Od 24. travnja 2002.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i plaća kamate na sredstva deponirana kod Hrvatske narodne banke te na izdane vrijednosne papire.

Kamatne stope Hrvatske narodne banke na sredstva izdvojene obvezne pričuve utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke. Do 7. listopada 1993. Hrvatska narodna banka utvrđivala je različite kamatne stope na sredstva obvezne pričuve izdvojena na depozite po viđenju i na oročene depozite pa je za to razdoblje u tablici iskazana vagana prosječna kamatna stopa na sredstva izdvojene obvezne pričuve (kolona 3). Od 8. listopada 1993. do kraja veljače 1994. godine Hrvatska narodna banka nije plaćala kamatu na izdvojena sredstva obvezne pričuve, a od ožujka 1994. godine na ta se sredstva obračunava i plaćaju kamate po jedinstvenoj stopi.

Kamatne stope na obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke.

Do listopada 1993. godine odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke utvrđivala se i kamatna stopa na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, a od studenoga 1993. godine

kamatna stopa na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke oblikuje se na aukcijama blagajničkih zapisa. U skladu s tim, od studenoga 1993. godine u kolonama 5, 6 i 7 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke.

Do listopada 1994. godine iskazane su kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke s rokom dospijea od 30 dana (kolona 6), odnosno 90 dana (kolona 7). Od studenoga 1994. godine do siječnja 2001. godine iskazane su kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke s rokom dospijea od 91 dan (kolona 7), odnosno 182 dana (kolona 8).

Od travnja 1998. godine u kolonama 9, 10 i 11 iskazuju se prosječne vagane kamatne stope postignute na aukcijama dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa u stranoj valuti. Blagajnički zapisi upisuju se u eurima i američkim dolarima (do prosinca 1998. godine u nemačkim markama i američkim dolarima) s rokom dospijea od 63, 91, 182 i 365 dana. Kamatna stopa izračunata je kao vagani prosjek upisanih iznosa tih dviju valuta.

Tablica F3: Obvezne pričuve poslovnih banaka

Prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Obračunata obvezna pričuva	Vagana prosječna stopa OP-a	Izdvojena obvezna pričuva	Prosječna stopa izdvajanja OP-a	Ostali obvezni depoziti kod HNB-a	Ukupno imobilizirana sredstva	Prosječna stopa ukupnih obveza	Prosječna stopa remuneracije	Korištenje imobiliziranih sredstava
1	2	3	4	5	6=[5/3]*100	7	8=3+7	9	10	11
1993.	prosinac	894,9	25,32	804,0	89,84	19,8	914,7	25,88	1,97	143,6
1994.	prosinac	1.826,0	26,20	1.779,2	97,44	188,3	2.014,3	28,90	5,63	3,5
1995.	prosinac	2.431,8	30,90	2.215,9	91,12	826,5	3.258,4	41,40	7,93	45,9
1996.	prosinac	3.652,9	35,91	3.312,0	90,67	–	3.652,9	35,91	4,99	0,1
1997.	prosinac	4.348,8	32,02	3.914,2	90,01	–	4.348,8	32,02	4,05	0,5
1998.	prosinac	3.967,2	29,57	3.469,8	87,46	57,4	4.024,7	30,00	5,28	9,6
1999.	prosinac	4.210,1	30,50	3.695,1	87,77	37,3	4.247,4	30,77	5,62	0,9
2000.	prosinac	4.646,8	24,17	4.191,6	90,21	5,0	4.651,8	24,20	4,05	1,1
2001.	siječanj	4.561,9	23,50	4.030,3	88,35	0,0	4.562,0	23,50	3,98	1,1
	veljača	4.666,4	23,50	3.928,1	84,18	0,2	4.666,6	23,50	3,79	0,4
	ožujak	4.688,1	23,50	3.503,8	74,74	0,7	4.688,8	23,50	3,82	0,2
	travanj	4.825,4	23,50	3.469,0	71,89	0,7	4.826,1	23,50	3,59	0,1
	svibanj	5.030,1	23,50	3.525,8	70,09	0,7	5.030,8	23,50	3,61	–
	lipanj	5.108,8	23,50	3.542,8	69,35	0,7	5.109,5	23,50	3,59	–
	srpanj	4.904,7	22,38	3.467,4	70,69	–	4.904,7	22,38	3,51	–
	kolovoz	4.944,5	22,00	3.486,5	70,51	–	4.944,5	22,00	3,32	–
	rujan	6.268,1	26,84	4.400,5	70,20	–	6.268,1	26,84	2,56	7,7
	listopad	8.137,3	34,94	5.779,4	71,02	–	8.137,3	34,94	1,94	3,9
	studeni	8.665,9	36,56	6.233,7	71,93	–	8.665,9	36,56	1,97	3,4
	prosinac	8.691,5	35,37	6.287,8	72,34	–	8.691,5	35,37	1,97	2,3
2002.	siječanj	9.003,6	35,18	6.518,2	72,40	–	9.003,6	35,18	1,96	0,3
	veljača	9.431,5	36,09	6.810,9	72,21	–	9.431,5	36,09	1,93	–
	ožujak	9.676,3	36,57	7.029,1	72,64	–	9.676,3	36,57	1,94	–
	travanj	9.720,5	35,90	7.113,7	73,18	–	9.720,5	35,90	1,91	–

Tablica F3: Obvezne pričuve poslovnih banaka

U tablici se iskazuju osnovni podaci o mjesečnim prosjecima dnevnih stanja obveznih pričuva poslovnih banaka kod Hrvatske narodne banke. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine, a serija podataka nije revidirana unatrag.

Obračunata obvezna pričuva (kolona 3) je propisani iznos sredstava koje su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke ili održavati u prosjeku na svojim računima za namirenje i u blagajni. Taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve od siječnja 1995. godine, dok je do prosinca 1994. godine obuhvaćao dva instrumenta: obveznu pričuvu i zahtjev za održavanjem minimalne likvidnosti banaka (osim u dijelu u kojem su banke tom zahtjevu udovoljavale dragovoljnim upisom blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke).

U koloni 4 iskazana je vagana prosječna stopa obvezne pričuve kao postotni udio ukupno obračunate obvezne pričuve (kolona 3) u osnovici za obračun obvezne pričuve. Od rujna 2001. godine kolona 3 obuhvaća i devizni dio obvezne pričuve koji se izdvaja/održava u kunama.

U koloni 5 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne pričuve koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (do prosinca 1994. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, a od siječnja 1995. godine utvrđuje se minimalni postotak obračunate obvezne pričuve koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne

banke). Trenutačno taj postotak iznosi 40%.

U koloni 6 iskazan je postotni udio izdvojene obvezne pričuve u ukupno obračunatoj obveznoj pričuvi.

U koloni 7 iskazuje se ukupan iznos ostalih obveznih depozita kod Hrvatske narodne banke, koji obuhvaća obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koji su banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti, posebnu obveznu pričuvu (do srpnja 1995. godine), te obveznu pričuvu na devizne depozite, devizne kredite inozemnih banaka i garancije za takve kredite.

U koloni 8 iskazuju se ukupno imobilizirana sredstva, kao zbroj ukupno obračunate obvezne pričuve i ostalih obveznih depozita kod Hrvatske narodne banke, a u koloni 9 iskazuje se postotni udjel ukupno imobiliziranih sredstava u osnovici za obračun obvezne pričuve.

U koloni 10 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije svih oblika imobiliziranih sredstava.

U koloni 11 iskazuje se ukupno korištenje imobiliziranih sredstava, koje obuhvaća korištenje izdvojenih sredstava obvezne pričuve (dopušteno i nedopušteno), neizdvojenu obveznu pričuvu, neodržavanje propisane minimalne likvidnosti, odnosno (od siječnja 1995. godine) neodržavanje minimalnoga prosječnog stanja na računima za namirenje i u blagajni (utvrđenog prema obračunu obvezne pričuve), neupisani iznos obveznih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke, neizdvojenu posebnu obveznu pričuvu (do srpnja 1995. godine), te neizdvojenu obveznu pričuvu na devizne depozite, devizne kredite inozemnih banaka i garancije za takve kredite.

Tablica F4: Indikatori likvidnosti poslovnih banaka

Prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Slobodna novčana sredstva	Stopa primarne likvidnosti	Korišteni sekundarni izvori likvidnosti	Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti
1	2	3	4	5	6	7
1993.	prosinac	-18,5	-0,52	188,0	1,9	-
1994.	prosinac	119,5	1,72	393,7	210,2	-
1995.	prosinac	49,4	0,63	199,4	218,7	-
1996.	prosinac	267,9	2,63	98,5	780,9	-
1997.	prosinac	396,3	2,92	32,7	728,9	-
1998.	prosinac	221,9	1,65	445,5	850,4	1.377,4
1999.	prosinac	179,6	1,30	1.183,6	1.348,7	1.507,6
2000.	prosinac	638,8	3,32	80,1	2.496,0	1.692,7
2001.	siječanj	580,2	2,99	12,1	2.649,2	1.813,6
	veljača	565,6	2,85	39,8	2.309,1	1.774,3
	ožujak	642,8	3,22	8,9	2.197,9	1.917,1
	travanj	436,8	2,13	20,3	2.492,0	1.815,5
	svibanj	728,5	3,40	3,9	2.245,1	1.433,1
	lipanj	530,8	2,44	16,2	2.945,6	1.223,8
	srpanj	1.245,2	5,68	6,6	2.787,9	1.013,8
	kolovoz	540,7	2,41	388,4	4.105,9	1.177,1
	rujan	271,8	1,16	353,6	2.580,3	2.449,9
	listopad	343,4	1,47	3,3	2.052,8	3.509,7
	studen	647,5	2,73	2,5	2.023,8	3.143,0
	prosinac	794,4	3,23	2,6	2.656,2	2.630,8
2002.	siječanj	586,2	2,29	1,0	3.252,8	3.084,0
	veljača	272,0	1,04	51,9	3.087,7	3.025,9
	ožujak	910,1	3,44	241,8	3.275,8	2.296,0
	travanj	2.120,0	7,83	134,0	2.816,8	1.982,9

Tablica F4: Indikatori likvidnosti poslovnih banaka

U tablici se iskazuju mjesečni prosjeci dnevnih stanja nekih indikatora likvidnosti poslovnih banaka. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine, a serija podataka nije revidirana unatrag.

Kolona 3 iskazuje slobodna novčana sredstva, definirana kao ukupna novčana sredstva banke (na računima za namirenje i u blagajni) umanjena za minimalno prosječno stanje na računima za namirenje i u blagajni, propisano instrumentima Hrvatske narodne banke (do prosinca 1994. godine zahtjevom za održavanjem minimalne likvidnosti banaka, a od siječnja 1995. godine odlukom o obveznoj pričuvi).

U koloni 4 iskazuje se stopa primarne likvidnosti kao postotni udio mjesečnoga prosjeka dnevnih stanja slobodnih novčanih sredstava u mjesečnom prosjeku dnevnih stanja depozita koji čine osnovicu za obračun obvezne pričuve.

U koloni 5 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja korištenih sekundarnih izvora likvidnosti. Sekundarni izvori likvidnosti obuhvaćaju: korištenje obvezne pričuve (do listopada 1994. godine), kredit za

održavanje dnevne likvidnosti (do studenoga 1994. godine), korištenje sredstava iznad raspoloživih sredstava na žiroračunu banke (do listopada 1994. godine), izvanredni kredit za premošćivanje nelikvidnosti (inicijalni kredit, kredit za premošćivanje nelikvidnosti bankama nad kojima je pokrenut postupak za ocjenu mogućnosti i ekonomske opravdanosti sanacije i restrukturiranja banke), lombardni kredit (od prosinca 1994. godine), interventni kredit za premošćivanje nelikvidnosti (od listopada 1994. godine), kratkoročni kredit za likvidnost (od veljače 1999. godine) te dospjele neplaćene obveze prema Hrvatskoj narodnoj banci.

U koloni 6 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u kunama (do prosinca 1994. godine taj je iznos bio umanjen za dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koje su banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti).

U koloni 7 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u stranoj valuti (u eurima i američkim dolarima).

Tablica G1: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na tržištu novca			Kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule								
		Na dnevnom tržištu	Na noćnom tržištu	Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite						Na dugoročne kredite		
					Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1992.	prosinac	2.182,26	2.182,26	2.332,92	2.384,89	1.166,29	
1993.	prosinac	86,90	34,49	59,00	59,00	78,97	
1994.	prosinac	17,76	8,50	15,39	15,43	13,82	
1995.	prosinac	27,15	27,26	22,32	22,56	22,23	23,81	23,75	25,58	13,48	13,39	14,38	
1996.	prosinac	10,41	9,66	18,46	19,35	19,18	20,18	19,90	23,12	11,51	11,29	14,28	
1997.	prosinac	9,41	8,46	14,06	14,12	13,17	19,26	19,34	18,11	13,24	12,98	13,75	
1998.	prosinac	15,81	10,00	16,06	16,22	14,89	20,77	20,80	19,92	11,73	11,48	13,16	
1999.	prosinac	12,72	10,00	13,54	13,52	10,55	20,83	20,84	20,39	15,14	15,31	14,16	
2000.	prosinac	4,46	2,39	10,45	10,45	6,81	20,30	20,33	19,05	9,90	9,64	12,97	
2001.	siječanj	3,81	2,24	10,81	10,82	6,37	20,36	20,36	21,02	10,72	9,81	12,04	
	veljača	4,49	3,31	10,89	10,89	6,75	20,27	20,27	23,93	10,84	9,69	11,41	
	ožujak	3,61	2,71	8,98	8,97	5,56	20,18	20,20	15,99	9,99	9,10	11,27	
	travanj	5,04	3,60	8,99	8,97	6,08	19,35	19,36	18,39	10,46	9,72	11,33	
	svibanj	4,13	2,96	9,32	9,31	5,57	19,42	19,43	16,08	10,43	9,92	11,53	
	lipanj	2,79	2,69	9,88	9,89	6,08	19,38	19,42	14,64	9,64	9,51	13,79	
	srpanj	3,04	3,55	9,39	9,33	5,57	19,41	19,43	16,05	11,70	9,62	12,11	
	kolovoz	4,04	3,88	9,27	9,25	6,65	19,44	19,45	17,02	11,17	8,59	12,21	
	rujan	5,38	4,75	9,46	9,44	6,69	19,45	19,47	17,32	11,26	9,15	12,66	
	listopad	4,81	4,04	8,53	8,52	5,64	18,94	18,96	16,14	12,06	10,78	13,48	
	studen	2,99	4,08	9,56	9,54	5,35	18,88	18,90	16,28	12,64	11,45	13,30	
	prosinac	2,67	3,56	9,51	9,49	5,43	18,81	18,85	14,88	11,42	10,06	13,14	
2002.	siječanj	1,88	1,62	15,28	15,30	9,69	18,98	19,04	10,97	13,69	10,57	14,41	
	veljača	2,18	2,31	14,57	14,66	9,46	18,16	18,23	11,33	11,20	8,69	12,70	
	ožujak	2,38	3,08	13,73	13,84	8,86	17,32	17,47	11,08	11,89	7,24	12,38	
	travanj	2,54	3,15	13,70	13,95	8,78	17,22	17,34	11,68	10,68	7,08	12,39	
Relativna važnost ^a		-	-	35,85	33,22	12,88	20,34	19,90	0,44	2,63	0,85	1,78	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Napomena: Zbog promjene metodologije statistike kamatnih stopa od 1. siječnja 2002. došlo je do loma u vremenskoj seriji, što se posebice odražava na kamatne stope prikazane u kolonama 5, 6 i 7. Naime, iz kratkoročnih kredita trgovačkim društvima isključeni su, između ostaloga, međubankovni krediti, odobravani uz relativno niske kamatne stope. Na porast kamatnih stopa utječe i metodologija ponderiranja, pri čemu se za sve komponente koriste iznosi novoodobrenih kredita, uz iznimku okvirnih kredita, za koje se kao ponder koriste knjigovodstvena stanja, a čiji je relativan udio novim obuhvatom porastao.

Tablica G1: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske kredite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka (bez štedionica) na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene samo trgovačkim društvima (javnim i ostalim) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

U kolonama 3 i 4 iskazuju se kamatne stope na međubankovnom dnevnom i noćnom tržištu novca, prema podacima koje objavljuje Tržište novca Zagreb. U kolonama od 5 do 13 iskazuju se vagani prosjeci

mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica razvrstani po ročnosti i po sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospijecom na zahtjev.

Podaci o kamatnim stopama poslovnih banaka i štedionica na kunske kredite bez valutne klauzule dobiveni su na temelju redovitih izvješća poslovnih banaka i štedionica. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadnu kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu, uz iznimku kamatnih stopa na okvirne kredite po žiroračunima i tekućim računima, za koje su vagani prosjeci izračunavani na temelju stanja tih kredita na kraju izvještajnog mjeseca.

Relativna važnost pojedinih kamatnih stopa (iskazana u posljednjem retku tablice) odnosi se na podatke za posljednje razdoblje obuhvaćeno u tablici, a izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita (na koju se kamatne stope odnose) u ukupnim kreditima koji su obuhvaćeni izračunom vaganih prosjeka za to razdoblje.

Tablica G2: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom									Kamatne stope na kredite u eurima		
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite			Na dugoročne kredite					Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite	Na dugoročne kredite
			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1992.	prosinac	20,41	9,90	21,41
1993.	prosinac	21,84	19,00	23,14
1994.	prosinac	11,99	12,38	11,65
1995.	prosinac	19,56	21,62	21,09	18,10	14,33	15,79	10,48	17,18	19,06	12,27
1996.	prosinac	18,97	22,56	22,40	27,00	12,12	13,15	11,30	19,50	21,46	10,77
1997.	prosinac	14,40	16,92	17,00	14,02	12,25	13,00	11,02	13,61	14,95	9,71
1998.	prosinac	13,04	14,28	14,25	13,64	11,15	10,55	12,12	6,95	8,37	5,71
1999.	prosinac	12,53	13,66	13,54	17,21	10,81	10,46	11,65	6,75	7,43	6,07
2000.	prosinac	10,74	11,17	11,10	13,59	10,52	9,41	11,64	7,70	7,49	8,05
2001.	siječanj	10,26	9,99	9,83	15,05	10,53	9,26	11,39	7,83	8,14	7,42
	veljača	10,27	9,99	9,89	14,28	10,55	9,24	11,62	6,48	6,29	7,09
	ožujak	9,82	9,82	10,06	7,88	9,83	7,96	11,43	6,80	6,68	7,23
	travanj	9,81	9,99	9,95	10,57	9,72	7,85	11,32	6,83	6,98	6,46
	svibanj	10,34	10,33	10,27	11,03	10,35	8,40	11,37	7,15	7,11	7,24
	lipanj	10,15	10,09	9,98	10,65	10,18	8,73	11,27	6,80	6,80	6,80
	srpanj	9,31	9,27	9,17	10,19	9,34	7,96	10,87	6,50	7,01	6,08
	kolovoz	9,64	9,76	9,66	11,13	9,56	7,98	10,85	6,51	6,05	8,54
	rujan	9,81	9,81	9,73	11,85	9,81	8,02	11,09	6,44	6,47	6,22
	listopad	9,37	9,24	9,61	7,56	9,45	7,71	10,97	5,93	5,65	6,27
	studen	9,68	9,36	9,24	11,65	9,87	7,89	11,00	5,61	5,58	5,84
	prosinac	9,29	9,45	9,45	11,30	9,20	7,52	10,79	5,94	5,70	7,27
2002.	siječanj	9,58	9,80	9,37	12,22	9,48	7,59	10,97	8,86	11,58	8,26	8,53	7,61
	veljača	9,29	9,78	9,38	11,43	9,12	7,29	10,22	8,55	10,61	7,76	7,58	8,36
	ožujak	9,21	9,08	8,57	11,32	9,24	7,03	10,10	8,22	10,36	6,20	6,44	5,86
	travanj	7,36	9,08	8,42	11,69	7,05	5,27	9,81	7,95	10,16	6,38	6,62	6,05
	Relativna važnost ^a	56,54	8,57	6,84	1,73	47,97	29,18	18,79	2,97	15,82	7,61	4,39	3,21

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G2: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka (bez štedionica) na kunske kredite s valutnom klauzulom i kredite u eurima (odnosno njemačkim markama) odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima odobrene samo trgovačkim društvima (javnim i ostalim) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama poslovnih banaka i štedionica na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima dobiveni su na temelju redovitih izvješća poslovnih banaka i štedionica. Osnova za iz-

računavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadnu kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu.

U kolonama od 3 do 11 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica razvrstani po ročnosti i po sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospeljećem na zah- tjev.

Kamatne stope na kredite odobrene u eurima, prikazane u kolona- ma 12, 13 i 14, odnose se do prosinca 2001. godine na kredite puštene u tečaj u njemačkim markama u izvještajnom mjesecu, a od siječnja 2002. godine na kredite puštene u tečaj u eurima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na temelju njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Krediti pušteni u tečaj u ostalim stran- im valutama nisu obuhvaćeni ovom tablicom.

Relativna važnost pojedinih kamatnih stopa (iskazana u posljed- njem retku tablice) odnosi se na podatke za posljednje razdoblje obuh- vaćeno u tablici, a izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita (na koju se kamatne stope odnose) u ukupnim kreditima koji su obuhvaćeni izračunom vaganih prosjeka za to razdoblje.

Tablica G3: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule									
		Ukupni prosjek	Na žiroračunima i tekućim računima	Ukupni prosjek	Na oročene depozite						
					Na kratkoročne depozite			Na dugoročne depozite			
					Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava	Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1992.	prosinac	434,47	184,69	1.867,18
1993.	prosinac	27,42	18,16	52,16
1994.	prosinac	5,03	3,55	9,65
1995.	prosinac	6,10	3,88	13,65	13,80	10,56	14,28	9,88	10,67	9,62	9,62
1996.	prosinac	4,15	2,19	10,19	10,11	9,84	10,26	12,36	15,49	9,88	9,88
1997.	prosinac	4,35	2,19	9,10	9,08	9,30	8,96	9,48	11,24	8,06	8,06
1998.	prosinac	4,11	2,31	7,73	7,63	9,47	7,15	10,19	10,72	9,56	9,56
1999.	prosinac	4,27	2,24	8,87	8,79	9,62	8,38	10,96	11,56	10,18	10,18
2000.	prosinac	3,40	1,64	7,20	7,13	7,44	7,03	8,89	9,19	8,63	8,63
2001.	siječanj	3,45	1,52	7,17	7,08	7,17	7,04	8,99	9,30	8,58	8,58
	veljača	3,60	1,60	7,36	7,33	7,01	7,43	8,32	9,03	7,31	7,31
	ožujak	3,60	1,59	7,07	7,04	6,99	7,05	8,30	8,83	7,89	7,89
	travanj	3,54	1,57	7,15	7,14	6,88	7,21	7,66	8,07	5,60	5,60
	svibanj	3,32	1,53	6,72	6,71	6,66	6,72	7,51	8,24	5,83	5,83
	lipanj	3,18	1,54	6,26	6,23	6,51	6,13	7,97	8,42	6,68	6,68
	srpanj	3,04	1,46	6,07	6,03	6,58	5,88	7,50	8,14	5,65	5,65
	kolovoz	3,11	1,49	6,28	6,21	6,40	6,13	8,13	8,64	7,13	7,13
	rujan	3,10	1,50	6,44	6,39	6,56	6,33	8,09	8,47	6,92	6,92
	listopad	3,06	1,43	6,24	6,19	6,46	6,09	7,57	8,02	7,11	7,11
	studen	2,99	1,42	5,93	5,90	6,18	5,81	6,92	8,00	6,27	6,27
	prosinac	2,76	1,40	5,68	5,60	6,35	5,38	7,35	7,93	6,70	6,70
2002.	siječanj	2,48	1,34	5,79	5,74	6,31	5,45	7,53	7,74	6,85	6,85
	veljača	2,32	1,25	5,47	5,41	5,93	5,01	7,20	7,59	5,73	5,73
	ožujak	2,02	1,16	5,06	5,00	5,55	4,59	7,24	7,47	5,70	5,70
	travanj	1,94	1,18	4,58	4,56	5,62	3,80	5,15	7,12	3,06	3,06
	Relativna važnost ^a	39,60	32,46	3,84	3,72	1,56	2,16	0,11	0,06	0,06	0,06

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G3: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske depozite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka (bez štedionica) na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od trgovačkih društava (javnih i ostalih) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite bez valutne klauzule poslovnih banaka i štedionica dobiveni su na temelju redovitih izvješća poslovnih banaka i štedionica.

U koloni 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite (depozite na žiroračunima i tekućim računima, štedne depozite stanovništva po viđenju i oročene depozite) bez valutne klauzule. U koloni 4 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih ka-

matnih stopa na depozite na žiroračunima i tekućim računima trgovačkih društava bez valutne klauzule (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u koloni 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne oročene depozite bez valutne klauzule.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita bez valutne klauzule su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod žiroračuna i tekućih računa osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite bez valutne klauzule (kolona 3) sve su komponente vagane na temelju stanja pripadnih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Kunski i devizni depoziti koji služe kao polog za odobravanje kredita obuhvaćeni su podacima u tablici, dok se ograničeni depoziti (sredstva deponirana za plaćanje uvoza i ostali ograničeni depoziti) ne uključuju u izračunavanje vaganih prosjeka.

Relativna važnost pojedinih kamatnih stopa (iskazana u posljednjem retku tablice) odnosi se na podatke za posljednje razdoblje obuhvaćeno u tablici, a izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita (na koju se kamatne stope odnose) u ukupnim depozitima koji su obuhvaćeni izračunom vaganih prosjeka za to razdoblje.

Tablica G4a: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom				Kamatne stope na devizne depozite					
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite	Na dugoročne depozite	Ukupni prosjek	Ukupni prosjek	Na štedne depozite po viđenju				
							Stanovništva		Trgovačkih društava		
1	2	3	4	5	6	7	EUR	USD	EUR	USD	
1992.	prosinac	6,04	
1993.	prosinac	5,91	
1994.	prosinac	6,95	
1995.	prosinac	12,69	11,46	19,36	4,57	2,82	3,53	4,20	1,10	1,53	
1996.	prosinac	9,46	9,56	8,80	5,09	1,44	1,32	1,95	1,47	1,39	
1997.	prosinac	7,63	7,24	11,77	4,77	1,75	1,89	2,43	0,83	1,40	
1998.	prosinac	7,47	7,67	5,58	3,98	2,09	2,38	2,40	0,72	0,74	
1999.	prosinac	6,62	6,91	1,10	4,23	1,80	1,95	2,04	0,78	1,30	
2000.	prosinac	5,54	5,94	2,16	3,47	1,03	0,99	1,23	0,65	1,29	
2001.	siječanj	5,19	5,21	6,36	3,13	1,01	0,95	1,11	1,11	1,09	
	veljača	5,22	5,32	5,42	3,27	0,95	0,91	1,07	0,81	1,07	
	ožujak	5,64	5,75	5,35	3,26	0,93	0,89	1,06	0,73	1,07	
	travanj	5,40	5,67	5,48	3,13	0,90	0,87	0,99	0,91	0,94	
	svibanj	5,94	6,30	3,07	3,09	0,87	0,84	1,00	0,87	0,82	
	lipanj	5,69	5,95	5,06	2,98	0,85	0,82	0,89	0,96	0,86	
	srpanj	5,29	5,71	2,97	2,93	0,77	0,75	0,87	0,70	0,72	
	kolovoz	4,63	4,81	4,35	2,96	0,77	0,75	0,86	0,76	0,70	
	rujan	4,98	5,37	3,84	2,83	0,76	0,75	0,86	0,84	0,56	
	listopad	4,58	4,84	3,07	2,75	0,73	0,73	0,81	0,83	0,51	
	studen	4,40	4,61	3,50	2,59	0,70	0,73	0,81	0,71	0,33	
	prosinac	4,58	4,92	2,56	2,60	0,71	0,71	0,81	0,82	0,40	
2002.	siječanj	3,00	3,77	1,58	2,72	0,67	0,67	0,70	0,74	0,38	
	veljača	3,32	4,22	3,80	2,62	0,65	0,64	0,70	0,65	0,63	
	ožujak	2,80	4,58	3,22	2,62	0,60	0,60	0,64	0,61	0,40	
	travanj	3,76 ^a	3,87	5,22	2,60	0,59	0,61	0,61	0,56	0,38	
Relativna važnost ^a		1,03	0,53	0,06	59,37	39,97	29,47	5,53	3,55	1,42	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici); ^b Od ukupnog iznosa depozita na koje se odnosi ova kamatna stopa, 67,54 posto odnosi se na trgovačka društva.

Tablica G4 a i b: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka (bez štedionica) na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od trgovačkih društava (javni i ostali) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite poslovnih banaka i štedionica dobiveni su na temelju redovitih izvješća poslovnih banaka i štedionica.

U koloni 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom trgovačkih društava (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u kolonama 4 i 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na kratkoročne odnosno dugoročne oročene depozite.

Kamatne stope na devizne depozite odnose se do prosinca 2001. godine na depozite primljene u njemačkim markama i američkim dolarima, dok se od siječnja 2002. godine odnose na depozite primljene u eurima i američkim dolarima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na temelju njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Depoziti primljeni u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni podacima iskazanim u ovoj tablici.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita s valutnom klauzulom i oročenih deviznih depozita su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod štednih depozita po viđenju s valutnom klauzulom osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite s valutnom klauzulom (kolona 3), od siječnja 2002. godine sve su komponente vagane na temelju stanja pripadnih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Prosječna kamatna stopa na ukupne devizne depozite, prikazana u koloni 6, odnosi se na vagani prosjek mjesečnih kamatnih stopa na štedne depozite po viđenju i na oročene depozite s valutnom klauzulom, pri čemu su sve komponente vagane na temelju stanja pripadnih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne štedne depozite po viđenju (kolona 7) su stanja pripadnih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih

Tablica G4b: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na devizne depozite										
		Na oročene depozite										
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite				Na dugoročne depozite					
			Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava		Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava	
EUR	USD	EUR		USD	EUR	USD	EUR		USD			
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1992.	prosinac
1993.	prosinac
1994.	prosinac
1995.	prosinac	6,83	6,66	7,10	6,97	5,86	6,68	8,73	8,78	8,81	3,27	4,50
1996.	prosinac	7,77	6,95	5,65	6,21	9,86	5,47	12,24	7,71	7,97	19,92	1,50
1997.	prosinac	6,36	6,07	6,03	6,42	5,09	7,10	7,32	7,87	8,71	5,09	6,76
1998.	prosinac	4,89	4,49	5,42	6,16	2,84	5,37	7,29	7,68	8,59	4,93	6,92
1999.	prosinac	5,43	5,17	4,93	6,39	3,97	6,00	6,59	6,64	8,09	3,66	6,77
2000.	prosinac	4,57	4,36	3,65	5,15	4,59	6,62	5,56	5,17	6,61	5,97	8,53
2001.	siječanj	4,05	3,70	3,64	4,82	3,69	3,09	5,39	5,26	6,36	3,97	4,25
	veljača	4,26	4,02	3,50	4,70	4,58	5,57	5,27	4,93	6,72	6,66	7,16
	ožujak	4,23	3,95	3,47	4,10	4,70	5,15	5,46	4,97	5,70	6,67	8,51
	travanj	4,07	3,81	3,48	4,02	4,52	4,68	5,19	4,99	5,80	6,36	5,54
	svibanj	4,04	3,92	3,47	4,07	4,72	5,02	4,63	4,27	5,41	6,24	5,99
	lipanj	3,88	3,76	3,50	3,79	4,57	4,15	4,63	4,50	4,86	5,65	3,61
	srpanj	3,87	3,68	3,52	3,76	4,39	3,73	4,85	4,74	5,11	5,32	4,10
	kolovoz	3,94	3,72	3,50	3,76	4,46	3,71	4,98	4,87	5,28	6,21	0,72
	rujan	3,71	3,58	3,48	3,50	4,20	3,26	4,40	4,65	4,72	6,60	0,39
	listopad	3,61	3,45	3,46	3,36	3,88	2,85	4,64	4,64	4,80	5,92	2,41
	studenj	3,40	3,21	3,24	3,17	3,59	2,25	4,56	4,59	4,36	4,81	3,02
	prosinac	3,54	3,35	3,42	3,23	3,60	2,44	4,59	4,72	4,42	4,58	0,23
2002.	siječanj	3,75	3,41	3,63	3,18	3,35	1,24	4,82	5,08	4,52	3,73	0,32
	veljača	3,39	3,22	3,35	2,88	3,33	1,92	4,73	4,95	4,38	3,51	2,75
	ožujak	3,31	3,17	3,42	2,82	3,27	1,98	4,57	4,75	4,17	3,65	-
	travanj	3,31	3,17	3,33	2,76	3,36	1,91	4,51	4,72	4,20	3,50	6,46
Relativna važnost ^a		19,40	17,37	11,69	2,00	2,46	1,22	2,03	1,55	0,23	0,25	-

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

stopa na ukupne devizne oročene depozite (kolona 12) su iznosi pripadnih depozita koji su primljeni tijekom izvještajnog mjeseca. Isto se odnosi i na vagane prosjeke mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kratkoročne devizne oročene depozite (kolona 13) i na ukupne dugoročne devizne oročene depozite (kolona 18).

Relativna važnost pojedinih kamatnih stopa (iskazana u posljednjem retku tablice) odnosi se na podatke za posljednje razdoblje obuhvaćeno u tablici, a izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita (na koju se kamatne stope odnose) u ukupnim depozitima koji su obuhvaćeni izračunom vaganih prosjeka za to razdoblje.

Tablica G5: Trgovina poslovnih banaka inozemnim sredstvima plaćanja

U milijunima EUR, tekući tečaj

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.				2002.				
					III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	(IV.)	(V.)
A. Kupnja inozemnih sredstava plaćanja													
1. Pravne osobe	2.506,4	3.186,0	2.924,9	3.316,4	308,7	377,5	422,3	653,2	447,6	507,1	706,0	625,8	451,6
2. Fizičke osobe	2.093,4	2.273,5	2.170,0	2.549,2	197,3	281,1	292,3	375,9	252,1	230,8	241,0	265,4	275,8
2.1. Domaće fizičke osobe	1.695,5	1.854,5	1.794,7	2.021,1	180,2	206,5	229,6	339,9	236,3	217,0	226,6		
2.2. Strane fizičke osobe	397,9	419,1	375,3	528,0	17,1	74,6	62,7	36,0	15,8	13,7	14,4		
3. Banke	1.002,3	1.138,2	1.204,4	2.441,4	295,0	410,1	244,7	221,2	318,5	349,2	471,7	401,4	507,2
4. Hrvatska narodna banka	57,1	582,2	934,8	168,2	19,1	–	–	7,3	140,7	–	73,9		
Ukupno (1+2+3+4)	5.659,1	7.179,9	7.234,0	8.475,2	820,1	1.068,7	959,4	1.257,6	1.158,8	1.087,1	1.492,7	1.292,6	1.234,6
B. Prodaja inozemnih sredstava plaćanja													
1. Pravne osobe	4.513,7	4.656,0	4.487,0	5.414,8	615,3	723,9	693,3	847,8	828,7	707,6	785,6	917,8	847,9
2. Fizičke osobe	925,9	1.011,8	893,1	963,6	85,1	97,4	109,3	108,6	167,1	99,7	93,3	97,4	88,1
2.1. Domaće fizičke osobe	925,2	1.011,5	892,7	962,8	85,1	97,2	109,1	108,5	166,9	99,7	93,2		
2.2. Strane fizičke osobe	0,7	0,3	0,4	0,6	–	0,1	0,2	0,1	–	0,1	0,1		
3. Banke	1.002,3	1.138,2	1.204,4	2.441,4	295,0	410,1	244,7	221,2	318,5	349,2	471,7	401,4	507,2
4. Hrvatska narodna banka	257,8	217,0	48,3	284,2	–	–	180,7	210,4	50,8	67,1	237,9	27,8	141,3
Ukupno (1+2+3+4)	6.699,7	7.022,9	6.632,8	9.104,1	995,4	1.231,4	1.228,0	1.388,0	1.365,2	1.223,7	1.588,5	1.444,4	1.584,5
C. Neto kupnja poslovnih banaka (A-B)													
1. Pravne osobe	-2.007,4	-1.470,1	-1.562,1	-2.098,4	-306,6	-346,5	-271,0	-194,6	-381,1	-200,5	-79,5	-292,0	-396,2
2. Fizičke osobe	1.167,5	1.261,7	1.276,8	1.585,4	112,1	183,7	183,0	267,3	84,9	131,0	147,8	168,0	187,7
2.1. Domaće fizičke osobe	770,3	843,0	901,9	1.058,2	95,0	109,3	120,5	231,4	69,4	117,3	133,5		
2.2. Strane fizičke osobe	397,3	418,7	374,9	527,3	17,1	74,5	62,5	35,9	15,8	13,6	14,3		
3. Hrvatska narodna banka	-200,7	365,2	886,5	-116,0	19,1	–	-180,7	-203,1	89,9	-67,1	-164,0	-27,8	-141,3
Ukupno (1+2+3)	-1.040,6	156,8	601,2	-628,9	-175,4	-162,8	-268,7	-130,4	-206,3	-136,6	-95,7	-151,8	-349,8
Bilješka: Ostale transakcije Hrvatske narodne banke													
Kupnja inozemnih sredstava plaćanja	78,5	254,5	1.044,9	405,8	75,0	–	185,8	100,6	–	–	–		
Prodaja inozemnih sredstava plaćanja	8,4	279,5	100,4	86,9	–	1,4	–	1,0	–	–	–	0,6	

Tablica G5: Trgovanje poslovnih banaka inozemnim sredstvima plaćanja

Podaci o trgovanju poslovnih banaka inozemnim sredstvima plaćanja obuhvaćaju transakcije kupnje i prodaje inozemnih sredstava plaćanja na domaćem deviznom tržištu. Transakcije su klasificirane prema kategorijama sudionika (pravne i fizičke osobe, banke, Hrvatska narodna banka). Izvor podataka su izvješća poslovnih banaka o trгови-

ni inozemnim sredstvima plaćanja, koja se redovito dostavljaju Hrvatskoj narodnoj banci. Iznosi su iskazani u eurima, prethodnom konverzijom iz originalnih valuta prema prosječnom tečaju HNB-a za izvještajno razdoblje. Ostale se transakcije HNB-a odnose na prodaje i kupnje inozemnih sredstava plaćanja koje Hrvatska narodna banka obavlja za Ministarstvo financija.

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica (revidirani podaci)

U milijunima USD

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001. ^a	2001.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-2.325,1	-1.530,6	-1.390,4	-432,7	-623,2	-611,3	-832,9	1.200,4	-379,4
1. Robe, usluge i dohodak (2+5)	-3.194,5	-2.236,6	-2.022,9	-1.315,9	-1.588,9	-833,9	-1.087,0	962,3	-630,3
1.1. Prihodi	8.578,4	8.963,5	8.370,0	8.997,2	9.999,5	1.793,6	2.162,4	3.892,6	2.150,9
1.2. Rashodi	-11.772,9	-11.200,1	-10.392,9	-10.313,1	-11.588,4	-2.627,4	-3.249,5	-2.930,3	-2.781,2
2. Robe i usluge (3+4)	-3.172,0	-2.072,6	-1.673,4	-935,9	-1.060,5	-679,9	-835,7	1.065,9	-610,8
2.1. Prihodi	8.214,6	8.568,6	8.117,8	8.663,1	9.598,9	1.694,9	2.068,1	3.757,6	2.078,2
2.2. Rashodi	-11.386,6	-10.641,2	-9.791,1	-9.598,9	-10.659,4	-2.374,8	-2.903,8	-2.691,7	-2.689,0
3. Robe	-5.196,2	-4.147,4	-3.298,6	-3.203,8	-4.011,9	-808,2	-1.284,4	-975,1	-944,1
3.1. Prihodi	4.210,3	4.604,5	4.394,7	4.567,2	4.752,1	1.111,3	1.163,9	1.220,2	1.256,6
3.2. Rashodi	-9.406,5	-8.751,9	-7.693,3	-7.770,9	-8.763,9	-1.919,6	-2.448,3	-2.195,4	-2.200,7
4. Usluge	2.024,2	2.074,8	1.625,2	2.267,9	2.951,4	128,3	448,7	2.041,1	333,3
4.1. Prihodi	4.004,3	3.964,1	3.723,0	4.095,9	4.846,8	583,6	904,2	2.537,4	821,6
4.2. Rashodi	-1.980,1	-1.889,3	-2.097,8	-1.828,0	-1.895,4	-455,3	-455,6	-496,3	-488,3
5. Dohodak	-22,4	-164,0	-349,5	-380,1	-528,4	-154,0	-251,3	-103,7	-19,5
5.1. Prihodi	363,8	394,9	252,2	334,1	400,6	98,6	94,3	134,9	72,7
5.2. Rashodi	-386,2	-558,9	-601,7	-714,2	-929,1	-252,6	-345,6	-238,6	-92,2
6. Tekući transferi	869,4	706,0	632,5	883,2	965,7	222,6	254,1	238,1	250,9
6.1. Prihodi	964,0	919,1	967,4	1.101,0	1.174,5	269,4	297,9	289,7	317,6
6.2. Rashodi	-94,6	-213,1	-335,0	-217,8	-208,8	-46,8	-43,8	-51,6	-66,7
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	2.651,6	1.469,0	2.291,3	927,0	980,0	178,1	735,8	-224,3	290,3
B1. Kapitalne transakcije	21,5	19,1	24,9	20,9	133,0	3,4	119,3	4,4	5,9
B2. Financijske transakcije, isključujući međ. pričuve	3.058,2	1.601,5	2.644,9	1.488,3	2.160,0	314,8	1.003,3	185,4	656,6
1. Izravna ulaganja	346,7	834,9	1.444,6	1.086,2	1.325,4	75,4	366,3	231,3	652,4
1.1. U inozemstvo	-186,1	-97,5	-34,4	-28,7	-121,3	-10,5	-16,4	-54,3	-40,1
1.2. U Hrvatsku	532,9	932,4	1.479,0	1.114,9	1.446,7	85,9	382,7	285,6	692,5
2. Portfeljna ulaganja	577,0	14,9	574,0	722,2	716,0	575,9	26,7	174,8	-61,4
2.1. Sredstva	11,1	-0,1	-0,3	-0,2	-6,3	0,0	3,2	36,0	-45,4
2.2. Obveze	565,9	15,1	574,3	722,3	722,3	576,0	23,5	138,8	-16,0
3. Ostala ulaganja	2.134,4	751,7	626,3	-320,1	118,6	-336,6	610,2	-220,7	65,7
3.1. Sredstva	171,3	348,8	-179,9	-848,4	312,2	80,2	196,9	-444,1	479,1
3.2. Obveze	1.963,2	402,9	806,2	528,3	-193,5	-416,8	413,4	223,4	-413,5
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-428,0	-151,5	-378,5	-582,1	-1.313,1	-140,0	-386,8	-414,1	-372,2
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-326,5	61,7	-900,9	-494,3	-356,8	433,2	97,1	-976,1	89,1

^a Preliminarni podaci

Tablice H1 – H5: Platna bilanca

Platna bilanca sastavlja se u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond (Balance of Payments Manual, peto izdanje, 1993.). Skupine izvora podataka za sastavljanje su: izvješća Državnog zavoda za statistiku, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, Zavoda za platni promet, poslovnih banaka, poduzeća i Hrvatske narodne banke, te statistička istraživanja Instituta za turizam i Hrvatske narodne banke.

Platna bilanca Republike Hrvatske iskazuje se u američkim dolarima (USD) i domicilnoj valuti (HRK). Pri sastavljanju platne bilance u obje izvještajne valute koriste se identične skupine izvora podataka, te identična načela obuhvata transakcija i procedure sastavljanja pojedinih stavki. Ovisno o raspoloživim izvorima podataka, preračunavanje vrijednosti transakcija iz originalnih valuta u izvještajne valute obavlja se:

- primjenom srednjih tečajeva Hrvatske narodne banke na dan transakcije,
- primjenom mjesečnih i tromjesečnih srednjih prosječnih tečajeva Hrvatske narodne banke,
- pri procjeni transakcija koje čine razliku stanja vrednovanih prema tečaju na kraju razdoblja, promjene stanja u originalnim valutama pretvaraju se u dolarske i kunske promjene korištenjem prosječnih mjesečnih tečajeva valuta u odnosu prema američkom dolaru.

Platnobilančne stavke Izvoz i Uvoz robe iskazuju se prema fob paritetu. Osnovni izvor podataka za te pozicije su Priopćenja Državnog zavoda za statistiku o robnoj razmjeni Republike Hrvatske s inozemstvom. Podaci Državnog zavoda za statistiku modificiraju se prema prihvaćenoj metodologiji za sastavljanje platne bilance: uvoz robe, u statistici međunarodne robne razmjene iskazan prema cif paritetu, prilagođava se fob paritetu (prilagodba za klasifikaciju), a obje se stavke (izvoz i uvoz robe) prilagođuju za obuhvat kako bi odgovarale definiciji robe kao platnobilančne kategorije, a nisu sadržane u statistici robne razmjene s inozemstvom.

Kod izvoza robe, počevši od prvog tromjesečja 1999. godine, obuhvat je uvećan za procjenu potrošnje inozemnih putnika u Republici Hrvatskoj ostvarenu individualnim kupovinama, dobivenu na temelju Ankete o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj, koju zajednički provode Hrvatska narodna banka i Institut za turizam. Kod uvoza robe, razlika između cif i fob pariteta procjenjuje se na temelju statističkog istraživanja HNB-a na uzorcima najvećih i velikih uvoznika, a tako dobivena vrijednost uvoza (fob) dopunjava se podacima o popravcima brodova i njihovoj opskrbi u lukama iz statistike ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom te procjenom individualnih kupovina hrvatskih građana u inozemstvu, dobivenom na temelju statističkog istraživanja HNB-a (od prvog tromjesečja 1999. godine koriste se procjene na temelju Ankete o potrošnji domaćih putnika u inozemstvu, koju zajednički provode Hrvatska narodna banka i Institut za turizam). U razdoblju od 1993. do 1996. godine uvoz robe iz statistike međuna-

Tablica H2: Platna bilanca – robe i usluge (revidirani podaci)

U milijunima USD

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001. ^a	2001.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
1. Robe	-5.196,2	-4.147,4	-3.298,6	-3.203,8	-4.011,9	-808,2	-1.284,4	-975,1	-944,1
1.1. Prihodi	4.210,3	4.604,5	4.394,7	4.567,2	4.752,1	1.111,3	1.163,9	1.220,2	1.256,6
1.1.1. Izvoz fob u vanjskotrgovinskoj statistici	4.170,7	4.541,1	4.302,5	4.431,6	4.659,3	1.093,2	1.141,2	1.195,7	1.229,2
1.1.2. Prilagodbe za obuhvat	39,6	63,4	92,2	135,6	92,8	18,1	22,7	24,6	27,4
1.2. Rashodi	-9.406,5	-8.751,9	-7.693,3	-7.770,9	-8.763,9	-1.919,6	-2.448,3	-2.195,4	-2.200,7
1.2.1. Uvoz cif u vanjskotrgovinskoj statistici	-9.104,0	-8.383,1	-7.798,6	-7.886,5	-9.043,7	-1.989,7	-2.543,8	-2.247,2	-2.263,0
1.2.2. Prilagodbe za obuhvat	-948,9	-964,0	-448,4	-444,4	-362,3	-71,2	-85,1	-107,7	-98,3
1.2.3. Prilagodbe za klasifikaciju	646,4	595,2	553,7	559,9	642,1	141,3	180,6	159,6	160,7
2. Usluge	2.024,2	2.074,8	1.625,2	2.267,9	2.951,4	128,3	448,7	2.041,1	333,3
2.1. Prijevoz	282,5	227,6	83,8	178,6	168,6	45,4	38,3	49,6	35,3
2.1.1. Prihodi	681,5	565,7	484,0	557,3	588,6	135,2	154,2	160,7	138,5
2.1.2. Rashodi	-399,0	-338,1	-400,1	-378,7	-420,0	-89,8	-115,9	-111,2	-103,1
2.2. Putovanja – turizam	1.993,0	2.133,2	1.742,0	2.189,9	2.728,6	80,9	391,8	1.981,0	274,9
2.2.1. Prihodi	2.523,1	2.733,4	2.493,4	2.758,0	3.335,0	237,5	533,2	2.151,2	413,1
2.2.2. Rashodi	-530,1	-600,3	-751,4	-568,1	-606,4	-156,6	-141,4	-170,2	-138,2
2.3. Ostale usluge	-251,4	-286,0	-200,6	-100,6	54,2	2,0	18,5	10,5	23,1
2.3.1. Prihodi	799,6	665,0	745,7	780,6	923,2	210,9	216,8	225,5	270,1
2.3.2. Rashodi	-1.051,0	-951,0	-946,3	-881,2	-869,0	-208,9	-198,2	-215,0	-246,9
Ukupno (1+2)	-3.172,0	-2.072,6	-1.673,4	-935,9	-1.060,5	-679,9	-835,7	1.065,9	-610,8

^a Preliminarni podaci

rodne robe razmjene dopunjava se i procjenom uvoza u slobodne carinske zone (izrađenom u HNB-u), dok su od 1997. godine podaci o tom uvozu sadržani u statistici robne razmjene s inozemstvom.

Počevši od prvog tromjesečja 1999. godine, prihodi i rashodi vezani uz transportne usluge sastavljaju se korištenjem podataka iz novog istraživanja HNB-a o uslugama u međunarodnom prijevozu, uz dvije iznimke: prvo, prihodi i rashodi s osnove cestovnog prijevoza sastavljaju se korištenjem podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom, drugo, dio rashoda od transportnih usluga koji se odnosi na prijevoz robe prilikom uvoza u RH temelji se na anketi najvećih hrvatskih uvoznika (a koja se provodi u sklopu prilagodbe podataka o uvozu robe sa cif pariteta na fob paritet).

Prihodi od putovanja – turizam računaju se od prvog tromjesečja 1999. godine na temelju rezultata Ankete o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj, koju zajednički provode Hrvatska narodna banka i Institut za turizam, a dopunjuju se podacima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje o zdravstvenim uslugama pruženim nerezidentima.

Rashodi za putovanja – turizam izračunavaju se od prvog tromjesečja 1999. godine na temelju rezultata Ankete o potrošnji domaćih putnika u inozemstvu, a dopunjuju se podacima o deviznim rashodima HZZO-a.

Ostale usluge uključuju podatke iz statistike platnog prometa s inozemstvom koji se odnose na investicijske radove u inozemstvu, provizije za zastupanje, usluge osiguranja, usluge otpremništva, poštanske usluge te troškove hrvatskih predstavništava u inozemstvu. Tim se kategorijama dodaje i dio neklasificiranih usluga koji se može objasniti linearnim trendom te procjena izdataka međunarodnih mirovnih i humanitarnih misija na robu i usluge u Republici Hrvatskoj, izrađena na temelju statističkog istraživanja Hrvatske narodne banke.

Račun dohotka uključuje podatke iz statistike platnog prometa s inozemstvom o naknadama zaposlenima, plaćanjima i naplatama po osnovi kamata, podatke iz statističkog istraživanja HNB-a o isplaćenim i naplaćenim dohocima od inozemnih izravnih i portfeljnih ulaganja privatnih sektora, podatke Hrvatske narodne banke i Zavoda za platni promet o isplaćenim dohocima od inozemnih portfeljnih ulaganja u službene sektore te procjenu prihoda od faktorskih usluga rezidenata

mirovnim i humanitarnim misijama u Republici Hrvatskoj, izrađena na temelju statističkog istraživanja Hrvatske narodne banke. U razdoblju od 1993. do 1996. godine podaci o dohocima od inozemnih izravnih ulaganja ne sadrže podatke o zadržanoj dobiti.

Tekućí transferi sektora države uključuju podatke iz statistike platnog prometa s inozemstvom o isplatama mirovina i ostalih socijalnih potpora, novčane pomoći i darove te podatke iz statistike robne razmjene Republike Hrvatske s inozemstvom o izvozu i uvozu robe bez obveze plaćanja protuvrijednosti.

Prihodi od transfera ostalih sektora uključuju podatke iz statistike platnog prometa s inozemstvom o ukupnoj vrijednosti deviznih doznaka primljenih iz inozemstva, koji se uvećavaju za procjenu neregistriranih transfera. Ta se procjena bilježila u razdoblju od 1993. do 1998. kao 15% razlike između neobjašnjena deviznog priljeva i odljeva sektora stanovništvo. Počevši od prvog tromjesečja 1999. godine, uključeni su podaci o otkupu inozemnih deviznih čekova od domaćih fizičkih osoba.

Devizni priljev sektora stanovništvo obuhvaća strani efektivni novac otkupljen na mjenjačkim mjestima od rezidenata i strani efektivni novac položen na devizne račune rezidenata kod domaćih banaka uvećan za prihode s osnove poslovnih putovanja, obrazovanja i specijalizacija, doznaka u turizmu te ostalih prihoda u turizmu (iz podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom). Ukupni priljev umanjuje se za objašnjeni dio: procijenjene prihode od turizma i procijenjenu potrošnju inozemnih putnika u Republici Hrvatskoj ostvarenu individualnim kupovinama (Anketa o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj, koju zajednički provode Hrvatska narodna banka i Institut za turizam), te za procijenjenu potrošnju pripadnika mirovnih i humanitarnih misija u Republici Hrvatskoj na robu i usluge.

Devizni odljev sektora stanovništvo obuhvaća strani efektivni novac kupljen na mjenjačkim mjestima i strani efektivni novac podignut s deviznih računa rezidenata kod domaćih banaka uvećan za rashode s osnove poslovnih putovanja, obrazovanja i specijalizacije, doznaka u turizmu te ostalih rashoda u turizmu (iz podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom). Ukupni odljev umanjuje se za objašnjeni dio: procijenjene rashode turizma i procijenjenu potrošnju domaćih

Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi (revidirani podaci)

U milijunima USD

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001. ^a	2001.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
1. Dohodak	-22,4	-164,0	-349,5	-380,1	-528,4	-154,0	-251,3	-103,7	-19,5
1.1. Naknade zaposlenima	55,6	69,7	60,3	69,6	124,5	28,8	29,6	31,9	34,3
1.1.1. Prihodi	70,2	81,0	75,2	82,7	137,3	31,6	32,7	34,7	38,2
1.1.2. Rashodi	-14,6	-11,4	-14,9	-13,1	-12,8	-2,9	-3,1	-2,8	-3,9
1.2. Dohodak od izravnih ulaganja	-52,0	-100,6	-69,5	-140,6	-345,2	-25,2	-220,3	-87,9	-11,8
1.2.1. Prihodi	16,9	5,3	4,2	7,4	18,1	1,9	10,3	3,1	2,8
1.2.2. Rashodi	-68,9	-105,9	-73,7	-148,0	-363,3	-27,1	-230,7	-90,9	-14,6
1.3. Dohodak od portfeljna ulaganja	-91,6	-102,6	-129,2	-178,8	-218,1	-123,7	-23,8	-65,5	-5,1
1.3.1. Prihodi	2,6	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3.2. Rashodi	-94,2	-102,8	-129,3	-178,8	-218,1	-123,7	-23,8	-65,5	-5,1
1.4. Dohodak od ostalih ulaganja	65,6	-30,5	-211,1	-130,2	-89,7	-33,8	-36,7	17,8	-36,9
1.4.1. Prihodi	274,1	308,3	172,8	244,0	245,2	65,1	51,3	97,1	31,7
1.4.2. Rashodi	-208,6	-338,8	-383,9	-374,3	-334,9	-98,9	-88,0	-79,4	-68,6
2. Tekući transferi	869,4	706,0	632,5	883,2	965,7	222,6	254,1	238,1	250,9
2.1. Država	32,8	-9,2	-130,3	21,7	56,7	14,9	22,7	12,1	7,0
2.1.1. Prihodi	55,6	77,6	76,2	118,0	125,5	27,7	35,2	28,9	33,8
2.1.2. Rashodi	-22,8	-86,8	-206,5	-96,3	-68,9	-12,8	-12,5	-16,8	-26,8
2.2. Ostali sektori	836,5	715,2	762,7	861,5	909,0	207,7	231,5	226,0	243,9
2.2.1. Prihodi	908,4	841,5	891,2	983,0	1.049,0	241,7	262,7	260,8	283,8
2.2.2. Rashodi	-71,9	-126,3	-128,5	-121,5	-139,9	-34,0	-31,3	-34,8	-39,9
Ukupno (1+2)	846,9	542,0	283,0	503,1	437,3	68,6	2,9	134,4	231,4

^a Preliminarni podaci

putnika u inozemstvu ostvarenu individualnim kupovinama (Anketa o potrošnji domaćih putnika u inozemstvu, koju zajednički provode Hrvatska narodna banka i Institut za turizam). Rashodi od transfera ostalih sektora temelje se na podacima o ukupnoj vrijednosti deviznih doznaka u inozemstvu (iz statistike platnog prometa s inozemstvom).

Kapitalni račun sastoji se od podataka o prihodima i rashodima s osnove iseljeničkih transfera (iz podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom).

Inozemna izravna i portfeljna ulaganja uključuju podatke o tim ulaganjima iz statističkog istraživanja HNB-a te podatke iz registara vrijednosnih papira službenih sektora (središnje banke i središnje države) kod Hrvatske narodne banke i Zavoda za platni promet. U razdoblju od 1993. do 1996. godine podaci o inozemnim izravnim ulaganjima privatnih sektora (banke i ostali sektori) ne sadrže dužnička izravna ulaganja, kao ni zadržanu dobit ulagača.

Ostala ulaganja klasificirana su prema sljedećim institucionalnim sektorima: Hrvatska narodna banka, država, banke i ostali sektori. Sektor država obuhvaća središnju državu, organe lokalne uprave i samouprave te lokalne fondove. Sektor banke uključuje poslovne banke.

Polozicija Sredstva – Trgovinski krediti sastavlja se od prvog tromjesečja 1996. godine i obuhvaća podatke o plaćenim avansima za uvoz robe od strane hrvatskih uvoznika, a od prvog tromjesečja 1999. godine obuhvaća i podatke o kreditima s dospeljem do 90 dana koje su hrvatski izvoznici odobrili inozemnim kupcima te podatke o odobrenim dugoročnim i kratkoročnim (od 91 dana do 1 godine) trgovinskim kreditima za sektor država i ostale sektore.

Polozicija Sredstva – Krediti sadrži podatke o kreditima odobrenim inozemstvu prema institucionalnim sektorima. Podaci se dobivaju iz statistike kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke, koja se temelji na prvobitno zaključenim kreditnim ugovorima, registriranim kod Hrvatske narodne banke.

Polozicija Sredstva – Valuta i depoziti – Banke u razdoblju od 1993. do 1998. prikazuje promjenu stanja ukupnih likvidnih deviznih sredstava banaka ovlaštenih za poslovanje s inozemstvom umanjenu za dio deviznih sredstava koje poslovne banke deponiraju u HNB-u kao dio obvezne pričuve. Počevši od prvog tromjesečja 1999. godine, promje-

ne na transakcijskoj osnovi procijenjene su tako da su promjene u originalnim valutama pretvorene u dolarske promjene korištenjem prosječnih mjesečnih tečajeva valuta prema američkom dolaru sadržanih u aktivni banaka. Polozicija Sredstva – Valuta i depoziti – Ostali sektori u razdoblju od 1993. do 1998. obuhvaća dio neto deviznog priljeva sektora stanovništvo koji nije klasificiran na tekući račun, a što iznosi 85% neto neobjašnjena deviznog priljeva preko sektora stanovništvo. Od prvog tromjesečja 1999. godine ta se polozicija ne procjenjuje.

Polozicija Obveze – Trgovinski krediti sastavlja se od prvog tromjesečja 1996. godine i uključuje podatke o kreditima s dospeljem do 90 dana koje hrvatski uvoznici koriste od inozemnih dobavljača. Od prvog tromjesečja 1999. godine ta polozicija obuhvaća i podatke o primljenim avansima za izvoz robe koje su hrvatski izvoznici primili od inozemnih kupaca, te podatke o primljenim dugoročnim i kratkoročnim (od 91 dana do 1 godine) trgovinskim kreditima za sektor država i ostale sektore.

Podaci o kreditima primljenim iz inozemstva i pripadajućim kašnjenjima prikazuju se prema institucionalnim sektorima, a dobivaju se iz statistike kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke, koja se temelji na prvobitno zaključenim kreditnim ugovorima, registriranim kod Hrvatske narodne banke.

Polozicija Obveze – Valuta i depoziti obuhvaća promjene dijelova devizne i kunske inozemne pasive sektora monetarne vlasti (HNB-a) i banke, koji se odnose na tekuće račune, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom, depozite po viđenju te depozitni novac.

Promjene međunarodnih pričuva Hrvatske narodne banke na transakcijskoj osnovi procijenjene su korištenjem računovodstvenih podataka o stanjima deviznih pričuva u pojedinim valutama krajem mjeseca. Procjena transakcija za razdoblje od 1993. do 4. tromjesečja 1998. napravljena je tako da su promjene u originalnim valutama pretvorene u dolarske promjene korištenjem prosječnih mjesečnih tečajeva valuta sadržanih u pričuvama u odnosu prema američkom dolaru. Počevši od prvog tromjesečja 1999., izvor podataka o promjenama međunarodnih pričuva jest Izvješće o transakcijama deviznim pričuvama, koje sastavlja Direkcija računovodstva Hrvatske narodne banke.

Tablica H4: Platna bilanca – ostala ulaganja (revidirani podaci)

U milijunima USD

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001. ^a	2001.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
SREDSTVA	171,3	348,8	-179,9	-848,4	312,2	80,2	196,9	444,1	479,1
1. Trgovinski krediti	18,1	-19,5	-293,4	92,3	59,8	119,4	-114,5	145,4	-90,6
1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostali sektori	18,1	-19,5	-293,4	92,4	59,8	119,4	-114,5	145,4	-90,6
1.2.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	-13,8	-2,5	8,3	4,2	3,2	0,6	0,3
1.2.2. Kratkoročni krediti	18,1	-19,5	-279,6	94,9	51,5	115,2	-117,7	144,8	-90,8
2. Krediti	0,0	0,0	-84,3	7,4	-11,8	-9,5	6,6	-7,5	-1,4
2.1. Država	0,0	0,0	1,1	1,1	-3,2	-4,0	0,0	0,0	0,8
2.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	1,1	1,1	-3,2	-4,0	0,0	0,0	0,8
2.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2. Banke	0,0	0,0	-85,4	6,2	-8,6	-5,6	6,6	-7,5	-2,2
2.2.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	-76,1	6,5	-3,0	1,8	3,8	-8,6	0,1
2.2.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	-9,3	-0,3	-5,6	-7,4	2,8	1,2	-2,2
2.3. Ostali sektori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.3.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.3.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Valuta i depoziti	153,2	368,3	197,9	-948,1	264,1	-29,7	304,8	-582,1	571,1
3.1. Država	30,7	-22,3	12,3	-26,7	-15,2	-64,3	10,6	53,1	-14,6
3.2. Banke	-371,8	406,1	185,6	-921,4	-1.613,7	34,6	294,2	-635,2	-1.307,3
3.3. Ostali sektori	494,3	-15,5	0,0	0,0	1.893,0	0,0	0,0	0,0	1.893,0
OBVEZE	1.963,2	402,9	806,2	528,3	-193,5	-416,8	413,4	223,4	-413,5
1. Trgovinski krediti	217,9	-466,9	309,6	279,7	-0,7	-429,9	388,5	196,4	-155,7
1.1. Država	0,0	0,0	0,7	-3,2	1,1	0,0	1,1	0,0	0,0
1.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	-1,0	-0,5	1,1	0,0	1,1	0,0	0,0
1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	1,6	-2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostali sektori	217,9	-466,9	309,0	282,9	-1,8	-429,9	387,4	196,4	-155,7
1.2.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	-36,7	-9,9	-29,9	-6,3	9,0	-15,9	-16,7
1.2.2. Kratkoročni krediti	217,9	-466,9	345,7	292,7	28,1	-423,7	378,5	212,3	-139,1
2. Krediti	1.474,1	1.045,7	460,9	353,5	-394,6	-63,6	-23,1	28,4	-336,3
2.1. Hrvatska narodna banka	37,3	-8,9	-31,4	-28,7	-30,8	0,0	-13,8	-3,1	-13,9
2.1.1. Krediti i zajmovi MMF-a	37,3	-8,9	-31,4	-28,7	-30,8	0,0	-13,8	-3,1	-13,9
2.1.1.1. Korištenja	39,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.1.2. Otplate	-2,2	-8,9	-31,4	-28,7	-30,8	0,0	-13,8	-3,1	-13,9
2.2. Država	95,7	-61,4	258,3	270,3	-343,4	23,0	-8,4	-34,7	-323,3
2.2.1. Dugoročni krediti	104,2	-12,2	229,8	-16,6	16,6	23,0	-8,4	-34,7	36,7
2.2.1.1. Korištenja	180,7	248,0	297,2	235,1	166,7	50,6	11,8	44,9	59,3
2.2.1.2. Otplate	-76,4	-260,2	-67,4	-251,7	-150,1	-27,6	-20,3	-79,6	-22,6
2.2.2. Kratkoročni krediti (neto)	-8,6	-49,2	28,5	286,9	-360,0	0,0	0,0	0,0	-360,0
2.3. Banke	399,2	311,6	-66,9	-165,1	80,8	-26,4	1,3	97,6	8,3
2.3.1. Dugoročni krediti	337,3	362,3	-53,9	-152,4	80,7	-27,2	2,2	97,6	8,2
2.3.1.1. Korištenja	587,9	517,0	589,4	347,9	336,6	39,8	40,6	182,9	73,3
2.3.1.2. Otplate	-250,6	-154,7	-643,3	-500,3	-255,9	-67,0	-38,4	-85,4	-65,1
2.3.2. Kratkoročni krediti (neto)	61,9	-50,7	-13,0	-12,7	0,1	0,8	-0,9	0,1	0,1
2.4. Ostali sektori	942,0	804,3	300,9	277,1	-101,2	-60,1	-2,2	-31,4	-7,4
2.4.1. Dugoročni krediti	747,0	668,0	247,2	336,6	-54,3	-7,7	25,3	-21,6	-50,3
2.4.1.1. Korištenja	1.007,0	969,7	770,9	829,6	588,0	105,5	174,9	154,9	152,6
2.4.1.2. Otplate	-259,9	-301,8	-523,6	-493,0	-642,3	-113,2	-149,6	-176,5	-202,9
2.4.2. Kratkoročni krediti (neto)	194,9	136,4	53,7	-59,6	-46,9	-52,4	-27,5	-9,8	42,8
3. Valuta i depoziti	271,1	-175,9	35,6	-104,9	201,7	76,7	48,0	-1,5	78,6
3.1. Hrvatska narodna banka	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	1,0	0,0
3.2. Banke	271,1	-175,9	35,6	-104,9	200,7	76,7	48,0	-2,5	78,6
4. Ostale obveze (kratkoročne)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.2. Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.3. Ostali sektori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci

Tablica H5: Platna bilanca – svodna tablica (revidirani podaci)

U milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001. ^a	2001.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-14.078,7	-9.726,7	-9.830,5	-3.560,7	-5.405,8	-5.109,3	-7.033,2	9.882,6	-3.145,9
1. Robe, usluge i dohodak (2+5)	-19.421,5	-14.223,5	-14.333,7	-10.884,2	-13.461,2	-6.961,1	-9.191,9	7.915,5	-5.223,7
1.1. Prihodi	53.096,0	57.052,5	59.793,0	74.698,6	83.387,7	14.902,2	18.403,3	32.225,6	17.856,6
1.2. Rashodi	-72.517,4	-71.276,1	-74.126,8	-85.582,8	-96.848,9	-21.863,4	-27.595,1	-24.310,1	-23.080,3
2. Robe i usluge (3+4)	-19.349,8	-13.153,1	-11.852,6	-7.793,8	-8.980,5	-5.684,2	-7.060,1	8.800,9	-5.037,1
2.1. Prihodi	50.830,7	54.546,5	57.995,6	71.898,9	80.048,7	14.085,8	17.600,8	31.108,3	17.253,8
2.2. Rashodi	-70.180,5	-67.699,6	-69.848,2	-79.692,7	-89.029,2	-19.770,0	-24.660,9	-22.307,4	-22.290,9
3. Robe	-32.205,2	-26.422,2	-23.586,6	-26.686,7	-33.588,9	-6.765,1	-10.901,7	-8.098,8	-7.823,4
3.1. Prihodi	25.758,2	29.278,2	31.369,6	37.910,1	39.635,8	9.228,4	9.889,8	10.098,2	10.419,4
3.2. Rashodi	-57.963,4	-55.700,4	-54.956,2	-64.596,7	-73.224,8	-15.993,5	-20.791,5	-18.197,0	-18.242,8
4. Usluge	12.855,4	13.269,1	11.734,0	18.892,9	24.608,4	1.080,9	3.841,6	16.899,6	2.786,3
4.1. Prihodi	25.072,5	25.268,3	26.626,0	33.988,9	40.412,9	4.857,4	7.711,0	21.010,1	6.834,5
4.2. Rashodi	-12.217,1	-11.999,2	-14.892,0	-15.096,0	-15.804,4	-3.776,5	-3.869,4	-4.110,5	-4.048,1
5. Dohodak	-71,7	-1.070,4	-2.481,1	-3.090,4	-4.480,7	-1.276,9	-2.131,8	-885,4	-186,6
5.1. Prihodi	2.265,3	2.506,0	1.797,5	2.799,7	3.339,0	816,5	802,5	1.117,3	602,7
5.2. Rashodi	-2.336,9	-3.576,5	-4.278,6	-5.890,1	-7.819,7	-2.093,4	-2.934,3	-2.002,7	-789,3
6. Tekući transferi	5.342,8	4.496,8	4.503,2	7.323,5	8.055,5	1.851,8	2.158,7	1.967,2	2.077,8
6.1. Prihodi	5.925,4	5.846,2	6.898,2	9.131,4	9.795,4	2.239,8	2.530,9	2.393,8	2.630,9
6.2. Rashodi	-582,6	-1.349,4	-2.394,9	-1.807,9	-1.740,0	-388,0	-372,3	-426,7	-553,1
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	16.177,9	9.123,9	15.759,8	7.624,3	8.126,4	1.425,0	6.264,5	-2.251,6	2.688,6
B1. Kapitalne transakcije	132,4	121,9	178,0	172,1	1.140,1	27,9	1.027,1	36,6	48,6
B2. Financijske transakcije, isključujući međunarodne pričuve	18.730,7	10.056,6	18.573,8	12.261,9	18.021,4	2.604,0	8.515,2	1.174,5	5.727,6
1. Izravna ulaganja	2.135,2	5.349,3	10.333,9	8.752,9	11.053,8	627,4	3.109,1	1.919,5	5.397,8
1.1. U inozemstvo	-1.149,7	-619,7	-250,4	-253,1	-1.012,4	-87,8	-140,2	-452,0	-332,4
1.2. U Hrvatsku	3.284,8	5.969,1	10.584,3	9.005,9	12.066,2	715,2	3.249,3	2.371,5	5.730,2
2. Portfolio ulaganja	3.523,4	107,9	3.996,9	5.781,8	5.995,1	4.776,5	202,5	1.149,4	-133,3
2.1. Sredstva	70,6	-0,9	-2,1	-1,4	2,4	-0,3	2,7	-0,1	0,1
2.2. Obveze	3.452,8	108,8	3.999,1	5.783,2	5.992,8	4.776,8	199,8	1.149,5	-133,3
3. Ostala ulaganja	13.072,0	4.599,3	4.242,9	-2.272,8	972,4	-2.799,9	5.203,7	-1.894,4	463,1
3.1. Sredstva	750,9	2.139,9	-1.594,1	-6.972,8	2.669,7	667,8	1.687,8	-3.658,5	3.972,5
3.2. Obveze	12.321,1	2.459,4	5.837,1	4.700,0	-1.697,3	-3.467,8	3.515,9	1.764,0	-3.509,4
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-2.685,2	-1.054,5	-2.992,0	-4.809,8	-11.035,1	-1.206,8	-3.277,9	-3.462,7	-3.087,7
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-2.099,2	602,9	-5.929,3	-4.063,6	-2.720,6	3.684,3	768,7	-7.631,0	457,3

^a Preliminarni podaci

Tablica H6: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve poslovnih banaka^a

Na kraju razdoblja, u milijunima USD

Godina	Mjesec	Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke						Devizne pričuve poslovnih banaka ^b
		Ukupno	Specijalna prava vučenja	Pričuvna pozicija u MMF-u	Zlato	Ukupno	Devize Valuta i depoziti	
1991.	prosinac	–	–	–	–	–	–	200,9
1992.	prosinac	166,8	–	–	–	166,8	166,8	484,0
1993.	prosinac	616,2	3,7	–	–	612,5	612,5	689,4
1994.	prosinac	1.405,0	4,5	–	–	1.400,5	1.400,5	878,7
1995.	prosinac	1.895,2	139,8	–	–	1.755,4	1.651,0	1.330,3
1996.	prosinac	2.314,0	125,6	–	–	2.188,4	2.016,6	1.919,5
1997.	prosinac	2.539,1	147,1	0,1	–	2.391,9	2.011,7	2.291,3
1998.	prosinac	2.815,7	231,2	0,2	–	2.584,4	1.927,0	1.885,2
1999.	prosinac	3.025,0	189,5	0,2	–	2.835,3	2.459,8	1.562,9
2000.	studenj	3.336,9	144,9	0,2	–	3.191,8	2.536,1	2.301,2
	prosinac	3.524,8	147,7	0,2	–	3.376,9	2.574,3	2.389,2
2001.	siječanj	3.394,1	146,7	0,2	–	3.247,2	2.347,6	2.219,3
	veljača	3.466,8	145,0	0,2	–	3.321,6	2.306,6	2.240,4
	ožujak	3.514,1	139,5	0,2	–	3.374,4	2.362,1	2.295,2
	travanj	3.635,9	127,5	0,2	–	3.508,1	2.254,6	2.189,5
	svibanj	3.695,1 ^c	126,0 ^c	0,2	–	3.568,9	2.405,7	1.981,7
	lipanj	3.798,5	124,2	0,2	114,9	3.559,2	2.332,1	1.963,2
	srpanj	4.175,8	126,7	0,2	114,9	3.934,0	2.770,1	1.961,9
	kolovoz	4.101,3	128,7	0,2	114,9	3.857,5	2.756,7	2.718,3
	rujan	4.416,3	124,8	0,2	–	4.291,3	3.003,3	2.685,7
	listopad	4.504,8	110,7	0,2	–	4.393,9	3.059,7	1.334,3
	studenj	4.614,9	108,9	0,2	–	4.505,7	3.105,9	1.399,9
	prosinac ^c	4.704,2	108,4	0,2	–	4.595,6	3.060,3	1.535,3
2002.	siječanj	4.734,4	107,4	0,2	–	4.626,8	3.319,5	1.307,3
	veljača	4.750,0	106,4	0,2	–	4.643,3	3.273,2	1.370,2
	ožujak	4.885,5	104,1	0,2	–	4.781,1	3.275,3	1.505,8
	travanj	5.018,8	92,1	0,2	–	4.926,5	3.292,0	1.634,5
	svibanj ^d	5.230,8	92,8	0,2	–	5.137,8	3.365,6	1.772,2

^a Međunarodne pričuve Republike Hrvatske čine samo devizne pričuve HNB-a; ^b Isključen HBOR; ^c U međunarodne pričuve HNB-a sa stanjem na dan 31. prosinca 2001. uključen je učinak prve revalorizacije vrijednosnica u iznosu od 19,8 mil. USD. U međunarodne pričuve uključene su i obračunate kamate na depozite, a čiji je učinak iznosio 7,6 mil USD; ^d Preliminarni podaci

Tablica H6: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve poslovnih banaka

Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke iskazuju se u skladu s Priručnikom za sastavljanje platne bilance (Međunarodni monetarni fond, 1993.) i uključuju ona potraživanja Hrvatske narodne banke od inozemstva koja se mogu koristiti za premošćivanje neusklađenosti

međunarodnih plaćanja. Međunarodne pričuve sastoje se od specijalnih prava vučenja, pričuvne pozicije u MMF-u, zlata, strane valute i depozita kod stranih banaka, te obveznica i zadužnica.

Devizne pričuve poslovnih banaka uključuju stranu valutu i depozite domaćih poslovnih banaka kod stranih banaka. Te su devizne pričuve dopunska rezerva likvidnosti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja.

Tablica H7: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

Na kraju razdoblja, u milijunima USD

	1999.	2000.	2001.				2002.			
	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII. ^c	I.	II.	III.	IV.
I. Službene međunarodne pričuve i ostale devizne pričuve (približna tržišna vrijednost)										
A. Službene međunarodne pričuve	2.847,4	3.432,3	3.398,3	3.749,1	4.335,8	4.704,2	4.734,4	4.750,0	4.885,5	5.018,8
(1) Devizne pričuve (u konvertibilnoj stranoj valuti)	2.616,3	2.567,4	2.411,4	2.731,2	2.989,5	3.420,3	3.217,1	3.429,9	3.661,5	3.744,9
(a) Dužnički vrijednosni papiri	375,5	802,6	1.012,3	1.227,1	1.288,0	1.535,3	1.307,3	1.370,2	1.505,8	1.634,5
od toga: izdavatelji sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava, ali locirani u inozemstvu										
(b) Ukupno valuta i depoziti kod:	2.240,8	1.764,8	1.399,1	1.504,1	1.701,5	1.885,0	1.909,9	2.059,8	2.155,7	2.110,5
(i) ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	712,3	545,7	506,4	349,3	412,7	406,9	349,9	325,4	382,6	352,2
(ii) banaka sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava od toga: locirane u inozemstvu										
(iii) banaka sa sjedištem izvan zemlje o kojoj se izvještava od toga: locirane u zemlji o kojoj se izvještava	1.528,6	1.219,1	892,6	1.154,8	1.288,8	1.478,1	1.560,0	1.734,3	1.773,0	1.758,2
(2) Pričuvna pozicija u MMF-u	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
(3) Specijalna prava vučenja (SPV)	189,5	147,7	139,5	123,6	124,1	108,4	107,4	106,4	104,1	92,1
(4) Zlato				114,9						
(5) Ostale devizne pričuve	41,4	717,0	847,1	779,2	1.221,9	1.175,3	1.409,6	1.213,4	1.119,7	1.181,5
– obrnuti repo poslovi	41,4	717,0	847,1	779,2	1.221,9	1.175,3	1.409,6	1.213,4	1.119,7	1.181,5
B. Ostale devizne pričuve	177,6	92,5	115,9	49,4	80,5					
– oročeni depoziti	177,6	92,5	115,9	49,4	80,5					
C. Ukupno (A+B)	3.025,0	3.524,8	3.514,1	3.798,5	4.416,3	4.704,2	4.734,4	4.750,0	4.885,5	5.018,8
II. Obvezatni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (nominalna vrijednost)										
1. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (ukupni neto odljevi do 1 godine)	-932,6	-1.210,8	-1.430,9	-1.323,4	-1.586,4	-1.191,4	-1.209,7	-881,6	-802,9	-809,0
(a) Hrvatska narodna banka	-258,7	-265,0	-270,7	-171,1	-420,8	-391,1	-404,2	-359,4	-280,1	-276,6
Do 1 mjesec										
Glavnica	-90,2	-107,6	-119,2	-71,7	-108,3	-172,9	-156,2	-193,2	-141,5	-105,0
Kamate	-5,0	-4,3	-3,9	-3,6	-3,5	-2,8	-2,5	-2,7	-2,3	-2,5
Preko 1 do 3 mjeseca										
Glavnica	-123,6	-116,5	-118,5	-60,6	-282,1	-179,6	-223,5	-142,7	-106,7	-122,4
Kamate	-2,7	-2,8	-2,2	-1,5	-3,0	-1,9	-2,3	-0,9	-1,7	-1,2
Preko 3 mjeseca do 1 godine										
Glavnica	-29,9	-29,0	-19,6	-29,9	-20,1	-30,4	-16,6	-16,6	-24,6	-42,3
Kamate	-7,3	-4,7	-7,2	-3,8	-3,7	-3,4	-3,0	-3,3	-3,2	-3,3
(b) Središnja država (bez republičkih fondova) ^a	-673,9	-945,8	-1.160,2	-1.152,4	-1.165,6	-800,3	-805,5	-522,2	-522,9	-532,4
Do 1 mjesec										
Glavnica	-63,5	-89,3	-4,0	-86,2	-363,4	-89,7	-302,1	-8,2	-3,1	-2,4
Kamate	-58,3	-69,0	-3,2	-61,8	-1,3	-49,0	-13,3	-96,0	-1,3	-1,0
Preko 1 do 3 mjeseca										
Glavnica	-6,0	-93,8	-16,8	-369,5	-20,0	-310,1	-11,1	-5,3	-19,4	-111,6
Kamate	-42,9	-77,1	-17,1	-22,8	-14,2	-110,9	-96,9	-2,0	-14,0	-69,3
Preko 3 mjeseca do 1 godine										
Glavnica	-384,6	-497,1	-874,1	-441,2	-524,9	-150,6	-248,7	-248,6	-237,6	-147,5
Kamate	-118,7	-119,6	-245,0	-170,9	-241,7	-90,0	-133,4	-162,2	-247,5	-200,5
2. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova, deviznih ročnih i međuvalutnih swapova u odnosu na domaću valutu										
(a) Kratke pozicije (-)										
Do 1 mjesec										
Preko 1 do 3 mjeseca										
Preko 3 mjeseca do 1 godine										
(b) Duge pozicije (+)										
Do 1 mjesec										
Preko 1 do 3 mjeseca										
Preko 3 mjeseca do 1 godine										
3. Ostalo	-21,3	-40,7		-18,0	-40,8	-66,3	-164,1	-124,9	-113,2	-137,1
– odljevi s osnovne repo poslova (-)										
Do 1 mjesec										
Glavnica	-21,3	-40,6		-18,0	-40,8	-66,3	-164,1	-124,9	-113,2	-137,1
Kamate	0,0	-0,1		0,0	0,0	-0,1	-0,2	-0,1	0,0	-0,1
Preko 1 do 3 mjeseca										
Glavnica										
Kamate										
Preko 3 mjeseca do 1 godine										
Glavnica										
Kamate										
4. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3)	-954,0	-1.251,5	-1.430,9	-1.341,4	-1.627,2	-1.257,7	-1.373,7	-1.006,5	-916,1	-946,2
III. Potencijalni kratkoročni neto odljevi međunarodnih pričuva (nominalna vrijednost)										
1. Potencijalne devizne obveze	-869,9	-969,3	-936,1	-1.057,2	-1.103,1	-960,3	-1.011,4	-1.019,9	-1.059,2	-1.094,1
(a) Izdane garancije s dospeljećem od 1 godine	-263,6	-296,0	-285,4	-304,2	-286,7	-278,6	-296,5	-269,4	-255,1	-281,7
– Hrvatska narodna banka										
– Središnja država (bez republičkih fondova) ^a	-263,6	-296,0	-285,4	-304,2	-286,7	-278,6	-296,5	-269,4	-255,1	-281,7
Do 1 mjesec										
	-37,3	-48,4	-37,7	-38,8	-11,2	-43,6	-4,8	-16,6	-10,8	-52,3

GOSPODARSKI ODNOSI S INOZEMSTVOM

Preko 1 do 3 mjeseca	-57,6	-11,4	-35,7	-64,1	-39,7	-21,8	-28,3	-61,2	-86,6	-76,8
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-168,7	-236,2	-212,0	-201,2	-235,8	-213,2	-263,4	-191,6	-157,8	-152,5
(b) Ostale potencijalne obveze	-606,2	-673,2	-650,8	-753,0	-816,4	-681,7	-714,9	-750,4	-804,1	-812,4
– Hrvatska narodna banka	-606,2	-673,2	-650,8	-753,0	-816,4	-681,7	-714,9	-750,4	-804,1	-812,4
Do 1 mjesec										
Preko 1 do 3 mjeseca	-606,2	-673,2	-650,8	-753,0	-816,4	-681,7	-714,9	-750,4	-804,1	-812,4
Preko 3 mjeseca do 1 godine										
– Središnja država (bez republičkih fondova) ^a										
2. Izdani devizni dužnički vrijed. papiri s opcijom prodaje										
3. Neiskorišteni okvirni krediti ugovoreni s:	80,0	80,0		90,0	154,7	150,7	149,0	149,0	150,1	211,1
– BIS (+)	80,0	80,0								
– MMF (+)				90,0	154,7	150,7	149,0	149,0	150,2	211,1
4. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih opcija prema domaćoj valuti										
5. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3+4)	-789,9	-889,3	-936,1	-967,2	-948,4	-809,7	-862,4	-870,9	-909,0	-883,0
IV. Bilješke										
(a) kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom										
u tome: središnja država (bez republičkih fondova)										
(b) devizni financijski instrumenti koji se ne honoriraju u devizama										
(c) založena imovina	177,0									
(d) repo poslovi s vrijednosnim papirima										
– posuđeni ili repo i uključeni u Dio I.	-20,1	-40,0		-16,9	-40,0	-61,7	-157,9	-121,9	-78,7	-100,0
– posuđeni ili repo ali nisu uključeni u Dio I.										
– primljeni ili stečeni i uključeni u Dio I.										
– primljeni ili stečeni ali nisu uključeni u Dio I.	37,4	685,6	783,9	700,1	1.112,1	1.089,3	1.351,8	1.142,7	1.060,7	1.141,3
(e) financijski derivati (neto, po tržišnoj vrijednosti)										
(f) valutna struktura službenih međunarodnih pričuva ^b										
– SPV i valute koje čine SPV	2.983,7	3.524,8	3.398,2	3.634,2	4.335,8	4.704,2	4.734,4	4.749,9	4.885,4	5.018,7
– valute koje ne čine SPV	41,4	0,0	0,0	115,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
– po pojedinim valutama:										
USD	1.186,1	922,5	842,5	1.202,6	1.534,7	1.533,2	1.588,2	1.609,0	1.702,5	1.756,6
EUR	1.405,1	2.453,9	2.415,6	2.307,4	2.676,2	3.062,0	3.038,6	3.034,2	3.078,6	3.169,8
Ostale	433,8	148,4	140,2	239,1	124,8	109,0	107,7	106,7	104,4	92,3

^a Preliminarni podaci za 2001.; ^b Do siječnja 2001.: valutna struktura međunarodnih i ostalih deviznih pričuva; ^c U međunarodne pričuve HNB-a sa stanjem na dan 31. prosinca 2001. uključeni je učinak revalorizacije vrijednosnica u iznosu od 19,8 mil. USD. Prema preporuci MMF-a od 31. prosinca 2001. u Službene međunarodne pričuve (I.A) uključujuju se i oročeni depoziti s dospelom duljim od tri mjeseca. Do sada su ti depoziti bili uključeni u Ostale devizne pričuve (I.B).

Tablica H7: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

Međunarodne pričuve i inozemna likvidnost iskazuju se u skladu s Predloškom o međunarodnim pričuvama i inozemnoj likvidnosti, koji je sastavio MMF. Detaljno objašnjenje Predloška nalazi se u materijalu MMF-a "Data Template on International Reserves and Foreign Currency Liquidity – Operational Guidelines, Oct. 1999".

Prvi dio Predloška prikazuje ukupnu imovinu Hrvatske narodne banke u konvertibilnoj stranoj valuti. Službene međunarodne pričuve (I. A) prikazuju one oblike imovine koje HNB može u bilo kojem trenutku koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Službene međunarodne pričuve uključuju: kratkoročne inozemne utržive dužničke vrijednosne papire, efektivni strani novac, devizne depozite po viđenju, devizne oročene depozite koji se mogu razročiti prije dospelja, devizne oročene depozite s preostalim rokom dospelja do godine dana, pričuvenu poziciju u MMF-u, specijalna prava vučenja, zlato i obrnute repo poslove s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Drugi dio Predloška prikazuje fiksno ugovorene devizne neto obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (isključujući republičke fondove), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (II. 1.) uključuju buduća plaćanja kamata na deviznu obveznu pričuvenu banaka kod HNB-a (uključeno je samo plaćanje kamata za idući mjesec), plaćanja budućih dospelja iz danih blagajničkih zapisa HNB-a u stranoj valuti, buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na kredite primljene od MMF-a, te buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na devizne dugove središnje države (isključujući republičke fondove). Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova (II. 2.) uključuje buduće naplate (predznak +) ili plaćanja (predznak -) koje rezultiraju iz međuvalutnih swapova

između HNB-a i domaćih poslovnih banaka (privremene prodaje ili privremene kupnje deviza). Ostalo (II. 3.) uključuje buduća plaćanja s osnove repo poslova s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Treći dio Predloška prikazuje ugovorene potencijalne neto devizne obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (bez republičkih fondova), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Potencijalne devizne obveze (III. 1.) uključuju buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na inozemne kredite za koje jamči središnja država, te stanje devizne obvezne pričuvene banaka kod HNB-a (uključivanje devizne obvezne pričuve temelji se na pretpostavkama da u budućnosti neće biti promjena stope ni promjena osnovice na deviznu obveznu pričuvenu, koju čine devizni depoziti stanovništva kod banaka s preostalim rokom dospelja do 3 mjeseca). Neiskorišteni okvirni krediti prikazuju potencijalne priljeve (predznak +) ili odljeve (predznak -) koji bi nastali korištenjem tih kredita.

Četvrti dio Predloška prikazuje bilješke. Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom (IV. (a)) prikazuje obveze na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske, koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Založena imovina (IV. (c)) prikazuje devizne oročene depozite s ugovorenim dospeljem dužim od 3 mjeseca iz stavke I. B, koji također čine zalog. Repo poslovi s vrijednosnim papirima prikazuju vrijednost kolaterala koji su predmet repo poslova i obrnutih repo poslova s vrijednosnim papirima, kao i način evidentiranja tih poslova u Predlošku. Valutna struktura međunarodnih i ostalih deviznih pričuva odnosila se do prosinca 2000. godine na valutnu strukturu ukupne devizne imovine HNB-a (dio I). Od siječnja 2001. godine valutna se struktura odnosi na službene međunarodne pričuve (dio I).

Tablica H8: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1992.		0,340174	0,024304	0,050419	0,020916	0,190597	0,375277	0,264299	0,171018
1993.		4,133563	0,305485	0,621058	0,224018	2,433869	5,369428	3,577417	2,155526
1994.		7,087400	0,524804	1,079560	0,371475	4,381763	9,166192	5,995300	3,692018
1995.		6,757758	0,518734	1,047969	0,321342	4,425311	8,252950	5,229967	3,649342
1996.		6,804708	0,513722	1,062735	0,352150	4,404976	8,479850	5,433800	3,614536
1997.		6,959708	0,505322	1,056355	0,361942	4,246962	10,081567	6,157050	3,555932
1998.		7,136608	0,514421	1,079581	0,366683	4,395149	10,539883	6,362292	3,619321
1999.		7,579622	0,550834	1,155501	0,391455	4,738375	11,504100	7,112441	3,875409
2000.		7,634973	0,554855	1,163944	0,394313	4,901679	12,529639	8,276819	3,903700
2001.		7,468966	0,542791	1,138637	0,385740	4,946376	12,010492	8,339074	3,818822
2001.	siječanj	7,605594	0,552720	1,159465	0,392796	4,974222	11,987261	8,088795	3,888678
	veljača	7,697274	0,559383	1,173442	0,397531	5,013567	12,152421	8,351871	3,935554
	ožujak	7,695090	0,559224	1,173109	0,397418	5,009254	12,215118	8,443783	3,934437
	travanj	7,615417	0,553434	1,160963	0,393303	4,984932	12,247077	8,528187	3,893701
	svibanj	7,369043	0,535529	1,123403	0,380579	4,803162	11,992724	8,409159	3,767732
	lipanj	7,298230	0,530383	1,112608	0,376922	4,792849	11,977367	8,544508	3,731526
	srpanj	7,199348	0,523197	1,097533	0,371815	4,756738	11,843820	8,383935	3,680968
	kolovoz	7,377423	0,536138	1,124681	0,381012	4,873952	11,783157	8,208499	3,772017
	rujan	7,516445	0,546241	1,145875	0,388192	5,038014	12,060134	8,247745	3,843097
	listopad	7,475332	0,543253	1,139607	0,386069	5,051394	11,982631	8,254490	3,822076
	studenj	7,408086	0,538366	1,129355	0,382596	5,051386	11,982645	8,332980	3,787694
	prosinac	7,391192	0,537139	1,126780	0,381723	5,016176	11,922554	8,285753	3,779057
2002.	siječanj	7,477062				5,071054	12,130633	8,451613	
	veljača	7,500267				5,077714	12,263697	8,626259	
	ožujak	7,403144				5,043763	12,027717	8,454575	
	travanj	7,392964				5,043037	12,043841	8,358554	
	svibanj	7,378303				5,065595	11,779217	8,071944	

Tablica H9: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1992.		0,964508	0,070357	0,145244	0,054153	0,546218	1,206464	0,798188	0,495000
1993.		7,262200	0,540504	1,120052	0,381300	4,471653	9,714800	6,561900	3,801812
1994.		6,902400	0,516285	1,052510	0,346500	4,288893	8,784200	5,628700	3,632100
1995.		6,812200	0,526742	1,085365	0,335800	4,618693	8,234500	5,316100	3,705900
1996.		6,863600	0,506253	1,055662	0,362600	4,098835	9,359000	5,539600	3,562200
1997.		6,947200	0,499445	1,050510	0,357700	4,332003	10,475600	6,303100	3,511000
1998.		7,329100	0,531546	1,114954	0,377700	4,567584	10,451000	6,247500	3,739700
1999.		7,679009	0,558055	1,170657	0,396588	4,784268	12,340257	7,647654	3,926215
2000.		7,598334	0,552192	1,158359	0,392421	4,989712	12,176817	8,155344	3,884966
2001.		7,370030	0,535601	1,123554	0,380630	4,977396	12,101856	8,356043	3,768237
2001.	siječanj	7,675722	0,557816	1,170156	0,396418	5,048821	12,203056	8,376866	3,924534
	veljača	7,703111	0,559807	1,174332	0,397832	5,014393	12,157688	8,418701	3,938538
	ožujak	7,680701	0,558178	1,170915	0,396675	5,034874	12,436368	8,722122	3,927080
	travanj	7,526926	0,547003	1,147472	0,388733	4,898110	12,060449	8,358607	3,848456
	svibanj	7,278507	0,528950	1,109601	0,375904	4,767165	12,068491	8,504916	3,721442
	lipanj	7,320680	0,532015	1,116030	0,378082	4,812438	12,152523	8,646132	3,743004
	srpanj	7,185933	0,522222	1,095488	0,371122	4,757006	11,684444	8,217190	3,674109
	kolovoz	7,610640	0,553087	1,160235	0,393057	5,019549	12,155630	8,372541	3,891258
	rujan	7,542032	0,548101	1,149775	0,389513	5,104590	12,105990	8,230964	3,856180
	listopad	7,444006	0,540977	1,134831	0,384451	5,061195	11,967855	8,220879	3,806060
	studenj	7,432042	0,540108	1,133007	0,383833	5,082781	11,939023	8,361883	3,799943
	prosinac	7,370030	0,535601	1,123554	0,380630	4,977396	12,101856	8,356043	3,768237
2002.	siječanj	7,568480				5,146875	12,391094	8,741603	
	veljača	7,437848				5,037827	12,179217	8,600657	
	ožujak	7,402535				5,052580	12,107516	8,494991	
	travanj	7,395818				5,054205	11,969280	8,185742	
	svibanj	7,377827				5,039844	11,587603	7,928032	

Tablica H10: Indeksi efektivnih tečajeva kune

Indeksi 1995. = 100

Godina	Mjesec	Nominalni efektivni tečaj kune	Realni efektivni tečaj kune; deflator	
			Indeks cijena pri proizvođačima	Indeks cijena na malo
1997.	prosinac	107,96	104,89	103,27
1998.	prosinac	111,87	108,03	102,41
1999.	prosinac	122,56	116,27	109,49
2000.	studen	127,29	115,06	108,76
	prosinac	125,97	113,53	107,66
2001.	siječanj	124,42	113,87	106,35
	veljača	126,69	114,54	108,30
	ožujak	127,10	116,70	108,89
	travanj	126,60	116,60	107,37
	svibanj	123,23	113,72	104,46
	lipanj	123,03	113,20	104,75
	srpanj	121,19	111,46	103,63
	kolovoz	122,41	112,96	103,63
	rujan	124,23	114,02	105,23
	listopad	123,80	112,11	104,80
	studen	123,41	111,98	104,61
	prosinac	122,99	111,96	104,32
2002.	siječanj	124,74	113,95	105,45
	veljača	125,80	114,35	106,57
	ožujak	123,91	114,53 ^a	105,08 ^a
	travanj	123,36	113,53 ^a	104,60 ^a
	svibanj	121,86		

^a Preliminarni podaci

Napomena: od 1.1.2001. serija cijena koja se odnosi na eurozonu uključuje i Grčku.

Tablica H10: Indeksi efektivnih tečajeva kune

Indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih tečajeva kune prema euru, američkom dolaru, švicarskom franku, funti sterlinga i slovenskom tolaru. Ponderi su određeni na temelju prosječnog udjela pojedine inozemne valute u strukturi tekućeg dijela devizne bilance platnog prometa s inozemstvom u razdoblju od srpnja 1996. do siječnja 2000. godine. Baza razdoblje za izračunavanje indeksa je 1995. godina. Indeks nominalnoga efektivnog tečaja je agregatni pokazatelj prosječne vrijednosti domaće valute prema košarici stranih valuta. Povećanje indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune u određenom razdoblju pokazatelj je

deprecijacije tečaja kune prema košarici valuta i obratno. Indeks realnoga efektivnog tečaja ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih tečajeva kune korigiranih odgovarajućim indeksima relativnih cijena (odnos indeksa cijena u zemljama partnerima i domaćih cijena). Koriste se indeksi cijena pri proizvođačima i indeksi cijena na malo, odnosno ukupni harmonizirani indeks cijena na malo za države članice Ekonomske i monetarne unije. Podaci za posljednja dva mjeseca su preliminarni. Također su moguće određene korekcije prijašnjih podataka u skladu s naknadnim izmjenama podataka koje objavljuju statistički uredi zemalja čije cijene ulaze u izračun indeksa realnoga efektivnog tečaja kune.

Tablica H11: Inozemni dug prema domaćim sektorima

U milijunima USD

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.				2002.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.*	I.	II.	III.	IV.
1. Izravna ulaganja	0,0	476,5	539,9	1.114,7	1.174,9	1.316,6	1.164,6	1.116,0	1.078,1	1.118,5	1.148,5	1.191,2
2. Država	2.905,7	3.395,3	3.973,0	4.795,3	5.204,7	5.127,3	5.431,1	5.011,0	4.864,4	5.088,0	5.112,4	5.258,3
2.1 Portfeljna ulaganja	1.954,5	2.049,3	2.522,9	3.141,2	3.562,0	3.516,9	3.807,9	3.683,1	3.568,4	3.687,5	3.712,1	3.810,8
Obveznice	1.954,5	2.049,3	2.522,9	3.141,2	3.562,0	3.516,9	3.807,9	3.683,1	3.568,4	3.687,5	3.712,1	3.810,8
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2 Ostala ulaganja	951,2	1.346,0	1.450,2	1.654,1	1.642,7	1.610,3	1.623,3	1.328,0	1.296,0	1.400,5	1.400,3	1.447,5
2.2.1 Trgovački krediti	18,1	2,7	3,4	0,1	0,1	1,2	1,1	1,1	1,1	1,2	1,5	1,6
Dugoročni	18,1	1,8	0,7	0,1	0,1	1,2	1,1	1,1	1,1	1,2	1,5	1,6
Kratkoročni	0,0	0,8	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2 Krediti	933,1	1.343,3	1.446,8	1.654,0	1.642,6	1.609,2	1.622,1	1.326,8	1.294,8	1.399,4	1.398,8	1.445,9
Dugoročni	833,1	1.293,3	1.371,5	1.294,0	1.282,6	1.249,2	1.262,1	1.326,8	1.294,8	1.399,4	1.398,8	1.445,9
Kratkoročni	100,0	50,0	75,3	360,0	360,0	360,0	360,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Središnja banka (HNB)	231,8	233,9	196,6	158,7	151,7	136,4	138,4	122,2	120,8	120,7	118,4	106,4
U tome: Krediti MMF-a	231,8	233,9	196,6	158,7	151,7	136,4	138,4	122,2	120,8	120,7	118,4	106,4
4. Banke	2.215,6	2.265,6	1.954,5	1.597,1	1.592,3	1.604,7	1.779,2	1.818,8	1.785,8	1.807,9	1.949,1	2.008,3
4.1. Portfeljna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.2 Ostala ulaganja	2.215,6	2.265,6	1.954,5	1.597,1	1.592,3	1.604,7	1.779,2	1.818,8	1.785,8	1.807,9	1.949,1	2.008,3
4.2.1 Valuta i depoziti	789,9	614,6	537,7	432,8	509,5	557,3	554,9	633,5	646,5	661,5	798,6	830,3
4.2.2 Krediti	1.425,7	1.651,0	1.416,8	1.164,3	1.082,8	1.047,4	1.224,3	1.185,3	1.139,3	1.146,4	1.150,5	1.178,0
Dugoročni	1.382,0	1.616,1	1.385,6	1.156,4	1.074,4	1.040,0	1.216,6	1.176,9	1.131,9	1.138,9	1.142,8	1.170,1
Kratkoročni	43,7	34,9	31,2	7,9	8,5	7,4	7,8	8,4	7,4	7,5	7,7	7,9
5. Ostali sektori	2.098,5	3.214,9	3.208,3	3.336,3	3.162,2	3.101,4	3.246,3	3.114,9	3.080,3	3.066,9	3.060,5	3.239,9
5.1 Portfeljna ulaganja	0,0	8,7	48,5	38,4	41,3	61,8	64,7	54,8	45,8	45,7	31,9	150,4
Obveznice	0,0	0,0	31,1	28,9	27,3	26,2	28,4	27,4	26,8	26,8	27,0	145,5
Instrumenti tržišta novca	0,0	8,7	17,4	9,5	14,0	35,6	36,3	27,4	18,9	18,9	4,9	4,9
5.2 Ostala ulaganja	2.098,5	3.206,2	3.159,8	3.298,0	3.120,9	3.039,6	3.181,7	3.060,0	3.034,6	3.021,2	3.028,6	3.089,5
5.2.1 Trgovački krediti	608,4	441,1	373,8	341,6	321,4	324,1	330,5	299,1	285,6	286,2	287,3	295,7
Dugoročni	442,8	323,4	274,3	277,3	256,9	257,3	258,8	242,3	236,7	236,8	239,0	239,8
Kratkoročni	165,6	117,7	99,5	64,4	64,4	66,9	71,7	56,8	48,9	49,4	48,2	55,9
5.2.2 Krediti	1.490,1	2.765,1	2.786,0	2.956,3	2.799,5	2.715,5	2.851,2	2.761,0	2.749,0	2.735,0	2.741,4	2.793,7
Dugoročni	1.260,9	2.373,1	2.535,7	2.810,4	2.710,6	2.656,3	2.798,8	2.671,2	2.649,2	2.632,3	2.636,5	2.676,1
Kratkoročni	229,2	392,0	250,3	145,9	88,9	59,1	52,4	89,8	99,7	102,7	104,9	117,6
Ukupno (1+2+3+4+5)	7.451,6	9.586,2	9.872,3	11.002,2	11.285,8	11.286,4	11.759,7	11.182,9	10.929,4	11.202,0	11.388,9	11.804,1

Tablica H11: Inozemni dug prema domaćim sektorima

Inozemni dug prema novoj metodologiji koja se primjenjuje od ožujka 2000. godine obuhvaća sve obveze rezidenata na temelju: depozita primljenih od stranih osoba (do sada nisu obuhvaćani), kredita primljenih od stranih osoba s ugovorenim rokom dužim od 150 dana (do 11. srpnja 2001. taj je rok iznosio 90 dana), s tim da su financijski krediti, iznimno, uključeni neovisno o roku dospijanja, te dužničkih vrijednosnih papira izdanih na inozemnim tržištima (prema nominalnoj vrijednosti).

Struktura inozemnog duga prikazuje se po domaćim sektorima identično kao u financijskom računu platne bilance. Izravna ulaganja prikazuju dužničke transakcije između kreditora i dužnika, koji su međusobno vlasnički povezani (minimalni vlasnički ulog je 10 posto). Država prikazuje inozemne dugove široko definirane države, koja uključuje središnju državu, republičke fondove (uključujući HBOR) i lokal-

ne organe uprave i fondove. Središnja banka prikazuje dugove Hrvatske narodne banke. Banke prikazuju dugove banaka i štedionica. Ostali domaći sektori prikazuju dugove nefinancijskih poduzeća, ostalih financijskih institucija i stanovništva.

Unutar svakog sektora podaci se razvrstavaju na portfeljna i ostala ulaganja. Portfeljna ulaganja odnose se na dugoročne i kratkoročne dužničke vrijednosne papire. Ostala ulaganja uključuju valutu i depozite te kredite. Krediti se dijele na trgovačke kredite, tj. na komercijalne kredite koje kreditor odobrava za kupnju njegove robe, i sve ostale kredite.

Stanja duga iskazuju se prema srednjem deviznom tečaju HNB-a na kraju razdoblja.

Stanje duga uključuje tzv. neevidentirane otplate glavnice (koje su trebale biti plaćene, ali nije primljena statistička informacija o tome) i buduća dospijanja glavnice.

Tablica H12: Inozemni dug prema inozemnim sektorima

U milijunima USD

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.				2002.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.*	I.	II.	III.	IV.
1. Portfeljna ulaganja	1.954,8	2.058,0	2.571,4	3.179,6	3.603,3	3.578,8	3.872,5	3.737,9	3.614,2	3.733,2	3.744,0	3.961,2
Obveznice	1.954,8	2.049,3	2.554,0	3.170,1	3.589,3	3.543,2	3.836,3	3.710,5	3.595,3	3.714,3	3.739,1	3.956,3
U tome: Londonski klub	1.428,4	1.404,7	1.380,9	1.255,4	1.180,7	1.180,7	1.106,0	1.106,0	1.031,4	1.031,4	1.031,4	1.031,4
Instrumenti tržišta novca	0,0	8,7	17,4	9,5	14,0	35,6	36,3	27,4	18,9	18,9	4,9	4,9
2. Ostala ulaganja	5.496,8	7.528,1	7.301,0	7.822,6	7.682,4	7.707,7	7.887,2	7.445,0	7.315,2	7.468,8	7.644,8	7.842,8
2.1. Valuta i depoziti	789,9	614,6	537,7	432,8	509,5	557,3	554,9	633,5	646,5	661,5	798,6	830,3
2.2. Dugoročni krediti	4.168,4	6.249,1	6.221,9	6.724,8	6.485,2	6.432,4	6.682,7	6.581,5	6.426,2	6.561,5	6.603,9	6.758,5
2.2.1. Javni kreditori	1.867,0	2.196,7	2.162,4	2.254,2	2.152,0	2.100,0	2.205,1	2.231,7	2.177,3	2.317,3	2.324,0	2.302,0
a) Međunarodne financijske organizacije	851,0	1.039,2	1.013,9	1.115,1	1.083,8	1.068,7	1.137,6	1.168,0	1.169,4	1.293,6	1.299,8	1.250,6
– MMF	231,8	233,9	196,6	158,7	151,7	136,4	138,4	122,2	120,8	120,7	118,4	106,4
– IBRD	294,5	344,1	395,0	412,6	418,1	413,1	429,6	469,2	465,5	568,2	570,5	577,5
– IFC	0,0	30,9	28,6	71,9	68,7	79,4	86,8	85,7	92,6	92,5	90,0	91,0
– EBRD	171,2	251,3	218,8	296,8	275,9	280,6	302,4	319,3	322,1	345,3	346,4	283,2
– EUROFIMA	42,9	72,6	78,5	85,6	80,8	77,8	86,0	83,0	81,6	81,3	91,1	94,5
– EIB	108,3	105,2	81,0	65,6	65,6	58,9	59,0	52,4	50,5	49,2	46,9	48,7
– CEF	2,3	1,1	15,4	24,0	23,1	22,5	35,2	36,1	36,3	36,3	36,5	49,3
b) Vlade i vladine agencije	1.016,0	1.157,5	1.148,5	1.139,1	1.068,2	1.031,3	1.067,5	1.063,7	1.007,9	1.023,7	1.024,2	1.051,4
– Pariški klub	852,5	884,8	770,8	686,4	641,2	626,2	635,1	619,1	593,0	592,6	595,3	607,6
– Ostalo	163,5	272,7	377,7	452,7	427,0	405,0	432,4	444,5	414,9	431,1	428,9	443,8
2.2.2. Privatni kreditori	2.301,4	4.052,5	4.059,5	4.470,7	4.333,1	4.332,4	4.477,6	4.349,9	4.248,9	4.244,3	4.279,9	4.456,6
a) Banke	1.833,3	3.257,5	3.311,9	3.351,4	3.269,2	3.294,2	3.464,9	3.332,1	3.283,5	3.258,5	3.268,2	3.394,7
U tome: osigurano od inoz. vlad. agencija	167,0	213,7	330,7	608,1	596,1	579,5	618,3	601,6	584,7	584,1	594,6	610,3
b) Ostali sektori	468,1	794,9	747,6	1.119,3	1.063,9	1.038,3	1.012,7	1.017,7	965,4	985,8	1.011,6	1.061,9
U tome: osigurano od inoz. vlad. agencija	17,6	28,5	17,8	13,8	11,6	11,0	11,2	10,3	10,0	10,0	9,2	9,5
2.3. Kratkoročni krediti	538,5	664,4	541,3	665,0	687,8	718,0	649,6	230,0	242,5	245,8	242,4	253,9
2.3.1. Javni kreditori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.3.2. Privatni kreditori	538,5	664,4	541,3	665,0	687,8	718,0	649,6	230,0	242,5	245,8	242,4	253,9
a) Banke	370,1	381,1	246,1	486,9	430,6	412,1	400,7	73,1	82,8	83,9	84,6	96,9
U tome: osigurano od inoz. vlad. agencija	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
b) Ostali sektori	168,4	283,3	295,2	178,0	257,1	305,9	248,9	156,9	159,8	161,9	157,7	157,0
U tome: osigurano od inoz. vlad. agencija	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2)	7.451,6	9.586,2	9.872,3	11.002,2	11.285,7	11.286,4	11.759,7	11.182,9	10.929,4	11.202,0	11.388,9	11.804,0

Tablica H12: Inozemni dug prema inozemnim sektorima

Tablica prikazuje strukturu inozemnog duga po inozemnim sektorima, odnosno prema inozemnim vjerovnicima. Vrednovanje pozicija provedeno je jednako kao u Tablici H11.

Tablica H13: Inozemni dug prema domaćim sektorima i projekcija otplate

U milijunima USD

	Stanje duga 30.04.2002.	Neevidenti- rane otplate glavnice	Projekcija otplate glavnice											
			2.tr. 2002.	3.tr. 2002.	4.tr. 2002.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	Ostalo
1. Izravna ulaganja	1.191,2	94,7	56,8	24,0	66,8	147,7	158,3	124,5	214,0	256,8	92,6	21,7	13,3	67,6
2. Država	5.258,3	1,1	67,4	113,2	32,9	213,4	318,0	752,3	743,4	759,3	533,4	221,3	667,5	1.048,7
2.1. Portfeljna ulaganja	3.810,8	0,0	46,0	74,7	0,0	120,6	161,2	533,9	613,0	627,9	391,0	78,0	529,7	755,6
Obveznice	3.810,8	0,0	46,0	74,7	0,0	120,6	161,2	533,9	613,0	627,9	391,0	78,0	529,7	755,6
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2. Ostala ulaganja	1.447,5	1,1	21,4	38,5	32,9	92,8	156,8	218,4	130,4	131,4	142,4	143,3	137,8	293,1
2.2.1. Trgovački krediti	1,6	0,0	0,1	0,2	0,1	0,3	0,6	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	1,6	0,0	0,1	0,2	0,1	0,3	0,6	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Krediti	1.445,9	1,1	21,4	38,3	32,8	92,5	156,2	217,8	130,4	131,4	142,4	143,3	137,8	293,1
Dugoročni	1.445,9	1,1	21,4	38,3	32,8	92,5	156,2	217,8	130,4	131,4	142,4	143,3	137,8	293,1
Kratkoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Središnja banka (HNB)	106,4	0,0	0,0	3,0	13,8	16,9	33,7	33,7	13,0	6,1	3,0	0,0	0,0	0,0
U tome: Krediti MMF-a	106,4	0,0	0,0	3,0	13,8	16,9	33,7	33,7	13,0	6,1	3,0	0,0	0,0	0,0
4. Banke	2.008,3	50,9	18,9	76,6	63,2	158,7	440,4	145,7	100,1	94,4	57,9	53,2	55,7	851,3
4.1. Portfeljna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.2. Ostala ulaganja	2.008,3	50,9	18,9	76,6	63,2	158,7	440,4	145,7	100,1	94,4	57,9	53,2	55,7	851,3
4.2.1. Valuta i depoziti	830,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	830,3
4.2.2. Krediti	1.178,0	50,9	18,9	76,6	63,2	158,7	440,4	145,7	100,1	94,4	57,9	53,2	55,7	21,0
Dugoročni	1.170,1	44,9	18,4	75,7	62,7	156,7	440,4	145,7	100,1	94,4	57,9	53,2	55,7	21,0
Kratkoročni	7,9	6,0	0,4	0,9	0,6	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Ostali sektori	3.239,9	362,0	189,3	132,1	209,1	530,5	513,8	492,2	290,5	317,2	304,4	142,9	107,0	179,2
5.1. Portfeljna ulaganja	150,4	0,0	0,0	0,0	4,9	4,9	0,0	28,0	0,0	0,0	117,5	0,0	0,0	0,0
Obveznice	145,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	28,0	0,0	0,0	117,5	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	4,9	0,0	0,0	0,0	4,9	4,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5.2. Ostala ulaganja	3.089,5	362,0	189,3	132,1	204,2	525,6	513,8	464,2	290,5	317,2	186,9	142,9	107,0	179,2
5.2.1. Trgovački krediti	295,7	80,8	29,6	31,2	33,7	94,5	70,0	28,1	13,9	5,2	1,6	0,6	0,5	0,6
Dugoročni	239,8	60,4	16,3	21,8	24,4	62,5	66,5	28,1	13,9	5,2	1,6	0,6	0,5	0,6
Kratkoročni	55,9	20,4	13,3	9,3	9,3	32,0	3,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5.2.2. Krediti	2.793,7	281,2	159,7	100,9	170,5	431,1	443,8	436,1	276,6	312,1	185,3	142,3	106,5	178,6
Dugoročni	2.676,1	228,6	128,6	94,9	145,7	369,2	440,7	436,1	276,6	312,1	185,3	142,3	106,5	178,6
Kratkoročni	117,6	52,6	31,1	6,0	24,8	61,9	3,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	11.804,1	508,6	332,4	348,9	385,8	1.067,2	1.464,3	1.548,4	1.360,9	1.433,8	991,3	439,1	843,5	2.146,9
Dodatak: Procjena plaćanja kamata		63,4	69,4	131,6	98,2	299,3	531,4	460,6	370,6	283,6	205,9	148,2	123,2	164,0
Napomena:														
Inozemni dug koji garantira središnja država	1.489,4													
U tome: banke i ostali sektori	977,3													

Tablica H13: Inozemni dug prema domaćim sektorima i projekcija otplate

Tablica prikazuje stanje duga i procijenjena buduća plaćanja glavnice i kamata po srednjem tečaju HNB-a na kraju razdoblja.

Procijenjena plaćanja kamata ne uključuju kamate na depozite ne-rezidenata, kao ni zatezne kamate. Buduća plaćanja kamata procijenjena su na temelju kamatne stope u trenutku zaključenja ugovora i ne

odražavaju varijacije kamatnih stopa koje postoje kod kredita ugovorenih uz varijabilnu kamatnu stopu.

U napomeni je navedeno stanje javnozajamčenog duga ukupno i stanje duga s osnove garancija izdanih sektoru banke i ostalim sektorima. Razlika prikazuje stanje duga s osnove garancija izdanih sektoru država (npr. HBOR-u, Hrvatskim cestama i sl. uključenim u široku definiciju sektora država).

Tablica I1: Ukupni prihodi i rashodi konsolidirane središnje države

U milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001. ^b	2001.				2002.		
						III.	VI.	IX.	XII. ^b	I.	II.	III.
PRIHODI I POTPORE												
1. Državni proračun	33.846,1	43.808,6	46.355,5	44.635,7	52.688,5	3.314,2	3.444,9	4.483,5	5.152,3	4.758,3	4.676,7	4.908,2
2. Republički fondovi	19.499,1	21.302,1	21.185,5	22.099,3	18.091,4	1.759,2	1.945,7	962,5	2.081,5	121,2	71,5	75,3
2.1. Fond mirov. i inv. osiguranja	11.022,2	10.713,4	10.799,8	11.254,2	5.804,8	910,2	1.009,1	11,6	66,8	31,4	7,4	3,1
2.2. Fond zdravstvenog osiguranja	5.824,2	8.269,0	8.686,4	8.967,4	10.281,7	720,1	790,4	776,7	1.764,9	9,6	1,0	18,6
2.3. Fond za zapošljavanje	638,3	718,2	760,6	822,4	911,0	71,6	75,4	74,4	88,0	1,5	2,3	2,3
2.4. Sredstva doplatka za djecu	976,7	542,8	9,1	7,1	5,1	0,7	0,3	0,4	0,6	-	-	-
2.5. Hrvatske ceste ^a	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.6. Hrvatska vodoprivreda	1.037,7	1.058,6	929,6	1.048,2	1.088,8	56,6	70,4	99,4	161,1	78,7	60,8	51,4
A. Ukupno (1+2)	53.345,3	65.110,7	67.541,0	66.735,0	70.779,9	5.073,5	5.390,6	5.446,0	7.233,7	4.879,5	4.748,2	4.983,5
RASHODI I NETO POSUDBE (umanjeni za otplate)												
3. Državni proračun	29.409,4	34.125,4	35.979,1	36.730,8	44.223,9	3.483,7	2.298,5	4.621,4	6.083,3	5.118,6	4.849,7	6.526,1
4. Republički fondovi	25.522,5	30.103,1	34.363,9	37.701,4	30.053,3	3.285,3	3.343,1	1.584,6	2.855,1	259,1	242,7	229,0
4.1. Fond mirov. i inv. osiguranja	13.795,1	16.170,4	18.998,5	20.180,8	12.121,5	1.908,5	1.950,3	111,3	178,3	125,6	117,5	121,7
4.2. Fond zdravstvenog osiguranja	8.742,8	10.776,0	11.919,6	13.918,1	13.157,9	1.024,7	1.022,1	1.049,7	2.093,9	-39,7	75,5	19,6
4.3. Fond za zapošljavanje	714,1	571,2	824,9	995,5	983,4	77,7	79,4	72,7	128,9	13,9	20,0	24,2
4.4. Sredstva doplatka za djecu	1.003,7	1.032,1	1.136,2	1.250,6	2.465,9	215,4	204,7	232,7	216,5	-	-	-
4.5. Hrvatske ceste ^a	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.6. Hrvatska vodoprivreda	1.266,8	1.553,3	1.484,8	1.356,4	1.324,7	59,0	86,6	118,3	237,4	159,3	29,7	63,5
B. Ukupno (3+4)	54.931,9	64.228,6	70.343,0	74.432,3	74.277,3	6.769,0	5.641,6	6.206,0	8.938,5	5.377,7	5.092,4	6.755,2
C. Ukupni višak/manjak (A-B)	-1.586,7	882,1	-2.802,1	-7.697,3	-3.497,4	-1.695,5	-251,0	-760,0	-1.704,7	-498,2	-344,2	-1.771,6
5. Državni proračun (1-3)	4.436,7	9.683,1	10.376,4	7.904,8	8.464,6	-169,5	1.146,4	-137,9	-931,1	-360,3	-173,0	-1.617,9
6. Republički fondovi (2-4)	-6.023,4	-8.801,1	-13.178,4	-15.602,1	-11.961,9	-1.526,1	-1.397,4	-622,1	-773,7	-137,9	-171,2	-153,7

^a U 1995. godini uključene u državni proračun; ^b Preliminarni podaci. Izvor: Ministarstvo financija

Tablica I2: Operacije državnog proračuna

U milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001. ^c	2001.				2002.		
						III.	VI.	IX.	XII. ^c	I.	II.	III.
1. Ukupni prihodi	33.846,1	43.808,6	46.355,5	44.635,7	53.443,6	3.314,2	3.444,9	4.617,2	5.288,6	5.007,4	4.966,0	5.163,1
1.1. Tekući prihodi	33.385,0	42.019,4	40.044,6	41.535,0	48.900,2	3.297,2	3.426,4	4.594,7	4.856,3	4.994,3	4.953,8	5.145,1
1.1.1. Porezni prihodi	31.338,2	39.899,7	38.317,6	39.939,0	47.274,0	3.203,4	3.325,0	4.441,6	4.755,8	4.847,1	4.870,3	5.063,5
1.1.2. Neporezni prihodi	2.046,8	2.119,7	1.727,0	1.595,9	1.626,2	93,8	101,4	153,1	100,4	147,1	83,5	81,6
1.2. Kapitalni prihodi	461,1	1.789,2	6.310,9	3.100,7	4.543,4	17,0	18,5	22,5	432,3	13,2	12,2	17,9
2. Potpore	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1. Tekuće potpore	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2. Kapitalne potpore	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A. Ukupno prihodi i potpore (1+2)	33.846,1	43.808,6	46.355,5	44.635,7	53.443,6	3.314,2	3.444,9	4.617,2	5.288,6	5.007,4	4.966,0	5.163,1
3. Ukupni rashodi	34.395,2	41.390,4	47.379,6	49.567,5	56.386,7	4.932,9	3.703,6	5.321,9	6.588,0	5.332,0	5.314,5	6.907,0
3.1. Tekući rashodi	29.579,7	34.883,0	38.476,1	44.237,4	52.555,9	4.973,2	3.452,6	5.066,3	5.956,7	5.221,3	5.188,0	6.654,5
3.2. Kapitalni rashodi	4.815,5	6.507,3	8.903,5	5.330,1	3.830,9	229,7	251,0	255,5	631,3	110,7	126,5	252,5
4. Neto posudbe umanjene za otplate	611,1	1.161,5	1.499,2	1.176,1	815,3	84,1	76,6	100,9	227,0	112,8	20,0	31,4
B. Ukupno rashodi i neto posudbe (3+4)	35.006,3	42.551,9	48.878,8	50.743,5	57.202,1	5.017,0	3.780,3	5.422,8	6.815,0	5.444,7	5.334,5	6.938,4
5. Višak na tekućim računima bez potpora (1.1. - 3.1.)	3.805,3	7.136,4	1.568,5	-2.702,4	-3.655,6	-1.406,0	-26,2	-471,7	-1.100,4	-227,0	-234,2	-1.509,4
6. Višak na tekućim računima s tekućim potporama (5+2.1.)	3.805,3	7.136,4	1.568,5	-2.702,4	-3.655,6	-1.406,0	-26,2	-471,7	-1.100,4	-227,0	-234,2	-1.509,4
7. Stvaranje bruto fiksnog kapitala ^a	1.516,4	976,1	-2.216,9	-395,4	-3.088,0	63,6	79,5	97,2	-170,0	52,4	32,6	80,2
8. Stvaranje bruto kapitala ^b	1.516,4	976,1	-2.216,9	-395,4	-3.088,0	63,6	79,5	97,2	-170,0	52,4	32,6	80,2
C. Ukupni višak/manjak (A-B)	-1.160,2	1.256,7	-2.523,3	-6.107,9	-3.758,5	-1.702,8	-335,3	-805,6	-1.526,4	-437,3	-368,3	-1.775,6
9. Strano financiranje	2.985,9	-9,1	4.615,1	6.921,5	4.112,2	3.265,4	-28,9	1.515,7	1.550,8	-36,9	707,1	981,8
10. Domaće financiranje	-1.825,7	-1.247,6	-2.091,8	-813,6	-353,7	-1.562,7	364,2	-710,1	-24,4	474,3	-338,5	793,5
10.1. Od središnje i lokalne države	0,0	190,0	-87,0	-92,0	-11,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10.2. Od monetarnih vlasti	-354,8	112,4	2,0	-12,5	-447,3	-197,0	126,6	-120,1	-132,3	8,6	-16,7	62,5
10.3. Od depozitnih banaka	-1.357,3	-1.638,6	-1.859,4	-288,8	425,2	-1.239,2	237,5	-568,0	122,0	459,6	-454,7	596,8
10.4. Ostalo domaće financiranje	-113,6	88,7	-147,4	-420,3	-320,6	-126,4	0,0	-22,0	-14,1	6,0	132,8	134,2
D. Ukupno financiranje (9+10)	1.160,2	-1.256,7	2.523,3	6.107,9	3.758,5	1.702,8	335,3	805,6	1.526,4	437,3	368,6	1.775,3

^a Neto kupnja fiksne kapitalne imovine; ^b Neto kupnja fiksne kapitalne imovine i neto kupnja dionica; ^c Preliminarni podaci. Izvor: Ministarstvo financija

Tablica I3: Dug središnje države

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.				2002.		
	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.*	I.	II.	III.
1. Unutarnji dug središnje države	15.538,4	15.047,8	16.754,6	21.344,7	22.551,6	22.832,8	24.002,7	25.003,7	26.505,3	25.548,3	26.363,6
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	15.467,1	14.582,9	16.012,1	18.509,7	19.595,3	20.080,7	20.329,2	21.467,9	22.870,4	22.003,9	22.820,2
Trezorski zapisi	449,6	565,8	776,7	2.564,6	4.418,0	5.579,7	4.454,2	4.892,3	5.183,2	5.376,7	5.672,2
Instrumenti tržišta novca	44,0	96,8	153,3	14,2	11,8	10,6	1,5	7,4	0,1	0,7	0,1
Obveznice	14.159,2	13.035,8	13.720,7	14.082,5	13.631,2	13.070,0	14.397,6	15.415,8	15.785,1	14.838,8	14.777,4
Krediti Hrvatske narodne banke	–	–	24,1	0,0	–	0,0	–	–	–	–	–
Krediti banaka	814,3	884,4	1.337,3	1.848,4	1.534,2	1.420,5	1.475,9	1.152,4	1.902,0	1.787,7	2.370,5
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	71,3	465,0	742,5	2.835,0	2.956,3	2.752,1	3.673,5	3.535,8	3.634,9	3.544,4	3.543,4
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	20,5	21,0	20,8	96,6	96,4	99,7	98,4	98,5
Obveznice	–	–	–	1.686,8	1.705,1	1.625,2	1.674,3	1.636,1	1.680,2	1.651,2	1.643,4
Krediti banaka	71,3	465,0	742,5	1.127,6	1.230,2	1.106,1	1.902,5	1.803,3	1.855,0	1.794,8	1.801,5
2. Inozemni dug središnje države	18.270,6	21.049,7	29.977,3	38.658,9	44.945,4	43.909,3	44.217,4	41.280,4	42.046,8	43.293,4	42.964,0
2.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	17.513,8	19.920,2	28.610,0	36.577,8	42.150,8	41.197,4	41.834,6	38.551,1	39.265,3	40.559,4	40.250,5
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	12.319,4	12.431,3	18.904,8	25.231,2	30.341,6	29.702,7	30.641,7	30.029,0	30.472,3	31.005,0	30.830,5
Krediti	5.194,4	7.488,9	9.705,2	11.346,6	11.809,2	11.494,7	11.192,9	8.522,1	8.793,1	9.554,3	9.420,0
2.2. Inozemni dug republičkih fondova	756,9	1.129,5	1.367,2	2.081,1	2.794,6	2.711,9	2.382,8	2.729,3	2.781,5	2.734,1	2.713,5
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	–	372,4	391,5	386,5	726,5	705,3	700,6	696,6	721,6	709,5	703,6
Krediti	756,9	757,2	975,8	1.694,6	2.068,1	2.006,6	1.682,2	2.032,7	2.059,9	2.024,6	2.009,8
3. Ukupno (1+2)	33.809,1	36.097,5	46.731,9	60.003,6	67.497,0	66.742,1	68.220,1	66.284,1	68.552,1	68.841,8	69.327,6
Dodatak: Izdana jamstva Republike Hrvatske											
– domaća	4.104,5	5.492,0	6.412,1	8.022,4	8.141,2	8.467,0	8.413,0	8.587,4
– inozemna	9.656,1	11.260,4	12.741,1	13.344,8	12.669,9	12.216,8	12.215,7	12.506,6	12.335,9	12.225,1

Tablica I3: Dug središnje države

Podaci o dugu središnje države sastavljeni su iz raspoloživih podataka i nisu usklađeni s Ministarstvom financija Republike Hrvatske. Dug središnje države sastoji se od unutarnjeg i inozemnog duga. Izvori podataka za unutarnji dug središnje države su Mjesečni statistički prikaz Ministarstva financija, Bilanca Hrvatske narodne banke i Konsolidi-

rana bilanca poslovnih banaka. Izvor podataka za inozemni dug središnje države je statistika inozemnog duga, koju sastavlja Hrvatska narodna banka. U dodatku je naveden podatak o izdanim jamstvima Republike Hrvatske. Izvor podataka o domaćim jamstvima su banke, a o inozemnim jamstvima statistika inozemnog duga, koju sastavlja Hrvatska narodna banka.

Tablica J1: Indeksi cijena na malo, troškova života i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Godina	Mjesec	Lančani indeksi			Godišnji mjesečni indeksi			Godišnji kumulativni indeksi		
		Cijene na malo	Troškovi života	Cijene proizvođača	Cijene na malo	Troškovi života	Cijene proizvođača	Cijene na malo	Troškovi života	Cijene proizvođača
1992.	prosinac	122,4	125,3	129,1	1.053,4	1.026,3	1.120,9	745,4	694,7	846,6
1993.	prosinac	99,5	100,6	98,5	1.249,7	1.225,1	1.175,6	1.616,6	1.591,3	1.610,4
1994.	prosinac	100,2	100,9	100,2	97,0	102,5	94,5	197,5	207,2	177,7
1995.	prosinac	100,2	100,7	100,5	103,7	104,6	101,6	102,0	104,0	100,8
1996.	prosinac	100,0	100,4	100,3	103,4	103,7	101,5	103,5	104,3	101,4
1997.	prosinac	100,7	101,2	99,9	103,8	104,9	101,6	103,6	104,1	102,3
1998.	prosinac	100,2	100,7	100,0	105,4	105,3	97,9	105,7	106,4	98,8
1999.	prosinac	100,3	101,0	100,3	104,4	103,6	105,9	104,2	103,5	102,6
2000.	prosinac	100,0	100,5	100,2	107,4	106,8	111,2	106,2	105,3	109,7
2001.	siječanj	100,1	100,5	99,3	106,6	106,4	108,2	106,6	106,4	108,2
	veljača	100,5	100,3	100,9	106,8	106,0	108,3	106,7	106,3	108,2
	ožujak	100,1	100,1	98,4	106,0	105,6	105,5	106,5	105,9	107,3
	travanj	101,4	101,4	100,0	106,8	106,4	105,1	106,6	106,1	106,7
	svibanj	100,6	101,2	100,0	107,2	106,9	105,2	106,8	106,3	106,4
	lipanj	99,7	99,6	100,1	104,9	105,8	104,5	106,4	106,2	106,1
	srpanj	99,4	98,8	99,3	103,8	104,3	104,0	106,0	105,9	105,8
	kolovoz	101,0	100,1	99,5	104,9	104,7	103,4	105,9	105,8	105,5
	rujan	100,3	100,3	100,6	103,8	103,6	103,0	105,7	105,5	105,2
	listopad	99,9	99,5	100,2	103,2	102,5	102,1	105,3	105,2	104,8
	studen	99,8	100,1	99,5	102,8	102,4	98,0	105,1	104,9	104,2
	prosinac	99,8	100,6	99,0	102,6	102,5	96,9	104,9	104,8	103,6
2002.	siječanj	100,8	101,1	99,9	103,3	103,2	97,4	103,3	103,2	97,4
	veljača	100,1	100,0	100,6	102,8	102,9	97,2	103,0	103,0	97,3
	ožujak	100,4	100,1	98,9	103,2	102,9	97,7	103,2	103,0	97,4
	travanj	100,4	100,5	100,9	102,2	102,0	98,6	102,9	102,8	97,7
	svibanj	100,2	100,7	100,2	101,8	101,5	98,8	102,6	102,5	97,9

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J2: Temeljni indeksi cijena na malo

Godina	Mjesec	Lančani indeksi			Godišnji mjesečni indeksi		
		Ukupno	Robe	Usluge	Ukupno	Robe	Usluge
1994.	prosinac	100,1	99,9	101,2	96,3	94,8	109,1
1995.	prosinac	100,1	100,0	100,5	103,1	102,6	107,1
1996.	prosinac	100,0	100,0	100,0	102,8	101,9	109,5
1997.	prosinac	100,2	100,2	100,5	102,5	102,3	104,5
1998.	prosinac	100,1	100,0	100,2	105,7	105,3	107,8
1999.	prosinac	100,1	100,2	100,0	104,2	104,2	104,1
2000.	prosinac	100,1	100,1	100,2	104,6	104,8	103,5
2001.	siječanj	100,0	100,0	100,2	104,5	104,8	103,6
	veljača	100,2	100,2	100,0	104,5	104,7	103,4
	ožujak	100,3	100,1	100,9	104,6	104,6	104,1
	travanj	100,5	100,5	100,6	104,9	104,9	104,3
	svibanj	100,4	100,4	101,2	105,1	105,1	105,5
	lipanj	100,2	100,2	100,1	104,4	104,2	105,4
	srpanj	100,2	100,2	100,8	103,8	103,6	105,5
	kolovoz	100,2	100,1	100,3	103,9	103,5	105,9
	rujan	99,9	99,9	100,3	102,3	102,0	104,7
	listopad	100,0	100,0	100,2	102,1	101,7	104,9
	studen	100,0	99,9	100,2	102,0	101,5	104,8
	prosinac	99,8	99,7	100,8	101,7	101,1	105,6
2002.	siječanj	100,2	100,0	101,1	101,9	101,0	106,6
	veljača	100,1	100,2	100,1	101,8	101,0	106,7
	ožujak	100,3	100,3	100,1	101,8	101,2	105,8
	travanj	100,1	100,1	100,0	101,4	100,8	105,2
	svibanj	100,0	100,0	100,1	101,0	100,5	104,1

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće

U tekućim cijenama, u kunama

Godina	Mjesec	Prosječne mjesečne neto plaće	Lančani indeksi	Godišnji mjesečni indeksi	Godišnji kumulativni indeksi
1992.	prosinac	74,4	120,2	681,7	409,4
1993.	prosinac	1.073,2	105,2	1.442,1	1.605,3
1994.	prosinac	1.646,0	119,0	153,4	233,2
1995.	prosinac	1.883,0	99,4	114,4	145,7
1996.	prosinac	2.217,0	104,4	117,7	111,8
1997.	prosinac	2.544,0	100,8	114,8	116,9
1998.	prosinac	2.935,0	104,6	115,4	112,8
1999.	prosinac	3.262,0	100,9	111,2	114,0
2000.	studenj	3.503,0	104,0	108,4	109,0
	prosinac	3.499,0	99,9	107,3	108,9
2001.	siječanj	3.546,0	101,3	111,2	111,2
	veljača	3.395,0	95,7	106,8	109,0
	ožujak	3.535,0	104,1	107,0	108,3
	travanj	3.513,0	99,4	109,5	108,6
	svibanj	3.625,0	103,2	107,6	108,4
	lipanj	3.503,0	96,7	105,2	107,8
	srpanj	3.550,0	101,3	108,4	107,9
	kolovoz	3.567,0	100,5	105,9	107,6
	rujan	3.431,0	96,2	103,9	107,2
	listopad	3.538,0	103,1	105,0	107,0
	studenj	3.707,0	104,8	105,8	106,9
	prosinac	3.582,0	96,6	102,4	106,5
2002.	siječanj	3.597,0	100,4	101,4	101,4
	veljača	3.500,0	97,3	103,1	102,3
	ožujak	3.622,0	103,5	102,5	102,3

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J2: Temeljni indeksi cijena na malo

Temeljni indeks cijena na malo izračunava se u Državnom zavodu za statistiku, a dobiva se tako da se iz košarice robe i usluga za izračunavanje indeksa cijena na malo isključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene (među ostalim, tu su svrstane i

cijene električne struje i naftnih derivata). Ukupno je isključeno 88 proizvoda i usluga, čiji je udio u košarici za izračunavanje indeksa cijena na malo u 2001. godini iznosio 22,06% (od toga 2,28 postotnih bodova otpada na poljoprivredne proizvode, a 19,78 postotnih bodova na administrativno regulirane cijene). Isključivanje se provodi metodom nultog pondera.

Popis banaka i štedionica

1. lipnja 2002.

Banke koje imaju odobrenje za rad

a) banke koje imaju odobrenje za rad prema članku 37. Zakona o bankama (veliko ovlaštenje)

1. Brodsko-posavska banka d.d., Slavonski Brod
2. Cassa di Risparmio di Trieste – Banca d.d., Zagreb
3. Centar banka d.d., Zagreb
4. Convest banka d.d., Zagreb
5. Credo banka d.d., Split
6. Croatia banka d.d., Zagreb
7. Dalmatinska banka d.d., Zadar
8. Dresdner Bank Croatia d.d., Zagreb
9. Dubrovačka banka d.d., Dubrovnik
10. Erste & Steiermärkische Bank d.d., Zagreb
11. Gospodarsko kreditna banka d.d., Zagreb
12. Hrvatska poštanska banka d.d., Zagreb
13. HVB Bank Croatia d.d., Zagreb
14. Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., Zagreb
15. Imex banka d.d., Split
16. Istarska banka d.d., Pula
17. Istarska kreditna banka Umag d.d., Umag
18. Jadranska banka d.d., Šibenik
19. Karlovačka banka d.d., Karlovac
20. Kreditna banka Zagreb d.d., Zagreb
21. Kvarner banka d.d., Rijeka
22. Međimurska banka d.d., Čakovec
23. Partner banka d.d., Zagreb
24. Podravska banka d.d., Koprivnica
25. Požeška banka d.d., Požega
26. Privredna banka – Laguna banka d.d., Poreč
27. Privredna banka Zagreb d.d., Zagreb
28. Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb
29. Riadria banka d.d., Rijeka
30. Riječka banka d.d., Rijeka
31. Sisačka banka d.d., Sisak
32. Slatinska banka d.d., Slatina

33. Slavonska banka d.d., Osijek
34. Splitska banka d.d., Split
35. Štedbanka d.d., Zagreb
36. Varaždinska banka d.d., Varaždin
37. Volksbank d.d., Zagreb
38. Zagrebačka banka d.d., Zagreb

b) banke koje imaju odobrenje za rad prema članku 36. Zakona o bankama (srednje ovlaštenje)

39. Hypobanka d.d., Zagreb
40. Nava banka d.d., Zagreb
41. Primorska banka d.d., Rijeka

c) banke koje imaju odobrenje za rad prema članku 35. Zakona o bankama (malo ovlaštenje)

42. Banka Brod d.d., Slavonski Brod
43. Banka Kovanica d.d., Varaždin
44. Banka Sonic d.d., Zagreb
45. Križevačka banka d.d., Križevci
46. Prva obrtnička banka d.d., Zagreb
47. Samoborska banka d.d., Samobor
48. Splitsko-dalmatinska banka d.d., Split
49. Zagorska banka d.d., Krapina

Štedionice koje imaju odobrenje za rad

1. Banica Credo štedionica d.d., Split¹
2. Međimurska štedionica d.d., Čakovec¹

Stambene štedionice koje imaju odobrenje za rad

1. Prva stambena štedionica d.d., Zagreb
2. Raiffeisen stambena štedionica d.d., Zagreb
3. Wüstenrot stambena štedionica d.d., Zagreb

¹ Odobrenje za rad uključuje i prikupljanje devizne štednje građana i mjenjačko poslovanje.

Ostale institucije koje imaju odobrenje za rad i veliko ovlaštenje

1. Hrvatska banka za obnovu i razvitak, Zagreb

Predstavništva inozemnih banaka

1. Bank für Kärnten und Steiermark AG, Zagreb
2. Cardine Banca S.p.A., Zagreb
3. Commerzbank Aktiengesellschaft, Zagreb
4. Deutsche Bank AG, Zagreb
5. Kreditna banka d.d. Tuzla, Zagreb
6. LHB Internationale Handelsbank AG, Zagreb

Banke i štedionice u stečaju

Naziv banke/štedionice	Datum otvaranja stečaja
1. Adria štedionica d.o.o., Zagreb	12.10.2000.
2. Agroobrtnička banka d.d., Zagreb	14.06.2000.
3. Alpe Jadran banka d.d., Split	15.05.2002.
4. Cibalae banka d.d., Vinkovci	20.10.2000.
5. Glumina banka d.d., Zagreb	30.04.1999.
6. Gold štedionica d.o.o., Split	05.10.2001.
7. Gradska banka d.d., Osijek	03.05.1999.
8. Građanska štedionica d.o.o., Karlovac	03.11.1998.
9. Hrvatska gospodarska banka d.d., Zagreb	19.04.2000.
10. Ilirija banka d.d., Zagreb	06.04.1999.
11. Invest štedionica d.o.o., Zagreb	30.06.1999.
12. Komercijalna banka d.d., Zagreb	30.04.1999.
13. Neretvansko gospodarska banka d.d., Ploče	10.05.1999.
14. Promdei banka d.d., Zagreb	22.12.1999.

15. Razvojna banka Dalmacija, d.o.o., Split	24.09.2001.
16. Štedionica Dugi pogled d.o.o., Zagreb	19.01.2001.
17. Štedionica Groš banak d.o.o., Zagreb	23.04.2001.
18. Štedionica Mediteran d.o.o., Split	05.12.2001.
19. Štedionica za razvoj i obnovu d.o.o, Zagreb	02.07.2001.
20. Trgovačko-turistička banka d.d., Split	08.09.2000.
21. Vukovarska banka d.d., Vukovar	25.02.1998.
22. Županjska banka d.d., Županja	03.05.1999.

Banke i štedionice u likvidaciji

Naziv banke/štedionice	Datum pokretanja likvidacije
1. Gospodarska štedionica d.d., Vrbovec	06.04.2002.
2. Investicijsko-komercijalna štedionica d.d., Zagreb	31.05.2000.
3. Kaptol banka d.d., Zagreb	04.05.2001.
4. Slavonska štedionica d.d., Zagreb	24.12.2001.
5. Štedionica Dora d.d., Zagreb	01.01.2002.
6. Štedionica SA-GA d.d., Zagreb	31.12.2001.
7. Štedionica Zlatni vrutak d.d., Zagreb	28.12.2001.
8. Trgovačka štedionica d.o.o., Zagreb	01.01.2002.

Banke i štedionice koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije

Naziv banke/štedionice	Datum oduzimanja odobrenja za rad
1. Hibis štedionica d.d., Zagreb	07.03.2001.
2. Marvil štedionica d.d., Zagreb	08.06.2001.
3. Zagrebačka štedionica d.d., Zagreb	22.03.2000.

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke

1. lipnja 2002.

Članovi Savjeta Hrvatske narodne banke

Predsjednik Savjeta	dr. sc. Željko Rohatinski
Članovi Savjeta	dr. sc. Boris Vujčić Relja Martić mr. sc. Tomislav Presečan Čedo Maletić mr. sc. Adolf Matejka prof. dr. Mate Babić dr. Alen Belullo prof. dr. Božidar Jelčić dr. Branimir Lokin mr. Damir Novotny prof. dr. Silvije Orsag dr. Sandra Švaljek dr. Branko Vukmir

Rukovodstvo Hrvatske narodne banke

Guverner	dr. sc. Željko Rohatinski
Zamjenik guvernera	dr. sc. Boris Vujčić
Viceguverner	Relja Martić
Viceguverner	mr. sc. Tomislav Presečan
Viceguverner	Čedo Maletić
Viceguverner	mr. sc. Adolf Matejka

Izvršni direktori

Sektor za istraživanja i statistiku	mr. sc. Ljubinko Jankov
Sektor za centralno-bankarske operacije	Irena Kovačec
Sektor za odnose s inozemstvom	Jadranka Granić
Sektor nadzora i kontrole	Marija Mijatović
Sektor plana, analize i računovodstva	
Sektor platnog prometa	
Sektor organizacije i informatike	Petar Ćurković
Sektor pravnih, kadrovskih i općih poslova	

Kratice i znakovi

administrat.	– administrativne
b.b.	– bazni bodovi
BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
blag.	– blagajničke
BND	– bruto nacionalni dohodak
BNP	– bruto nacionalni proizvod
BZ	– blagajnički zapisi
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka
def.	– deficit
dep.	– depoziti
d.n.	– drugdje nespomenuto
dr.	– drugih
DZS	– Državni zavod za statistiku
EBRD	– Europska banka za obnovu i razvoj
EMU	– Europska monetarna unija
eviden.	– evidencije
EU	– Europska unija
ESB	– Europska središnja banka
FDD	– Fond za dječji doplatak
FDI	– inozemna izravna ulaganja
FINA	– Financijska agencija
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvoj
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju
HIPC	– harmonizirani indeks potrošačkih cijena
HNB	– Hrvatska narodna banka
HSVP	– Hrvatski sustav velikih plaćanja
HVOD	– Hrvatske vode
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
ind.	– industrijski
inoz.	– inozemnih
inv.	– invalidskog
IPC	– indeks potrošačkih cijena
JTR	– jedinični trošak rada
međ.	– međunarodne
MEFP	– Memorandum o ekonomskoj i financijskoj politici
mil.	– milijun
mirov.	– mirovinskog
mlrd.	– milijarda
MF	– Ministarstvo financija
MMF	– Međunarodni monetarni fond
MOR	– Međunarodna organizacija rada
NDA	– neto domaća aktiva
NIA	– neto inozemna aktiva
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti
NKS	– Nacionalni klirinški sustav

obv.	– obvezna
OP	– obvezna pričuva
oroč.	– oročene
PDV	– porez na dodanu vrijednost
PIF	– privatizacijsko-investicijski fond
PL	– Poljska
poljopriv.	– poljoprivredni
pr.	– proizvodi
SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
soc.	– socijalnih
SPV	– specijalna prava vučenja
tek.	– tekući
tis.	– tisuća
TNZ	– Tržište novca Zagreb
tr.	– tromjesečje
TZ	– trezorski zapisi
val.	– valutna
vlad.	– vladinih
VTV	– Varaždinsko tržište vrijednosnica
zaduž.	– zaduživanje
ZAP	– Zavod za platni promet
WTO	– Svjetska trgovinska organizacija

Kratice za valute

HRK	– hrvatska kuna
ATS	– austrijski šiling
FRF	– francuski franak
DEM	– njemačka marka
CHF	– švicarski franak
GBP	– funta sterlinga
ITL	– talijanska lira
USD	– američki dolar
SIT	– slovenski tolar
EUR	– euro
JPY	– japanski jen
ESP	– španjolska pezeta

Znakovi

–	– nema pojave
....	– ne raspolaže se podatkom
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere
∅	– prosjek
a, b, c, ...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
*	– ispravljen podatak
()	– nepotpun, odnosno nedovoljno provjeren podatak

